

การสร้างความสำเร็จร่วมกันเรื่องการสร้าง การมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในกระบวนการตัดสินใจ ในบริบทเอเชียตะวันออกเฉียงและแปซิฟิก

คู่มือการอบรม

หลักสูตรนี้ต่อยอดจากเอกสารแนวทางการดำเนินงานของยูนิเซฟว่าด้วยการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นและความเป็นพลเมือง Engaged and Heard!

การสร้างความสำเร็จร่วมกันเรื่องการสร้าง การมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในกระบวนการตัดสินใจ ในบริบทเอเชียตะวันออกเฉียงและแปซิฟิก

คู่มือการอบรม

หลักสูตรนี้ต่อยอดจากเอกสารแนวทางการดำเนินงานของยูนิเซฟว่าด้วย
การมีส่วนร่วมของวัยรุ่นและความเป็นพลเมือง Engaged and Heard!

คำขอบคุณ

เนื้อหาและสื่อการอบรมที่เกี่ยวข้องเหล่านี้พัฒนาโดยองค์กร Aflatoun International และองค์กร International Institute for Child Rights and Development (IICRD) โดยการประสานงานอย่างใกล้ชิดกับองค์การยูนิเซฟ ประเทศไทย และองค์การยูนิเซฟ สำนักงานประจำภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงและแปซิฟิก เนื้อหาการอบรมเหล่านี้ต่อยอดจากเอกสารแนวทางดำเนินงานทั่วโลกว่าด้วยการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นของยูนิเซฟ ชื่อว่า *Engaged and Heard* โดยต้องการให้เกิดการอบรมเชิงบริบทที่นำไปใช้ได้ เพื่อให้วัยรุ่นและเจ้าหน้าที่รัฐได้สร้างความเข้าใจร่วมกัน เรื่องการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในบริบทเอเชียตะวันออกเฉียง

เนื้อหาเหล่านี้พัฒนาขึ้นจากการให้คำปรึกษาออนไลน์ระดับภูมิภาคร่วมกับวัยรุ่นและเยาวชน (อายุ 10–24 ปี) กว่า 50 คน และผ่านการทดสอบด้วยการทำเวิร์กชอปออนไลน์ร่วมกับกรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ประเทศไทย และสมาชิกคณะกรรมการที่ปรึกษาเยาวชนขององค์การยูนิเซฟ ประเทศไทย คณะผู้เขียนขอขอบคุณผู้เกี่ยวข้องทุกท่านเป็นอย่างยิ่งที่มีส่วนให้คำปรึกษาและสละเวลาเข้าร่วมการทำเวิร์กชอปทดลอง เพื่อให้เนื้อหาเหล่านี้สอดคล้องกับความต้องการของผู้กำหนดนโยบาย คนทำงานในภาคประชาสังคม และวัยรุ่น

ขอบคุณทีม Young People ขององค์การยูนิเซฟ ประเทศไทย ได้แก่ Ilaria Favero, จอมขวัญ ขวัญยืน, วิลสา พงศธร, ศิริรัฐ ชูณาศาสตร์ และจักรพันธ์ จันทระชาติ ที่ให้ความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาเนื้อหาการอบรม ทำให้งานสำคัญชิ้นนี้เกิดขึ้น รวมทั้งให้คำแนะนำด้านเทคนิคมาโดยตลอด

และขอขอบคุณสมาชิกเพื่อนร่วมงานจากสำนักงานองค์การยูนิเซฟประเทศต่าง ๆ และจากสำนักงานใหญ่ ได้แก่ Roshni Basu, Fabio Friscia, Ticiana Garcia-Tapia, Hyung Joon Kim, Marcy Levy, Priya Marwah, Allison Morris, Jessica Sercombe และ Benjamin Wildfire ที่ช่วยทบทวนและให้ความคิดเห็นเพื่อปรับปรุงเอกสารแนวทางการดำเนินงานนี้

ขอบคุณ Claire O’Kane ผู้เขียน *Engaged and Heard!* เอกสารแนวทางดำเนินงานทั่วโลกว่าด้วยการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นของยูนิเซฟเป็นพิเศษ ที่ให้การสนับสนุนและความคิดเห็นมาโดยตลอดเพื่อให้งานนี้เป็นรูปเป็นร่างขึ้นได้

สุดท้ายนี้ ขอส่งคำขอบคุณจากใจไปยังนักวิจัย วิทยากร ที่ปรึกษา และผู้ประสานงานโครงการจาก Aflatoun และ IICRD ซึ่งได้แก่ Iari Vehuliza และ Niveditha Uthrapathi Shakila และขอบคุณหัวหน้าคณะผู้เขียน Vanessa Currie, Talia Kaufman และ Sarah Ebady สำหรับความมุ่งมั่นในการออกแบบงานที่ทำร่วมกับวัยรุ่น และทำเพื่อวัยรุ่นอย่างแท้จริง

คำนำ

บทบาทสำคัญของวัยรุ่นและเยาวชนในการกำหนดอนาคตของชุมชนยังคงเป็นที่ยอมรับอย่างต่อเนื่องว่าเป็นหนทางในการพัฒนาโยบายที่สอดคล้องกับความต้องการ เป็นโอกาสในการลงทุนสร้างผู้นำรุ่นใหม่ ทำลายช่องว่างระหว่างวัย และเกื้อหนุนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

ทว่าทั่วภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงและแปซิฟิก ภาคิของรัฐบาลจำนวนมากโดยเฉพาะในระดับภายในประเทศ ยังไม่มีเครื่องมือสนับสนุนการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในกระบวนการการตัดสินใจที่เพียงพอ ผู้ใหญ่ไม่ว่าจะเป็นครู ผู้บริหารโรงเรียน ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ จำเป็นต้องมีแนวทางที่เป็นระบบ มีประสิทธิภาพ และสามารถนำไปปรับใช้เพื่อสนับสนุนให้วัยรุ่นและเยาวชนเข้าสู่กระบวนการเหล่านี้ เพื่อส่งเสริมสิทธิของพวกเขาในการมีส่วนร่วมและการตัดสินใจที่มีผลกระทบต่อชีวิตของตนเองไม่ว่าจะเป็นใครหรืออยู่ที่ใดก็ตาม

สิทธิที่จะมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตของตนเอง เป็นสิทธิที่เด็กและเยาวชนได้รับการคุ้มครองตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ซึ่งได้รับการรับรองโดยประเทศสมาชิกอาเซียนทั้ง 10 ประเทศ การมีส่วนร่วมที่มีความหมายเป็นมากกว่าเพียงแค่การทำสำรวจพหุเป็นพิธีหรือการให้คำปรึกษาครั้งเดียวจบ เราต้องส่งเสริมแนวทางที่ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง คำนึงถึงความยั่งยืน สร้างวิธีการใหม่ ๆ ในการลงไปคลุกคลี รับฟัง และตอบรับต่อความคิดเห็นและคำแนะนำของวัยรุ่น

เนื้อหาต่อไปนี้จะพัฒนาขึ้นโดยการสนับสนุนและการมีส่วนร่วมอย่างแข็งของกรมกิจการเด็กและเยาวชน (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์) ประเทศไทย รวมทั้งผู้นำวัยรุ่นจากทั่วทั้งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และยังได้คำแนะนำและความคิดเห็นจากทีมงานองค์การยูนิเซฟสำนักงานใหญ่ และทีมงานองค์การยูนิเซฟระดับประเทศทั่วภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงและแปซิฟิก หลักสูตรนี้สะท้อนให้เห็นถึงความพยายามอย่างยิ่งในการสนับสนุนให้ทั้งผู้ใหญ่และวัยรุ่นเข้ามาร่วมกันพูดคุยถึงอุปสรรค โอกาส และพื้นที่เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมที่มีความหมายในหลากหลายบริบททั้งในโรงเรียน ในการปกครองส่วนท้องถิ่น และในชีวิตประจำวัน

ในอนาคตข้างหน้า โลกจะต้องเผชิญกับความท้าทายซับซ้อนที่คุกคามสิทธิและคุณภาพชีวิตของประชากร ยูนิเซฟเชื่อว่าคนรุ่นใหม่ที่มีพลังที่ยิ่งใหญ่ เราไม่ควรมองข้ามขีดความสามารถในการผลักดันการเปลี่ยนแปลงและจุดประกายให้เกิดนวัตกรรมของคนรุ่นใหม่ เราหวังว่าคุณจะได้รับแรงบันดาลใจและประโยชน์จากเนื้อหาการอบรมที่จะช่วยให้วัยรุ่นได้เข้าไปมีส่วนร่วมตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของพวกเขาเอง

Kyungsun Kim
ผู้แทนประจำประเทศ
องค์การยูนิเซฟ ประเทศไทย

Debora Comini
ผู้อำนวยการประจำภูมิภาค
องค์การยูนิเซฟ เอเชียตะวันออกเฉียงและแปซิฟิก

สารบัญ

บทนำ..... 2

บทที่ 1 ความสำคัญของการสร้างการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น..... 17

บทที่ 2 การมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในโรงเรียน..... 93

บทที่ 3 การมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในการปกครองส่วนท้องถิ่น..... 155

ความรู้เบื้องต้น เกี่ยวกับหลักสูตร

บทนำ	2
วิธีใช้ทรัพยากรการเรียนรู้	2
ภาพรวมของหลักสูตร	3
คำนิยาม	4
การปกป้องคุ้มครองและการให้ความยินยอมระหว่างกระบวนการ	4
เคล็ดลับการจัดกระบวนการ	5
การทำงานกับวัยรุ่นในเรื่องละเอียดอ่อน	7
แนวทาง 10 ข้อสำหรับผู้ใหญ่เพื่อการร่วมพูดคุยกับวัยรุ่นอย่างได้ประโยชน์	8
แนวทางเพื่อความปลอดภัยจากโควิด-19	9
กิจกรรมกระตุ้นพลังงาน (Energizer)	10
ภาคผนวก	12

บทนำ

ขอต้อนรับสู่หลักสูตรการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในการตัดสินใจ หลักสูตรนี้มีพื้นฐานจากเอกสาร *Engaged and Heard! ว่าด้วยการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นและความเป็นพลเมือง* ของยูนิเซฟ โดยปรับให้เข้ากับบริบทของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และแปซิฟิก โดยเน้นที่ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้โดยเฉพาะ

หลักสูตรนี้ประกอบด้วยเนื้อหา 3 บท ได้แก่ การปูพื้นเบื้องต้นในเรื่องการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายของวัยรุ่น ตามด้วยเรื่องการมีส่วนร่วมในบริบทของโรงเรียน และเรื่องการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น

หลักสูตรมีวัตถุประสงค์เพื่อ

- เสริมสร้างขีดความสามารถให้วัยรุ่นและผู้ใหญ่สามารถทำงานร่วมกันได้ในรูปแบบที่มีความเท่าเทียม
- เสริมสร้างความเข้าใจและความสามารถในการสร้างการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายของวัยรุ่น
- สำรวจวิธีการปรับปรุงการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในบริบทโรงเรียนและการเรียนรู้
- สำรวจวิธีการปรับปรุงการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในการปกครองส่วนท้องถิ่น

วิธีใช้ทรัพยากรการเรียนรู้

ทรัพยากรการเรียนรู้นี้ออกแบบมาอย่างไร

ทรัพยากรการเรียนรู้นี้ใช้แนวทางการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์โดยผู้เข้าร่วมจะเรียนรู้ผ่านการลงมือทำ เนื่องจากหลักสูตรนี้ออกแบบมาเพื่อกลุ่มเป้าหมายหลากหลายรุ่นทั้งผู้ใหญ่และวัยรุ่น กิจกรรมในหลักสูตรจึงจัดทำเพื่อส่งเสริมความร่วมมือของคนต่างวัยในการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งในกระบวนการจะมีทั้งการทำผิดพลาด การรู้จักหัวเราะกับตัวเอง ความสนุกสนาน และความมุ่งมั่นอย่างเต็มที่ เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของวัยรุ่นที่มีความหมายร่วมกัน

ทรัพยากรการเรียนรู้นี้มีไว้เพื่อใคร

หลักสูตรนี้ออกแบบมาเพื่อกลุ่มผู้เรียนต่างวัย ซึ่งมีทั้งวัยรุ่น ผู้ใหญ่ และผู้สูงอายุ เพื่อให้เข้าใจถึงการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายมากขึ้น โดยหลักสูตรนี้แนะนำสำหรับกลุ่มวัยรุ่นอายุระหว่าง 13-18 ปี แต่ก็สามารถปรับใช้กับวัยเด็กที่มีอายุตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไปได้ด้วย

ผู้ใหญ่ทุกช่วงวัยก็สามารถเข้าร่วมได้เช่นกัน เราสนับสนุนให้มีผู้เข้าร่วมทั้งวัยผู้ใหญ่ตอนต้น วัยผู้ใหญ่ และผู้สูงวัย เพื่อให้มีความคิดเห็นที่เป็นตัวแทนจากคนหลากหลายกลุ่ม กระบวนการอาจพิจารณาเชิญผู้ใหญ่จากองค์กรท้องถิ่น โรงเรียน องค์กรที่มีเยาวชนเป็นผู้นำ สถาบัน หรือหน่วยงานรัฐที่สนใจบูรณาการการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นเข้าไปในกระบวนการตัดสินใจ เช่น อาจเชิญวัยรุ่นจากสภาเด็กและเยาวชนระดับชาติ ระดับท้องถิ่น หรือจากโรงเรียนในพื้นที่ ในขณะที่เดียวกัน อาจเชิญผู้บริหารหรือนักสังคมสงเคราะห์จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (เช่น สำนักงานแรงงาน หรือสำนักงานสิ่งแวดล้อมระดับท้องถิ่น) มาเข้าร่วม โดยสามารถเชิญคนทำงานที่เห็นว่าเหมาะสมมากกำหนดหลักการพื้นฐานในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นร่วมกัน

แม้ว่าหลักสูตรนี้จะออกแบบมาเพื่อจัดกระบวนการกับคนหลายช่วงอายุ แต่ก็สามารถใช้ได้กับกลุ่มที่มีเฉพาะผู้ใหญ่หรือวัยรุ่นโดยการปรับเปลี่ยนกิจกรรมได้เช่นกัน

ขนาดกลุ่มที่เหมาะสมกับการจัดกระบวนการคือ 10-20 คน ซึ่งจะเป็นกลุ่มที่มีประสบการณ์หลากหลายเพียงพอที่จะทำให้กิจกรรมมีความเข้มข้นและน่าติดตาม

จะใช้ทรัพยากรการเรียนรู้ได้อย่างไร

ในช่วงการเรียนรู้ต่าง ๆ แนะนำให้ผู้เข้าร่วมเตรียมประเด็นความท้าทาย ตลอดจนประเด็นต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจริงในชุมชน หรือในบริบทของโรงเรียนที่ต้องการนำไปใช้ทำงานต่อในช่วงการวางแผนมาด้วย เนื้อหาการอบรมเหล่านี้จะช่วยให้ผู้เข้าร่วมได้รับประสบการณ์การมีส่วนร่วมผ่านกิจกรรมที่ได้ลงมือทำจริง และได้สำรวจต้นแบบการปฏิบัติด้านการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายในโรงเรียนและการปกครองท้องถิ่น เพื่อที่ผู้เข้าร่วมจะได้วางแผนว่าอยากทำอะไรในชุมชน ในเมือง หรือในท้องถิ่นของตนเอง

เราแนะนำให้ท่านเริ่มที่บทที่ 1 แล้วจึงต่อกับบทที่ 2 และ/หรือบทที่ 3 ซึ่งหมายความว่าบทที่ 1 เป็นภาคบังคับก่อนเข้าบทที่ 2 และ 3 โดยสามารถใช้ทั้งบทที่ 2 และ 3 หรือเลือกเพียงบทใดบทหนึ่ง

ภาพรวมของหลักสูตร

บทที่ 1
ความสำคัญของการสร้างการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น

16 ชั่วโมง

- ▶ **ช่วงที่ 1.1:** การมีส่วนร่วมของวัยรุ่นคืออะไร
ระยะเวลา: 2.5 ชั่วโมง
- ▶ **ช่วงที่ 1.2:** เปิดรับการมีส่วนร่วม
ระยะเวลา: 2.5 ชั่วโมง
- ▶ **ช่วงที่ 1.3:** ผู้ที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับ การมีส่วนร่วม
ระยะเวลา: 1.5 ชั่วโมง
- ▶ **ช่วงที่ 1.4:** การมีส่วนร่วมของวัยรุ่น มีลักษณะอย่างไรในทางปฏิบัติ
ระยะเวลา: 2 ชั่วโมง
- ▶ **ช่วงที่ 1.5:** การตอบโต้อุปสรรคต่อการสร้างความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น
ระยะเวลา: 1.5 ชั่วโมง
- ▶ **ช่วงที่ 1.6:** ความสำเร็จต้องอาศัยความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น
ระยะเวลา: 2.5 ชั่วโมง
- ▶ **ช่วงที่ 1.7:** จากแผนสู่การลงมือ
ระยะเวลา: 1.5 ชั่วโมง
- ▶ **ช่วงที่ 1.8:** วางรากฐานให้แผนปฏิบัติการของคุณ
ระยะเวลา: 2 ชั่วโมง

บทที่ 2
ความสำคัญของการสร้างการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในโรงเรียน

13 ชั่วโมง

- ▶ **ช่วงที่ 2.1:** การมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในโรงเรียน
ระยะเวลา: 3.5 ชั่วโมง
- ▶ **ช่วงที่ 2.2:** อะไรที่ส่งเสริมและขัดขวางการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายในโรงเรียน
ระยะเวลา: 3.5 ชั่วโมง
- ▶ **ช่วงที่ 2.3:** กลยุทธ์และแนวทางแก้ไข
ระยะเวลา: 2.5 ชั่วโมง
- ▶ **ช่วงที่ 2.4:** การมีส่วนร่วมในโรงเรียน จากความคิดสู่การปฏิบัติ
ระยะเวลา: 3.5 ชั่วโมง

บทที่ 3
ความสำคัญของการสร้างการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในการปกครองส่วนท้องถิ่น

13.5 ชั่วโมง

- ▶ **ช่วงที่ 3.1:** การมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นมีลักษณะอย่างไร
ระยะเวลา: 3 ชั่วโมง
- ▶ **ช่วงที่ 3.2:** การสร้างพื้นที่ปลอดภัยเพื่อพัฒนาแผนการมีส่วนร่วม
ระยะเวลา: 4.5 ชั่วโมง
- ▶ **ช่วงที่ 3.3:** การสนับสนุนเสียงความคิดเห็นของวัยรุ่นและสร้างกลุ่มผู้รับฟัง
ระยะเวลา: 2.5 ชั่วโมง
- ▶ **ช่วงที่ 3.4:** การติดตามผลที่เกิดขึ้นในการปกครองส่วนท้องถิ่น
ระยะเวลา: 3.5 ชั่วโมง

คำนิยาม

วัยรุ่น: ตามเอกสารแนวทางการดำเนินงาน Engaged and Heard วัยรุ่น หมายถึง “เด็กหญิง เด็กชาย และบุคคลที่มีอัตลักษณ์ทางเพศอื่น ๆ ที่มีอายุระหว่าง 10–19 ปี”

การมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพและมีจริยธรรม ตามข้อกำหนดกำหนดเพื่อการมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพและมีจริยธรรม การมีส่วนร่วมต้องโปร่งใสและมีการให้ข้อมูลอย่างครบถ้วน เป็นไปโดยสมัครใจ ให้ความเคารพ มีบริบทสอดคล้อง เป็นมิตรต่อเด็ก/วัยรุ่น ไม่แบ่งแยกและเลือกปฏิบัติ มีการพัฒนาศักยภาพรองรับ คำนึงถึงความปลอดภัยและลดความเสี่ยง และร่วมรับผิดชอบ¹

พัฒนาการด้านขีดความสามารถ คำนี้หมายถึงขีดความสามารถในการตัดสินใจที่กำลังพัฒนาขึ้นของวัยรุ่น แนวคิดนี้เมื่อนำมาใช้แล้วจะต้องไม่เพิกเฉยต่อมุมมองความคิดเห็นของวัยรุ่น²

การมีส่วนร่วมอย่างมีความหมาย คือการมีส่วนร่วมที่มี 1) **พื้นที่**ปลอดภัยและเวลาในการสร้างและแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ 2) การให้ข้อมูลที่เหมาะสมเพื่อใช้ประกอบแนวความคิดและสามารถส่งเสียงแลกเปลี่ยนความคิดเห็นได้ 3) **ผู้ฟัง**ที่ให้ความเคารพ และเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการรับข้อเสนอแนะของวัยรุ่น ตลอดจนสามารถตอบสนองต่อมุมมองที่เสนอเหล่านั้นอย่างจริงจัง และ 4) การพิจารณามุมมองของวัยรุ่นอย่างเหมาะสมและเที่ยงธรรม อีกทั้งตอบกลับความคิดเห็นอย่างทันท่วงทีถึงผลลัพธ์และ**อิทธิพล** **ผลที่เกิดขึ้น**จากความคิดเห็นต่อเรื่องดังกล่าว

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนข้อที่ 4 ทำให้เกิดการศึกษามีคุณภาพโดยไม่แบ่งแยกและมีความเท่าเทียม และส่งเสริมโอกาสการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับทุกคน

อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิเด็ก (The UN Convention on the Rights of the Child -UNCRC) หรืออนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ระบุสิทธิที่จำเป็นสำหรับเด็กทุกคน เพื่อให้สามารถมีชีวิตที่ปลอดภัย มีความปลอดภัย และพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ โดยเด็กอายุ 0–18 ปี ถือเป็นบุคคล ซึ่งแต่ละคนมีสิทธิเป็นของตนเอง (ดูข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับ UNCRC ได้ที่ภาคผนวก 2)

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก มาตรา 12: ระบุว่า ฝ่ายต่าง ๆ จะต้องให้การรับรองว่าเด็กมีความคิดเห็นเป็นของตนเองได้ และมีสิทธิในการแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระในทุกเรื่องที่มีผลกระทบต่อตัวเด็กเอง โดยให้นำน้ำหนักความคิดเห็นตามสมควรแก่อายุและวุฒิภาวะของเด็ก

สุขภาพ: เป็นคำทั่วไปที่หมายถึงภาวะของสุขภาพและความปลอดภัยด้านจิตใจ กาย และอารมณ์โดยรวม

การปกป้องคุ้มครองและการให้ความยินยอมระหว่างกระบวนการ⁴

การปกป้องคุ้มครองและการให้ความยินยอมระหว่างกระบวนการเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการทำงานกับวัยรุ่น

ให้อ้างอิงขั้นตอนการปฏิบัติงานตามนโยบายการปกป้องคุ้มครองเด็กขององค์กรคุณตลอดกระบวนการทำงานกับวัยรุ่น โดยให้แน่ใจว่าผู้ใหญ่ที่เข้าร่วมตระหนักถึงนโยบายการปกป้องคุ้มครองเด็กนี้ และวัยรุ่นได้ให้การยินยอมที่จะเข้าร่วมกิจกรรมแล้ว (รวมถึงความยินยอมจากผู้ปกครองสำหรับผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี)

โปรดดูตัวอย่างที่ ภาคผนวก 1: ประมวลวิธีปฏิบัติด้านการปกป้องคุ้มครองเด็ก

¹ O’Kane, Claire. (2020, July). Engaged and Heard! Guidelines on Adolescent Participation and Civic Engagement. United Nations Children’s Fund. (p. 10).

² Children and Young People’s Commissioner Scotland. (n.d.). Rights Questions and Answers. *What are evolving capacities?* .<https://www.cypcs.org.uk/>

³ ประยุกต์จาก: O’Kane, Claire. (2020, July). Engaged and Heard! Guidelines on Adolescent Participation and Civic Engagement. United Nations Children’s Fund. (p. 10).

⁴ ประยุกต์จาก: Currie, V., Wright, L, Veitch, H., Mayevskaya, Y and Rogers, L. (2020). Children as Partners in Child Protection in COVID-19 Guide: From Participation to Partnerships. IICRD, CPC Learning Network, Child Protection Global Cluster, UNICEF and IFRC. (P. 30)

เคล็ดลับสำคัญในการทำงานกับวัยรุ่น:

- **สร้างความปลอดภัยในความสัมพันธ์** สร้างความสัมพันธ์ที่อบอุ่น ไว้เนื้อเชื่อใจ และสร้างสรรค์ในเชิงบวกกับวัยรุ่น ผู้ใหญ่ต้องสร้างขอบเขตที่ปลอดภัย สื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ แสดงความใส่ใจ และเข้าใจมุมมองของวัยรุ่น
- **ให้ความช่วยเหลือด้านจิตสังคมเมื่อต้องการ** วัยรุ่นที่ทำงานร่วมกับผู้ใหญ่จะต้องได้รับความช่วยเหลือหากเกิดเหตุการณ์ที่มีผลด้านจิตใจหรือสังคม หรือในกรณีที่ต้องการคำปรึกษาด้านอารมณ์ความรู้สึกเพิ่มเติม และจะดียิ่งหากสามารถหามืออาชีพที่ผ่านการอบรมมาให้ความช่วยเหลืออย่างต่อเนื่องกับวัยรุ่นที่ต้องการความช่วยเหลือดังกล่าว
- **ให้วัยรุ่นมีส่วนร่วมวางแผนความปลอดภัย และค้นหาจุดแข็งและความเสี่ยง** วัยรุ่นย่อมเข้าใจบริบทหรือสถานการณ์แวดล้อมของตนเองได้ดีที่สุด และสามารถร่วมกับผู้ใหญ่ในการสำรวจหาจุดแข็ง โอกาส รวมถึงความเสี่ยงใด ๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการมีส่วนร่วมในโครงการ
- **การให้ความยินยอมต้องเป็นไปโดยสมัครใจ มีการทบทวนอย่างต่อเนื่อง และอยู่บนพื้นฐานของข้อมูล** วัยรุ่นต้องเข้าใจอย่างละเอียดว่ากำลังให้ความยินยอมในเรื่องใด และข้อมูลของพวกเขาจะถูกนำไปใช้อย่างไร การให้ความยินยอมเป็นเรื่องที่ต้องพูดคุยอย่างต่อเนื่อง และเป็นการยินยอมโดยสมัครใจของวัยรุ่นที่จะไม่มีผลกระทบต่อตัวของพวกเขาหากยกเลิกการให้ความยินยอม
- **ความยินยอมในรูปแบบเอกสาร** ความยินยอมต้องบันทึกเป็นเอกสาร ให้บันทึกและจัดเก็บความยินยอมทั้งที่เป็นลายลักษณ์อักษรและโดยวาจาไว้ในรูปแบบเอกสาร

เคล็ดลับการจัดกระบวนการ⁵

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายของวัยรุ่นเป็นทั้งกระบวนการและผลลัพธ์ปลายทาง ต่อไปนี้คือเคล็ดลับที่เป็นประโยชน์ในการสร้างความสัมพันธ์และการทำงานกับวัยรุ่น ไม่ว่าจะคุณจะเป็นวัยรุ่นเอง เป็นผู้ใหญ่ หรือผู้สูงวัย

จะเป็นกระบวนการที่ดีได้ คุณต้อง

สร้างความสัมพันธ์

- **ใช้แนวทางเชิงบวก** สะท้อนความคิดในเชิงบวกและแสดงความกระตือรือร้นอยู่เสมอ
- **เป็นต้นแบบ** ปฏิบัติตัวในเชิงบวก บอกเล่าคุณค่าที่ดีที่วัยรุ่นคนอื่นนำมาเรียนรู้ได้ แนะนำแนวทางให้วัยรุ่น โดยไม่บงการ ชี้นำ หรือยึดเยียดความคิดเห็นของตนเอง
- **ให้ความเคารพ** ทำให้วัยรุ่นรู้สึกมีคุณค่าและได้รับการเคารพ สร้างพื้นที่แห่งความเชื่อใจ มีความละเอียดอ่อนและจริงใจ
- **อดทนและยืดหยุ่น** เตรียมใจไว้ว่าทุกอย่างอาจไม่เป็นไปตามแผนตลอด!
- **เตรียมไอดีและกิจกรรมสำรองไว้ล่วงหน้า** เตรียมพร้อมรับมือกับสถานการณ์ต่าง ๆ หากสิ่งที่ไม่เป็นไปตามที่วางไว้ และถ้ากิจกรรมไม่เป็นไปตามแผน พยายามดึงกลับมา อย่าลืมนำอารมณ์ขัน และอย่าลืมนำการรับฟังสิ่งที่วัยรุ่นพยายามบอกคุณเป็นเรื่องสำคัญ!

การฟังและพูดคุยกับวัยรุ่น

- **รับฟังอย่างกระตือรือร้น** ให้เวลารับฟังวัยรุ่นและเรื่องราวที่พวกเขาเล่าอย่างตั้งใจ และทำให้แน่ใจว่าคุณรับฟังอย่างเต็มที่โดยไม่ได้เฝ้ารอจังหวะที่จะพูดแทรก ฟังทั้งสิ่งที่พวกเขาพูดและไม่ได้พูด เพราะความเงียบและภาษากายนั้นก็บอกระไรได้มากเช่นกัน
- **ปฏิบัติต่อวัยรุ่นด้วยความเคารพ** นั่งอยู่กับวัยรุ่นขณะที่พวกเขาทำกิจกรรม ตั้งคำถามและเรียนรู้วิธีคิด รวมทั้งบทบาทที่เขามีในครอบครัวและในชุมชน

⁵ ประยุกต์จาก: Currie, V., Lee, L. and Wright L. (2019) *YouCreate Art-kit: Participatory Action Research for Young Change-makers*. International Institute for Child Rights and Development and Terre des Hommes.

- **สังเกตภาษากาย** ภาษากาย (เช่น เขย่าขา เสียงดัง ก้าวร้าว อาย หรือเสียบมาก ๆ) สังเกตหาอาการที่บ่งบอกว่าวัยรุ่นที่เข้าร่วมรู้สึกอย่างไรระหว่างทำกิจกรรม
- **ทบทวนทัศนคติของตัวเอง** เราต่างมีความเห็นต่อสิ่งต่าง ๆ ว่าเป็นไปอย่างไร และเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น ตามแต่ประสบการณ์ชีวิตและวัฒนธรรมของเราเอง ดังนั้นจึงต้องจำไว้ว่าประสบการณ์ของคุณ ก็มีผลต่อการทำความเข้าใจเรื่องราวของผู้อื่นเช่นกัน

ใช้คำถามที่ดี

- **ใช้คำถามปลายเปิด** คำถามปลายเปิดต้องไม่ตอบว่า 'ใช่' หรือ 'ไม่' ตัวอย่างคำถามปลายเปิด เช่น 'วัยรุ่นที่มีความพิการได้รับโอกาสให้เข้าร่วมบ้างหรือไม่' ส่วนคำถามปลายเปิดก็เช่น 'วัยรุ่นสามารถเข้าร่วมในโอกาสใดบ้าง'
- **หลีกเลี่ยงคำถามชี้หน้า** คำถามชี้หน้า คือ คำถามที่มีคำตอบอยู่ในตัวและไม่เปิดทางเลือกให้วัยรุ่นตอบ คำถามประเภทนี้เป็นวิธียุติการพูดคุยอย่างรวดเร็ว ตัวอย่างของคำถามชี้หน้า เช่น 'คุณคิดว่าครูเป็นคนที่ช่วยคุณเปลี่ยนแปลงโรงเรียนได้ดีที่สุดใช่ไหม' ส่วนคำถามไม่ชี้หน้าก็เช่น 'ถ้าจะเปลี่ยนแปลงโรงเรียน คุณคิดว่าจะขอความช่วยเหลือจากใครบ้าง'
- **เน้นย้ำว่าไม่มีคำตอบใดถูกหรือผิด** ชวนให้วัยรุ่นแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกอย่างอิสระโดยไม่ตัดสิน
- **ถามเจาะลึก** การถามเจาะลึกคือการค่อย ๆ ตั้งคำถามเพิ่มเติมเพื่อให้ได้รายละเอียดเกี่ยวกับคำถามแรก ซึ่งเป็นประโยชน์ในกรณีที่คุณต้องการทราบเพิ่มเติมว่าผู้เข้าร่วมคิดอย่างไร ตัวอย่างคำถามเจาะลึกที่เป็นประโยชน์ เช่น 'เล่าให้ฟังเพิ่มอีกได้ไหม' 'ทำไมถึงรู้สึกอย่างนั้น' 'ที่บอกว่าชอบการเล่าเรื่อง ช่วยบอกได้ไหมว่าชอบการเล่าเรื่องตรงไหน'
- **ใช้คำกระตุ้น** คำกระตุ้น คือ คำสั้นหรือคำที่ช่วยกระตุ้นผู้เข้าร่วมระหว่างเล่าเรื่อง การส่งเสียง เช่น 'ฮืม' เพื่อเป็นการแสดงออกว่าคุณสนใจและกำลังตั้งใจฟัง ซึ่งทำให้ผู้เข้าร่วมอยากเล่าต่อ ระวัง **อย่า** ใช้คำ/วลี เช่น 'ใช่' 'เยี่ยม' 'ดีมาก' หรือ 'เป็นความคิดที่แย' เพราะจะแสดงให้เห็นว่าคุณมีความคิดเห็นต่อคำตอบของเขา บทบาทของคุณคือดำเนินกระบวนการให้พวกเขาแสดงความคิดเห็นโดยปราศจากการตัดสิน เลือกใช้คำกระตุ้นที่ใช้กันโดยทั่วไปในชุมชน/วัฒนธรรมที่คุณจะเข้าไปทำงาน
- **ทวนคำพูด** การทวนคำหรือวลีสุดท้ายของผู้เข้าร่วมเป็นการเน้นย้ำว่าคุณกำลังรับฟังและชวนให้เขาพูดต่อ
- **หลีกเลี่ยงการแก้ไขและแสดงความคิดเห็น** หลีกเลี่ยงการเพิ่มเติมความคิดเห็นหรือตั้งคำถามที่แสดงถึงความคิดเห็นส่วนตัวของคุณเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ
- **ใช้คำถามพื้นฐาน** คำถามพื้นฐานช่วยให้คุณสำรวจเรื่องใดเรื่องหนึ่งได้ลึกซึ้งขึ้น ทั้งยังช่วยให้คุณละวางความคิดหรือการตัดสินแล้วเรียนรู้จากวัยรุ่น ซึ่งหมายความว่า คุณจะมองผู้เข้าร่วมคนนั้นในฐานะ 'ผู้เชี่ยวชาญ' ในเรื่องดังกล่าว ตัวอย่างคำถาม เช่น 'คุณคิดว่าเรื่องนั้นเป็นอย่างไร เรื่องนั้นทำให้คุณรู้สึกอย่างไร คุณอยากจะทำอะไรเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องนั้นไหม'

สนับสนุนพฤติกรรมที่หลากหลาย

- **อดทน** แสดงให้เห็นว่าคุณอดทนและเข้าอกเข้าใจวัยรุ่น
- **แสดงถึงความเคารพ** แสดงให้เห็นว่าคุณเคารพมุมมองของวัยรุ่น แม้ว่าจะไม่เห็นด้วยก็ตาม
- **มอบหมายหน้าที่พิเศษให้วัยรุ่น** ถ้ามีวัยรุ่นสักคนที่เริ่มกระสับกระส่ายหรือเริ่มก่อกวน ให้มอบหมายหน้าที่พิเศษกับคน ๆ นั้น เช่น ให้เขียนฟลิปชาร์ต เพื่อให้เขารู้สึกได้รับการยอมรับและรู้สึกมีคุณค่า
- **สำรวจความกังวล** ให้พื้นที่วัยรุ่นได้สะท้อนเสียงความกังวล รวมทั้งข้อคิดเห็นที่เกี่ยวกับโครงการ เพื่อที่คุณเองจะได้รับข้อมูลที่จำเป็นด้วย
- **ถ้ามีผู้เข้าร่วมที่ต่อต้านหรือไม่ตอบสนอง** เปิดโอกาสให้เขานั่งทบทวนในที่ของตัวเอง สร้างพื้นที่ให้พวกเขาารู้สึกว่าสามารถกลับเข้าร่วมกิจกรรมได้ตลอดเวลา และถ้าสะดวก ให้ลองถามเรื่องเกี่ยวกับชีวิตของพวกเขาหรือหัวข้ออื่นที่ทำให้รู้สึกผ่อนคลาย แล้วจึงกลับเข้าสู่กิจกรรม
- ถ้าคุณเองเป็นวัยรุ่น และพบว่าตัวเองกำลังอยู่ในสถานการณ์ที่ท้อแท้ อย่าลืมว่า **คุณสามารถขอความช่วยเหลือและคำแนะนำจากผู้ใหญ่ที่คุณเชื่อใจได้**

สนับสนุนกลุ่ม

- **ดึงความสนใจของวัยรุ่นทุกช่วงอายุ** คุณอาจต้องปรับเปลี่ยนกิจกรรมเล็กน้อยตามช่วงอายุของคนในกลุ่ม เพื่อให้ตอบใจกับความต้องการของทุกคน ตัวอย่างเช่น คำพูดที่คุณใช้อธิบายให้คนอายุ 13 ปี กับ 19 ปี ก็อาจต่างกัน เพียงแต่ให้แน่ใจว่าคุณกำลังทำให้ทุกคนสนใจ
- **คำนึงถึงคนทุกกลุ่ม** หาวิธีปรับการจัดกระบวนการเพื่อให้วัยรุ่นทุกคนในที่นั่งสามารถมีส่วนร่วม โดยให้ความสำคัญเป็นพิเศษกับวัยรุ่นที่มีความหลากหลายด้านร่างกายและจิตใจ อย่างบังคับให้ใครมีส่วนร่วม การคำนึงถึงทุกกลุ่มแบบไม่แบ่งแยกเริ่มต้นจากการจัดให้มีพื้นที่และกิจกรรมที่ทุกคนเข้าถึงได้ และทุกคนสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ตามที่ตนเองเลือก
- **ให้มีส่วนร่วมรับผิดชอบ** อย่างลัวที่จะให้ผู้เข้าร่วมเป็นผู้รับผิดชอบ (responsible) ต่อพฤติกรรมของตนเอง วางข้อตกลงพื้นฐานร่วมกันในข้อตกลงการอยู่ร่วมกันที่ทุกคนสามารถยึดถือและอ้างอิงได้ไว้ตั้งแต่เริ่มต้น (บทที่ 1: ช่วงที่ 1.1 – กิจกรรมที่ 2) ให้มีความหนักแน่นในจุดยืน แต่ยังคงแสดงออกในการเคารพความคิดเห็น และสร้างโอกาสนอกเหนือกิจกรรมกลุ่มให้เกิดการพูดคุยกันด้วย
- **ให้ความสำคัญกับความเป็นส่วนตัว** แสดงให้ชัดว่าคุณเชื่อว่าความเป็นส่วนตัวของวัยรุ่นนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่ง ความรู้ความเข้าใจเชิงลึกที่แลกเปลี่ยนผ่านกิจกรรมต่าง ๆ จะเป็นความลับและไม่มีการให้ชื่อวัยรุ่นที่เข้าร่วมกับใคร และเป็นเรื่องสำคัญที่วัยรุ่นควรเคารพความเป็นส่วนตัวของผู้อื่นโดยไม่บอกต่อสิ่งที่ได้ยินกับคนอื่นนอกกลุ่มเช่นกัน ให้บอกวัยรุ่นที่เข้าร่วมว่าถึงแม้เรื่องส่วนใหญ่จะเป็นความลับ แต่ถ้าคุณได้รับการบอกกล่าวหรือสงสัยว่าจะเกิดบางอย่างขึ้นที่ทำให้พวกเขาอยู่ในความเสี่ยง คุณจะช่วยเขาหาคนที่น่าจะให้ความช่วยเหลือได้
- **ส่งเสริมการคิดเชิงวิพากษ์** เป็นโอกาสที่วัยรุ่นจะได้คิดต่างเรื่องชีวิตของตัวเอง ตั้งคำถาม และสำรวจความเป็นไปได้ต่าง ๆ ในรูปแบบที่ไม่คุกคามผู้อื่น
- **รับให้ได้กับความรู้สึกอัดอัด** การเปลี่ยนแปลงมักทำให้เกิดความรู้สึกอัดอัดหรือสับสนได้ ให้รับรู้ว่าคุณรู้สึกนี้เป็นสิ่งที่มีค่าในกระบวนการเรียนรู้ ให้หยุดพักสักครู่ระหว่างที่เกิดช่วงเวลาแบบนี้ขึ้น
- **เรียนรู้จากความผิดพลาด** เราต่างก็ผิดพลาดได้ ให้คิดว่าความผิดพลาดคือโอกาสในการเรียนรู้ คุณสามารถบอกวัยรุ่นในกลุ่มได้ตามตรงเมื่อคุณทำพลาดเพื่อเป็นต้นแบบให้เห็นวิธีการเรียนรู้จากอุปสรรคที่เกิดขึ้น
- **ตระหนักถึงความสัมพันธ์เชิงอำนาจ** ตระหนักไว้เสมอว่าคุณอาจมีอำนาจเหนือกว่า ด้วยอายุ ชนชั้น วัฒนธรรม ศาสนา เพศภาวะ เพศวิถี ความสามารถ ชาติพันธุ์ เชื้อชาติ หรือปัจจัยอื่น ๆ ซึ่งสามารถส่งผลกระทบต่อทำการตอบสนองของวัยรุ่นที่มีต่อคุณได้
- **หาผู้ช่วยเหลือจากภายนอก** ตรวจสอบกับเครือข่ายของคุณเพื่อดูว่าใครบ้าง (เช่น ที่ปรึกษาด้านจิตวิทยา เจ้าหน้าที่ด้านสาธารณสุข) ที่จะช่วยเหลือได้ในกรณีที่มีปัญหาที่ซับซ้อน โดยให้ข้อมูลอย่างชัดเจนและตรงไปตรงมากับวัยรุ่นว่าช่วยอะไรได้และไม่ได้บ้าง

การทำงานกับวัยรุ่นในเรื่องละเอียดอ่อน⁶

เราไม่ต้องการให้วัยรุ่นรู้สึกว่ากำลังถูกถามเรื่องชีวิตส่วนตัวหรือขอให้บอกสิ่งที่ไม่สะดวกใจจะพูด คุณสามารถลองใช้กลยุทธ์ต่อไปนี้ได้

- ถามคำถามโดยใช้ **สถานการณ์สมมติ** เพื่อสำรวจความเข้าใจของวัยรุ่นต่อ **ประสบการณ์ที่เหมือนกันในชุมชน** ยกตัวอย่าง เช่น *‘วัยรุ่นมีส่วนร่วมในชุมชนโรงเรียนด้วยวิธีใดบ้าง’*
- เป็นธรรมดาที่จะมีความเห็นต่างและไม่เห็นด้วยเมื่อพูดคุยสำรวจในหัวข้อเกี่ยวกับทัศนคติส่วนบุคคล หรือหัวข้อที่ทำทนายแนวทางที่ทำกันมานาน แม้ว่าอาจจะทำให้หลายคนอัดอัดใจ แต่การเห็นไม่ตรงกันก็เป็นสิ่งที่มีค่าต่อการเรียนรู้และเติบโต ข้อต่อไปนี้เป็นเคล็ดลับในการสร้างพื้นที่ปลอดภัยเพื่อการเห็นต่างอย่างเคารพระหว่างการพูดคุยในสิ่งที่อาจเป็นเรื่องละเอียดอ่อน

⁶ ประยุกต์จาก: Currie, V., Lee, L. and Wright L. (2019) *YouCreate Art-kit: Participatory Action Research for Young Change-makers*. International Institute for Child Rights and Development and Terre des Hommes.

- ย้ำเตือนผู้เข้าร่วมว่าในห้องมีคนที่ต่างอายุ ต่างประสบการณ์และมุมมอง และเรามาอยู่ที่นี่เพื่อเรียนรู้ซึ่งกันและกัน
 - ชวนให้ผู้เข้าร่วมใช้ประโยคที่ใช้คำว่า “ฉัน” แทนที่จะใช้คำว่า “เธอ” และให้หลีกเลี่ยงการโต้เถียงขณะที่แสดงความรู้สึกหรือความคิดเห็น ยกตัวอย่างเช่น การพูดว่า “ฉันคิดว่าไม่น่าจะมีเงินพอที่จะทำกิจกรรมพวกนี้” จะดีกว่า “เธอไม่เข้าใจเรื่องงบประมาณชัด ๆ เลยนี่”
 - ขอความคิดเห็นและมุมมองที่หลากหลาย
 - ถ้ามีคนพูดสิ่งที่ไม่เป็นไปในแนวทางที่สื่อถึงการส่งเสริมสิทธิในการมีส่วนร่วมและสิทธิวัยรุ่น คุณสามารถจัดการได้โดยพูดว่า “ขอบคุณที่ให้ความเห็นในเรื่องนี้ มีใครอยากจะทำอะไรไหม” ถ้าไม่มีใครช่วยส่งสารที่ช่วยเตือนได้ คุณสามารถย้ำเตือนทุกคนถึงพื้นฐานสำคัญเรื่องอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก⁷ ซึ่งประกอบด้วยหลักการพื้นฐานทั่วไปสี่ข้อ ได้แก่ สิทธิที่จะได้รับการรับฟังในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตนเอง สิทธิที่จะไม่ถูกเลือกปฏิบัติ สิทธิที่จะมีชีวิตรอดและได้รับการพัฒนา รวมทั้งการได้รับพิจารณาเพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นที่ตั้ง
 - อ้างอิงถึงข้อตกลงที่ทุกคนควรให้ความเคารพ โดยจัดพื้นที่พูดคุยเรื่องข้อตกลงในการอยู่ร่วมกันตั้งแต่ช่วงเริ่มต้น
- จับตามดูสัญญาณที่ไม่ใช่ภาษาพูดของวัยรุ่น เช่น ภาษากาย และหยุดการพูดคุยถ้ามีผู้เข้าร่วมมีอาการไม่พอใจ
 - นั่งข้าง ๆ ผู้เข้าร่วมคนนั้น แล้วรับฟังด้วยความตั้งใจและเห็นอกเห็นใจ
 - ทำงานร่วมกับกระบวนกรคนอื่น ๆ เพื่อติดตามวัยรุ่นที่ส่งสัญญาณความไม่พอใจระหว่างทำกิจกรรม
 - อย่าลืมช่วยเชื่อมการติดต่อวัยรุ่นกับผู้ช่วยเหลืออื่น ๆ เช่น ที่ปรึกษาด้านจิตวิทยา หรือ เจ้าหน้าที่ช่วยเหลือด้านจิตสังคม คุณอาจจะเขียนรายชื่อเจ้าหน้าที่ช่วยเหลือพร้อมหมายเลขติดต่อไว้บนกระดาษฟลิปชาร์ต (หรือให้ไว้ในห้องแชตกรณีที่เกิดกิจกรรมออนไลน์) ในกรณีที่วัยรุ่นต้องการติดต่อไปด้วยตนเอง หรือคุณอาจช่วยติดต่อเจ้าหน้าที่ให้กับวัยรุ่นคนนั้น
 - อ่านและทำความเข้าใจนโยบายการปกป้องคุ้มครองเด็ก ของยูนิเซฟ รวมถึงหน้าที่ของคุณในการดูแลให้วัยรุ่นปลอดภัย

แนวทาง 10 ข้อสำหรับผู้ใหญ่เพื่อการร่วมพูดคุยกับวัยรุ่นอย่างได้ประโยชน์⁸

หลักสูตรนี้อยู่บนพื้นฐานของสถานการณ์จริง ประสบการณ์ตรง และความรู้ของวัยรุ่น แนวทางเหล่านี้ออกแบบมาเพื่อช่วยผู้ใหญ่ให้รู้วิธีการร่วมพูดคุยกับวัยรุ่นอย่างได้ประโยชน์

- 1. การใช้ภาษานั้นสำคัญ** ทศนคติที่ติดตัวมาในการจัดว่าอะไรเป็นสิ่งที่ “มีค่า” อาจนำไปสู่การปฏิบัติต่อวัยรุ่นในลักษณะที่บ่งบอกว่าตนเองเหนือกว่าได้ สิ่งที่คุณคิดว่าเป็นคำยกย่อง/ชมเชย อาจตอกย้ำความคิดว่าวัยรุ่นส่วนใหญ่ไม่รู้ ประสา หรือไม่เก่งกาจอะไร หรือไม่สามารถมอบหมายให้ทำอะไรที่สำคัญได้ (ยกเว้นแค่ “บางคน”) ตัวอย่างเช่น “ไอ้โฮ เธอเป็นผู้ใหญ่กว่าอายุมาก” “เป็นการนำเสนอที่ฉลาดมากเลย”
- 2. เจตนาและผลกระทบ** การบอกว่าเป็นเจตนาดีบ่งบอกว่าเราให้ความสำคัญกับเจตนามากกว่าผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อความรู้สึกของเยาวชน โดยเฉพาะกับกลุ่มที่ถูกกดทับในหลาย ๆ เรื่อง ซึ่งแปลว่าเราให้ความสำคัญกับคนบางกลุ่มมากกว่า (เช่น ให้ความสำคัญกับผู้ใหญ่มากกว่าเด็ก) ตัวอย่างเช่น การแสดงออกถึงสิ่งที่คุณคิดว่าเป็นคำชมว่าวัยรุ่นคนนั้นมีความคิดเป็นผู้ใหญ่ จริง ๆ แล้วอาจเป็นผลลบมากกว่า เพราะแสดงว่าความคิดแบบเด็กนั้นไม่ดีเท่าความคิดของผู้ใหญ่ (ดูข้อ “การใช้ภาษานั้นสำคัญ”) การให้เหตุผลว่า “ทำไปด้วยเจตนาดี” และ “อย่าถือสาเกินไป” จะยิ่งทำให้การให้ความสำคัญกับเจตนาเหนือผลกระทบต่อความรู้สึกดำเนินต่อไป
- 3. ลบล้างความคิดเรื่องความเชี่ยวชาญแบบเดิม ๆ** วัยรุ่นเป็นผู้ทรงความรู้และเชี่ยวชาญตามประสบการณ์การชีวิตที่ได้รับของพวกเขา ประกาศนียบัตรต่าง ๆ ไม่ได้บ่งบอกถึงความชอบธรรมหรือคุณค่าที่มากกว่าเสมอไป ประสบการณ์ชีวิตของวัยรุ่นนั้นให้ความรู้ได้มากมายมหาศาล โดยเฉพาะในกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน และยังมีค่าพอ ๆ กับความรู้ตาม ‘การศึกษาในระบบ’ ในหัวข้อนั้น ๆ ด้วย

⁷ United Nations. (2009, July 1). *Convention on the Rights of the Child General Comment No. 12 (2009) The right of the child to be heard*. Geneva.

⁸ ประยุกต์จาก: Sarwara, S. (2021). Phoenix Consultation: 10 Guidelines for Meaningfully Engaging Children and adolescents for Adults. International Institute for Child Rights and Development.

4. **ส่งต่อไมค์และรับฟัง** การฟังไม่ได้แค่หมายถึงการไม่พูด แต่หมายถึงความพยายามอย่างกระตือรือร้นที่จะเปลี่ยนความสัมพันธ์เชิงอำนาจ สร้างพื้นที่ ทบทวนและนึกถึงเหตุผลเบื้องหลังปฏิกิริยาต่าง ๆ ของตนเอง ถ้าคุณกำลังฟังอยู่จริง ๆ เป็นไปได้ว่าคุณอาจรู้สึกอึดอัดกับบางอย่างที่วัยรุ่นพูดระหว่างเวิร์กชอป ‘รับให้ได้กับความรู้สึกอึดอัดนั้น’!
5. **อคติแบบผู้ใหญ่มีอยู่จริง** การกดทับเด็กและวัยรุ่นอย่างเป็นระบบนั้นมีอยู่จริง เราอยู่ในโลกที่ผู้ใหญ่เป็นศูนย์กลางที่ได้รับการยอมรับและสะท้อนอยู่ในสิ่งที่เราให้คุณค่า สิ่งที่เรากลือเป็นบรรทัดฐาน และการกำหนดการเข้าถึงสิ่งต่าง ๆ การที่เราไม่ค่อยเห็นวัยรุ่นอยู่ในตำแหน่งที่มีอำนาจก็เป็นผลมาจากระบบที่ยึดถือผู้ใหญ่เป็นศูนย์กลางนี้
6. **ไม่มีอะไรที่ถือเป็นการเป็นความเพ้อฝัน** ความคิดที่ว่ามุมมองของเยาวชนไม่มีการ ‘ถ่วงน้ำหนัก’ ให้เข้ากับ ‘ความเป็นจริง’ ใน ‘โลกแห่งความจริง’ ถือเป็นการมีอคติต่อคนอายุน้อยกว่า บ่อยครั้งที่วัยรุ่นจะเป็นผู้ท้าทายหรือพลิกความคิดต่าง ๆ เพราะพวกเขาพยายามนำเสนอทางเลือกอย่างแข็งขันมากกว่าที่จะยอมทนกับสถานการณ์ที่เป็นอยู่
7. **การจับผิดทำที่** วัยรุ่นไม่จำเป็นต้องพูดด้วยท่าทีที่ “เป็นทางการ” หรือแบบ “มืออาชีพ” (และไม่กำหนดว่าต้องพูดภาษาใด) หัวข้อที่เรากำลังพูดถึงนี้เป็นเรื่องในชีวิตประจำวันที่เกิดขึ้นจริงของวัยรุ่น พวกเขามีสิทธิได้รับประสบการณ์และแสดงออกถึงอารมณ์ที่มาจากความหงุดหงิดใจ ความเหนื่อย และความโกรธที่มักถูกกีดกันจากการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับชีวิตและอนาคตของตนเอง
8. **แรงพลังทุกอย่างมีความหมาย** วัยรุ่นต้องใช้พลังทางอารมณ์มากเป็นพิเศษในการสื่อสารกับคนที่มีความเห็นอกเห็นใจในพื้นที่ของการตัดสินใจ (ในที่นี้คือผู้ใหญ่) ซึ่งเป็นเรื่องที่เหนื่อย จึงต้องเข้าใจความทุ่มเทของเยาวชนเหล่านี้ในการพยายามที่จะได้รับการปฏิบัติแบบเท่าเทียมเท่าโดยไม่ถูกมองว่าด้อยกว่า
9. **วัยรุ่นไม่ได้เป็นหนี้บุญคุณผู้ใหญ่** น้อยมากที่เยาวชนจะได้รับอำนาจบางอย่าง ซึ่งในบางครั้งที่มีการเปิดพื้นที่ให้ก็ไม่ถือว่าพวกเขาเป็นหนี้บุญคุณที่ได้รับโอกาสนั้น เราควรช่วยกันสร้างบรรทัดฐานที่ผู้ใหญ่ควรต้องขอบคุณเยาวชนที่อยากเข้ามาแนะนำเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ไม่ใช่มองว่าพวกเขาด้อยกว่า หรือเปิดให้มีส่วนร่วมแบบพอเป็นพิธี หรือกีดกันพวกเขาออกไป
10. **วัยรุ่นทุกคนมีส่วนร่วมในลักษณะที่ต่างกัน** การกดทับเด็กและวัยรุ่นอย่างเป็นระบบมีลักษณะที่ทับซ้อนซึ่งหมายความว่าอาจพบการกดทับได้หลายด้าน เช่น ทางเชื้อชาติหรือชาติพันธุ์ เพศภาวะ สถานะทางเศรษฐกิจ ความสามารถ ฯลฯ วัยรุ่นที่มีความพิการจากกรุงเทพฯ ก็จะมีประสบการณ์และเข้าถึงการมีส่วนร่วมที่แตกต่างจากวัยรุ่นในชนเผ่าพื้นเมืองจากชุมชนชนบทในอินโดนีเซีย แม้ว่าทั้งสองจะเป็นวัยรุ่น แต่ก็ประสบกับการถูกผลักให้ไปอยู่ในสถานะชายขอบและการกดทับที่มีผลต่อประสบการณ์ในวัยรุ่น ที่แตกต่างกัน ประสบการณ์ของวัยรุ่นนั้นซับซ้อนและหลากหลาย การพยายามทำให้เสียงของวัยรุ่นเป็นศูนย์กลางจึงจำเป็นต้องพิจารณาถึงความซับซ้อนและความหลากหลายด้วย

แนวทางเพื่อความปลอดภัยจากโควิด-19

ในภาคผนวก 3 คุณจะเห็นแผนผังการตัดสินใจเรื่องโควิด-19 ที่จะช่วยให้คุณตัดสินใจว่าควรจัดเวิร์กชอปแบบพบหน้าหรือทางออนไลน์ แต่ระหว่างการเรียนรู้มีแนวทางการจัดกระบวนการออนไลน์อยู่ในกล่องข้อความส่วนสุดท้ายของแต่ละกิจกรรม ซึ่งสามารถประยุกต์ใช้ในรูปแบบออนไลน์ได้ง่าย

สำหรับการจัดกระบวนการออนไลน์ ควรมีกระบวนการอย่างน้อยหนึ่งคนคอยติดตามข้อความในแชตและให้ความช่วยเหลือทางเทคนิคช่วงกิจกรรมแบ่งกลุ่ม สามารถใช้เครื่องมือ เช่น Jamboard หรือ Padlet ช่วยในกิจกรรมระดมสมอง และใช้แพลตฟอร์ม เช่น Zoom ที่มีตัวเลือกแบ่งห้องพูดคุยได้ ส่วนเครื่องมืออื่น ๆ เช่น Google Docs หรือเว็บไซต์แชร์เอกสาร แนะนำให้ใช้สำหรับบางกิจกรรม

เคล็ดลับการจัดกระบวนการออนไลน์

- เตรียมสไลด์ คำกระตุ้น/วิธีการทำกิจกรรม/คำถามไว้ล่วงหน้า
- ให้ทุกกลุ่มได้มีเวลาสรุปทบทวน/รายงาน หลังกิจกรรมแบ่งกลุ่ม
- ในห้องแบ่งกลุ่ม ให้ใช้แค่หนึ่งหรือสองคำถามถ้ามีเวลาจำกัด

กิจกรรมกระตุ้นพลังงาน (Energizer)

กิจกรรมที่รวบรวมมาให้ในที่นี้ประกอบด้วยกิจกรรมกระตุ้นพลังที่คุณสามารถนำไปใช้เป็นกิจกรรมสร้างสัมพันธ์ให้กลุ่มผู้ร่วมอบรม และใช้เป็นกิจกรรมคั่นเวลาระหว่างช่วงการเรียนรู้เมื่อผู้เข้าร่วมเริ่มหมดสมาธิได้

เกลือกกับพริกไทย

อุปกรณ์: กระดาษแผ่นเล็ก

แจกกระดาษสำหรับผู้เข้าร่วมคนละใบ บนกระดาษระบุคำของสิ่งที่เป็นคู่กัน เช่น เกลือกกับพริกไทย หินกับหยาง เงากับแสง ขนมหึงกับเนย ชายกับหญิง และอื่น ๆ กระดาษแต่ละใบจะมีแค่หนึ่งคำ (ใบหนึ่งเขียนว่าเกลือก ส่วนอีกใบเขียนว่าพริกไทย) จากนั้นแยกแผ่นที่คู่กันออกจากกัน ตีกระดาษหนึ่งแผ่นไว้ที่หลังของแต่ละคน ระวังอย่าให้ใครเห็นคำของตัวเอง หรืออาจให้ผู้เข้าร่วมถือกระดาษไว้ระดับหน้าผากแทน เพื่อให้คนอื่นมองเห็นได้แต่เจ้าตัวมองไม่เห็น พอคุณพูดว่าเริ่ม ทุกคนต้องเดินไปรอบ ๆ เพื่อตั้งคำถามที่ตอบได้แค่ใช่หรือไม่ใช่ เพื่อหาว่าคำที่อยู่บนหลังหรือบนหน้าผากของตัวเองเป็นคำว่าเป็นอะไร พอรู้แล้วก็สามารถหาคู่ของตัวเองได้ แล้วให้สองคนนั่งลงคู่กันเพื่อแลกเปลี่ยนเรื่องที่น่าสนใจประมาณ 3-5 เรื่องเกี่ยวกับตัวเอง

ขั้นตอนเสริม: ให้แต่ละคู่แนะนำคู่ของตัวเองและข้อมูลที่น่าสนใจเกี่ยวกับคน ๆ นั้น ให้กลุ่มใหญ่ฟัง

แก่งลอย

อุปกรณ์: เสาคู่ที่มีลักษณะเป็นแท่งเรียวยาว

แนวคิดหลักของกิจกรรมนี้คือการผ่อนคลาย สามารถนำเสาคู่ไหนหรือเสาคู่อะไรก็ได้ที่มีลักษณะเรียวยาวมาใช้ทำกิจกรรมนี้ แต่ให้เรียกเสาคู่ที่ว่า “แก่งลอย” ตอนที่เริ่มแนะนำกิจกรรม ให้ผู้เข้าร่วมแบ่งเป็นสองแถวหันหน้าเข้าหากัน จากนั้นให้แต่ละคนยกนิ้วชี้ขึ้นมาที่ระดับอก วางแก่งลอยไว้บนนิ้วชี้ของทุกคนที่ยื่นออกมา โจทย์คือให้นำแก่งลอยลงมาอยู่ที่พื้นโดยที่นิ้วของทุกคนยังสัมผัสแก่งลอยอยู่ ถ้ามีนิ้วของใครหลุดจากแก่งลอย ทุกคนต้องเริ่มใหม่ ตอนแรกแก่งนี้จะเหมือนกับถูกยกขึ้น (จึงมีชื่อว่าแก่งลอย) จริง ๆ แล้วที่แก่งนี้ลอยอยู่แทนที่จะลดลงมา นั้นเป็นเพราะว่าทุกคนจะออกแรงดันนิ้วชี้ขึ้น เมื่อทุกคนผ่อนแรงลง ก็จะสามารถนำแก่งลอยลงสู่พื้นได้อย่างง่ายดาย ตามปกติแล้วกิจกรรมนี้จะทำให้ทุกคนได้หัวเราะร่วมกันประมาณ 10 นาทีกว่าจะทำได้สำเร็จ

คุยกันในวง

อุปกรณ์: เชือกยาวมัดเป็นวงกลม

ให้ทุกคนยืนเป็นวงกลมรอบ ๆ เชือก จากนั้นจับเชือกด้วยสองมือแล้วยกขึ้นระดับเอว ที่จะต้องทำเชือกให้เป็นรูปร่างต่าง ๆ ตามคำสั่ง เช่น สี่เหลี่ยมจัตุรัส สามเหลี่ยม เลขแปด สี่เหลี่ยมผืนผ้า ฯลฯ โดยไม่ปล่อยมือจากเชือก และต้องทำโดยที่หลับตาอยู่ด้วย! การทำเช่นนี้จะทำให้ทุกคนต้องสื่อสารอย่างชัดเจนและต้องฟังให้ดี รูปร่างที่ต้องทำจะยากขึ้นเรื่อย ๆ โดยจะได้หยุดพักแล้วลืมหัดความก้าวหน้า...หรือไม่ก้าวหน้าเลย ของผลงานตัวเองเป็นระยะ

จัดแถวโดยไม่พูด

เกมนี้พลิกแพลงได้หลายแบบ เช่น บอกให้ผู้เข้าร่วมจัดแถวโดยเรียงตามวันเกิด เรียงลำดับส่วนสูง เรียงชื่อตามตัวอักษร หรือโจทย์อื่น ๆ ผู้เข้าร่วมจะมองเห็นกันและสื่อสารโดยใช้มือประกอบท่าทางได้ แต่ห้ามพูดคุยกันระหว่างจัดแถว!

ทักทายใส่อารมณ์

เดินไปรอบ ๆ ห้อง แล้วแนะนำตัวเองโดยแสดงอารมณ์ตามที่กระบวนกรตะโกนบอก เช่น โมโห มีความสุข เศร้า ฯลฯ

วิธีพลิกแพลง: อาจให้ทักกันแบบละครใบ้ เดินถอยหลัง ทักทายแบบสัตว์ประเภทต่าง ๆ ฯลฯ

เกมเลข 7 (สำหรับกลุ่มที่ทักษะทำได้)

ให้ผู้เข้าร่วมทุกคนยืนล้อมเป็นวงกลมแล้วนับเลขทีละคนจาก 1 ถึง 7 แต่ห้ามพูดว่า 7 หรือพูดเลขทวีคูณของ 7 (เช่น 14, 21, ...) ให้พูดว่า “ข้าม” แทน ถ้าผิดที่ใคร ให้คนนั้นก้าวออกจากวง

มาพักเต็นท์กัน

ให้ผู้เข้าร่วมล้อมวงกัน แล้วให้คนหนึ่งทำท่าทางและเสียงประกอบ จากนั้นให้ทุกคนเล่นด้วยโดยทำท่าทางและเสียงประกอบนั้น เมื่อทำตามท่าทางและเสียงประกอบเสร็จก็ให้คนถัดไปในวงมาเป็นต้นแบบแทน จะเปลี่ยนทิศทางในวงก็ได้ ทำให้สนุกและกระตุ้นพลังตามที่เห็นว่าเหมาะสม

ฟรุตสลัด

หยุดสิ่งที่ทำอยู่ แล้วให้ทุกคนย้ายไปนั่งที่ใหม่ (ที่ไม่ติดกับที่เดิมที่นั่งอยู่) บอกผู้เข้าร่วมทุกคนว่ากระบวนกรหรือผู้เข้าร่วมที่ได้รับมอบหมายอาจจะโกนบอกว่า “ฟรุตสลัด” ได้ทุกเมื่อเพื่อให้ทุกคนเปลี่ยนที่นั่งอีกรอบ

ฝนก่อนกระดาศ

อุปกรณ์: กระดาษแผ่นเล็ก

หยุดสิ่งที่ทำอยู่ แล้วให้ผู้เข้าร่วมเขียนสิ่งสำคัญที่ได้เรียนรู้ในวันนั้น หรือสะท้อนว่ารู้สึกอย่างไรในช่วงการเรียนรู้วันนั้น หรือเขียนโอเคเดียวว่าจะทำอย่างไรในช่วงการเรียนรู้ดีขึ้นกว่าเดิม หลังจากนั้นให้ผู้เข้าร่วมขยำกระดาษแผ่นนั้นแล้วโยนไปทั่วห้องเพื่อดูเหมือนฝนกำลังตกเป็นก่อนกระดาศ เพิ่มกฎด้วยว่าไม่ให้โยนก่อนกระดาศใส่กันเอง หลังจากหมดเวลาให้แต่ละคนหยิบ ‘ก่อนกระดาศ’ ขึ้นมาคนละก้อน คล้อออกมาแล้วอ่านให้ทั้งกลุ่มฟัง

“คำชื่นชม”

หยุดสิ่งที่กำลังทำอยู่ แล้วขอให้ผู้เข้าร่วมแต่ละคนพูดอะไรดี ๆ หรือแสดงความชื่นชมคนที่ยืนอยู่ข้าง ๆ บอกไปว่าคิดว่าเขาจัดการกิจกรรมได้ดีมากแค่ไหน คุณชอบความคิดเห็นเชิงวิพากษ์ของเขาอย่างไร ฯลฯ โดยต้องเป็นคำพูดเชิงบวก สร้างแรงบันดาลใจ และแสดงความชื่นชมอีกฝ่าย

เคยหรือไม่

บอกให้กลุ่มผู้เข้าอบรมล้อมวงกัน แล้วให้แต่ละคนในวงยกนิ้วขึ้นมา 5 หรือ 10 นิ้ว (ขึ้นอยู่กับว่าคุณอยากให้เกมนานแค่ไหน ถ้าใช้ 10 นิ้ว เกมก็จะนานขึ้น) ขอคนอาสาเริ่มเกมด้วยการถามกลุ่มด้วยประโยคที่ว่า “คุณเคย...หรือไม่” (เช่น เคยปีนเขาหรือไม่ เคยเดินทางไปที่...หรือไม่ เคยเลี้ยงสุนัขหรือไม่ เคยไปดำน้ำหรือไม่) คนที่ตอบว่า เคย ให้เอานิ้วลงนิ้วละคำถาม เมื่อเอานิ้วลงครบ 5 หรือ 10 นิ้วแล้ว ก็ให้ ‘ออก’ จากเกมไป เป้าหมายคือการได้เป็นคนสุดท้ายที่ยังมีนิ้วเหลืออยู่

สองความจริงกับหนึ่งคำลวง

บอกกับกลุ่มว่าคุณอยากให้แต่ละคนเตรียมสองข้อที่เป็นความจริงเกี่ยวกับตัวเอง และหนึ่งข้อที่โกหก เมื่อมีคนพร้อมแล้วก็ให้เล่าให้ทั้งกลุ่มฟัง แล้วให้ทายว่าข้อไหนที่โกหก คนที่ทายถูกจะเป็นคนมาบอกเรื่องตัวเองสามข้อเป็นคนต่อไป

เลขปริศนา

ให้ทุกคนยืนเป็นวงกลมแล้วก้มหัวลง แล้วให้กลุ่มขานเลขทีละคนจนถึงเลขที่กำหนดไว้ (ซึ่งมักเท่ากับจำนวนคนในกลุ่ม เพื่อให้ทุกคนได้ขานเลข) โดยห้ามไม่ให้มีใครขานเลขขึ้นมาพร้อมกัน ถ้ามีคนขานเลขพร้อมกัน ทั้งกลุ่มต้องเริ่มนับหนึ่งใหม่

ไปปิกนิกกัน

คุณต้องทายว่าจะเอาอะไรไปทำงานปาร์ตี้ครั้งนี้! เกมนี้เป็นเกมทายของผู้เล่นต้องพยายามทายกฎของหัวหน้างานให้ได้! เริ่มจากกำหนดให้คนหนึ่งเป็นหัวหน้างานแล้วให้ตั้งกฎว่าเอาอะไรไปปิกนิกได้บ้าง ตัวอย่างเช่น กฎอาจกำหนดไว้ว่าให้เอาของที่ขึ้นต้นด้วย ‘ส’ เช่น สลัด หรือ ไส้กรอก ไปได้เท่านั้น ให้ผู้เล่นผลัดกันทายของที่เอาไปปิกนิกได้ ถ้าของเป็นไปตามกฎของหัวหน้า หัวหน้าจะตอบว่าให้คน ๆ นั้นไปปิกนิกด้วยได้ ถ้าผู้เล่นคิดออกแล้วว่ากฎคืออะไร ก็สามารถทายกฎได้เมื่อถึงตาตัวเอง โดยผู้เล่นที่ทายกฎถูกต้องจะเป็นหัวหน้าคนใหม่

ภาคผนวก

ภาคผนวก 1: ประมวลวิธีปฏิบัติด้านการปกป้องคุ้มครองเด็ก

ในฐานะผู้เข้าร่วมกิจกรรม ฉันตกลงว่าจะ

1. ปฏิบัติตามนโยบายการปกป้องคุ้มครองเด็กของการประชุมนี้ และจะช่วยสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ไม่แบ่งแยก และตระหนักถึงเพศภาวะ ซึ่งปราศจากการเลือกปฏิบัติและความรุนแรงต่อเด็ก รวมไปถึงการทอดทิ้ง การแสวงหาประโยชน์ทางร่างกาย จิตใจและทางเพศ รวมทั้งการทารุณกรรม
2. ปฏิบัติต่อเด็กอย่างเคารพและให้เกียรติ โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดต่อเด็ก ไม่ว่าจะเชื้อชาติ สีผิว เพศภาวะ ภาษา ศาสนา ความคิดทางการเมืองและอื่น ๆ ชาติ ชาติพันธุ์ หรือพื้นเพทางสังคม คุณลักษณะ ความพิการ สุขภาพ การเกิด เพศวิถี อัตลักษณ์ทางเพศและการแสดงออก ส่วนประกอบทางครอบครัว หรือสถานะด้านอื่น
3. รับฟังเสียงของเด็ก ให้นำหนักตามสมควรต่อความคิด ความคิดเห็น และหนุนเสริมศักยภาพเพื่อให้เด็กได้เรียนรู้เรื่อง สิทธิและสามารถใช้สิทธิของตนได้
4. เป็นต้นแบบที่ดีให้กับเด็ก โดยแสดงพฤติกรรมที่มีมาตรฐานสูงตลอดเวลา
5. ตระหนักว่าในฐานะผู้ใหญ่ที่คลุกคลีกับเด็ก ฉันเป็นผู้ได้รับความไว้วางใจเชื่อถือ และจะรักษาขอบเขตอย่างเหมาะสม ตลอดเวลา
6. ขอคำยินยอมจากเด็กและพ่อแม่/ผู้ปกครองโดยแจ้งให้ทราบล่วงหน้าก่อนจะถ่ายภาพนิ่งหรือวิดีโอของเด็ก
7. ให้แน่ใจว่าเด็กถูกนำเสนอในลักษณะที่มีเกียรติและได้รับการเคารพ โดยนำเสนอเรื่องราวและภาพของเด็กในบริบท ที่ถูกต้องเหมาะสม
8. แจ้งข้อกังวล ปัญหา หรือประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับความปลอดภัยและสุขภาวะของเด็กกับทีมปกป้องคุ้มครองเด็ก และพยายามให้เร็วที่สุดหลังจากเกิดเหตุดังกล่าว
9. ส่งเรื่องรายงานทันทีที่มีการละเมิดนโยบายนี้
10. ส่งเสริมให้เด็กพูดและแจ้งข้อกังวลออกมาไม่ว่าเรื่องใดก็ตาม รวมถึงภัยในลักษณะต่าง ๆ
11. ให้ความร่วมมือในกระบวนการสอบสวนข้อกังวลและข้อกล่าวหาเกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติและความรุนแรงต่อเด็ก อย่างเต็มที่โดยเก็บข้อมูลเป็นความลับ

ฉันจะไม่

1. เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการกระทำรุนแรงต่อเด็กรูปแบบใดก็ตาม ไม่ว่าจะทางด้านร่างกาย อารมณ์ หรือทางเพศ ไม่ว่าจะอายุที่ให้ความยินยอมได้หรืออายุครบบรรลุนิติภาวะของที่แห่งนั้นจะเป็นเท่าใดก็ตาม นอกจากนี้ ฉันเข้าใจด้วยว่า ความเข้าใจผิดเรื่องอายุของเด็กไม่ใช่ข้อโต้แย้งในการสูัดดี รวมทั้งการทารุณกรรมและแสวงหาประโยชน์ทางเพศ จากเด็ก และกิจกรรมทางเพศกับเด็กเป็นสิ่งที่ผู้จัดกิจกรรมถือว่าเป็นการกระทำผิดร้ายแรงซึ่งจะนำไปสู่ การดำเนินการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
2. ใช้ภาษา/ภาพ/อิโมจิ ให้คำชี้แนะหรือปรึกษาที่ไม่เหมาะสม ก้าวร้าว หยาบคาย เลือกปฏิบัติ ยั่วเย้าทางเพศ หรือ สะท้อนถึงความไม่อ่อนไหวทางวัฒนธรรม
3. กระทำการโดยเจตนาที่จะทำให้เด็กอับอาย เสียเกียรติ รู้สึกด้อยค่า หรือถูกดูหมิ่นศักดิ์ศรี หรือกระทำผิดโดยการล่วงละเมิดทางความรู้สึกในรูปแบบใดก็ตาม
4. ส่งเสริมให้เด็กทำสิ่งที่อันตรายต่อตนเอง ผู้อื่น หรือทรัพย์สิน

5. ถ่ายภาพอื่น ๆ หรือภาพเด็กอันเป็นการที่อาจก่อให้เกิดอันตรายหรือมีผลกระทบที่เสียหายต่อเด็ก ไม่ว่าจะโดยแสดงถึงบ้าน ชุมชน หรือสถานที่ต่าง ๆ ที่เด็กไป การตีตราเด็ก ใช้คำพูดจำแนกประเภทหรือคำอธิบายที่ทำให้เด็กเสี่ยงต่อการถูกตอบโต้แบบเสียหาย ซึ่งรวมถึงอันตรายอื่น ๆ ทั้งทางร่างกายและจิตใจ หรือการละเมิด การถูกเลือกปฏิบัติ และถูกปฏิเสธตลอดชีวิต
6. บันทึกภาพหน้าจอ หรือบันทึกกิจกรรมออนไลน์แล้วส่งต่อโดยไม่ได้รับคำยินยอมจากเด็กทุกคนในภาพ/วิดีโอ
7. เผยแพร่นามสกุลของเด็ก หรือข้อมูลส่วนตัวใด ๆ ที่อาจนำไปใช้ระบุที่อยู่ของเด็กได้
8. ขอรายละเอียดติดต่อส่วนตัว (เช่น อีเมล เบอร์โทรศัพท์ บัญชีติดต่อทางโซเชียลมีเดีย) ของเด็กที่เข้าร่วมกิจกรรม เว้นแต่จะได้รับอนุญาตไว้อย่างชัดเจนจากผู้จัดงานให้ทำได้เพื่อวัตถุประสงค์ในการทำงาน
9. ติดต่อสื่อสารกับเด็กผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัล (เช่น Facebook, Twitter) ผ่านเทคโนโลยีมือถือ (เช่น ข้อความ, Whatsapp, Skype) หรือออนไลน์โดยไม่ได้รับคำยินยอมและโดยที่พ่อแม่/ผู้ปกครองตามกฎหมายของเด็กไม่ทราบ
10. ยอมให้มีหรือเข้าร่วมกิจกรรมกับเด็กที่ผิดกฎหมาย ไม่ปลอดภัย หรือเป็นการละเมิด
11. เจ็บแค้น ปกปิด หรือทำให้เกิดเหตุหรือเหตุต้องสงสัยว่าจะละเมิดการปกป้องคุ้มครองเด็ก หรือการฝ่าฝืนประมวลวิธีปฏิบัติด้านการปกป้องคุ้มครองเด็ก
12. ช่มชู้ว่าจะใช้ความรุนแรงหรือละเมิดเด็ก
13. เลือกปฏิบัติ หรือแสดงออกถึงการปฏิบัติ หรือโปรดปรานเด็กคนหนึ่งเป็นพิเศษ ซึ่งทำให้เด็กคนนั้นหรือเด็กคนอื่น ๆ อยู่ในอันตราย
14. เข้าถึง ดู สร้าง ดาวน์โหลด หรือแจกจ่ายภาพที่ละเมิดทางเพศและสื่อวัสดุเกี่ยวกับเด็ก

ชื่อ _____

วันที่ _____ สถานที่ _____

ภาคผนวก 2: อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิเด็ก

มาตรา 12 ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิเด็ก (CRC) กำหนดให้การมีส่วนร่วมเป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน โดยรัฐในฐานะผู้ให้ความคุ้มครองสิทธิขั้นสูงสุด มีภาระหน้าที่ในการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้มีการรับฟังมุมมองของเด็กและวัยรุ่นเกี่ยวกับกระบวนการปฏิบัติและนโยบายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับพวกเขาทั้งทางตรงและทางอ้อม พ่อแม่ ผู้ดูแล ครู และผู้มีบทบาทอื่น ๆ ก็มีหน้าที่รับฟังเด็กและวัยรุ่นโดยให้ความสำคัญกับความคิดเห็นของพวกเขาเช่นกัน

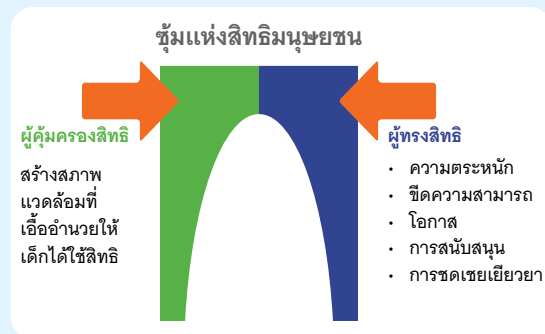
สิทธิเด็กในการได้รับการรับฟัง (มาตรา 12 ของ CRC) เป็นทั้งสิทธิขั้นพื้นฐานและหลักการสำคัญที่ควรให้ความสำคัญเมื่อพิจารณาการนำสิทธิข้ออื่น ๆ ไปใช้ โดยมาตรา 12 เชื่อมโยงกับหลักการทั่วไปข้ออื่น ๆ ของอนุสัญญา เช่น

- มาตรา 2 (สิทธิที่จะไม่ถูกเลือกปฏิบัติ),
- มาตรา 6 (สิทธิที่จะมีชีวิต รอดชีวิต และได้รับการพัฒนา) และ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง)
- มาตรา 3 (พิจารณาประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นหลัก)

ให้ใช้หลักการสิทธิมนุษยชนและสิทธิเด็กเป็นแนวทางการทำงานขององค์กร (หรือโรงเรียน) ในทุกภาคส่วนและในแต่ละชั้นของกระบวนการ⁹

หลักการเหล่านี้ได้แก่

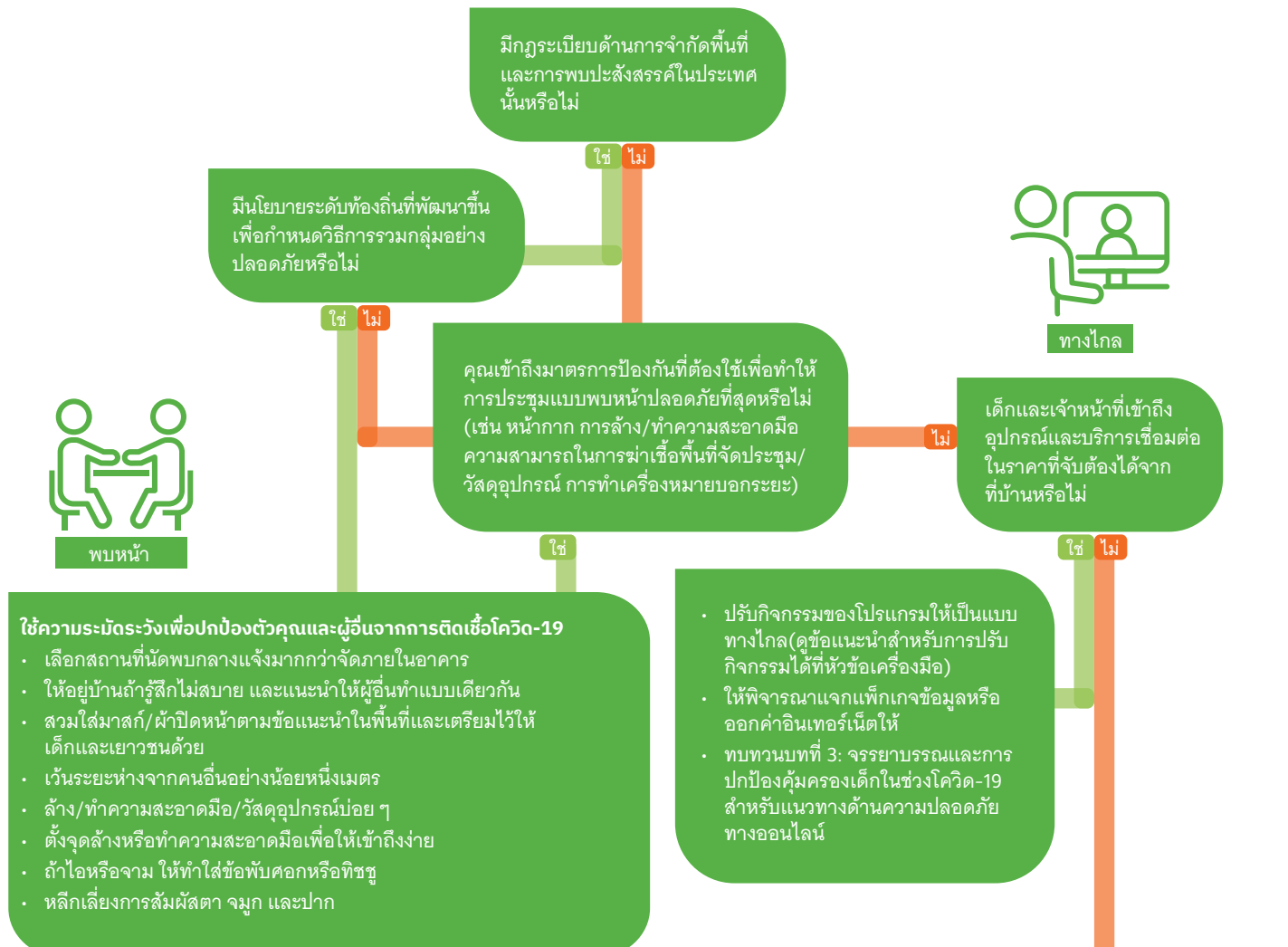
- ความเป็นสากล
- การไม่เลือกปฏิบัติ
- เพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็ก
- สิทธิในการมีชีวิตและได้รับการพัฒนา
- การไม่สามารถแยกส่วนและพึ่งพากันของสิทธิมนุษยชน
- การร่วมรับผิดชอบและเคารพต่อมุมมองของวัยรุ่น

⁹ ภาพจาก UNICEF Child Rights Education Toolkit - 1st Edition. (p. 23).

ภาคผนวก 3: แผนผังการตัดสินใจเรื่องการพบกับเด็กในช่วงโควิด-19¹⁰

ภาพด้านล่างนี้ให้ภาพรวมตัวเลือกต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจว่าควรพบกับเด็กแบบพบหน้าหรือผ่านช่องทางเสมือนในช่วงโควิด-19

จะอย่างไรถ้ามีเด็กหรือผู้ใหญ่ได้รับสัมผัสเชื้อโควิด-19 อยู่ในกลุ่มที่เข้าร่วมงาน

การวางแผนต้องออกแบบเฉพาะสำหรับบริบทของคุณ สิ่งที่ต้องพิจารณาได้แก่

- ปฏิบัติตามข้อเสนอแนะในพื้นที่เรื่องการรายงานเคสผู้ป่วยโควิด-19 หรือเคสต้องสงสัยกับหน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่ โดยรักษาความลับของผู้ป่วย
- ติดตามข้อเสนอเชิงนโยบายในพื้นที่เกี่ยวกับการสื่อสารกับทีมงาน เด็ก และครอบครัวเกี่ยวกับความเสี่ยงการสัมผัสไวรัสโควิด
- หากจำเป็น ให้ติดต่อหน่วยบริการฉุกเฉินในกรณีที่มีคนต้องการความช่วยเหลือ
- หากเป็นไปได้ เตรียมแผนทดสอบโรคให้เด็กและทีมงานไว้ล่วงหน้า
- แนะนำให้เด็ก สมาชิกในครัวเรือน และผู้สัมผัสใกล้ชิดแยกกักตัวเอง และจำกัดการใช้พื้นที่ที่เข้าร่วมกัน
- แนะนำให้เด็กและสมาชิกในครัวเรือนเฝ้าติดตามอาการของตนเอง (เช่น เป็นไข้ ไอ)
- ทำความสะอาดและฆ่าเชื้อพื้นที่ที่ผู้ป่วยต้องสงสัยว่าจะเป็นโควิด-19 และผู้ป่วยยืนยันเคยไป
- ปรับเปลี่ยนกิจกรรมในโปรแกรมเป็นแบบทางไกล

จัดทำกลยุทธ์ในการติดต่อกับเด็กอย่างเข้าใจถึงการเข้าถึงเทคโนโลยีที่ไม่เท่าเทียมกัน

- สำรวจตัวเลือกการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต (เช่น โมเด็ม) และพิจารณาออกค่าใช้จ่ายให้
- สำรวจวิธีการที่สร้างสรรคอื่น ๆ ในการเข้าถึงกลุ่มเด็กชายขอบ โดยเฉพาะผ่านกลุ่มแรงงานจำเป็นและชุมชน รวมทั้งเครือข่ายลักษณะเดียวกัน
- พิจารณาใช้เครื่องมือในชุมชน เช่น วิทยุ กระดานข่าว และข้อความ SMS
- ผนวกรวมเข้ากับกิจกรรมอื่น ๆ เช่น การสำรวจที่ทำอยู่ในชุมชนและสายด่วนช่วยเหลือเด็ก

1. แผนผังการตัดสินใจนี้อ้างอิงจากแนวทางของ WHO, CDC และข้อมูลจากแผนผังการตัดสินใจที่จัดทำโดย IRC เรื่องการจัดการเคสและโดย UNICEF เรื่องการเรียนรู้ทางไกล

¹⁰ Currie, V., Wright, L, Veitch, H., Mayevskaya, Y and Rogers, L. (2020). Children as Partners in Child Protection in COVID-19 Guide: From Participation to Partnerships. IICRD, CPC Learning Network, Child Protection Global Cluster, UNICEF and IFRC. (P. 7)

1

บทที่

ความสำคัญของการสร้าง
การมีส่วนร่วมของวัยรุ่น
คู่มือสำหรับกระบวนการ

บทนำ

ขอต้อนรับสู่นี้อาบบทที่ 1: ความสำคัญของการสร้างการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น ซึ่งเป็นเนื้อหาบทแรกจากสามบทที่ต่อยอดจากเอกสารแนวทางการดำเนินงานของยูนิเซฟว่าด้วยการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นและความเป็นพลเมือง (*Engaged and Heard!: Guidelines on Adolescent Participation and Civic Engagement*) โดยมีกรปรับเนื้อหาหลักสูตรเหล่านี้ให้เข้ากับบริบทของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงและแปซิฟิก

เนื้อหาของบทนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เข้าร่วมอบรมเข้าใจและเห็นคุณค่าของหลักการพื้นฐานและสิทธิที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในชุมชน และเพื่อให้ผู้เข้าร่วมอบรมมีทักษะในการบูรณาการการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นเข้ากับงานและชุมชนของตนเอง

เนื้อหาในบทนี้ออกแบบมาเพื่อวัยรุ่นและผู้ใหญ่หลากหลายกลุ่มอายุ และกำหนดให้มีผู้เข้าร่วมอบรม 10-20 คน โดยเอกสารแนวทางการ Engaged and Heard ได้ให้คำจำกัดความของวัยรุ่นไว้ว่า “เด็กหญิง เด็กชาย และผู้มีอัตลักษณ์ทางเพศอื่น ๆ ที่มีอายุระหว่าง 10-19 ปี”

เนื่องจากทั้งกระบวนการและผลลัพธ์ของการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นต่างเป็นเรื่องสำคัญ จึงขอแนะนำให้อ่านเคล็ดลับในการสร้างความสัมพันธ์และทำงานกับวัยรุ่นในเนื้อหาบทแนะนำหลักสูตร ซึ่งจะเป็นประโยชน์กับคุณไม่ว่าคุณจะเป็นวัยรุ่น ผู้ใหญ่ หรือผู้สูงอายุก็ตาม

สารบัญ บทที่ 1

บทนำ	หน้า 18
ช่วงที่ 1.1: การมีส่วนร่วมของวัยรุ่นคืออะไร ระยะเวลา: 2.5 ชั่วโมง	หน้า 19
ช่วงที่ 1.2: เปิดรับการมีส่วนร่วม ระยะเวลา: 2.5 ชั่วโมง	หน้า 31
ช่วงที่ 1.3: ผู้ที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม ระยะเวลา: 1.5 ชั่วโมง	หน้า 42
ช่วงที่ 1.4: การมีส่วนร่วมของวัยรุ่นมีลักษณะอย่างไรในทางปฏิบัติ ระยะเวลา: 2 ชั่วโมง	หน้า 48
ช่วงที่ 1.5: การตอบโต้อุปสรรคต่อการสร้างความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น ระยะเวลา: 2 ชั่วโมง	หน้า 54
ช่วงที่ 1.6: ความสำเร็จต้องอาศัยความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น ระยะเวลา: 2.5 ชั่วโมง	หน้า 57
ช่วงที่ 1.7: จากแผนงานสู่การลงมือ ระยะเวลา: 1.5 ชั่วโมง	หน้า 62
ช่วงที่ 1.8: วางรากฐานให้แผนปฏิบัติการของคุณ ระยะเวลา: 2 ชั่วโมง	หน้า 66
ภาคผนวก	หน้า 70

ช่วงที่ 1.1: การมีส่วนร่วมของวัยรุ่นคืออะไร

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้เข้าใจว่าวัยรุ่นคืออะไร และมีความหมายอย่างไรในบริบทต่าง ๆ
2. เพื่อให้เข้าใจถึงการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในบริบทของผู้เข้าอบรมเอง
3. เพื่อให้เข้าใจถึงวิธีทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นอย่างมีจริยธรรม เท่าเทียม มีความหมาย และมีประสิทธิภาพ
4. เพื่อให้ตระหนักถึงนโยบายต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการปกป้องคุ้มครองเด็ก

กิจกรรม

- กิจกรรมที่ 1: เกริ่นนำและทำความรู้จักกัน
- กิจกรรมที่ 2: ข้อตกลงการอยู่ร่วมกัน
- กิจกรรมที่ 3: การสร้างความไว้วางใจ
- กิจกรรมที่ 4: วัยรุ่นคืออะไร
- กิจกรรมที่ 5: การมีส่วนร่วมของวัยรุ่นคืออะไร
- กิจกรรมที่ 6: จบช่วงการเรียนรู้และสรุป

ระยะเวลา

2.5 ชั่วโมง

อุปกรณ์

- ลูกบอล (หรือของที่สามารโยนไปมาได้อย่างปลอดภัย)
- ฟลิปชาร์ต
- ปากกามาร์กเกอร์

หมายเหตุสำหรับกระบวนการ

เริ่มช่วงการเรียนรู้ด้วยการอธิบายแผนและวัตถุประสงค์ของช่วงการเรียนรู้ให้กับผู้เข้าร่วมอบรม ในช่วงการเรียนรู้แรกนี้ ย้ำกับผู้เข้าร่วมทุกคนว่ากระบวนการเรียนรู้ต้องใช้เวลา โดยทุกคนจะได้ร่วมเส้นทางการเรียนรู้ไปด้วยกัน และได้เรียนรู้ทักษะที่เป็นประโยชน์พร้อม ๆ กันได้สนุกไปด้วยกัน

กิจกรรมที่ 1: เกริ่นนำและทำความรู้จักกัน

วัตถุประสงค์:	แนะนำผู้เข้าร่วมอบรมเข้าสู่บทที่ 1 ให้ได้รู้จักชื่อและสร้างความคุ้นเคยกันภายในกลุ่ม
เวลา:	20 นาที
อุปกรณ์:	ลูกบอลหรือของที่สามารโยนไปมาได้อย่างปลอดภัย (เป็นตัวเลือก)

กระบวนการ:

ส่วนที่ 1: เกริ่นนำ

เริ่มจากให้คำขอบคุณและกล่าวต้อนรับทุกคนที่มาเข้าร่วมเวิร์กชอป บทที่ 1: ความสำคัญของการสร้างการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น บอกให้ทุกคนทราบว่าในระยะเวลาไม่กี่วัน/สัปดาห์นี้ เราจะร่วมกันสำรวจว่าจะสร้างการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นอย่างมีความหมายในงานของเราทุกขั้นตอนและทุกระยะได้อย่างไร

แสดงท่าทีตื่นเต้นและกระตือรือร้นที่มีผู้เข้าร่วมการอบรมจากหลายกลุ่มและหลายช่วงอายุมาร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยกันตลอดการอบรมในเนื้อหาบทนี้ และให้อธิบายว่าในชวงไม่กี่วัน/สัปดาห์นี้ ทุกคนจะร่วมกันสำรวจแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ที่มีผลต่อชีวิตของตัวเอง

สองกิจกรรมต่อไปนี้เป็นกิจกรรมที่กระบวนการสามารถใช้ละลายพฤติกรรมได้ ทั้งนี้อาจเลือกกิจกรรมอื่น ๆ ที่ช่วยให้กลุ่มผู้เข้าอบรมรู้จักกันได้ตามความเหมาะสม

ส่วนที่ 2: ส่งลูกบอล

(ถ้ามีข้อกังวลเรื่องสุขภาพอนามัย ให้ใช้ลูกบอลในจินตนาการแทน)

1. ให้ผู้เข้าอบรมยืนล้อมกันเป็นวงกลมแล้วบอกพวกเขาว่าคุณกำลังจะให้เล่น *ส่งลูกบอล*
2. อธิบายกติกาว่าเกมจะเริ่มจากให้คนแรกโยนบอลไปให้อีกคน โดยตอนที่รับบอลให้คนรับพูดชื่อตัวเองออกมา
3. หลังจากโยนและรับบอลไปได้สักพักโดยที่คนรับเป็นคนพูดชื่อตัวเอง ให้เปลี่ยนกติกาเป็นเรียกชื่อคนที่โยนบอลให้แทน
4. ถ้าคนที่รับบอลจำชื่อคนที่ส่งบอลให้ไม่ได้ ก็ให้ถามชื่อคน ๆ นั้น
5. บอกให้ผู้เข้าร่วมอบรมโยนบอลส่งให้กันในวงและเรียกชื่อกันประมาณห้านาที

ส่วนที่ 3: มาเรีย! มาเรีย! มาเรีย!

1. สำหรับเกมที่สอง เกม *มาเรีย! มาเรีย! มาเรีย!* บอกให้ผู้เข้าอบรมยืนเป็นวงกลมวงใหญ่ ๆ
2. ให้คนหนึ่งยืนอยู่กลางวงทำหน้าที่เป็นฝ่ายรุกซึ่งต้องพยายามกลับไปอยู่ในวงให้ได้ โดยกติกาการกลับเข้าไปอยู่ในวงก็คือ จะต้องเรียกชื่อคนหนึ่งที่อยู่ในวงซ้ำสามครั้ง (เร็ว ๆ) ก่อนที่อีกฝ่ายจะเรียกชื่อตัวเองแค่ครั้งเดียว
3. ถ้าคนที่อยู่ในวงที่ถูกเรียกชื่อพูดชื่อคนที่อยู่กลางวงได้ก่อนที่คนกลางวงจะพูดชื่อเขาได้ครบสามครั้ง คนที่อยู่กลางวงก็ยังคงอยู่ที่เดิมแล้วลองเรียกชื่อคนอื่นแทน ถ้าคนที่ยืนอยู่กลางวงพูดเร็วขึ้น ก็จะสามารถแลกที่กับคนที่อยู่ในวงได้
4. ให้เล่นเกมต่อไปจนกว่าทุกคนจะได้มีส่วนร่วมจนครบ

การประยุกต์กิจกรรมออนไลน์

กรณีที่เป็นเวิร์กชอปออนไลน์ คุณสามารถใช้กิจกรรมต่อไปนี้เป็นการเกริ่นนำง่าย ๆ หรือสามารถเลือกใช้กิจกรรมกระตุ้นพลังงานอื่น ๆ สำหรับวัยรุ่น ซึ่งสามารถดูได้ที่ลิงก์นี้

1. ให้ผู้เข้าร่วมคนหนึ่งอาสาเริ่มก่อน โดยให้พูดชื่อตัวเองดัง ๆ และให้บอกว่าทำไมถึงสนใจจะเรียนรู้เรื่องการสร้างการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น (ทั้งในฐานะคนทำงานหรือในฐานะวัยรุ่นเอง) เช่น “ฉันชื่อมาเรีย ฉันอยากเรียนรู้เรื่อง ...”
2. เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมคนอื่นได้ตอบโต้ด้วยการใช้สัญลักษณ์อิโมติคอน
3. แล้วให้คนที่อาสาคนแรกเรียกชื่อผู้เข้าอบรมคนต่อไป ซึ่งจะแนะนำตัวเองและบอกให้ฟังว่าทำไมถึงสนใจเรื่องการสร้างการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น ทำต่อไปเรื่อย ๆ จนผู้เข้าอบรมแนะนำตัวครบทุกคน
4. กระบวนการอาจพิจารณาฉบับที่ให้ความสนใจและสิ่งที่ผู้เข้าอบรมอยากเรียนรู้ไว้บน JamBoard เพื่อกลับมาดูอีกครั้งว่าผู้เข้าอบรมได้สิ่งที่ต้องการตามจุดประสงค์หรือไม่

กิจกรรมที่ 2: ข้อตกลงการอยู่ร่วมกัน

 วัตถุประสงค์:	เพื่อสร้างข้อตกลงที่จะใช้เป็นแนวทางในการทำงานร่วมกันของกลุ่มผู้เข้าอบรม
 เวลา:	20 นาที
 อุปกรณ์:	กระดาษฟลิปชาร์ตและปากกามาร์กเกอร์

กระบวนการ:

1. อธิบายว่ากิจกรรมนี้เป็นการกำหนดข้อตกลงพื้นฐานร่วมกัน (รวมทั้งในเรื่องการปกป้องคุ้มครองเด็ก) เพื่อให้ทุกคนรู้สึกปลอดภัยและทำงานร่วมกันได้อย่างสบายใจ โดยข้อตกลงการอยู่ร่วมกันนี้จะใช้ไปตลอดบทเรียนและใช้อ้างอิงได้เสมอเมื่อต้องการ
2. นำผู้เข้าร่วมอบรมเข้าสู่การพูดคุยถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการอยู่ร่วมกันสำหรับเวิร์กชอป และถามคำถามต่อไปนี้
 - ก. คุณคิดว่าควรมีข้อตกลงพื้นฐานอะไรบ้างที่จะสร้างให้เกิดความเคารพซึ่งกันและกัน เป็นพื้นที่ปลอดภัยและเกิดประโยชน์กับทุกคน
3. ชวนให้ผู้เข้าร่วมอบรมทั้งผู้ใหญ่และวัยรุ่นเสนอความคิดโดยมีตัวแทนหนึ่งคนเขียนลงไปบนฟลิปชาร์ตบอกทุกคนในกลุ่มด้วยว่าทุกคนมีสิทธิมีส่วนร่วมและได้รับการรับฟัง
4. เน้นย้ำว่าเราอยากกำหนดข้อตกลงในเชิงบวก เช่น “รับฟังสิ่งที่คนอื่นกำลังพูดด้วยความเคารพ” แทนที่จะกำหนดว่า “ห้ามพูดระหว่างที่คนอื่นกำลังพูดอยู่”
5. ขอให้ผู้เข้าร่วมอบรมอ่านและเซ็นข้อตกลงการอยู่ร่วมกัน จากนั้นติดข้อตกลงไว้ในจุดที่ทุกคนมองเห็น และนำขึ้นมาแสดงไว้ทุกครั้งที่พบกันเพื่อให้สามารถกลับไปดูเพื่ออ้างอิงได้ง่าย
6. ขอให้ผู้ใหญ่ช่วยอ่านและเซ็นเอกสารเกี่ยวกับการปกป้องคุ้มครองเด็ก เช่น นโยบายการปกป้องคุ้มครองเด็กและประมวลวิธีปฏิบัติด้านการปกป้องคุ้มครองเด็กสำหรับการประชุมออนไลน์ของยูนิเซฟ (ดูภาคผนวก 1: ประมวลวิธีปฏิบัติด้านการปกป้องคุ้มครองเด็ก)

การประยุกต์กิจกรรมออนไลน์

เตรียมกระดานไวท์บอร์ดออนไลน์ไว้ล่วงหน้า (เช่น Jamboard, Miro หรือ Padlet) แล้วแชร์ลิงก์ให้ผู้เข้าร่วมอบรม

1. บอกให้ผู้เข้าร่วมอบรมใช้เวลาสักครู่ตอบคำถามต่อไปนี้

- คุณคิดว่าเราควรตกลงว่าจะทำอะไรบ้างเพื่อให้เวิร์กชอปนี้มีความเคารพซึ่งกันและกัน ปลอดภัย และเกิดประโยชน์กับทุกคน
- น่าจะเพิ่มอะไรเข้าไปในข้อตกลงเหล่านี้เพื่อให้เวิร์กชอปคำนึงถึงคนทุกคนและปลอดภัยต่อการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นมากขึ้น

2. เชิญชวนให้ทุกคนตอบในพื้นที่ทำงานร่วมกันทางออนไลน์ที่เตรียมไว้

3. หลังจากนั้นสักครู่ ให้แชร์กระดานไวท์บอร์ดบนหน้าจอของคุณแล้วทบทวนข้อตกลงการอยู่ร่วมกันกับผู้เข้าร่วมอบรม

กิจกรรมที่ 3: สองวิธีสร้างความเชื่อใจ¹¹

วัตถุประสงค์:	สร้างความไว้วางใจ ความสัมพันธ์ในกลุ่ม และทักษะการฟังอย่างตั้งใจ โดยขอให้ทุกคนปล่อยความคิดเป็นอิสระและก้าวออกจากพื้นที่คุ้นชิน
เวลา:	20 นาที
อุปกรณ์:	ไม่ต้องใช้

กระบวนการ:

ส่วนที่ 1: นำเข้าสู่บทเรียน

1. นำฟลิปชาร์ตออกมาตั้งต่อหน้าผู้เข้าร่วมอบรม แล้วขอให้ช่วยกันคิดเคล็ดลับการฟังอย่างตั้งใจจากประสบการณ์ของตัวเอง
2. กระบวนการอาจยากกับผู้เข้าร่วมอบรมด้วยว่า ในการทำงานร่วมกันและการสร้างการมีส่วนร่วมให้ได้ผลดี สิ่งที่เราควรคำนึงถึง ได้แก่ ความต้องการของผู้พูด การสื่อสารให้มีประสิทธิภาพด้วยคำพูด ภาษากาย และทักษะการฟังอย่างตั้งใจ
3. ต่อไปนี้เป็นข้อแนะนำที่ช่วยในเรื่องการรับฟังอย่างตั้งใจ ซึ่งคุณอาจนำไปปรับใช้ตามบริบทได้
 - สบตาผู้พูดเสมอ
 - แสดงความใส่ใจโดยมุ่งความสนใจไปยังผู้พูดโดยไม่ให้มีสิ่งมาอื่นขัดจังหวะ เช่น โทรศัพท์ หรือบุคคลอื่น
 - รับฟังอย่างอดทน
 - พุดทวน พุดซ้ำสิ่งที่ได้ยินเพื่อทบทวนประเด็น เช่น ช่วยบอกหน่อย ว่าที่คุณพูดอยู่หมายถึง...หรือเปล่า
 - ใช้คำถามปลายเปิดเพื่อหลีกเลี่ยงคำถามที่ผู้ตอบจะตอบแค่ใช่หรือไม่ เช่น รู้สึกอย่างไรบ้าง ทำไมการรับฟังคนอื่นถึงสำคัญ เป็นต้น

¹¹ ประยุกต์จาก: Partners for Youth Empowerment, IndigenEYEZ. (February/March, 2022). SPARK Online Workshop Series.

4. เมื่อผู้เข้าร่วมอบรมได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเรื่องวิธีการแสดงออกถึงการรับฟังอย่างตั้งใจไปบ้างแล้ว ให้ดำเนินกระบวนการในขั้นตอนต่อไป

การประยุกต์กิจกรรมออนไลน์

แชร์หน้าจอแล้วเขียนเคล็ดลับต่าง ๆ ลงบน Jamboard หรือ Google Slide โดยคุณอาจให้ผู้เข้าร่วมอบรมเสนอความคิดเห็นเข้ามาในช่องแชต แล้วรวบรวมข้อมูลเหล่านั้นไว้แชร์กับทั้งกลุ่มหลังจบช่วงการเรียนรู้ก็ได้

ส่วนที่ 2: “อะไรดี” กิจกรรมเสริมสร้างทักษะการฟังอย่างตั้งใจ

1. เริ่มจากบอกวิธีทำกิจกรรมกับกลุ่มผู้เข้าร่วมอบรม โดยให้ผู้เข้าร่วมอบรมจับคู่ (จับคู่ให้วัยรุ่นคู่กับผู้ใหญ่) และให้แต่ละคนสลับกันถามโดยเรียกชื่ออีกคนด้วย เช่น “สวัสดี [แซนดี้] เธอคิดว่าอะไรดี” โดยให้ทั้งสองคนตอบสิ่งที่ตัวเองชอบหรือคิดว่าดี เช่น อากาศ อาหารบางอย่าง หรืออะไรสักอย่างที่ทำให้รู้สึกดีในวันนั้น
2. สักพักหลังจากนั้น ให้จบกิจกรรมแล้วดำเนินกระบวนการในขั้นตอนต่อไป

ตัวอย่าง:

แซนดี้: คุณ เธอคิดว่าอะไรดี

คุณ: สวัสดี แซนดี้ วิวชอบฟ้าจากกริมหน้าต่างสีดี ที่นี้บอกฉันบ้าง เธอคิดว่าอะไรดี

แซนดี้: การดื่มชาหม้อเช้าไล่ที่ดี แล้วมีอะไรที่ดีอีก คุณ

และต่อไปเรื่อย ๆ ...

ส่วนที่ 3: กิจกรรมเสริมสร้างทักษะการฟังอย่างตั้งใจ กิจกรรมร้อยเรื่องด้วยคำว่า “ใช่ และ...”

1. เริ่มจากบอกวิธีทำกิจกรรมกับผู้เข้าร่วมอบรม ว่าเราจะแบ่งกลุ่มแต่งเรื่องสั้นกันแบบต้นสด และบอกกลุ่มผู้เข้าร่วมอบรมว่า เรื่องนั้นไม่มีถูกหรือผิด แต่ความคิดแรกที่นึกออกถือเป็นความคิดที่ดีที่สุด และไม่จำเป็นต้องเท่ด้วย บอกให้ทุกคนจินตนาการว่าหยิบไฟ “คนเท่” ของตัวเองออกมาฉีกเป็นสองท่อนหรือให้โยนทิ้งไปไกล ๆ ก่อน
2. เกมนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้ผู้เข้าอบรมยอมรับและสนับสนุนความคิดของกันและกัน สนุกไปด้วยกัน และสร้างความเชื่อใจกัน โดยเรื่องที่แต่ง “ไม่” จำเป็นต้องมีสาระหรือว่าตลก
3. ให้แต่ละคนพูดหนึ่งประโยคแล้วให้คนถัดไปแต่งเรื่องต่อจากประโยคนั้นโดยพูดว่า “ใช่ แล้ว...” ให้ผู้เข้าอบรมแบ่งออกเป็นกลุ่มละ 3-5 คน แล้วหันเก้าอี้เข้าหากัน หรือยืนขึ้นเพื่อที่จะได้มองเห็นหน้ากัน

ตัวอย่าง

“มีปลาอยู่เต็มแม่น้ำ” (ประโยคเปิด) “ใช่ และก็มีตัวหนึ่งที่ใหญ่มาก”

“ใช่ และมันก็กำลังว่ายน้ำมาหาเรา”

“ใช่ และดูท่าทางมันกำลังหิวด้วย”

“ใช่ และเราก็ตอดอยู่ในเรือลำนี้”

“ใช่ และมันก็ดูเหมือนวาฬมากกว่าปลารวมดา”

และต่อไปเรื่อย ๆ

ดูที่มากเกี่ยวกับเกมประเภทนี้ได้ที่นี่

ส่วนที่ 4: ถอดบทเรียน

ถามผู้เข้าอบรมว่ากิจกรรมที่ทำเกี่ยวข้องกับทักษะการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มอย่างไร การรับฟังอย่างตั้งใจ สำคัญต่อการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายอย่างไร และทำไมถึงคิดเช่นนั้น

การประยุกต์กิจกรรมออนไลน์

แบ่งห้องประชุมเป็นห้องย่อย 3-4 คนต่อห้อง แล้วให้ใช้เวลา 5 นาทีสำหรับสองกิจกรรมแรก ทำกิจกรรม 'ใช่ และ...' ในห้องย่อยเหมือนกันแต่ใช้เวลา 10 นาที

กิจกรรมที่ 4: วัยรุ่นคืออะไร

 วัตถุประสงค์:	เพื่อสำรวจความหมายของคำว่าวัยรุ่นและความแตกต่างของความหมายในบริบทที่ต่างกัน
 เวลา:	35 นาที
 อุปกรณ์:	ไม่ต้องใช้

กระบวนการ:

- อธิบายว่าเราจะใช้เวลาสำรวจความหมายของคำว่า "วัยรุ่น" สักครู่ ตามคำนิยามอย่างเป็นทางการ วัยรุ่นหมายถึงคนที่มีอายุระหว่าง 10-19 ปี ดังนั้น คุณอาจจะเริ่มกิจกรรมด้วยการถามกลุ่มผู้เข้าร่วมให้สะท้อนความคิดเห็นว่าเห็นด้วยกับคำนิยามนี้ หรือคิดว่านิยามนี้เหมาะสมหรือไม่ (เช่น บางกลุ่มอาจจะอยากให้แบ่งช่วงอายุเป็น 10-14 ปี กับ 15-19 ปี ในขณะที่กลุ่มอื่นอาจจะอยากให้เริ่มตั้งแต่อายุ 9 ปี หรืออื่น ๆ)
- แม้จะเป็นช่วงเวลาหนึ่งในชีวิตคน คือตั้งแต่ 10-19 ปี แต่ทุกคนก็มีช่วงวัยรุ่นที่แตกต่างกันออกไป
- ให้ผู้เข้าอบรมลองเริ่มจากตัวเอง ใช้เวลาสักครู่คิดถึงช่วงเวลาวัยรุ่น โดยผู้เข้าอบรมอาจจะยังอยู่ในวัยรุ่น หรือมีคนที่คุณรู้จักที่อยู่ในวัยรุ่น เช่น ลูก หรือหลานสาว/หลานชาย ลองทบทวนด้วยคำถามต่อไปนี้
 - สำหรับคุณอะไรเป็นสิ่งที่เด่นชัดขึ้นมาเมื่อคิดถึงวัยรุ่น มีอะไรเกิดขึ้นในช่วงวัยนี้บ้าง
 - คุณรู้สึกว่าคุณไม่ได้เป็นเด็กอีกต่อไปแล้วตั้งแต่เมื่อไหร่
 - ในฐานะวัยรุ่น คุณมีความสัมพันธ์กับคนที่เด็กกว่า กับวัยรุ่นด้วยกัน และกับผู้ใหญ่อย่างไร มีอะไรเปลี่ยนไปจากตอนที่ยังเป็นเด็กกว่านี้หรือไม่
- หากสะดวกใจจะเล่า ขอให้ผู้เข้าอบรมช่วยบอกข้อหลัก ๆ ที่บ่งบอกถึงความเป็นวัยรุ่นว่า เรื่องราวของพวกเขา มีความแตกต่างกันอย่างชัดเจนในด้านวัฒนธรรม ความสัมพันธ์ในครอบครัว การศึกษา เพศภาวะ ศาสนา หรือความพิการหรือไม่ ให้พูดคุยกันว่าอัตลักษณ์ที่มีอยู่หลายมิติมีผลกับประสบการณ์วัยรุ่นของพวกเขาอย่างไร
- ปิดช่วงการเรียนรู้ด้วยการสะท้อนความคิดเกี่ยวกับวัยรุ่น (ในแง่การเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย อารมณ์ และจิตวิทยา) รวมทั้งข้อเท็จจริงปัจจุบันที่เกิดขึ้นในภูมิภาค โดยสามารถใช้ประเด็นการพูดคุยจากกรอบข้อความด้านล่าง ให้กลุ่มผู้เข้าอบรมสะท้อนความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดดังกล่าว และเสริมด้วยมุมมองที่เกี่ยวกับช่วงชีวิตของการเป็นวัยรุ่น ถามว่าข้อเท็จจริงตามประเด็นเหล่านั้นเชื่อมโยงกับประสบการณ์ส่วนตัวหรือที่เคยเห็นรอบตัวหรือไม่

ประเด็นการพูดคุย: กิจกรรมที่ 4 วัยรุ่นคืออะไร

วัยรุ่นเป็นช่วงระยะเปลี่ยนผ่านจากการเป็นเด็กปฐมวัยและวัยผู้ใหญ่ ถือเป็นช่วงระยะของการเปลี่ยนแปลงที่ต้องได้รับการใส่ใจและการคุ้มครอง ช่วงทศวรรษที่สองของชีวิตนี้ยังเป็นช่วงเวลาแห่งโอกาสอีกด้วย เนื่องจากพัฒนาการด้านร่างกายและความคิดจะเป็นไปอย่างรวดเร็ว (ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับพัฒนาการทางสมองของวัยรุ่น สามารถดูได้ที่วิดีโอต่อไปนี้: [adolescent-brain](#))

ในช่วงวัยรุ่น (อายุ 10–19 ปี) คนในวัยนี้อาจเกิดอารมณ์ที่ไม่คุ้นเคย มักก้าวออกจากขอบเขตของครอบครัวเพื่อสร้างความสัมพันธ์กับคนวัยเดียวกัน วัยรุ่นต้องการค้นหาวิธีที่จะโดดเด่น เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม หาพื้นที่ของตัวเองในสังคม และเปลี่ยนแปลงโลก ช่วงเวลานี้อาจเป็นเวลาแห่งการค้นหาที่ดำดิ่ง สับสน และเป็นช่วงเวลาแห่งการค้นหาตัวตน และยังเป็นช่วงเวลาที่วัยรุ่นพัฒนาอัตลักษณ์ของตัวเองซึ่งรวมถึงอัตลักษณ์ทางเพศ และสีสรร่มากขึ้น

ความปรารถนาและความใฝ่รู้ของวัยรุ่นในการเรียนรู้และโต้ตอบกับโลกรอบ ๆ ตัวมักนำไปสู่นวัตกรรมและความสำเร็จ วัยรุ่นสร้างผลกระทบต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อมได้หลายทาง ทั้งด้วยการลงมือทำแบบรายบุคคลหรือทำเป็นกลุ่ม

วัยรุ่นยุคปัจจุบันมีจำนวนมากกว่าที่เคยมีมาในอดีต โดยทั่วโลกมีวัยรุ่นกว่า 1 พันล้านคน คิดเป็น 16% ของประชากรโลกทั้งหมด วัยรุ่นในภูมิภาคอาเซียนมีบทบาทสำคัญในฐานะผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีความสัมพันธ์เชื่อมโยง ความตระหนัก และกระตือรือร้นในการนำเสนอมุมมองใหม่ ๆ ทางแก้ปัญหา และสนับสนุนการทำงานร่วมกันเพื่อเปลี่ยนแปลงสังคม

แต่ยังมีวัยรุ่นจำนวนมากที่ไม่ได้รับสิ่งจำเป็นที่จะส่งเสริมให้มีสิทธิอย่างเต็มที่ วัยรุ่นหลายล้านคนในภูมิภาคยังห่างไกลจากการเข้าถึงการเรียนรู้ การศึกษา และการพัฒนาทักษะที่มีคุณภาพ ซึ่งจะช่วยให้พวกเขามีอนาคตที่สดใสได้ ช่องว่างทางโอกาสยิ่งกว้างขึ้นสำหรับชนกลุ่มน้อย วัยรุ่นที่มีความพิการ วัยรุ่นหญิง และวัยรุ่นที่ยากจน คนเหล่านี้จำนวนมากยังไม่รับรู้หรือเข้าถึงข้อมูลและบริการช่วยเหลือด้านสุขภาพและโภชนาการ

นอกจากนี้ วัยรุ่นยังต้องเผชิญกับความท้าทายอื่น ๆ เช่น ด้านสุขภาพจิตและสภาวะ ความรุนแรง การละเมิด และการถูกแสวงหาประโยชน์ทั้งทางออนไลน์และออฟไลน์ รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การตั้งครกในวัยรุ่นและการแต่งงานในวัยเด็กที่อาจส่งผลกระทบต่อชีวิตเด็กหญิงและซ้ำเติมให้เกิดการเลือกปฏิบัติและการกีดกันทางสังคม นอกเหนือจากความท้าทายเหล่านี้ ยังมักพบว่ามีระบบช่วยเหลือในระดับบ้าน โรงเรียน หรือชุมชนที่จำกัดและมีข้อจำกัดในด้านเสรีภาพและการแสดงออกอีกด้วย

มีโอกาสมากมายที่จะพลิกสถานการณ์ให้วัยรุ่นจากประเด็นที่พวกเขาได้รับผลกระทบอยู่ รวมถึงมีหลายวิธีการสร้างสรรค์ที่โรงเรียน ชุมชน และรัฐบาลสามารถนำมาใช้เพื่อให้วัยรุ่นสามารถส่งเสียง มีพื้นที่ ทำให้ความคิดเห็นของพวกเขาส่งอิทธิพลจนนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง และทำให้ข้อกังวลของพวกเขาได้รับการรับฟัง โดยการให้วัยรุ่นเข้ามามีส่วนร่วมสร้างการมีส่วนร่วมที่มีความหมาย สิ่งเหล่านี้นับเป็นก้าวต่อไปที่น่าตื่นเต้น

ข้อเท็จจริงสำคัญ

การให้ข้อมูลต่อไปนี้อาจเป็นประโยชน์ นอกจากนี้คุณยังสามารถให้ข้อเท็จจริงอื่น ๆ ที่เป็นข้อมูลจากประเทศหรือภูมิภาคของคุณได้ด้วย

- ปัจจุบันทั่วโลกมีวัยรุ่นอายุระหว่าง 10–19 ปีอยู่ 1,200 ล้านคน นับเป็นจำนวนซึ่งมากที่สุดเท่าที่เคยมี นอกจากนี้ยังได้รับการศึกษาและมีความเป็นคนเมือง (urbanized) มากที่สุดเท่าที่เคยมีมา¹²
- มีวัยรุ่นประมาณ 300 ล้านคนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงและเอเชียแปซิฟิก ทำให้ภูมิภาคนี้มีวัยรุ่นมากที่สุดเป็นประวัติการณ์¹³
- ร้อยละ 80 ของวัยรุ่นในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกทำงานเป็นลูกจ้างนอกระบบ¹⁴
- ก่อนช่วงโควิด-19 มีวัยรุ่นประมาณ 160 ล้านคนในภูมิภาคที่ไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษาหรือมีงานทำ¹⁵
- จำนวนผู้นำทางการเมืองและผู้นำธุรกิจหญิงในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีน้อยกว่าผู้ชาย¹⁶

¹² นำมาจาก <https://www.unicef.org/adolescence>

¹³ นำมาจาก <https://www.unicef.org/eap/what-we-do/adolescent-development>

¹⁴ Tackling the COVID-19 youth employment crisis in Asia and the Pacific: International Labour Organization, Bangkok (Thailand), and Asian Development Bank, Manila (Philippines), 2020.

¹⁵ Ibid.

¹⁶ Ibid.

การประยุกต์กิจกรรมออนไลน์

จัดการสนทนาเรื่องนี้ออนไลน์ ถ้ากลุ่มผู้เข้าร่วมมีขนาดใหญ่ ให้พิจารณาแบ่งเป็นกลุ่มเล็กเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นแล้วค่อยกลับมารวมกันเพื่อพูดคุยเรื่องแง่มุมต่าง ๆ ของอัตลักษณ์ที่ทับซ้อนกัน เช่น เพศ ความสามารถ เชื้อชาติ ศาสนา และอื่น ๆ ที่มีผลกระทบต่อประสบการณ์วัยรุ่น

กิจกรรมที่ 5: การมีส่วนร่วมของวัยรุ่นคืออะไร

 วัตถุประสงค์:	สำรวจค่านิยม อุปสรรค และการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในความหมายของผู้เข้าอบรม
 เวลา:	35 นาที
 อุปกรณ์:	ไม่ต้องใช้

กระบวนการ:

ส่วนที่ 1: ระดมความคิด

1. เริ่มจากให้ผู้เข้าอบรมระดมความคิดเรื่องความหมายของการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นเป็นเวลาสั้น ๆ สำรวจความคิดโดยใช้คำถามกระตุ้นต่อไปนี้
2. คุณคิดว่า การมีส่วนร่วมของวัยรุ่นมีลักษณะอย่างไร
 - ประกอบด้วยอะไรบ้าง
 - จะพบเห็นได้ที่ไหนบ้าง
 - มีใครเกี่ยวข้องบ้าง
 - หลังจากให้เวลาหลายนาทีเพื่อคิดทบทวนเป็นรายบุคคลแล้ว ให้ผู้เข้าอบรมหันไปแลกเปลี่ยนความคิดกับคนข้าง ๆ
3. หลังจากจับคู่พูดคุยสักครู่ ให้เปลี่ยนเป็นการพูดคุยกับกลุ่มใหญ่ทั้งหมด ชวนให้ผู้เข้าอบรมแสดงความคิดเห็นต่อหน้ากลุ่มใหญ่ (ขอให้สองหรือสามคนออกมาแสดงความคิดเห็น)
4. ขอสะท้อนความคิดสั้น ๆ เพื่อองค์ประกอบของการมีส่วนร่วมที่คุณสามารถอ้างอิงได้ เช่น โมเดล Lundy, สิทธิเด็ก และ 9 ข้อกำหนดเพื่อการมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพและมีจริยธรรม ให้อ้างอิงโมเดล Lundy¹⁷ ด้านล่าง

¹⁷ UNICEF. (2020). Engaged and heard! Guidelines on Adolescent Participation and Civic Engagement

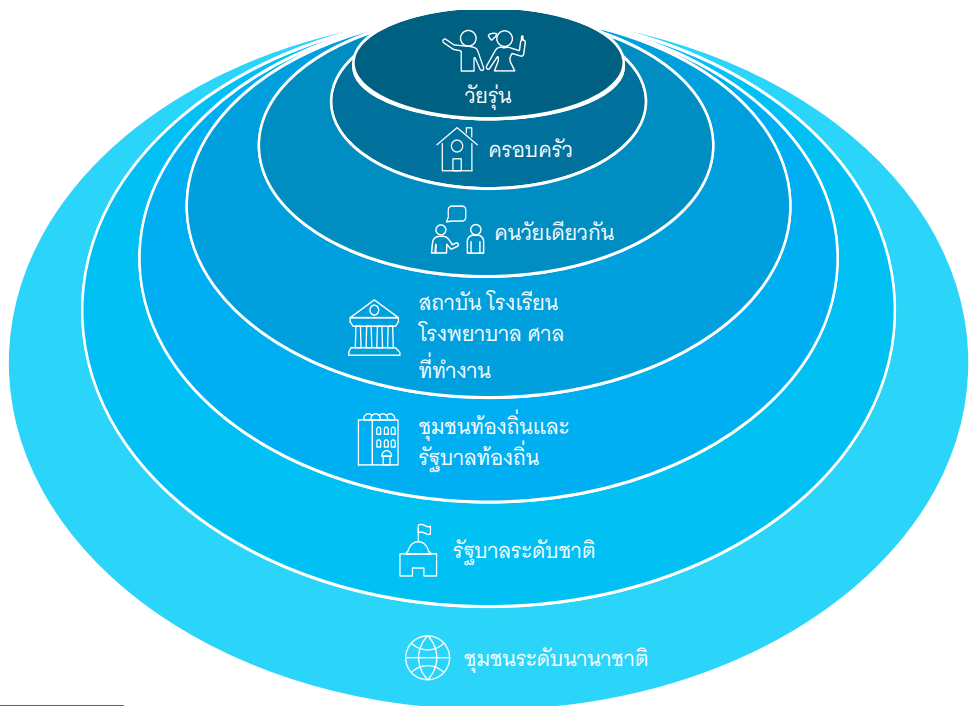
ส่วน 2: จริงหรือไม่จริง

1. อ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วให้ผู้เข้าอบรมพิจารณาว่าเนื้อหาของแต่ละข้อความเป็นเรื่องจริงหรือไม่จริง โดยเก็บคำตอบเอาไว้กับตัวก่อน
2. หลังจากอ่านแต่ละข้อความแล้ว ขอให้ผู้เข้าอบรมพูดคุยถึงเหตุผลว่าทำไมข้อความนั้นน่าจะจริงหรือไม่จริง กระบวนการอาจเลือกให้ผู้เข้าร่วมพูดคุยกันในกลุ่มเล็กก่อน บางครั้งอาจต้องมีการปรับเปลี่ยนเพื่อสร้างบรรยากาศที่เหมาะสม (เนื่องจากคนอายุน้อยบางส่วนอาจรู้สึกไม่สบายใจที่ต้องเห็นต่างกับผู้เข้าร่วมที่อาวุโสมากกว่า) เสร็จแล้วจึงเฉลยคำตอบ
 - ก. การมีส่วนร่วมเป็นกิจกรรมที่ทั้งผู้ใหญ่และเด็กสนุกได้ [คำตอบ: จริง]
 - ข. หน่วยงานที่มีอำนาจควรวางงบประมาณที่เพียงพอเพื่อสนับสนุนการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น [คำตอบ: จริง]
 - ค. ควรอนุญาตให้วัยรุ่นจดทะเบียนสมาคมหรือชมรม และบริหารสมาคมหรือชมรมนั้นได้ด้วยตัวเอง [คำตอบ: จริง]
 - ง. องค์กรด้านสิทธิมนุษยชนควรทำงานกับวัยรุ่นโดยตรงเพื่อให้ทราบข้อกังวลของวัยรุ่น [คำตอบ: จริง]
 - จ. การพูดคุยกันของคนหลายช่วงวัยภายในครอบครัว ชุมชน และสังคมกว้างมักช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมที่มีความหมายของวัยรุ่น [คำตอบ: จริง การพูดคุยกันระหว่างคนหลายรุ่นช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีขึ้น และสร้างธรรมเนียมปฏิบัติที่เปิดให้วัยรุ่นหลายกลุ่มอายุ เพศภาวะ และที่มา ได้แสดงความคิดเห็นและความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องที่มีผลกระทบต่อตนเอง]
 - ฉ. ผู้ใหญ่ที่อยู่ในตำแหน่งที่มีอิทธิพลส่วนใหญ่มีทักษะที่จำเป็นในการส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมในบทบาทพลเมืองของวัยรุ่น [คำตอบ: ไม่จริง ผู้ใหญ่จำนวนมากในตำแหน่งที่มีอิทธิพลต่อการสร้างการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นจำเป็นต้องพัฒนาความรู้ เช่น ความรู้เกี่ยวกับสิทธิเด็ก การพัฒนาวัยรุ่น การมีส่วนร่วมและการปกป้องคุ้มครองเด็ก รวมทั้งทักษะ เช่น การสื่อสาร การรับฟังอย่างตั้งใจ การทบทวนตนเองและการต่อรอง รวมทั้งทัศนคติการไม่แบ่งแยกและเคารพต่อวัยรุ่น]

- ข. การสอนทักษะการมีส่วนร่วมและการมีส่วนร่วมในบทบาทพลเมืองให้วัยรุ่นต้องทำในรูปแบบที่เป็นทางการเท่านั้น เช่น ในห้องเรียน การบรรยายออนไลน์ หรือคอร์สออนไลน์ [คำตอบ: ไม่จริง วิธีการสร้างทักษะที่สร้างสรรค์ สนุก และแปลกใหม่จะช่วยกระตุ้นและคงการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของวัยรุ่นและการมีส่วนร่วมในบทบาทพลเมือง]
- ข. การมีส่วนร่วมควรต้องปรับเปลี่ยนให้รวมถึงผู้พิการทางสติปัญญาและผู้พิการทางร่างกายด้วย [คำตอบ: จริง กระบวนการมีส่วนร่วมควรต้องได้รับการปรับเปลี่ยนเพื่อให้รวมถึงผู้ที่มีความพิการด้วย เป็นบทบาทของผู้ใหญ่ที่จะทำให้เกิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมกัน]

ส่วนที่ 3: เล่าเรื่อง

1. แบ่งกลุ่มผู้เข้าอบรมจากกลุ่มใหญ่เป็นกลุ่มเล็ก กลุ่มละ 3-5 คน โดยให้มีวัยรุ่นและผู้ใหญ่อยู่ในกลุ่มเดียวกัน
2. ในกลุ่มเล็ก ให้ผู้เข้าอบรมยกตัวอย่างการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นจากประสบการณ์ของตนเอง แนะนำให้ชวนวัยรุ่นในกลุ่มเป็นคนเริ่มก่อน โดยให้เวลาแต่ละกลุ่มแลกเปลี่ยน 10 นาที
3. นำทุกคนกลับเข้ามาในกลุ่มใหญ่ ขออาสาสมัครขึ้นมาเล่าตัวอย่างการมีส่วนร่วมที่ตัวเองมีความรู้สึกร่วมด้วยจากการพูดคุยในกลุ่ม
4. บอกคำนิยามของการมีส่วนร่วมของยูนิเซฟให้กับผู้เข้าร่วมอบรมทราบ การมีส่วนร่วมของวัยรุ่น คือ เมื่อวัยรุ่น (ไม่ว่าจะเป็นรายบุคคล และ/หรือร่วมกัน) มีความคิดเห็นและแสดงออกถึงความคิดเห็นนั้น โดยความคิดเห็นนั้นส่งอิทธิพลต่อสิ่งที่เกี่ยวข้องกับพวกเขาทั้งทางตรงและทางอ้อม
5. นำภาพต่อไปนี้ขึ้นมาแสดง อธิบายผู้เข้าอบรมว่าเป็นโมเดลระบบนิเวศทางสังคม¹⁸ (Socio-ecological model) หรือแผนผังซึ่งอธิบายภาพรวมของการมีส่วนร่วมในระดับต่าง ๆ ของสังคม ที่แวดล้อมวัยรุ่นอยู่ ทั้งระดับครอบครัว คนวัยเดียวกัน โรงเรียน และชุมชนท้องถิ่น รวมถึงรัฐบาลระดับท้องถิ่นและระดับชาติ เรื่อยไปจนถึงพื้นที่ระดับนานาชาติและในสภาวะแวดล้อมระดับโลก วัยรุ่นมีสิทธิที่จะมีส่วนร่วมและได้รับการรับฟังในทุกระดับ เพื่อให้ความคิดของพวกเขาส่งอิทธิพลต่อการตัดสินใจในสิ่งที่มีผลกระทบต่อชีวิตตัวเอง บอกให้ผู้เข้าอบรมทราบว่าในช่วงการเรียนรู้ต่อไปนี้ เราจะใช้โมเดลระบบนิเวศทางสังคมนี้กันมากขึ้น
6. ขอให้ผู้เข้าอบรมพิจารณาถึงมิติเหล่านี้ โดยให้โยงกับประสบการณ์ที่พูดถึงก่อนหน้านี้ เพื่อดูว่าประสบการณ์และตัวอย่างของพวกเขาตรงกับมิติเหล่านี้หรือไม่

¹⁸ นำมาจาก: https://www.unicef.org/malaysia/media/2631/file/Adolescent_SitAn_infographic_booklet.pdf

- ก. การมีส่วนร่วมเป็นแบบรายบุคคล และ/หรือ แบบร่วมกันเป็นกลุ่ม
- ข. การมีส่วนร่วมเปิดโอกาสให้ส่งเสียง ทำให้ความคิดเห็นมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ มีผู้รับฟังและได้รับการตอบสนอง
- ค. วัยรุ่นสามารถทำงานในประเด็นที่มีผลกระทบต่อตนเองทั้งโดยตรงและโดยอ้อม

ตัวอย่างการมีส่วนร่วม

- วัยรุ่นแสดงบทบาทสนับสนุนให้มีอาหารกลางวันที่ดีต่อสุขภาพในโรงเรียน
- กลุ่มวัยรุ่นประท้วงต่อกฎระเบียบใหม่ที่คณะผู้บริหารโรงเรียนนำมาใช้
- รัฐมนตรีกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เห็นโพสต์ในโซเชียลมีเดียเกี่ยวกับนวัตกรรมเพื่อน้ำดื่มสะอาดสำหรับโรงเรียนในชนบทที่ริเริ่มโดยวัยรุ่นคนหนึ่ง แล้วติดตามเรื่องเพื่อศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับเทคโนโลยีดังกล่าว
- หลังจากการรณรงค์ที่ริเริ่มโดยนักเรียนคนหนึ่ง รัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการอนุมัติงบประมาณเพิ่มเติมสำหรับจ้างครูผู้ช่วย เพื่อสนับสนุนให้วัยรุ่นที่มีความพิการได้เข้าเรียนร่วมกับนักเรียนปกติ
- สถานักเรียนขอนัดประชุมกับคณะกรรมการบริหารโรงเรียน (การมีส่วนร่วมแบบกลุ่ม)
- กลุ่มวัยรุ่นประท้วงอยู่นอกศาลาว่าการเพื่อเรียกร้องให้ใส่ใจประเด็นการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
- กลุ่มวัยรุ่นทำโครงการเก็บกวาดขยะประเภทต่าง ๆ ในชุมชนของตนเอง

7. ชวนให้ผู้เข้าอบรมพูดคุยและบอกเล่าถึงแง่มุมอื่น ๆ จากการมีส่วนร่วมที่กล่าวมา

การประยุกต์กิจกรรมออนไลน์

ในกรณีที่ช่วงการเรียนรู้นี้ดำเนินการผ่านช่องทางออนไลน์ ให้แบ่งห้องย่อยเพื่อช่วยให้มีการพูดคุยที่ลงลึกมากขึ้น

กิจกรรมที่ 6: จบช่วงการเรียนรู้และสรุป

วัตถุประสงค์:	เพื่อบอกเล่าประเด็นสำคัญต่าง ๆ ที่ได้เรียนรู้จากช่วงการเรียนรู้แรก และพูดคุยถึงขั้นตอนต่อไป
เวลา:	20 นาที
อุปกรณ์:	ไม่ต้องใช้

กระบวนการ:

1. ให้ผู้เข้าอบรมยืนเป็นวงกลม อธิบายว่าคุณจะเริ่มโยนบอล แล้วให้คนที่รับบอลได้รับพูดสิ่งที่ได้เรียนรู้ในวันนี้มาหนึ่งข้อ และ/หรือ ให้ตอบคำถามต่อไปนี้
 - ก. “ขอหนึ่งเรื่องที่คุณอยากเรียนรู้เพิ่มเติม”
 - ข. “ขอหนึ่งเรื่องที่ทำให้คุณรู้สึกแปลกใจ”

ค. “ข้อมูลใดที่ได้จากการเรียนรู้วันนี้ ที่คุณคิดว่าเป็นประโยชน์และนำไปใช้กับงานได้”

แล้วให้เขียนบอกไปที่คนต่อไปซึ่งจะต้องทำแบบเดียวกันต่อไปเรื่อย ๆ

2. เมื่อเสร็จแล้ว ให้ขอขอบคุณผู้เข้าอบรมที่มาร่วมกิจกรรมและมีส่วนร่วม และให้แนะนำสั้น ๆ ถึงหัวข้อและเวลาที่จะใช้ในช่วงการเรียนรู้ต่อไป

การประยุกต์กิจกรรมออนไลน์

กรณีที่ทำเวิร์กชอปออนไลน์ ให้เตรียมไวท์บอร์ดออนไลน์ไว้ล่วงหน้าโดยมีหนึ่งคำถามต่อสไลด์หรือคอลัมน์ แล้วส่งลิงก์ให้ผู้เข้าอบรม หลังจากนั้นให้ผู้เข้าอบรมโยนลูกบอลสมมติให้กัน

1. ขอให้ทุกคนใช้เวลาตอบคำถามต่อไปนี้

- ขอหนึ่งเรื่องที่คุณอยากเรียนรู้เพิ่มเติม
- ขอหนึ่งเรื่องที่ทำให้คุณรู้สึกแปลกใจ
- ข้อมูลใดที่ได้จากการเรียนรู้วันนี้ ซึ่งคุณคิดว่าเป็นประโยชน์และนำไปใช้กับงานได้

ให้ทุกคนแยกคำตอบเป็นคำตอบละหนึ่งโพสต์

2. หลังจากนั้นสักครู่ ให้แชร์กระดานไวท์บอร์ดบนหน้าจอ ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวคิดหรือความคิดเห็นที่ปรากฏอยู่ สรุปความคิดเห็นสั้น ๆ แล้วขอให้ผู้เข้าอบรมขยายความเพิ่มเติมในประเด็นที่น่าสนใจ

ช่วงที่ 1.2: เปิดบริการมีส่วนร่วม

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้สามารถอธิบายความหมายของการมีส่วนร่วมที่มีต่อชีวิตและบริบทของตนเอง
2. เพื่อให้สามารถระบุความความท้าทายเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมที่เผชิญอยู่
3. เพื่อให้สามารถอธิบายความหมายของวัยรุ่นในบริบทของตนเอง
4. เพื่อให้สามารถระบุอุปสรรคที่ขัดขวางการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นและท้าทายต่ออุปสรรคเหล่านั้น

กิจกรรม

กิจกรรมที่ 1: กระจกสะท้อน

กิจกรรมที่ 2: 9 ข้อกำหนดพื้นฐานเพื่อการมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพและมีจริยธรรม

กิจกรรมที่ 3: สำรวจการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายของวัยรุ่นผ่านกิจกรรมละคร

กิจกรรมที่ 4: อุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นที่มักพบได้โดยทั่วไป

ระยะเวลา

2.5 ชั่วโมง

อุปกรณ์

- ฟลิปชาร์ต
- ปากกามาร์กเกอร์
- สำเนาเอกสารคำถามหลักและ 9 ข้อกำหนดพื้นฐานเพื่อการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นอย่างมีประสิทธิภาพและมีจริยธรรมจากภาคผนวก 2

หมายเหตุสำหรับกระบวนการ

ช่วงการเรียนรู้นี้มีกิจกรรมสำคัญที่เรียกว่าการ 'สร้างภาพละคร' (Image Theatre) ก่อนเริ่มอบรม ให้ศึกษาวิดีโอแอนิเมชันสั้น ๆ เพื่อทำความเข้าใจวิธีการทำกิจกรรมนี้ได้ [คลิก](#)

กิจกรรมที่ 1: กระจกสะท้อน

 วัตถุประสงค์:	ใช้ทักษะการสื่อสารแบบไม่ใช้คำพูดเพื่อสร้างความสัมพันธ์เป็นกลุ่ม และสำรวจความเปราะบางในการสื่อสาร
 เวลา:	15 นาที
 อุปกรณ์:	ไม่ต้องใช้

กระบวนการ:

1. บอกผู้ร่วมอบรมว่าจะเริ่มช่วงการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมที่เรียกว่ากระจกสะท้อน โดยอธิบายว่าเป็นกิจกรรมจับคู่ที่จะให้ผู้เข้าอบรมได้ฝึกการนำ/ตาม โดยใช้สมาธิและการทำงานร่วมกัน ให้ทุกคู่ทำท่าทางเคลื่อนไหวเป็นกระจกสะท้อนคู่ของตัวเองโดยไม่ใช้เสียง กิจกรรมนี้ใช้ความเชื่อใจกันและความรับผิดชอบขณะที่แต่ละคู่ต้องดูแลกันให้อีกฝ่ายปลอดภัยด้วย
2. บอกวิธีการทำกิจกรรมตามที่อธิบายไว้ด้านล่าง จากนั้นให้ผู้เข้าอบรมจับคู่แล้วนั่งตรงข้ามกันเพื่อเตรียมทำกิจกรรม
3. ให้ผู้เข้าอบรมหันหน้าเข้าหากัน แต่ละคนจะมีโอกาสเป็นคนนำท่าทางโดยใช้มือ แขน ทำสีหน้าแบบต่าง ๆ หมุนตัว ฯลฯ โดยจะทำท่าทางช้าหรือเร็วก็ได้ ส่วนอีกคนที่เป็นคู่ต้องทำตามและออกท่าทางทุกท่าให้เหมือนกับว่าอีกคนกำลังทำท่าอยู่หน้ากระจก ให้เวลาแต่ละคนทำท่าทางนำได้หนึ่งนาที แล้วค่อยลองทำท่าทางพร้อมกัน แล้วอีกคนค่อยเป็นคนนำ
4. คุณสามารถบอกเคล็ดลับการทำกิจกรรมต่อไปในขณะที่เดินไปรอบ ๆ ห้องดูแลแต่ละคู่ทำกิจกรรมร่วมกัน
 - พยายามเคลื่อนไหวให้เป็นหนึ่งเดียวกัน
 - ลองเคลื่อนไหวหลาย ๆ ระดับ (สูง/ต่ำ)
 - สลับกันเป็นคนนำ หาวิธีการสลับบทบาทคนนำและคนตามอย่างเป็นธรรมชาติ
 - อย่าลืมใช้สมาธิไปด้วยเรื่อย ๆ ตลอดการทำกิจกรรม
5. หลังจากทำไปได้สามรอบ ให้ถามทุกคนว่า คิดว่ากิจกรรมนี้ทำไปเพื่อวัตถุประสงค์อะไร ย้ำเตือนว่ากิจกรรมนี้เป็นการส่งเสริมการทำงานร่วมกัน ความสัมพันธ์ และพัฒนาทักษะการสื่อสารให้ผู้เข้าอบรม คุณสามารถใช้คำถามสะท้อนความคิดต่อไปนี้หลังจากจบกิจกรรมเพื่อทบทวน
 - ชอบเป็นคนนำ หรือถูกนำมามากกว่า และเพราะอะไร
 - จะวางกลยุทธ์อย่างไรให้คู่ของเราทำท่าทางไปพร้อมกันได้
 - กิจกรรมนี้เกี่ยวข้องกับความเชื่อใจ และงานที่เราากำลังจะทำงานร่วมกันอย่างไร
6. ย้ำเตือนว่าในการทำงานกับคนจากหลากหลายที่มาและอายุ เราต้องทำตัวให้คุ้นเคยกับความไม่แน่นอน ในสถานการณ์ที่บางครั้งก็เหมือนกับเราไม่รู้ว่าจะตัวเองกำลังทำอะไรอยู่ นอกจากนั้นยังต้องปรับตัวให้เข้าใจการสื่อสารที่ส่งผ่านสัญญาณทั้งที่เป็นคำพูดและไม่ได้เป็นคำพูด
7. หมายเหตุ: ถ้ามีคนที่มีข้อจำกัดด้านการเคลื่อนไหวอยู่ในกลุ่มผู้เข้าร่วมอบรม ระหว่างทำกิจกรรมควรเคารพข้อจำกัดนั้นด้วย เช่น ถ้ามีใครที่ยืนไม่ได้ คู่ของเขาก็ไม่ควรยืนขณะที่ทำท่าทางนำ ถ้าใครมีความบกพร่องด้านการมองเห็นหรือตาบอดสนิท ก็สามารถปรับเปลี่ยนกิจกรรมได้โดยให้คนหนึ่งเคาะจังหวะหรือฮัมทำนอง แล้วให้อีกคนทำจังหวะหรือทำนองนั้นตาม

การประยุกต์กิจกรรมออนไลน์

แบ่งห้องทำกิจกรรมเป็นห้องประชุมย่อยห้องละสองคน ในกรณีที่เป็นการจัดกิจกรรมที่มีวัยรุ่นอายุน้อย ให้แบ่งเป็นห้องละ 3 คนแล้วให้ทำกิจกรรมแบบ 3 คนร่วมกัน (หนึ่งคนนำ สองคนตาม) การแบ่งกลุ่ม 3 คนทำเพื่อปกป้องคุ้มครองเด็ก และเพื่อป้องกันการให้ผู้ใหญ่กับเด็กอยู่กันสองต่อสองในพื้นที่เสมือน

กิจกรรมที่ 2: เข้าข้อกำหนดพื้นฐานเพื่อการมีส่วนร่วม อย่างมีประสิทธิภาพและมีจริยธรรม¹⁹

วัตถุประสงค์:	สำรวจข้อกำหนดพื้นฐานเพื่อการมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพและมีจริยธรรม
เวลา:	35 นาที
อุปกรณ์:	กระดาษและปากกา เอกสารภาคผนวก 2: คำถามหลักและ 9 ข้อกำหนดพื้นฐานเพื่อการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นอย่างมีประสิทธิภาพและมีจริยธรรม

กระบวนการ:

ส่วนที่ 1: ระดมความคิด

1. ให้ผู้เข้าอบรมจับคู่กัน อธิบายว่าคุณจะอ่านคำถามแล้วให้พวกเขาพูดคุยกัน ก่อนจะเริ่มอ่านชุดคำถามดังกล่าว ให้ถามผู้เข้าอบรมว่าเมื่อพูดถึงคำว่า 'ปลอดภัย' หรือ 'มีจริยธรรม' คิดว่าคำเหล่านี้มีความหมายอย่างไร จะหมายถึงความปลอดภัยทางร่างกายเท่านั้น หรือว่าหมายถึงสุขภาวะทางอารมณ์ สิ่งเหล่านี้เป็นมาตรฐานหรือวิธีการปฏิบัติหรือไม่ เปิดให้พูดคุยเรื่องนี้แล้วสรุปความคิดข้อหลัก ๆ กระบวนการสามารถเน้นด้วยว่าสิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องที่เรานำมาพิจารณาเพื่อให้การโต้ตอบ (กับวัยรุ่นและคนอื่นโดยทั่วไป) ดำเนินไปในแนวทางที่ไม่ก่อให้เกิดอันตรายหรือความเสี่ยง ไม่ว่าจะเป็นต่อทางร่างกาย จิตใจ หรือทางอารมณ์
2. อ่านคำถามต่อไปนี้อย่างรวดเร็ว แล้วขอให้ผู้เข้าอบรมเขียนความคิดเห็น *เมื่อทำงานกับวัยรุ่น คุณมักทำอะไรเพื่อให้การมีส่วนร่วมมีประสิทธิภาพและมีจริยธรรม คุณมักทำอะไรเพื่อให้การมีส่วนร่วมของวัยรุ่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ คุณมีข้อเสนออย่างไรจากประสบการณ์ของตัวเอง*
3. เปิดให้บางคนได้อาสาเพื่อแสดงความคิดเห็นกับกลุ่มใหญ่
4. ขอให้ผู้เข้าอบรมคนอื่น ๆ แสดงความคิดเห็น เสนอแนะ และส่งเสริมกันและกันเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเชิงลึกในเรื่องการมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพ

การประยุกต์กิจกรรมออนไลน์

ขอให้ผู้เข้าอบรมใช้โมบายโฟนนี้ไว้ถ้าชอบตัวอย่าง และให้ยกมือเพื่อขอพูดในกรณีที่ยากเสริมประเด็น

¹⁹ ช่วงการเรียนรู้นี้ต่อยอดจากเอกสาร UNICEF. (2020). [Engaged and heard! Guidelines on adolescent participation and civic engagement](#) หัวข้อที่ 2.6 Modes of Adolescent Participation.

ส่วนที่ 2: กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

1. ก่อนเริ่มกิจกรรม ให้กระบวนการเตรียมเอกสารภาคผนวก 2: คำถามหลักและ 9 ข้อกำหนดพื้นฐานเพื่อการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นอย่างมีประสิทธิภาพและมีจริยธรรมแจกให้ผู้เข้าร่วมอบรมกลุ่มละชุด ตัดช่องคำถามและข้อกำหนดเป็นชิ้น ๆ เพื่อให้ผู้ร่วมอบรมเรียงและติดชิ้นต่าง ๆ เข้าด้วยกันภายหลัง
2. ในกิจกรรมนี้ผู้เข้าอบรมจะแบ่งเป็นกลุ่มละ 5 คน ('ทีมสีน้ำเงิน', 'ทีมสีเขียว') แต่ละทีมมีหน้าที่เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยเมื่อสิ้นสุดกิจกรรมจะมีแบบทดสอบสั้น ๆ ให้ทำ
3. แต่ละทีมจะได้รับรายการคำถามและรายการข้อกำหนดพื้นฐาน ให้ผู้เข้าอบรมจับคู่สองคำถามหลักเข้ากับข้อกำหนดพื้นฐานแต่ละข้อ
4. เมื่อจับคู่ข้อกำหนดกับคำถามได้ครบแล้ว ให้ผู้เข้าอบรมสรุปข้อกำหนดพื้นฐานเก้าข้อ (ด้วยหนึ่งประโยค)
5. หลังครบ 20 นาทีของกิจกรรมการจับคู่ ดูให้แน่ใจว่าทุกคนมีกระดาษและปากกาอยู่ในมือ แล้วจึงให้เริ่มทำแบบทดสอบ บอกผู้เข้าอบรมว่าสามารถดูบันทึกที่จัดไว้และช่วยกันได้
6. อ่านคำถามในแบบทดสอบ ให้เวลาผู้เข้าอบรมปรึกษากันในทีม 30 วินาที ตกลงคำตอบร่วมกันแล้วเขียนลงในกระดาษ โดยคุณอาจให้เวลากับผู้เข้าอบรมมากขึ้นในการทำส่วนที่สองของแบบทดสอบ
7. เมื่อทุกคนทำเสร็จแล้ว ให้แต่ละกลุ่มส่งคำตอบให้อีกกลุ่มคิดคะแนนระหว่างที่คุณอ่านคำตอบและอธิบายการให้คะแนน
8. คิดคะแนนว่าทีมไหนเป็นผู้ชนะ และขอให้ทุกคนปรบมือให้ทีมผู้ชนะ
9. ถอดบทเรียนกับทั้งหมดหลังจากนั้นโดยให้ถามคำถามต่อไปนี้: ทุกคนได้เรียนรู้อะไรจาก 9 ข้อกำหนดพื้นฐานเพื่อการมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพและมีจริยธรรมบ้าง ข้อไหนที่คิดว่าน่าสนใจที่สุด คิดว่าอะไรที่ยังเป็นเรื่องท้าทาย
10. บอกกลุ่มผู้เข้าอบรมว่า 9 ข้อกำหนดพื้นฐานเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างการมีส่วนร่วมอย่างมีคุณภาพของเด็ก วัยรุ่น และเยาวชนในทุกโครงการ การดำเนินโครงการแบบมีส่วนร่วมกับวัยรุ่นและเยาวชนทุกโครงการจะต้องปฏิบัติตาม 9 ข้อกำหนดพื้นฐานนี้ ไม่เช่นนั้นก็จะเสี่ยงที่จะกลายเป็นโครงการที่ทำแค่พอเป็นพิธี ถูกครอบงำ หรือไม่ปลอดภัย

คำถามสำหรับแบบทดสอบ		
ข้อความ ²⁰	ข้อกำหนดพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง	คะแนน
“ฉันมักดูให้แน่ใจว่าข้อมูลที่ให้วัยรุ่นเป็นข้อมูลที่เข้าใจง่าย”	โปร่งใสและให้ข้อมูลอย่างครบถ้วน	1 คะแนน
“ฉันได้บอกอย่างชัดเจนว่าบุคคลหรือสมาชิกในกลุ่มคนใดก็ตามสามารถหยุดมีส่วนร่วมได้ตลอดเวลาที่ต้องการ”	เป็นไปโดยสมัครใจ	1 คะแนน
“ฉันจัดกิจกรรมในเวลาและสถานที่ที่เหมาะสมกับความต้องการของวัยรุ่นมากที่สุด”	ให้ความเคารพ	1 คะแนน
“ฉันมักจะพยายามมากขึ้นเพื่อให้วัยรุ่นกลุ่มเปราะบางที่สุดได้รับโอกาสที่เท่าเทียม”	ไม่แบ่งแยกและเลือกปฏิบัติ	1 คะแนน
“การให้ข้อมูลกับวัยรุ่นว่าความคิดเห็นของพวกเขาได้ถูกนำมาพิจารณาด้วยแค่ไหนเป็นเรื่องสำคัญ”	ร่วมรับผิดชอบ	1 คะแนน
หลังจากนั้นให้ผู้เข้าอบรมคิดข้อความอธิบายข้อกำหนดพื้นฐานต่อไปนี้		2 คะแนนต่อข้อความ
<ul style="list-style-type: none"> • บริบทสอดคล้องกับวัยรุ่น • เป็นมิตรต่อเด็ก/วัยรุ่น • มีการอบรมพัฒนาศักยภาพรองรับ • คำนึงถึงความปลอดภัยและการลดความเสี่ยง 		

การประยุกต์กิจกรรมออนไลน์

หลังจากกิจกรรมระดมความคิด ให้ดำเนินกิจกรรมส่วนที่เหลือดังนี้

- ก่อนทำกิจกรรม ให้กระบวนกรเตรียมรายชื่อทีม เอกสารข้อกำหนดพื้นฐาน/คำถามหลัก และกระดานไวท์บอร์ดออนไลน์ (เช่น Jamboard หรือ Padlet) สำหรับแบบทดสอบเอาไว้ล่วงหน้า
- ก่อนย้ายผู้เข้าอบรมเข้ากลุ่มย่อย ให้แชร์ลิงก์เอกสารสำหรับกิจกรรมและให้แต่ละกลุ่มดาวน์โหลดไฟล์ให้แต่ละกลุ่มจับคู่ข้อกำหนดแต่ละข้อกับสองคำถามในไฟล์เวิร์ดของตัวเอง
- ให้เตรียมกระดานไวท์บอร์ดไว้ล่วงหน้าสำหรับทำแบบทดสอบ แล้วแชร์ลิงก์ให้ผู้เข้าอบรมเขียนคำตอบลงไป โดยเตรียมหนึ่งสไลด์ต่อหนึ่งคำถาม หลังจากอธิบายวิธีการทำแบบทดสอบแล้ว ให้นำผู้เข้าอบรมกลับเข้าไปในห้องประชุมย่อย แล้วแชร์คำถามบนหน้าจอ ให้เวลาตอบ 30 ถึง 50 วินาทีต่อคำถาม

²⁰ ประยุกต์จาก “Engaged and Heard! UNICEF Training on Adolescent Participation and Civic Engagement” (AGORA).

กิจกรรมที่ 3: สำรวจการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายของวัยรุ่น

วัตถุประสงค์:	สำรวจมิติการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในหลายส่วนของสังคมโดยใช้ทักษะการสื่อสารแบบไม่ใช้คำพูดและการคิดเชิงสร้างสรรค์ สะท้อนว่าเราจะทำอย่างไรเพื่อเปิดหรือใช้พื้นที่ในการต่อรองให้ได้รับสิทธิพิเศษหรืออำนาจเพื่อปูทางให้เกิดการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น
เวลา:	60 นาที
อุปกรณ์:	กระดาษฟลิปชาร์ต ปากกา และปากกามาร์กเกอร์

กระบวนการ:

ส่วนที่ 1: ระดมความคิด

1. ให้ผู้เข้าอบรมจับคู่ (จะดีมากหากผู้ใหญ่จับคู่กับวัยรุ่น) เริ่มจาก ขอให้วัยรุ่นในแต่ละคู่ให้ความคิดเห็นว่าอะไรทำให้การมีส่วนร่วมเป็นไปได้ด้วยดี และผู้ใหญ่จะทำอะไรได้บ้างให้การมีส่วนร่วมของวัยรุ่นเป็นไปได้ด้วยดี กระตุ้นให้ผู้ใหญ่รับฟังและตั้งคำถามเพื่อสะท้อนความคิด
2. จากนั้นขอให้ทุกคู่พูดคุยกันว่าจากประสบการณ์ ในชุมชนหรือภูมิภาค มีอะไรบ้างที่ช่วยให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายของวัยรุ่น
3. ขอให้แต่ละคู่เล่าเคล็ดลับที่เป็นประโยชน์จากการพูดคุยกันให้ผู้เข้าอบรมทั้งหมดฟัง เขียนประเด็นเหล่านี้ลงบนฟลิปชาร์ต หรือขอให้ผู้เข้าอบรมอาสาเป็นคนเขียนให้ทุกคนได้เห็น
4. ช่วงการเรียนรู้นี้จะทำให้คุณรับรู้ได้ดีขึ้นว่ากลุ่มผู้เข้าอบรมสะดวกใจที่จะพูดคุยในหัวข้อการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายแค่ไหน ซึ่งอาจช่วยให้คุณเห็นประเด็นบางด้านที่ควรให้ความสนใจเป็นพิเศษ

ส่วนที่ 2: เรียนรู้วิธีการสร้างภาพละคร

1. อธิบายว่ากิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมสร้างภาพหนึ่งเป็นกลุ่ม หรือที่เรียกว่า ละครภาพหนึ่ง เริ่มกิจกรรมด้วยการวาดภาพหนึ่งหรือภาพหมึกกับอาสาสมัครจากกลุ่มผู้เข้าอบรม ให้อาสาสมัคร 4 คนมานั่งเรียงแถวอยู่ด้านหน้า แล้วบอกว่าคุณกำลังจะ ‘ปั้นท่า’ พวกเขาให้เป็นภาพหนึ่ง (โดยอาจจะให้โจทย์เป็นตัวอย่าง เช่น สิ่งที่ทำให้เรามีความสุข หรือสิ่งที่ทำให้เรารู้สึกเศร้า) ด้วยคำสั่งและการวาดแต่ไม่มีการสัมผัสตัว ตัวอย่างเช่น คุณอาจจะพูดถึงท่าทางแล้วให้พวกเขาทำท่าทางนั้นค้างไว้ บอกย้ำว่าพวกเขาต้องไม่ขยับ ไม่พูด หรือใช้สิ่งของอื่นประกอบนอกจากใช้ร่างกายตัวเอง แนะนำว่าอาจจะจัดท่าทางกลุ่มที่วาดให้เหมือนนักแสดงที่เล่นท่าทางละครอยู่ เพื่อให้ผู้เข้าอบรมคนอื่นเข้าใจว่าคุณกำลังทำอะไรอยู่

หมายเหตุสำหรับกระบวนการ

ให้ผู้เข้าอบรมฟังอย่างตั้งใจและ “ปั้นท่า” ตัวเองโดยหลีกเลี่ยงไม่ให้สัมผัสร่างกาย

2. ถามคำถามต่อไปกับผู้ชม (หรือผู้เข้าอบรมคนอื่นที่กำลังดูอยู่)
 - มองเห็นอะไรบ้าง
 - คนพวกนี้เป็นใคร

- พวกเขาอยู่ที่ไหน
 - รู้ได้อย่างไร
3. พุดคุยเรื่องนี้ต่อไปจนกว่าคุณจะได้การตีความที่หลากหลายเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในฉากละครภาพนิ่งนั้น
 4. แบ่งผู้เข้าอบรมเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 หรือ 5 คน แล้วให้แต่ละกลุ่มใช้เวลาเตรียมแสดงภาพนิ่งที่สะท้อนหนึ่งในสถานการณ์ดังต่อไปนี้

จินตนาการว่าตัวเองเป็นวัยรุ่นที่เข้าร่วมอยู่ในกระบวนการตัดสินใจ จากหนึ่งในสถานการณ์ต่อไปนี้ (โดยอาจกำหนดสถานการณ์ที่ต่างกันให้แต่ละกลุ่ม)

 - การตัดสินใจในบ้าน (เช่น การตัดสินใจเรื่องกำหนดเวลากลับถึงบ้าน หรือเวลาที่ใช้อ่านหน้าจอบ)
 - การปกครองในโรงเรียน (เช่น สภานักเรียน)
 - การปกครองส่วนท้องถิ่น (เช่น สภาเด็กและเยาวชน)
 - งานอาสาสมัคร (เช่น ทำสวน ดูแลผู้สูงอายุ)
 - กลุ่มสนับสนุนประเด็นทางสังคม (เช่น สมาคมเพื่อแรงงานเด็ก) หรือการณรงค์ต่าง ๆ (รวมถึงทางออนไลน์)
 5. ขอให้ทุกกลุ่มเตรียมแสดงภาพนิ่งที่สื่อถึงสถานการณ์นั้น ๆ เตือนด้วยว่าให้ทำท่าที่คิดว่าผู้ชมน่าจะเข้าใจว่าเป็นเหตุการณ์อะไร หรืออีกนัยหนึ่งคือให้เล่าภาพเรื่องราวผ่านการแสดงออกทางสีหน้าและท่าทางนั่นเอง
 6. เมื่อพร้อมแล้ว เชิญผู้เข้าอบรมกลุ่มหนึ่งมาแสดงละครภาพนิ่งในจุดที่ทุกคนสามารถมองเห็นได้
 7. บอกให้ผู้เข้าอบรมทำท่าค้างไว้สำหรับละครภาพนิ่งแต่ละสถานการณ์ แล้วถามคำถามตามที่แนะนำด้านล่างนี้

คำถามสะท้อนความคิดที่ควรถาม

 - คุณมองเห็นอะไรบ้าง
 - คนพวกนี้เป็นใคร
 - เกิดอะไรขึ้น และทำไมถึงคิดอย่างนั้น
 - เป็นสถานการณ์ที่เห็นได้จากชีวิตตนเอง จากในชุมชน หรือจากประสบการณ์ใช้หรือไม่
 - เห็นความสัมพันธ์เชิงอำนาจจากภาพที่เห็นหรือไม่ ถ้าเห็น คิดว่าเป็นความสัมพันธ์แบบไหน
 - ใครที่ดูเหมือนจะเป็นผู้ที่มีอำนาจในภาพ เพราะอะไร แล้วใครน่าจะมีอำนาจน้อยที่สุด เพราะอะไร
 - มีใครถูกทิ้งไว้ข้างหลังหรือเปล่า เป็นใคร ทำไมถึงคิดว่าเป็นอย่างนั้น
 8. พยายามให้กลุ่มอื่น ๆ ได้แสดงให้ได้มากที่สุดโดยให้อยู่ในเวลาที่กำหนดไว้

หมายเหตุสำหรับกระบวนการ

บทบาทของกระบวนการคือการกระตุ้นให้เกิดการพุดคุย คุณค่าของกิจกรรมนี้อยู่ที่การให้ “ผู้ชม” ที่เข้าร่วมอบรมได้พุดสิ่งที่คิดว่ามองเห็นจากภาพตรงหน้า เมื่อผู้เข้าอบรมบอกว่ากำลังเกิดอะไรขึ้น ให้ถามว่า ‘ทำไมถึงคิดอย่างนั้น’ ต่อด้วยคำถาม ‘มีใครเห็นเป็นอย่างอื่นบ้าง’ กิจกรรมนี้ไม่ใช่การหาว่าคำตอบไหนถูกหรือผิด เพราะไม่มีคำตอบไหนถูกหรือผิด ประเด็นสำคัญคือการให้ผู้เข้าอบรมมีอิสระในการแสดงความคิดและเปิดโอกาสให้ฝึกอธิบาย และให้เหตุผลสนับสนุนความคิดของตนเอง

หน้าที่ของกระบวนการในกิจกรรมการสร้างภาพละครคือการเสนอแนวคิดหรือปัญหา แล้วให้อิสระกับผู้เข้าอบรมในการจินตนาการถึงภาพที่ตัวเองรับรู้ กระบวนการมีหน้าที่เพียงส่งเสริมให้เกิดการพุดคุย ไม่ใช่การกำกับภาพโดยบอกผู้เรียนให้ยืนตรงไหน ฯลฯ

ส่วนที่ 3: การประยุกต์ใช้วิธีการสร้างภาพละครกับหัวข้อ การมีส่วนร่วมอย่างมีความหมาย²¹

- อธิบายผู้เข้าอบรมว่าจะเราจะมาใช้เวลาสั้น ๆ สักว่าดูว่าวัยรุ่นสามารถมีส่วนร่วมในด้านใดได้บ้าง
- เริ่มจากให้ดูคำนิยามขององค์ประกอบสำคัญ 4 ข้อของการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายในเวลาสั้น ๆ จากนั้นให้คุณอ่านคำอธิบายด้านล่าง แล้วบอกทั้งกลุ่มให้ลุกขึ้นเพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน
 - พื้นที่:** วัยรุ่นต้องการโอกาสที่จะได้รับพื้นที่และเวลาในการคิดและแสดงออกถึงมุมมองและความคิดเห็นได้อย่างปลอดภัยโดยไม่ถูกทิ้งไว้ข้างหลัง บอกให้กลุ่มผู้เข้าร่วมอบรมยืนหรือนั่งในท่าที่ใช้พื้นที่มากที่สุด
 - เสียง:** วัยรุ่นควรได้รับข้อมูลประกอบการแสดงมุมมองอย่างเหมาะสม และสามารถเลือกสื่อที่จะใช้สื่อสารมุมมองตลอดจนเจรจาต่อรองเกี่ยวกับการตัดสินใจของตนเองได้ (เช่น ผ่านการพูด ละคร สร้างสรรค์ ศิลปะ สื่อดิจิทัล ฯลฯ) ให้ทุกคนตะโกนชื่อตัวเองออกมาดัง ๆ พร้อมกัน แล้วให้โพสท่าแสดงความรู้สึกเมื่อพูดออกมาแล้วมีคนรับฟังเสียงของตัวเอง
 - ผู้ฟัง:** ความคิดเห็นของวัยรุ่นจะต้องได้รับความเคารพและรับฟังอย่างจริงจังจากผู้มีอำนาจหน้าที่ที่สามารถตอบสนองต่อความคิดเห็นเหล่านั้นได้ (เช่น เจ้าหน้าที่รัฐ ผู้ปกครอง นักสังคมสงเคราะห์ แพทย์ ฯลฯ) ให้วัยรุ่นในห้องโพสท่าที่แสดงถึงการออกมาพูดถึงสิ่งที่พวกเขาห่วงใยเป็นอย่างมาก แล้วให้ผู้ใหญ่ในกลุ่มโพสท่าเป็นผู้ฟังที่รับฟังด้วยความเคารพ
 - อิทธิพล:** มุมมองของวัยรุ่นควรได้รับการพิจารณาตามความเหมาะสม และวัยรุ่นควรได้รับทราบถึงผลลัพธ์และขอบเขตอิทธิพลของความคิดเห็นของตนที่มีผลต่อการตัดสินใจในเวลาที่เหมาะสม ให้กลุ่มผู้เข้าอบรมทำท่าทางที่แสดงความหมายถึงอิทธิพล
- แบ่งผู้เข้าร่วมอบรมเป็นกลุ่มละ 4-5 คน แล้วกำหนดองค์ประกอบสำคัญของการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายที่เพิ่งพูดคุยกันให้เป็นโจทย์ของแต่ละกลุ่ม ให้เวลาแต่ละกลุ่มเตรียมทำท่าแสดงภาพโดยใช้เทคนิคการสร้างภาพละคร เพื่อแสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบสำคัญข้อนั้นมีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นอย่างไร
- เมื่อครบห้านาทีแล้ว ให้ทุกกลุ่มมารวมกันอีกครั้ง แล้วขอให้แต่ละกลุ่มทำท่าแสดงภาพองค์ประกอบสำคัญของการมีส่วนร่วม ให้ใช้คำถามต่อไปนี้ช่วยในการสร้างบทสนทนาในกลุ่มผู้ชม
 - มองเห็นอะไรบ้าง
 - คนพวกนี้เป็นใคร และกำลังทำอะไรอยู่
 - เหตุการณ์นี้เหมือนจริงหรือไม่ เป็นภาพที่เห็นได้จากชีวิตคุณเองหรือจากในชุมชนใช่หรือไม่
 - ภาพสถานการณ์ที่แสดงอยู่นี้เป็นการมีส่วนร่วมที่มีความหมายหรือไม่ เพราะอะไร
 - อยากจะให้คำแนะนำอะไรกับวัยรุ่นหรือผู้ใหญ่ในภาพนี้บ้างไหม
- อย่าลืมคอยถามว่า “ทำไมถึงคิดอย่างนั้น” และ “มีใครเห็นเป็นอย่างอื่นบ้าง” เพื่อกระตุ้นให้มีการพูดคุยที่ลงลึกมากขึ้น

²¹ โอกาสในการมีส่วนร่วม ‘อย่างมีความหมาย’ ของวัยรุ่นต้องอาศัยการปฏิบัติที่ได้จริงและวางแผนเป็นอย่างดี เพื่อให้มีองค์ประกอบทั้ง พื้นที่ เสียง ผู้ฟัง และอิทธิพล

การประยุกต์กิจกรรมออนไลน์

ถ้าช่วงการเรียนรู้ดำเนินการออนไลน์ให้ดำเนินกิจกรรมต่อไปนี้หลังการระดมความคิดแทนการสร้างภาพละครก่อนช่วงการเรียนรู้ ควรเตรียมเอกสารออนไลน์ซึ่งประกอบด้วยวิธีทำกิจกรรมกลุ่มและลักษณะของการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายเพื่อแชร์ให้กับผู้เข้าร่วมอบรม

1. ให้ผู้เข้าอบรมนึกถึงเวลาที่ตนเองได้ยินหรือมีประสบการณ์เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายของวัยรุ่น ถ้าผู้เข้าอบรมไม่ทราบตัวอย่างที่เกิดขึ้นจริงให้นักสถานการณัสมมติขึ้นมา ขอให้ผู้เข้าอบรม 1 หรือ 2 คนเป็นตัวแทนมาเล่า
2. แนะนำให้คิดถึงตัวอย่างการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในสถานการณ์ใดก็ได้ที่เคยพบเห็นหรือเคยอ่านมา (เช่น ในโรงเรียน การปกครองส่วนท้องถิ่น ฯลฯ)
3. จากนั้นให้ผู้เข้าอบรมลองคิดว่า ‘อะไรที่ทำให้การมีส่วนร่วมนั้นมีความหมาย’ โดยใช้คำถามกระตุ้นการพูดคุยต่อไปนี้
 - **พื้นที่:** เหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นที่ไหน ตอนนั้นรู้สึกอย่างไร
 - **เสียง:** ใครเป็นผู้ฟังแล้วใครเป็นผู้พูด รู้สึกอย่างไรที่ได้ยินหรือเป็นผู้ถูกรับฟัง
 - **ผู้ฟัง:** ใครเป็นผู้มีอำนาจในพื้นที่นั้น พวกเขาแสดงท่าทางหรือคำพูดอย่างไรที่ทำให้เห็นว่าจริงจังกับเรื่องที่วัยรุ่นพูด พวกเขาใช้อำนาจอย่างไรเพื่อสนับสนุนวัยรุ่นเหล่านั้น
 - **อิทธิพล:** คิดว่าวัยรุ่นรู้สึกอย่างไรหลังจากนั้น รู้สึกอย่างไรที่ความคิดเห็นของตนเองส่งอิทธิพลต่อการตัดสินใจ (เชิญให้ผู้เข้าอบรมโพสท่าแสดงถึงการมีอิทธิพล)
4. อธิบายว่าในช่วงนี้ เราจะวิเคราะห์กันว่ากรมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายของวัยรุ่นต้องมีลักษณะอย่างไรบ้าง
5. ให้ผู้เข้าอบรมอ่านกรณีศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นต่อไปนี้

เมืองซานฮวยยังคงประสบปัญหาการจัดการขยะเนื่องจากแหล่งฝังกลบขยะอยู่ในภาวะเกินกำลังรับไหว ในขณะที่แหล่งฝังกลบด้วยเทคโนโลยีทันสมัยแห่งใหม่ก็กำลังอยู่ระหว่างการพัฒนา เทศบาลท้องถิ่นต้องการลองแก้ปัญหาที่แหล่งสร้างขยะซึ่งเป็นต้นตอที่แท้จริงของปัญหา นักเรียนในพื้นที่ต้องการช่วยและอยากมีส่วนร่วมตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ปัญหา เทศบาลต้องการรับฟังความคิดเห็นของกลุ่มนักเรียนเพื่อรับทราบสถานการณ์ในพื้นที่จริง จึงเชิญเยาวชนและนักเรียนที่สนใจทั้งหมดเข้าร่วมเวทีการหารือออนไลน์ ก่อนการประชุมหารือ มีการส่งเอกสารให้กับผู้เข้าร่วมที่ลงทะเบียนไว้ เพื่อแจ้งให้ทราบถึงปัญหาการจัดการขยะในปัจจุบันและแนวทางแก้ไขที่น่าเสนอ นอกจากนี้ยังได้จัดทำเว็บไซต์เพื่อเป็นแหล่งข้อมูล โดยเยาวชนและนักเรียนในเขตพื้นที่ได้รับเชิญให้ทำแบบสำรวจออนไลน์พร้อมเสนอแนะความคิดเห็น เวทีประชุมจัดขึ้นเพื่อหารือเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขที่น่าเสนอและรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน มีการจัดเก็บข้อมูลทั้งหมด (ทั้งจากเวทีประชุมและการสำรวจ) และแบ่งปันให้กับเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่รวมทั้งผู้มีอำนาจตัดสินใจหลักในโครงการจัดการขยะ มีการอัปเดตข้อมูลโครงการและผลที่ได้จากความคิดเห็นของผู้มีส่วนร่วมเป็นระยะผ่านจดหมายข่าว นอกจากนี้เยาวชนยังได้รับเชิญให้เข้าร่วมการประชุมติดตามเพื่อหารือความคืบหน้าของโครงการอีกด้วย

6. ให้ผู้เข้าอบรมพูดคุยถึงองค์ประกอบของการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายที่พบได้จากกรณีศึกษา นี้ โดยสามารถใช้คำถามต่อไปนี้เพิ่มเติมเพื่อสำรวจความคิดเห็นผู้เข้าอบรม
 - ปัจจัยอะไรที่ทำให้การมีส่วนร่วมครั้งนี้มีประสิทธิภาพ
 - เหตุการณ์นี้มีอะไรที่ช่วยให้วัยรุ่นได้มีส่วนร่วม
 - ผู้มีส่วนร่วมได้รับทราบสถานการณ์ด้วยวิธีใด
 - ผู้มีส่วนร่วมได้แสดงความคิดเห็นและเสนอแนะความคิดเห็นด้วยวิธีใด
 - ใครเป็นผู้รับฟังมุมมองของผู้มีส่วนร่วม
 - การแสดงความคิดเห็นของวัยรุ่นที่เข้าไปมีส่วนร่วมทำให้เกิดผลอย่างไร
 - มีอะไรอย่างอื่นที่น่าจะทำต่างไปจากนี้หรือไม่

7. ตั้งคำถามนำทางเพื่อให้ผู้เข้าอบรมพูดถึงองค์ประกอบของการมีส่วนร่วม 4 ข้อ ได้แก่ พื้นที่ เสียง ผู้ฟัง และ อิทธิพล แล้วจึงสรุป
8. แשרภาพแสดงลักษณะการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายเพื่อทบทวนอีกครั้ง
9. บอกวิธีการทำภารกิจต่อไปให้ผู้เข้าอบรมก่อนจะจัดผู้เข้าอบรมเข้ากลุ่มย่อย
10. ภารกิจต่อไปเป็นการวิเคราะห์ลักษณะของการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมาย (พื้นที่ เสียง อิทธิพล และผู้ฟัง) จากกรณีศึกษาด้านบนหรือจากตัวอย่างของผู้เข้าอบรม แล้วให้เสนอแนะวิธีการปรับปรุงที่นำไปใช้ได้จริง เช่น
 - ทำอย่างไรจึงจะเข้าถึงวัยรุ่นจำนวนมากขึ้นได้
 - จะสามารถดึงผู้ที่มีถูกทิ้งไว้ข้างหลังให้เข้ามามีส่วนร่วม และทำให้เป็นพื้นที่แสดงความคิดเห็นสำหรับทุกคนได้อย่างไร (เช่น ให้ลองนึกถึงกลุ่มชายขอบในภูมิภาคของตนเอง อย่างเช่น กลุ่มวัยรุ่นที่มีความพิการ อยู่ในกลุ่มเพศภาวะหรืออื่น ๆ)
 - จะเข้าถึงวัยรุ่นในพื้นที่ชนบทหรือชุมชนยากจนอย่างไร
 - จะทำอย่างไรให้วัยรุ่นได้รับทราบถึงอิทธิพลของความคิดเห็นเองที่มีผลต่อการตัดสินใจในเรื่องดังกล่าว
 - สามารถใช้การสื่อสารรูปแบบใดได้บ้าง
 - จะขยายเสียงของวัยรุ่นด้วยวิธีใด
11. ให้ใช้เวลาพูดคุยกันในกลุ่ม 10 นาที
12. หลังจากครบ 10 นาที ให้ผู้เข้าอบรมกลับมาที่ห้องหลัก แล้วขอให้ 1 หรือ 2 กลุ่มนำเสนอผลการวิเคราะห์และ ข้อเสนอแนะให้กับกลุ่มอื่น

กิจกรรมที่ 4:

อุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นที่มักพบได้ทั่วไป²²

 วัตถุประสงค์:	สำรวจอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นที่มักพบได้โดยทั่วไป
 เวลา:	40 นาที
 อุปกรณ์:	ไม่ต้องใช้

กระบวนการ:

1. อธิบายกับผู้เข้าอบรมว่าในกิจกรรมนี้เราจะพูดคุยกันว่าในบางกรณี คนทั่วไปอาจไม่ตอบรับต่อการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นอย่างเต็มที่ และที่จริงเราเองก็อาจต่อต้านโดยไม่ได้ตั้งใจ หรือมีความเชื่อบางอย่างที่ขัดขวางไม่ให้นับสนุนการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นอย่างเต็มที่ ดังนั้นจึงน่าจะใช้เวลาทบทวนความคิดตัวเอง เรื่องการมีส่วนร่วม ว่าเราน่าจะมีอคติตรงไหน หรืออะไรที่ทำให้เกิดการต่อต้านจากชุมชนหรือในแวดวงการทำงานของเรา
2. ให้ทั้งหมดเริ่มต้นด้วยการทบทวนคำถามเหล่านี้เป็นการส่วนตัว ให้เวลาเขียน วาดภาพ หรือไตร่ตรองคำถามต่อไปนี้
 - ก. ฉันมีความกลัวอะไรเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น

²² ช่วงการเรียนรู้นี้ต่อยอดจาก Appendix 11: Dealing with Common Objections ในเอกสาร Engaged and Heard Guidelines (2020) ของยูนิเซฟ

- ข. ความกลัวเหล่านี้ทำให้ฉันไม่ยอมให้วัยรุ่นเข้ามามีส่วนร่วม หรือทำให้ตัวฉันเองที่เป็นวัยรุ่นไม่ยอมเข้าไปมีส่วนร่วมหรือเปล่า
 - ค. ทำไมฉันจึงมีความเชื่อหรือมุมมองแบบนั้น
3. ชวนให้ผู้เข้าอบรมสะท้อนความคิดให้ทุกคนฟังถ้ารู้สึกสะดวกใจ
 4. จากนั้นให้ผู้เข้าอบรมดูอุปสรรคต่าง ๆ ต่อการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นที่มักพบได้โดยทั่วไปที่นำมาจากภาคผนวก 11 ของเอกสารแนวทางฯ Engaged and Heard Guidelines (สามารถอ่านรายละเอียดเพิ่มเติมได้จากเอกสารฉบับเต็ม)

ความเชื่อในเรื่องอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นที่มักพบได้โดยทั่วไป

- วัยรุ่นขาดความรู้ความสามารถ
- วัยรุ่นควรเรียนรู้เรื่องความรับผิดชอบก่อน
- การมีส่วนร่วมของวัยรุ่นเป็นเรื่องซับซ้อนและต้องลงทุนลงแรงมากเกินไป
- เด็กและวัยรุ่นจะสูญเสียวัยเด็กและไม่เคารพพ่อแม่
- การมีส่วนร่วมไม่ใช่ส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม 'ดั้งเดิม'
- ไม่มีเวลาพอที่จะพัฒนาการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในสถานการณ์เร่งด่วนฉุกเฉิน
- การมีส่วนร่วมทำให้วัยรุ่นตกอยู่ในความเสี่ยง
- วัยรุ่นอาจถูกผู้ใหญ่ครอบงำได้

5. ชวนให้ผู้เข้าอบรมแบ่งออกเป็นกลุ่มเล็ก กลุ่มละ 3-4 คน (ให้มีผู้ใหญ่และเด็กอยู่ในกลุ่ม) เพื่อพูดคุยเรื่องอุปสรรคเหล่านี้ และพิจารณาหาวิธีที่น่าจะใช้จัดการกับความท้าทายเหล่านี้ในการทำงาน กำหนดหัวข้อพูดคุยให้แต่ละกลุ่ม 2-3 หัวข้อเพื่อให้มีการพูดคุยครบทุกข้อ ให้เวลาพูดคุยกัน 10-15 นาที แล้วให้ตัวแทนจากแต่ละกลุ่มออกมาพูด
6. ให้กลุ่มใหญ่กลับมารวมกันเพื่อฟังการนำเสนอจากกลุ่มย่อยและถอดบทเรียน
7. กลับไปที่ฟลิปชาร์ตข้อตกลงการอยู่ร่วมกัน แล้วถามผู้เข้าร่วมอบรมว่าอยากจะทำข้อเสนอแนะวิธีอื่น ๆ ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมระหว่างการทำเวิร์กชอปหรือไม่ โดยอ้างอิงจากองค์ประกอบสำคัญของการมีส่วนร่วม 4 ข้อและ 9 ข้อกำหนดพื้นฐานเพื่อการมีส่วนร่วมที่ได้เรียนรู้ในวันนี้

การประยุกต์กิจกรรมออนไลน์

ในช่วงที่ให้แต่ละคนทบทวนความคิด ให้เขียนคำถามหลักไว้บนกระดานไวท์บอร์ดออนไลน์แล้วเปิดดนตรีเบา ๆ คลอไปด้วยขณะที่ผู้เข้าอบรมพิจารณาคำถามหลักเหล่านั้น

สร้างห้องประชุมย่อยเพื่อให้พูดคุยกันเป็นกลุ่ม เขียนอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมที่กำหนดให้เป็นโจทย์ของแต่ละกลุ่ม 2-3 ข้อต่อกระดาษโน้ตหนึ่งแผ่น แล้วติดบนกระดานไวท์บอร์ดออนไลน์เอาไว้ล่วงหน้า

หลังการพูดคุย ให้นำทุกคนกลับมาที่ห้องประชุมใหญ่เพื่อให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอและแลกเปลี่ยนความคิด

ช่วงที่ 1.3: ผู้ที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. พิจารณาว่าใครเป็นผู้มีบทบาทเกี่ยวข้องในด้านต่าง ๆ รวมถึงระดับการมีส่วนร่วมในบริบทของบุคคลเหล่านั้น
2. ใช้โมเดลระบบนิเวศทางสังคมระบุความต้องการและผู้ที่มีบทบาทในระดับจุลภาค ระดับระบบ และระดับมหภาค

กิจกรรม

กิจกรรมที่ 1: จินตนาการภาพต้นไม้และพืชนป่า

กิจกรรมที่ 2: กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ ความใฝ่ฝันที่เห็นในชุมชน

กิจกรรมที่ 3: การมีส่วนร่วมในบริบทนิเวศสังคม

ระยะเวลา

1.5 ชั่วโมง

อุปกรณ์

- ฟลิปชาร์ต
- ปากกามาร์กเกอร์

หมายเหตุสำหรับกระบวนการ

ให้อ่านเนื้อหาปูพื้นฐานในภาคผนวก 3: กลยุทธ์ในการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น ก่อนที่จะเริ่มช่วงการเรียนรู้

กิจกรรมที่ 1: จินตนาการภาพต้นไม้และผืนป่า

วัตถุประสงค์:	เพื่อสร้างความรู้สึกร่วมกันและการดำรงอยู่ในเวิร์กชอป
เวลา:	5 นาที
อุปกรณ์:	ไม่ต้องใช้

กระบวนการ:

1. ให้ทุกคนลุกขึ้นยืนถ้าทำได้ โดยวางเท้าลงกับพื้นอย่างมั่นคง
2. ให้ทุกคนหลับตาแล้วจินตนาการว่าอยู่ในป่า จินตนาการว่าตัวเองเป็นต้นไม้ต้นหนึ่ง ส่วนเท้าทั้งสองคือรากที่แข็งแรงที่ยังลึกลงใต้พื้นดิน
3. บอกผู้เข้าอบรมว่าขาของพวกเขาเปรียบเหมือนกับลำต้นที่แข็งแรงแต่ก็พลิ้วไหวไปตามลม บอกให้ทุกคนโยกตัวเล็กน้อยตามลม แล้วยกแขนทั้งสองขึ้น กางออกเหมือนกิ่งก้านของต้นไม้ที่ยื่นออกมาให้ใบไม้ได้สัมผัสแสงแดด
4. ให้ทุกคนจินตนาการถึงต้นไม้ที่ตัวเองเป็นว่าสูงเท่าไร ใบและผล รูปร่างเป็นอย่างไร แล้วให้จินตนาการว่าตัวเองเป็นส่วนหนึ่งของป่าทั้งผืน ซึ่งรากและกิ่งก้านแผ่ขยายออกไปยังรากของต้นไม้ต้นอื่น ๆ ที่อยู่ด้วยกัน ทำให้เกิดผืนป่าที่แข็งแรงและร่มไม้หนาเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าทั้งหลาย หายใจเข้าออกพร้อม ๆ กัน ขณะที่ต้นไม้ไหวไปตามลมที่โชยอ่อน
5. แล้วให้ทุกคนลืมตาขึ้นและกลับไปนั่งที่นั่งของตัวเอง

การประยุกต์กิจกรรมออนไลน์

กิจกรรมนี้สามารถทำผ่านทางออนไลน์ได้โดยให้ทุกคนยืนหรือทำท่าทางจากที่นั่งของตัวเอง

กิจกรรมที่ 2: ความใฝ่ฝันที่อยากเห็นในชุมชน

วัตถุประสงค์:	เพื่อฝึกทักษะการฟังอย่างตั้งใจ สร้างความสัมพันธ์ และการเข้าใจผู้อื่น
เวลา:	15 นาที
อุปกรณ์:	ไม่ต้องใช้

กระบวนการ:

1. อธิบายว่าจะแบ่งกลุ่มเป็นสองหรือสามคนต่อกลุ่ม โดยให้ผู้เข้าอบรมผลัดกันพูดถึงความใฝ่ฝันว่าอยากเห็นชุมชนเป็นอย่างไร กระบวนการควรย้ำถึงจุดประสงค์ของกิจกรรมนี้ว่าเป็นการฝึกทักษะการฟังอย่างตั้งใจ
2. บอกทุกคนว่าชุมชนที่พูดถึงจะเป็นชุมชนในโรงเรียน ที่ทำงาน ละแวกบ้าน ในเมือง ออนไลน์ หรือในส่วนอื่น ๆ ของชีวิต รวมทั้งชุมชนระหว่างประเทศก็ได้

3. ให้ทุกคนหลับตาคิดเงียบ ๆ สองนาทีว่าหวังหรือฝันให้ชุมชนที่ตัวเองเป็นส่วนหนึ่งเป็นอย่างไรมากที่สุด
4. ให้ทุกคนลืมตาขึ้น แล้วเตรียมเล่าถึงความฝันของตัวเองให้คนในกลุ่มย่อยฟัง
5. เตือนทุกคนว่าขณะที่อีกฝ่ายกำลังพูด ให้ใช้ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ แสดงความสนใจ ลองถามผู้เข้าอบรมถึงเทคนิคการฟังอย่างตั้งใจ แล้วให้ทุกคนจับกลุ่ม กลุ่มละ 2-3 คน เพื่อผลัดกันเล่าความฝัน
6. เตือนว่าการฟังอย่างตั้งใจจะต้องไม่มีการขัดจังหวะ และแสดงให้อีกฝ่ายเห็นว่ากำลังฟังอยู่โดยการสบตาหรือใช้ภาษาร่างกาย หลังจากอีกฝ่ายพูดจบอาจขอบคุณที่เขาเล่าความฝันให้ฟังด้วยก็ได้

การประยุกต์กิจกรรมออนไลน์

ใช้ห้องประชุมย่อยเพื่อกระตุ้นให้เกิดการพูดคุยในกลุ่มเล็กหลังจากอธิบายวิธีการทำกิจกรรมครบถ้วนแล้ว

กิจกรรมที่ 3: การมีส่วนร่วมในบริบทนิเวศทางสังคม²³

วัตถุประสงค์:	เพื่อระบุให้เห็นความหลากหลายของบุคคลและกลุ่มในชุมชนที่มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายของวัยรุ่น
เวลา:	70 นาที
อุปกรณ์:	ฟลิปชาร์ตและปากกามาร์กเกอร์

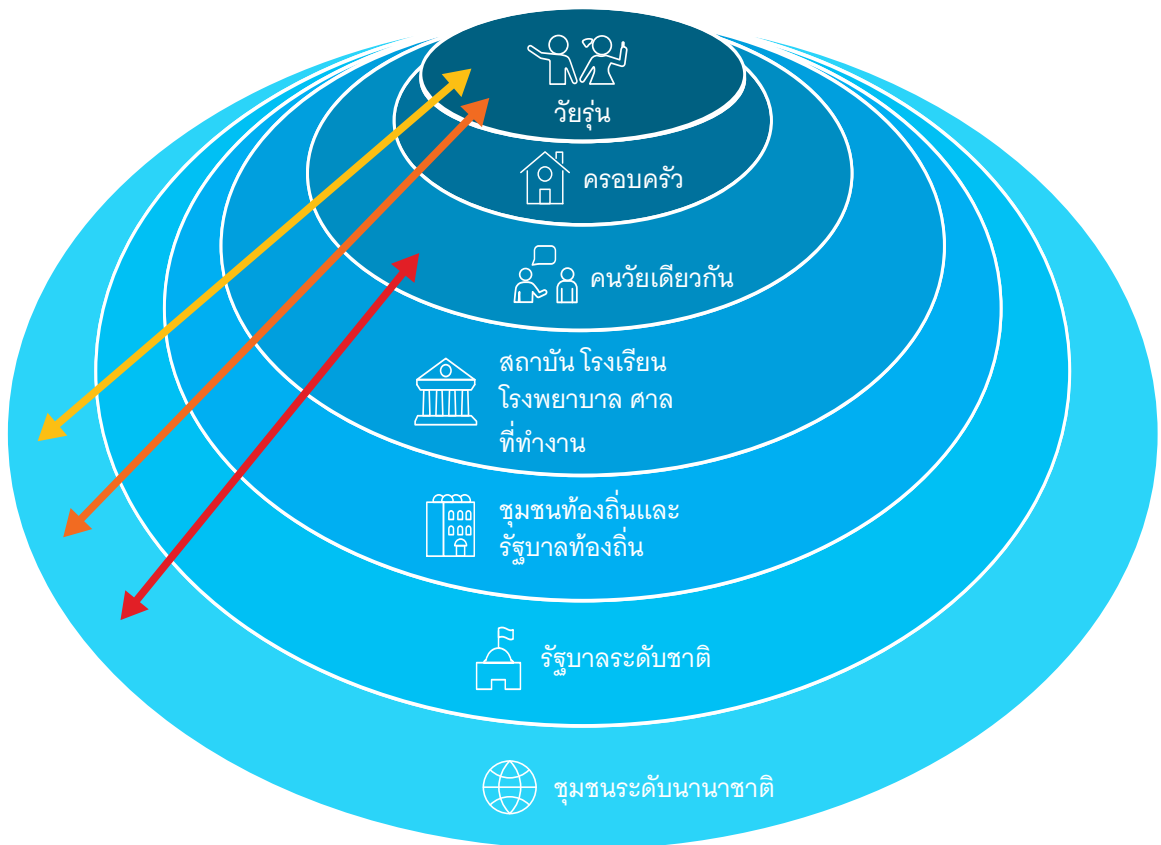
กระบวนการ:

โปรดทราบ: สำหรับข้อมูลพื้นฐานเพิ่มเติม ให้ดูที่ภาคผนวก 3: กลยุทธ์ในการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น

1. กิจกรรมนี้มีเป้าหมายเพื่อระบุให้เห็นความหลากหลายของบุคคลและหลากหลายกลุ่มในชุมชนที่มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายของวัยรุ่น ตัวอย่างเช่น ครูในโรงเรียน เจ้าของร้านอินเทอร์เน็ต พ่อแม่ วัยรุ่นกลุ่มผู้นำ เจ้าหน้าที่รัฐ กลุ่มเยาวชน ชุมชนออนไลน์ ฯลฯ
2. ให้กลุ่มผู้เข้าอบรมทั้งหมดดูโมเดลระบบนิเวศทางสังคมด้วยกัน (ดังภาพประกอบ²⁴ ด้านล่าง) แล้วอธิบายว่าโมเดลนี้เป็นเครื่องมือที่ดีมากที่จะช่วยให้เราสามารถมองระบบสังคมในภาพรวม ซึ่งประกอบด้วยบุคคลและกลุ่มคนที่หลากหลาย ที่ล้วนมีส่วนหล่อหลอมชีวิตของวัยรุ่น
3. จากนั้นให้เขียนแผนภาพวงกลมขนาดใหญ่ ด้านในมีวงกลมหลายวงซ้อนกันบนกระดาษฟลิปชาร์ต โดยให้วัยรุ่นเป็นวงที่อยู่ตรงกลาง ล้อมรอบด้วย
 - ระดับที่ 1 คนวัยเดียวกันและครอบครัว
 - ระดับที่ 2 ชุมชน
 - ระดับที่ 3 ภูมิภาคและระดับชาติ
 - ระดับที่ 4 นานาชาติและออนไลน์
 - ระดับที่ 5 สิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ

²³ ประยุกต์จาก Currie, V. Lee, L. and Wright L. (2019) *YouCreate Art-kit: Participatory Action Research for Young Change-makers*. International Institute for Child Rights and Development and Terre des Hommes.

²⁴ UNICEF. (2020). Engaged and heard! Guidelines on Adolescent Participation and Civic Engagement

การมีส่วนร่วม

วัยรุ่นคิดและแสดงความคิดเห็นที่ส่งอิทธิพลต่อเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตัวเองทั้งทางตรงและทางอ้อม

มีส่วนเกี่ยวข้อง

ในการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ตัดสินใจ กลไก กระบวนการ การจัดงาน การรณรงค์ การลงมือทำ และในโครงการ

ความเป็นพลเมือง

การกระทำส่วนบุคคลหรือการกระทำร่วมกันซึ่งมีส่วนร่วมในการปรับปรุงความเป็นอยู่ของชุมชนหรือสังคมโดยรวม

4. อธิบายว่ากลุ่มคนในแต่ละระดับของโมเดลระบบนิเวศทางสังคม ต่างมีอิทธิพลหรือมีผลกระทบต่อวัยรุ่นและในทางกลับกัน วัยรุ่นเองก็มีอิทธิพลต่อกลุ่มคนเหล่านี้เช่นกัน
5. แบ่งกลุ่มผู้อบรมออกเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 4-5 คน แล้วให้เวลาแต่ละกลุ่ม วาดโมเดลระบบนิเวศทางสังคมของตัวเองเป็นเวลา 10 นาที โดยระบุบุคคลและกลุ่มต่างๆ ที่สำคัญในแต่ละระดับ (เช่น พ่อแม่ ผู้นำชุมชน ผู้นำทางศาสนา องค์กรปกครองท้องถิ่น หน่วยงานในท้องถิ่น ศิลปิน บริษัทห้างร้าน ชุมชนวัยรุ่นออนไลน์ ฯลฯ) ในบริบทของตนเองโดยเฉพาะ กิจกรรมนี้จะช่วยให้เห็นว่าสิ่งต่างๆ ที่แวดล้อมวัยรุ่นมีผลกระทบต่อ การเติบโตและการพัฒนาของพวกเขาอย่างไร และยังช่วยให้สามารถเห็นภาพได้ไกลเกินระดับบุคคลไปถึงระดับโครงสร้างได้ด้วย
6. จากนั้นให้กลุ่มผู้เข้าอบรมพิจารณากรณีศึกษาต่อไปนี้อ่านให้ทุกคนฟัง

กรณีศึกษา: อัจฉราเป็นนักพัฒนาเด็กและเยาวชน เธอส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเยาวชนด้วยการร่วมมือกับชมรมในโรงเรียนเพื่อทำกล่องรับความคิดเห็นเพื่อให้นักเรียนสามารถให้ข้อเสนอแนะกับครูได้ ให้ช่วยอัจฉราโดยนำโมเดลระบบนิเวศทางสังคมมาใช้ประเมินว่าเธอน่าจะต้องมีใครในแต่ละระดับคอยช่วยส่งเสริมให้เยาวชนมีส่วนร่วมเชิงรุกและมีบทบาทความเป็นพลเมืองมากขึ้นบ้าง

7. ให้ผู้เข้าอบรมหารือกันในกลุ่มเล็กเกี่ยวกับประเด็นคำถามต่อไปนี้ โดยให้นึกถึงอัจฉรา และ/หรือบริบทของตนเองและระดับต่าง ๆ ในโมเดลระบบนิเวศทางสังคม ให้เวลาพูดคุยกัน 15 นาที

ระดับบุคคล คนวัยเดียวกัน และครอบครัว	วัยรุ่นต้องการอะไรจาก ครอบครัว ทำอย่างไรครอบครัวจึงจะส่งเสริมการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นได้ดีขึ้น
	วัยรุ่นต้องการอะไรจาก คนวัยเดียวกัน ทำอย่างไรคนกลุ่มนี้จึงจะส่งเสริมการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นได้ดีขึ้น
	คนวัยเดียวกันและครอบครัวต้องการอะไรจาก วัยรุ่น ทำอย่างไรวัยรุ่นจึงจะส่งเสริมการมีส่วนร่วมของตนเองได้ดีขึ้น
ระดับชุมชน ภูมิภาค และ ระดับชาติ	วัยรุ่นต้องการอะไรจาก ชุมชน ทำอย่างไรชุมชนจึงจะส่งเสริมการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นได้ดีขึ้น
	วัยรุ่นต้องการอะไรจาก ระบบการศึกษา ทำอย่างไรระบบการศึกษาจึงจะส่งเสริมการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นได้ดีขึ้น
	วัยรุ่นต้องการอะไรจาก ระบบการปกครองส่วนท้องถิ่น ทำอย่างไรระบบนี้จึงจะส่งเสริมการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นได้ดีขึ้น
ระดับนานาชาติ ออนไลน์ และ สิ่งแวดล้อม	วัฒนธรรม/สังคม มองกว้างควรสื่อสารอะไรเพื่อส่งเสริมวัยรุ่น ทำอย่างไรวัฒนธรรม/สังคมจึงจะส่งเสริมการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นได้ดีขึ้น
	วัยรุ่นต้องการอะไรจากเรื่อง สิ่งแวดล้อม วัยรุ่นจะทำอย่างไรเพื่อเข้าไปมีส่วนร่วมลงมือแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้ดีขึ้น

8. นำกลุ่มย่อยกลับมารวมกัน แล้วขอให้ตัวแทนบอกเล่าข้อเสนอแนะหลักในแต่ละระดับของโมเดลระบบนิเวศทางสังคม (บุคคล คนวัยเดียวกันและครอบครัว, ชุมชน ภูมิภาค และระดับชาติ, และระดับนานาชาติออนไลน์ และสิ่งแวดล้อม)
9. แล้วให้ทุกคนพิจารณาดูว่ามีวัยรุ่นคนไหนที่ได้รับการปฏิบัติต่างจากคนอื่นหรือไม่ ใครในชุมชนหรือภูมิภาคของตัวเองที่ผู้เข้าอบรมคิดว่าถูกผลักไปอยู่ชายขอบหรือต้องเผชิญอุปสรรคใหญ่ในการมีส่วนร่วม
10. คุณสามารถกระตุ้นความคิดของผู้เข้าอบรมด้วยการยกตัวอย่างคนกลุ่มต่าง ๆ ดังต่อไปนี้
- วัยรุ่นที่มีเพศภาวะต่างออกไป อาจเป็นชายหรือหญิงที่ไม่ได้ปฏิบัติตัวตามเพศกำเนิด
 - วัยรุ่นที่อาศัยอยู่ในชนบทหรือพื้นที่ห่างไกล ที่เข้าไม่ถึงเทคโนโลยี
 - วัยรุ่นที่มีความบกพร่องทางการรับรู้ด้านระบบประสาท เช่น ออทิสซึม หรือภาวะบกพร่องทางสติปัญญา
 - วัยรุ่นที่มีภาวะบกพร่องทางร่างกาย
 - วัยรุ่นที่ต้องย้ายถิ่นที่อยู่ ไม่ว่าจะเป็นผู้อพยพหรือย้ายถิ่นที่อยู่ภายในประเทศ
 - ชนกลุ่มน้อยหรือผู้นับถือศาสนาบางศาสนา
 - อื่น ๆ

11. ชวนให้พูดคุยอย่างอิสระเกี่ยวกับวัยรุ่นกลุ่มต่าง ๆ รวมทั้งวิธีการเข้าถึงและการให้โอกาสคนเหล่านี้ได้เข้ามามีส่วนร่วม

การประยุกต์กิจกรรมออนไลน์

ใช้ห้องประชุมย่อยเพื่อจำลองการพูดคุยกลุ่มย่อยสำหรับกิจกรรมนี้ ให้เตรียมกระดานไวท์บอร์ดออนไลน์ไว้ให้กลุ่มต่าง ๆ เขียนความคิดเห็นในแต่ละระดับของโมเดลระบบนิเวศทางสังคม

ช่วงที่ 1.4: การมีส่วนร่วมของวัยรุ่นมีลักษณะ อย่างไรในทางปฏิบัติ

จุดประสงค์การเรียนรู้

เพื่อให้สามารถแยกการมีส่วนร่วมประเภทต่าง ๆ ทั้งแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เพื่ออธิบายขอบเขตการมีส่วนร่วมในระดับโรงเรียนและระดับการปกครองส่วนท้องถิ่น

กิจกรรม

กิจกรรมที่ 1: เล่าเรื่องราวส่วนตัวสั้น ๆ และรับการสะท้อนเรื่องราวอย่างตั้งใจ

กิจกรรมที่ 2: ระดับของการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น

กิจกรรมที่ 3: กรณีศึกษาจากมุมมองทางด้าน

กิจกรรมที่ 4: จบการพูดคุยโดยใช้กิจกรรมตุ้ปลา

ระยะเวลา

2 ชั่วโมง

อุปกรณ์

- กระดาษ
- ปากกา
- ฟลิปชาร์ต
- สำเนาเอกสารภาคผนวก 5: กรณีศึกษาจากมุมมองทางด้าน
- ชามหรือหมวก สำหรับกิจกรรมตุ้ปลา

หมายเหตุสำหรับกระบวนการ

- ช่วงการเรียนรู้ต้องใช้เอกสารในรูปแบบกระดาษ (ฟลิปชาร์ตและกรณีศึกษา) ให้เตรียมสื่อวัสดุที่ต้องใช้ให้เรียบร้อยก่อนเริ่มต้น
- โปรดอ่านภาคผนวก 4: ระดับของการมีส่วนร่วม เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการดำเนินกิจกรรมนี้

กิจกรรมที่ 1: เล่าเรื่องราวส่วนตัวสั้น ๆ และรับการสะท้อนเรื่องราว อย่างตั้งใจ

วัตถุประสงค์:	เพื่อฝึกทักษะการรับฟังโดยใช้ทั้งร่างกายและฝึกการเผยด้านที่เปราะบางเพื่อสร้างความเชื่อใจระหว่างกัน
เวลา:	15 นาที
อุปกรณ์:	ไม่ต้องใช้

กระบวนการ:

- บอกผู้เข้าอบรมว่าเรากำลังจะทำกิจกรรมการเล่าเรื่องเพื่อฝึกการรับฟังโดยใช้ทั้งร่างกาย ให้แต่ละคนนึกถึงเรื่องราวส่วนตัวที่ผ่านมาซึ่งมีความหมายกับตัวเอง ควรเป็นเรื่องสั้น ๆ ความยาวไม่เกิน 3 นาที จะเป็นเรื่องราวที่มีจุดเริ่มต้น การดำเนินเรื่อง และจุดจบ หรือจะเป็นความรู้สึกที่มีหรือสิ่งสำคัญที่เคยพบเจอมาก็ได้ แต่ขอให้เป็นเรื่องราวจากประสบการณ์ตรงของตัวเอง โดยไม่ต้องเป็นหัวข้อใดโดยเฉพาะ
- ให้ผู้เข้าอบรมจับคู่ทำกิจกรรมประมาณ 10 นาที (ใช้เวลาเล่าเรื่องละ 3 นาทีและสะท้อนกลับเรื่องราว 1-2 นาที) ให้ฝ่ายหนึ่งรับฟังขณะที่อีกฝ่ายเล่าเรื่อง ควรใช้นาฬิกาจับเวลาเพื่อให้รู้เวลาที่หมดเมื่อไหร่ให้ผู้เข้าอบรมนึกถึงบทบาทผู้ฟังและวิธีการสร้างพื้นที่ปลอดภัยสำหรับผู้เล่าเรื่อง ดังนี้
 - รับฟังอย่างเงียบ ๆ
 - สังเกตว่าสายตาผู้พูดมองไปที่ไหน
 - ใช้ภาษากายที่เปิดรับ (จำไว้ว่าตำแหน่งมือและเท้ากำลังบ่งบอกว่าคุณสนใจของคุณอยู่ที่ไหน)
 - คอยสังเกตสีหน้าผู้พูด
 - ตอบสนองต่อสิ่งที่เล่า โดยพิจารณาถึงอารมณ์ที่อยู่ในโทนเสียงหรือคำพูดของผู้พูด คุณเห็นเขามีสีหน้าหรือภาษากายอย่างไรระหว่างที่พูด ผู้พูดน่าจะต้องการหรืออยากได้อะไรจากเรื่องนี้
 - จุดสำคัญคือให้พิจารณาถึงภาษากาย โทนเสียง (อารมณ์) การสบตา สิ่งที่คุณพูดน่าจะต้องการหรืออยากได้
- ตัวอย่างประโยคที่แสดงถึงการรับฟังอย่างตั้งใจ:
 - ฉันคิดว่าคุณน่าจะรู้สึก... (อารมณ์ แสดงความเข้าใจ)
 - ฉันเห็นได้ว่าคุณ... (สะท้อนความรู้สึก แสดงตัวว่ายังอยู่กับผู้พูด)
 - ฉันไม่แน่ใจว่าคุณอาจจะต้องการ/อยากได้ ... (สะท้อนความเข้าใจ)
- ถอดบทเรียนด้วยการถามผู้เข้าอบรมดังนี้ รู้สึกอย่างไรที่มีคนสะท้อนเรื่องที่คุณเล่าไปอย่างใส่ใจ รู้สึกอย่างไรที่ได้สะท้อนความรู้สึกในเรื่องของผู้พูด คุณคิดว่าจะนำทักษะเหล่านี้ไปใช้กับเรื่องความสัมพันธ์ในที่ทำงาน ที่โรงเรียน หรือกับครอบครัวได้หรือไม่ การรับฟังอย่างตั้งใจช่วยเรื่องความร่วมมือกับวัยรุ่น และการมีส่วนร่วมกับวัยรุ่นอย่างไร คิดว่าการรับฟังอย่างตั้งใจในกลุ่มคนต่างวัยกับคนวัยเดียวกันน่าจะแตกต่างกันอย่างไร

การประยุกต์กิจกรรมออนไลน์:

ใช้ห้องประชุมย่อยเพื่อทำกิจกรรม แล้วนำทุกคนกลับมารวมกันในตอนที่ถอดบทเรียน

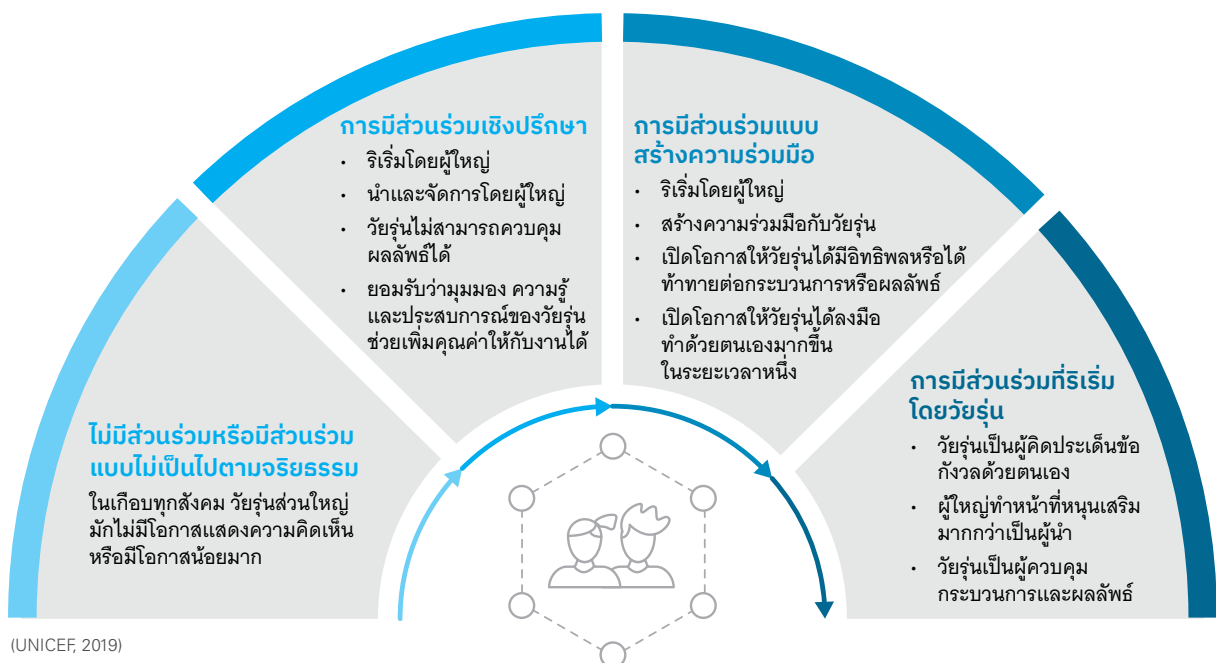

กิจกรรมที่ 2: ระดมความคิดเรื่องการมีส่วนร่วมระดับต่าง ๆ²⁵

วัตถุประสงค์:	สำรวจการมีส่วนร่วมระดับต่าง ๆ
เวลา:	45 นาที
อุปกรณ์:	ฟลิปชาร์ตและปากกามาร์กเกอร์

กระบวนกร:

โปรดอ่านภาคผนวก 4: ระดับของการมีส่วนร่วม เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการดำเนินกิจกรรมนี้ ภาพประกอบ²⁶ ด้านล่างก็ช่วยได้เช่นกัน

- อธิบายว่ากิจกรรมนี้จะเป็นการระดมความคิดเรื่องการมีส่วนร่วมในรูปแบบต่าง ๆ
- แบ่งผู้เข้าอบรมเป็นกลุ่มละ 4-5 คน ถ้าทำได้ให้มีผู้ใหญ่และเด็กอยู่ในกลุ่มเดียวกัน แล้วแจกกระดาษเปล่าหลาย ๆ แผ่นให้แต่ละกลุ่ม
- แบ่งฟลิปชาร์ตเป็นสามคอลัมน์สำหรับการมีส่วนร่วมแต่ละระดับ ได้แก่ เชิงปรึกษา สร้างความร่วมมือ และริเริ่มโดยวัยรุ่น อธิบายความหมายแต่ละคำโดยย่อ (ดูภาคผนวก 4)
- ถามวัยรุ่นว่าเขาสะดวกใจหรือไม่ หากขอให้พูดคุยถึงโครงการที่การมีส่วนร่วมของวัยรุ่นเป็นองค์ประกอบสำคัญจากที่เคยได้เข้าไปเกี่ยวข้องหรือเคยได้ยินมา เขียนคำถามต่อไปนี้ลงบนกระดาษฟลิปชาร์ตให้แต่ละกลุ่มใช้เป็นแนวทางการพูดคุย

²⁵ ช่วงการเรียนรู้นี้ต่อยอดจากเอกสาร UNICEF. (2020). Engaged and heard! Guidelines on adolescent participation and civic engagement หัวข้อที่ 2.6 Modes of Adolescent Participation.

²⁶ UNICEF. (2020). Engaged and heard! Guidelines on Adolescent Participation and Civic Engagement

- วิทยุมีส่วนเกี่ยวข้องในโครงการอย่างไร (เช่น เป็นผู้นำเสนอความคิดใหม่ ๆ หรือมีการปรึกษาวิทยุรุ่นก่อนดำเนินโครงการ ฯลฯ)
 - วิทยุได้มีส่วนเกี่ยวข้องในช่วงไหนของโครงการ (เช่น ช่วงการออกแบบ ช่วงดำเนินการนำร่อง หรือมีการปรึกษาวิทยุรุ่นในช่วงการประเมินขั้นสุดท้าย ฯลฯ)
 - ระดับการมีส่วนร่วมของวิทยุ มีพัฒนาการระหว่างดำเนินโครงการหรือไม่ (เช่น ในช่วงแรกเป็นการปรึกษาหารือเรื่องโครงการกับวิทยุรุ่น แต่หลังจากการหารือมีการประชุมเพื่อพัฒนาแผนการดำเนินโครงการร่วมกัน)
 - การมีส่วนร่วมของวิทยุมีประโยชน์อย่างไรบ้าง
 - คุณคิดว่าการมีส่วนร่วมครั้งนั้นมีความหมายหรือไม่ เพราะอะไร
 - มีอะไรที่น่าจะทำได้เพื่อให้การมีส่วนร่วมครั้งนั้นดีกว่าที่เป็น
 - การมีส่วนร่วมในโครงการนั้นถือว่าอยู่ในระดับใด เป็นเชิงปรึกษา สร้างความร่วมมือ หรือริเริ่มโดยวิทยุรุ่น หรือหลายอย่างในที่นี้ผสมกัน
5. หลังจากผ่านไป 15–20 นาที ให้นำผู้เข้าอบรมทั้งหมดกลับมารวมกัน แล้วขอให้แต่ละกลุ่มนำเสนอคำตอบที่ได้ จากนั้นให้แต่ละกลุ่มบอกคำสำคัญที่อธิบายถึงการมีส่วนร่วมแต่ละระดับ ทั้งการมีส่วนร่วมเชิงปรึกษา สร้างความร่วมมือ และริเริ่มโดยวิทยุรุ่น (เช่น ริเริ่มโดยวิทยุรุ่น สร้างแรงจูงใจ การมีส่วนร่วมเกี่ยวข้อง การปรึกษา การประเมิน ความคิดเห็น ฯลฯ)
 6. ให้ผู้เข้าอบรมสะท้อนสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกิจกรรมนี้

การประยุกต์กิจกรรมออนไลน์:

เตรียมข้อมูลระดับของการมีส่วนร่วมหลัก ๆ ไว้บนกระดานไวท์บอร์ดออนไลน์ แล้วแบ่งผู้เข้าอบรมเป็นกลุ่มย่อยเพื่อพูดคุยเรื่องดังกล่าว โดยให้วิทยุรุ่นเริ่มด้วยตัวอย่างของตนเองหากสะดวกจะเล่า

กิจกรรมที่ 3: กรณีศึกษาจากมุมมองหกด้าน

วัตถุประสงค์:	เพื่อสำรวจแนวคิดเรื่องความร่วมมือโดยใช้กรณีศึกษาต่าง ๆ
เวลา:	50 นาที
อุปกรณ์:	กระดาษ ปากกามาร์กเกอร์ และสำเนาเอกสาร ภาคผนวก 5: กรณีศึกษาจากมุมมองหกด้าน

กระบวนการ:

1. อธิบายว่าในกิจกรรมต่อไปจะให้ผู้เข้าอบรมวิเคราะห์และพูดคุยเกี่ยวกับกรณีศึกษาจากมุมมองหกด้าน
2. อ่านคำถามกระตุ้นความคิดทั้งหกหัวข้อ (ด้านล่าง) แล้วตอบคำถามของผู้เข้าอบรมเกี่ยวกับวิธีทำกิจกรรม
3. แบ่งผู้เข้าอบรมออกเป็นกลุ่มละ 6–7 คน แล้วแจกกรณีศึกษาพร้อมกระดาษให้กลุ่มละหนึ่งใบ ให้แต่ละกลุ่มฉีกกระดาษ A4 ออกเป็นหกแผ่น แล้วเขียนตัวเลขลงไปแผ่นละหนึ่งตัว ตั้งแต่ 1 – 6 พับกระดาษเป็นสลากรแล้วเขย่ารวมกันเพื่อให้สมาชิกเลือกหยิบคนละหนึ่งใบ
4. สมาชิกคนแรกหยิบสลากขึ้นมาหนึ่งใบ แล้วให้พูดถึงกรณีศึกษาจากมุมมองตามเลขหัวข้อที่จับได้ ทำไปเรื่อย ๆ จนพูดคุยให้เหตุผลกันครบหกด้านอย่างน้อยหนึ่งรอบ ตัวอย่างเช่น ถ้ามีคนจับได้เลข 2 ก็ให้

เปรียบเทียบกรณีศึกษานั้นกับการมีส่วนร่วมประเภทอื่นด้วยการอธิบายว่าเหมือนหรือต่างกันอย่างไร พอพูดจบก็ให้สมาชิกในกลุ่มอีกคนจับสลากขึ้นมาแล้วตอบคำถามตามเลขหัวข้อที่ได้ (ซึ่งอาจเป็นตัวเลขเดียวกับคนที่เคยพูดไปแล้วก็ได้)

5. หลังจากทำกิจกรรมไปแล้วประมาณ 30 นาที นำผู้เข้าอบรมกลับมารวมกัน แล้วให้แต่ละกลุ่มเล่ากรณีศึกษาของกลุ่มตนเองสั้น ๆ โดยเน้นเรื่องการมีส่วนร่วม ประเด็นที่คาบเกี่ยวกับชีวิตของวัยรุ่น เยาวชน ถูกหล่อหลอมจากสภาพแวดล้อมทางสังคมอย่างไร และอิทธิพลเชิงบวก และ/หรือเชิงลบจากครอบครัว คนวัยเดียวกัน โรงเรียน ชุมชน และสังคม โดยเปิดให้ผู้เข้าอบรมที่เป็น “ผู้ฟัง” สอบถาม

คำถามกระตุ้นความคิด

1. **อธิบายความ:** อ่านกรณีศึกษาแล้วอธิบายสถานการณ์โดยเน้นข้อเท็จจริง ตัวเลข หรือข้อมูลตามที่เป็น โดยสามารถใช้คำถามต่อไปนี้เป็นแนวทาง
 - กรณีศึกษานี้แสดงถึงการมีส่วนร่วมในระดับใด (เชิงปรึกษา สร้างความร่วมมือ หรือริเริ่มโดยวัยรุ่น) คุณทราบได้อย่างไร
 - การมีส่วนร่วมเกิดขึ้นที่ใด (อยู่ในระดับโรงเรียน หรือการปกครองส่วนท้องถิ่น)
 - ใครบ้างที่มีส่วนเกี่ยวข้อง
 - พวกเขามีเป้าหมายอะไร
 - พวกเขาพยายามทำอะไรเพื่อให้ไปถึงเป้าหมาย
2. **เปรียบเทียบกับกรณีศึกษาประเภทอื่น (ตามที่คุณเลือก)** มีอะไรที่เหมือนหรือแตกต่างกันบ้าง
3. **เชื่อมโยงกับประสบการณ์การมีส่วนร่วมที่เคยมีหรือเคยได้ยินมา** คุณเคยทำงานในสถานการณ์ลักษณะนี้หรือไม่และงานดังกล่าวมีคุณค่าอย่างไร ในกรณีนี้ คิดว่าวัยรุ่นรู้ดีกว่ามีคนอื่นเห็นคุณค่าหรือมีผู้รับฟังหรือไม่
4. **วิเคราะห์ว่าจะทำอย่างไร** ให้กระบวนการมีส่วนร่วมเชิงปรึกษา/สร้างความร่วมมือ/หรือริเริ่มโดยวัยรุ่น มีความหมายและเกิดความเท่าเทียม
5. **วิเคราะห์ถึงอิทธิพลเชิงบวกและเชิงลบจากครอบครัว** คนวัยเดียวกัน โรงเรียน ชุมชน และ/หรือสังคมที่มีต่อประเด็นของวัยรุ่น
6. **ปรับปรุงให้ดีขึ้น:** อธิบายว่าคุณจะปรับปรุงสถานการณ์ในกรณีศึกษาให้ดีขึ้นได้อย่างไร

การประยุกต์กิจกรรมออนไลน์:

กรณีที่ทำกิจกรรมออนไลน์ คุณสามารถใช้เครื่องมือสุ่มตัวเลขออนไลน์ เช่น เครื่องมือ Google random number generator โดยให้ 1 เป็นตัวเลขต่ำสุดและ 6 เป็นตัวเลขสูงสุด ใช้ห้องประชุมย่อยและเตรียมเอกสารประกอบการอบรมไว้ใน Google Document เพื่อแชร์ให้ทุกคน

กิจกรรมที่ 4: จบการพูดคุยโดยใช้กิจกรรมตู้ปลา

วัตถุประสงค์:	ตอบคำถามที่ยังคงมีอยู่และจบกิจกรรม
เวลา:	10 นาที
อุปกรณ์:	กระดาษ ปากกา ชาม หรือหมวก

กระบวนการ:

1. แจกกระดาษให้ผู้เข้าอบรมคนละหนึ่งแผ่น และขอให้ทุกคนเขียนคำถามหรือข้อคิดเห็นหนึ่งข้อเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น และ/หรือเนื้อหาการอบรมที่ผ่านมา
2. ให้ผู้เข้าอบรมฝากคำถามหรือข้อคิดเห็นไว้ในตู้ปลา (ใช้หมวกหรือชามแทน) จากนั้นหยิบหลาย ๆ คำถามขึ้นมาจากโหลแล้วขอให้คนในกลุ่มผู้เข้าอบรมอาสาตอบคำถาม

การประยุกต์กิจกรรมออนไลน์:

กรณีที่ทำกิจกรรมออนไลน์ คุณสามารถใช้เวิร์ทบอร์ดออนไลน์ใดก็ได้ทำกิจกรรมโดยให้ผู้เข้าอบรมเขียนคำถาม/ข้อคิดเห็นบนกระดาษโน้ตบนเวิร์ทบอร์ด หรือใช้ช่องแชตทำกิจกรรม

ช่วงที่ 1.5: การตอบโต้อุปสรรคต่อการสร้างความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ใช้เทคนิคการเล่าเรื่องและการทบทวนตนเองเพื่อให้ตระหนักถึงอคติและค่านิยมที่มีเกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างคนต่างวัย
2. สร้างความคุ้นเคยกับการใช้กลยุทธ์ที่นำไปใช้ได้จริง เพื่อท้าทายต่ออุปสรรคเชิงระบบและสังคมที่ขวางกั้นการสร้างความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น
3. ฝึกวิธีคิดแบบนำจุดแข็งมาใช้

กิจกรรม

กิจกรรมที่ 1: ส่องความจริงกับหนึ่งความหวัง

กิจกรรมที่ 2: กลยุทธ์เพื่อการปรับปรุงการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น

ระยะเวลา

1.5 ชั่วโมง

Materials

- ฟลิปชาร์ต
- ปากกามาร์กเกอร์
- สำเนาเอกสารภาคผนวก 6: ตารางการสำรวจวิธีการปรับปรุงการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น และภาคผนวก 3: กลยุทธ์ในการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น
- สำเนาเอกสารภาคผนวก 7: กลยุทธ์หลักห้าข้อเพื่อการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น

หมายเหตุสำหรับกระบวนการ

ตลอดช่วงการเรียนรู้นี้ ผู้เข้าอบรมจะได้สำรวจวิธีการที่สามารถนำมาใช้จัดการกับอุปสรรคหรือความท้าทายต่อการมีส่วนร่วม ชวนให้ผู้เข้าอบรมสะท้อนประสบการณ์ในอดีตที่ต้องเผชิญกับความท้าทาย ไม่ว่าจะในวิชาชีพหรือจากการริเริ่มสร้างการมีส่วนร่วมของตนเอง ดึงเอาประสบการณ์จริงของผู้เข้าร่วมอบรมออกมาและกระตุ้นให้กลุ่มผู้ฟังที่เหลือฟังอย่างตั้งใจ เพื่อให้เกิดพื้นที่ปลอดภัยในการเล่าเรื่องราวและพูดคุยกัน

กิจกรรมที่ 1: สองความจริงกับหนึ่งความหวัง

วัตถุประสงค์:	สร้างความเข้าใจและเสริมสร้างความสัมพันธ์เชิงกลุ่ม
เวลา:	15 นาที
อุปกรณ์:	ไม่ต้องใช้

กระบวนการ:

1. ขอให้แต่ละคนนึกถึงสองสิ่งที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวเองหรือชีวิตตัวเอง และอีกหนึ่งสิ่งที่ยังอยากให้เป็นจริง
2. แบ่งเป็นกลุ่มละ 3-4 คน และให้ผู้เข้าอบรมพูดถึงสามสิ่งกันทีละคน โดยให้สมาชิกในกลุ่มเดาว่าสิ่งไหนเป็นความหวัง เช่น ฉันทันเล่นกีตาร์ ทำอาหาร และวิ่งเก่ง

กิจกรรมที่ 2: กลยุทธ์เพื่อการปรับปรุงการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น

วัตถุประสงค์:	เพื่อหากกลยุทธ์ในการเพิ่มโอกาสการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น
เวลา:	75 นาที
อุปกรณ์:	ฟิลิปชาร์ต ปากกามาร์กเกอร์ และเอกสารแบบฟอร์มจากภาคผนวก 6: การสำรวจวิธีการปรับปรุงการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นแจกให้แต่ละกลุ่ม

กระบวนการ:

1. อธิบายว่ากิจกรรมนี้เป็นการช่วยกันหากกลยุทธ์ในการเพิ่มโอกาสการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในประเด็นและโครงการที่มีความสำคัญต่อวัยรุ่นเอง
2. เริ่มต้นด้วยการชวนให้ผู้เข้าอบรมเล่าถึงอุปสรรคหรือความท้าทายที่อาจต้องเผชิญขณะที่พยายามเพิ่มโอกาสการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น ขอให้อาสาสมัครหนึ่งคนช่วยเขียนคำตอบลงบนกระดาษฟิลิปชาร์ตให้ทุกคนได้อ่าน
3. จากนั้นให้ผู้เข้าอบรมย้ายไปเข้ากลุ่มเล็ก
4. อธิบายกับผู้เข้าอบรมว่าจะให้ทุกคนสำรวจวิธีการรับมือกับอุปสรรคหรือความท้าทายที่ขัดขวางการมีส่วนร่วมเหล่านั้น ชวนให้สมาชิกในกลุ่มสำรวจวิธีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายร่วมกัน เวลานี้เป็นโอกาสที่จะได้ทบทวนกระบวนการในที่ทำงานหรือชุมชนอย่างจริงจัง เพื่อหาวิธีการต่อยอดจากสิ่งที่ได้เรียนรู้จากเนื้อหาการอบรมในบทนี้
5. แต่ละกลุ่มจะได้รับแบบฟอร์ม (ดูแบบฟอร์มจากภาคผนวก 6: การสำรวจวิธีการปรับปรุงการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น) ซึ่งจะต้องกรอกข้อมูลโดยอ้างอิงจากบริบทของตนเอง
6. ให้เวลาทุกกลุ่มกรอกแบบฟอร์ม 30 นาที

7. ระหว่างกิจกรรม ให้เดินไปรอบ ๆ ห้องเพื่อตอบคำถามของผู้เข้าอบรมและดูว่าทุกคนมีส่วนร่วมในการพูดคุยกับกลุ่มของตัวเอง ให้คำแนะนำกับกลุ่มผู้เข้าอบรมในกรณีที่เป็น
8. หลังจากทำงานกลุ่มเสร็จแล้ว ให้ตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอกลยุทธ์ของกลุ่มตัวเอง
9. กล่าวสรุปว่าผู้ใหญ่เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น ดังนั้นผู้ใหญ่จะต้องมีความรู้และทักษะในการปฏิสัมพันธ์กับวัยรุ่นในแบบที่ให้ความเคารพ สร้างการมีส่วนร่วม ถือว่าวัยรุ่นเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม และร่วมมือกับวัยรุ่นในฐานะผู้นำการเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้ วัยรุ่นควรได้รับทราบจากผู้มีส่วนได้เสียที่เป็นผู้ใหญ่ว่าความคิดเห็นของตนเองส่งอิทธิพลต่อการตัดสินใจแค่ไหน และควรมีโอกาสได้ผลักดันความคิดของตนเองด้วยในบางเรื่อง
10. ชวนให้ผู้เข้าอบรมลองมองหาแนวทาง หรือรูปแบบที่เหมือนกันจากการนำเสนอของทุกกลุ่ม เช่น
 - ให้ผู้มีบทบาทที่มีอิทธิพลเข้ามามีส่วนร่วม: อาจจะมีผู้มีบทบาทและกลุ่มที่มีอิทธิพล เช่น ผู้นำในท้องถิ่น ผู้นำทางศาสนา และผู้มีอิทธิพลทางความคิด เพื่อให้เกิดการหารือหรือดำเนินการส่งเสริมให้เกิดบรรทัดฐานที่ดีในการสร้างการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น
 - ส่งเสริมการหารือระหว่างคนต่างวัย: ส่งเสริมการสนทนาระหว่างคนต่างวัยภายในครอบครัว ชุมชน และบริบทสาธารณะในวงกว้าง เพื่อสร้างเสริมความสัมพันธ์และทำให้เกิดบรรทัดฐานที่ช่วยให้วัยรุ่นทุกอายุ เพศภาวะ และภูมิหลังได้แสดงความคิดเห็นและความรู้สึกต่อเรื่องต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อตนเอง
 - สร้างหุ้นส่วนเชิงกลยุทธ์ด้านการสร้างขีดความสามารถ: การสร้างขีดความสามารถให้บุคคลในวิชาชีพเจ้าหน้าที่รัฐ และผู้มีบทบาทอื่น ๆ ควรต่อยอดจากหน่วยงานที่เป็นต้นทางเพื่อเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้ระบบในวงกว้าง
 - จัดให้มีโครงสร้างเชิงสถาบันสำหรับการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในการมีส่วนร่วมในโรงเรียน: สามารถใช้แนวทางการให้ความรู้ด้านสิทธิเด็กแบบองค์รวมในโรงเรียน หรือช่วยส่งเสริมการจัดโครงสร้างเชิงสถาบันสำหรับการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในการปกครองโรงเรียน เช่น สภาหรือสหภาพโรงเรียน (ดูข้อมูลเพิ่มเติมในเนื้อหาบทที่ 2)
 - สนับสนุนการรับฟังความคิดเห็นในภาพรวมเกี่ยวกับกฎหมายและนโยบาย: สามารถ- จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นในภาพรวมจากตัวแทนวัยรุ่นโดยใช้แพลตฟอร์มออนไลน์และออนไลน์ รวมทั้งเวทีระดับชาติ ภูมิภาค และ/หรือระดับโลก

ช่วงที่ 1.6: ความสำเร็จต้องอาศัยความร่วมมือ และการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อระบุประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น
2. ประเมินว่าใครได้รับประโยชน์จากการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น
3. สำรวจเรื่องราวความสำเร็จ
4. ตระหนักถึงผลกระทบเชิงบวกของการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น

กิจกรรม

กิจกรรมที่ 1: เตรียมความพร้อม

กิจกรรมที่ 2: ระดมความคิดเรื่องประโยชน์และโอกาสจากการมีส่วนร่วม

กิจกรรมที่ 3: กรณีศึกษาและการนำเสนอ

กิจกรรมที่ 4: ทบทวนขั้นสุดท้าย

ระยะเวลา

2.5 ชั่วโมง

อุปกรณ์

- ฟลิปชาร์ต
- ปากกามาร์กเกอร์
- สำเนาเอกสารภาคผนวก 8: กรณีศึกษา

หมายเหตุสำหรับกระบวนการ

เพื่อให้ทุกคนรู้สึกสบายใจ ให้เริ่มด้วยกิจกรรมละลายพฤติกรรมสนุก ๆ ที่แนะนำไว้ด้านล่างหนึ่งตัวอย่าง แต่ถ้ามีกิจกรรมอื่นที่ชอบอยู่แล้วก็สามารถใช้ได้เช่นกัน

ช่วงการเรียนรู้บางส่วนประกอบด้วยงานกลุ่ม แนะนำให้กลุ่มที่ทำงานร่วมกันประกอบด้วยทั้งผู้ใหญ่และวัยรุ่น กระบวนการควรแวะทุกกลุ่มเพื่อดูว่าผู้เข้าอบรมทุกคนได้แสดงความคิดเห็น

ช่วงการเรียนรู้ต้องใช้เอกสารที่เป็นกระดาษ (ฟลิปชาร์ตและกรณีศึกษา) เตรียมสื่อวัสดุทั้งหมดให้เรียบร้อยก่อนเริ่มช่วงการเรียนรู้

โปรดดูภาคผนวก 8: กรณีศึกษาสำหรับช่วงการเรียนรู้ ซึ่งสามารถพิมพ์เตรียมไว้ล่วงหน้า

กิจกรรมที่ 1: เตรียมความพร้อม

วัตถุประสงค์:	เพื่อสร้างความสัมพันธ์ต่อเนื้อง
เวลา:	30 นาที
อุปกรณ์:	ไม่ต้องใช้

กระบวนการ:

ส่วนที่ 1: ละลายพฤติกรรมด้วยหนึ่งคำพูด

1. ต้อนรับทุกคนเข้าสู่ช่วงการเรียนรู้
2. เริ่มจากกิจกรรมกระตุ้นพลังงานเชิงโต้ตอบเพื่อละลายพฤติกรรม
3. ชวนให้ผู้เข้าอบรมเดินไปรอบ ๆ ห้องและทำความคุ้นเคยกัน จากนั้นให้ผู้เข้าอบรมแต่ละคนพูดหนึ่งคำที่บอกถึงความรู้สึก ณ ตอนนั้นแล้วทำท่าประกอบ เช่น พูดว่า “มีความสุข” พร้อมทำท่า “แกว่งแขนโบกไปมา”
4. ผู้เข้าอบรมอาจจะรู้สึกตลกตัวเองบ้างขณะที่เดินไปรอบ ๆ ห้องแล้วพูดพร้อมทำท่าทางประกอบไปด้วยแต่ให้คิดว่าทำไปเพื่อความสนุก

ส่วนที่ 2: ทบทวนร่วมกันสั้น ๆ

1. หลังจากจบการละลายพฤติกรรม ให้ผู้เข้าอบรมทุกคนกลับมาอยู่ร่วมกัน
2. ทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้จากช่วงก่อนหน้า ขออาสาสมัครมาสรุปโมเดลระบบนิเวศทางสังคม โดยให้อธิบายเหตุผลว่าทำไมโมเดลนี้จึงเป็นกรอบแนวคิดสำคัญสำหรับการคิดเรื่องการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น ถ้ามผู้เข้าอบรมคนอื่นว่ามีใครอยากเสริมอะไรหรือไม่

การประยุกต์กิจกรรมออนไลน์:

กิจกรรมละลายพฤติกรรม: ให้ผู้เข้าร่วมแต่ละคนพูดหนึ่งคำที่แสดงถึงความรู้สึกของตนเอง ณ ปัจจุบัน โดยทำท่าทางประกอบ โดยให้มีโอกาสทำทั่วทั้งกลุ่ม ถ้าผู้เข้าอบรมมีจำนวนมาก ให้แบ่งทำกิจกรรมให้ห้องประชุมย่อย

ทบทวน: ให้ทบทวนกันสั้น ๆ ในกลุ่มย่อยแล้วกลับมาที่ห้องรวม

กิจกรรมที่ 2: ระดมความคิดเรื่องประโยชน์และโอกาส จากการมีส่วนร่วม

วัตถุประสงค์:	สำรวจประโยชน์และโอกาสจากการมีส่วนร่วม
เวลา:	50 นาที
อุปกรณ์:	กระดาษฟลิปชาร์ตและปากกามาร์กเกอร์

กระบวนการ:

- อธิบายว่ากิจกรรมนี้จะเป็นการสำรวจประโยชน์และโอกาสจากการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น โดยให้ผู้เข้าอบรมแบ่งออกเป็นกลุ่มละ 3-4 คน โดยเสนอให้**แยก**เป็นกลุ่มวัยรุ่นและกลุ่มผู้ใหญ่ ตัวอย่างเช่น อาจแบ่งผู้เข้าอบรมเป็นวัยรุ่น 2 กลุ่ม และผู้ใหญ่ 2 กลุ่ม
- แจกกระดาษฟลิปชาร์ตให้กลุ่มละใบพร้อมปากกามาร์กเกอร์หนึ่งแท่ง
- กำหนดหัวข้อให้กลุ่มละ 1 หรือ 2 สองหัวข้อดังต่อไปนี้ โดยให้กลุ่มวัยรุ่นและกลุ่มผู้ใหญ่ได้พูดคุยครบทุกหัวข้อ
- ประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น ...
 - ...ที่บ้าน
 - ...ในกระบวนการตัดสินใจในโรงเรียน
 - ...ในการปกครองส่วนท้องถิ่น
 - ...ในการจัดทำนโยบายระดับชาติ
- หลังจากทุกกลุ่มได้ระดมความคิดเกี่ยวกับประโยชน์ของการมีส่วนร่วมประมาณ 10 นาทีแล้ว ให้ทุกคนกลับมารวมเป็นกลุ่มใหญ่ แล้วให้แต่ละกลุ่มนำเสนอความคิดโดยให้เริ่มจากกลุ่มวัยรุ่นก่อน
- หลังจากการนำเสนอของแต่ละกลุ่ม ถามผู้เข้าอบรมที่เป็นผู้ใหญ่ว่าอยากเพิ่มเติมประโยชน์หรือโอกาสข้ออื่น ๆ หรือไม่ อย่าลืมเน้นย้ำประเด็นสำคัญของกิจกรรม ซึ่งได้แก่
 - การมีส่วนร่วมสามารถช่วยปรับปรุงกระบวนการเพื่อทุกคน รวมทั้งนำความสุข ความคิดใหม่ ๆ และนวัตกรรมมาสู่การเจรจาพูดคุย
 - การมีส่วนร่วมช่วยให้ผู้ใหญ่ได้ยืมความคิดเห็นและมุมมองใหม่ ๆ
 - การมีส่วนร่วมเปิดโอกาสให้ผู้ใหญ่และวัยรุ่นได้เพิ่มพูนความรู้และทักษะใหม่ ๆ
 - การมีส่วนร่วมที่เปิดโอกาสให้วัยรุ่นเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการช่วยส่งเสริมสุขภาพของคนวัยเดียวกัน
 - การมีส่วนร่วมช่วยเสริมสร้างความมั่นใจและสร้างความเข้าใจ
 - การมีส่วนร่วมช่วยให้วัยรุ่นสามารถคิดวิธีการแก้ปัญหาและมีส่วนในการแก้ไขประเด็นปัญหาที่ตนเองกำลังเผชิญอยู่
 - การมีส่วนร่วมช่วยให้การกำหนดนโยบายและโครงการที่มีผลต่อวัยรุ่นมีประสิทธิภาพมากขึ้น

การประยุกต์กิจกรรมออนไลน์:

แบ่งผู้เข้าอบรมเป็นกลุ่มย่อยตามอายุเพื่อทำกิจกรรม แล้วนำทุกคนกลับเข้ามารวมกันเพื่อพูดคุยในกลุ่มใหญ่ โดยสามารถใช้แอปพลิเคชันไวท์บอร์ด เช่น Miro, Padlet หรือ Jamboard ช่วยจัดระเบียบความคิดในกลุ่มย่อย

กิจกรรมที่ 3: กรณีศึกษาและการนำเสนอ

วัตถุประสงค์:	เพื่อเรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นผ่านกรณีศึกษา
เวลา:	60 นาที
อุปกรณ์:	กระดาษหรือกระดาษฟลิปชาร์ต ปากกา ปากกามาร์กเกอร์ และสำเนาเอกสารภาคผนวก 8: กรณีศึกษา

กระบวนการ:

- อธิบายว่าในกิจกรรมนี้จะแบ่งผู้เข้าอบรมเป็น 4 กลุ่ม แต่ละกลุ่มจะได้รับมอบหมายกรณีศึกษาหนึ่งเรื่อง โดยให้แต่ละกลุ่มช่วยกันจดโน้ตบนฟลิปชาร์ตหรือกระดาษโน้ต
- ให้แต่ละกลุ่มอ่านกรณีศึกษาแล้วพูดคุยกันโดยใช้คำถามกระตุ้นความคิดต่อไปนี้ แล้วช่วยกันจดคำตอบ โดยให้เวลาพูดคุยกัน 20–30 นาที
- เกิดเรื่องอะไรขึ้นในกรณีศึกษานี้
 - วัยรุ่นมีส่วนร่วมอย่างไร
 - ผลลัพธ์เป็นอย่างไร
 - ผู้ใหญ่ที่มีอำนาจตัดสินใจมีการดำเนินการอย่างไรบ้างเพื่อหนุนเสริมการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น
 - การมีส่วนร่วมส่งผลกระทบต่อวัยรุ่น
 - การมีส่วนร่วมส่งผลกระทบต่อชุมชน
 - ในภูมิภาคหรือประเทศของคุณมีกรณีศึกษาลักษณะเดียวกันหรือไม่ มีอะไรที่เหมือนหรือแตกต่าง และผลลัพธ์เป็นอย่างไร
- หลังจากนั้นประมาณ 30 นาที ให้กลุ่มผู้เข้าอบรมกลับมารวมกันเพื่อนำเสนอกรณีศึกษาของตนเอง โดยใช้คำตอบของคำถามที่ใช้พูดคุยเป็นแนวทางอธิบายสถานการณ์ในกรณีศึกษาและเปิดให้ผู้เข้าอบรมคนอื่นถามคำถาม

การประยุกต์กิจกรรมออนไลน์:

ถ้าทำกิจกรรมนี้ทางออนไลน์ ให้ใช้ห้องประชุมย่อยทำกิจกรรมกลุ่มโดยเตรียม Google Document หรือกระดานไวท์บอร์ดออนไลน์ให้ผู้เข้าอบรมจดโน้ต

กิจกรรมที่ 4: ทบทวนขั้นสุดท้าย

 วัตถุประสงค์:	พิจารณาว่าจะจดจำและนำสิ่งที่ได้เรียนรู้จากช่วงการเรียนรู้ไปใช้อย่างไร
 เวลา:	10 นาที
 อุปกรณ์:	ไม่ต้องใช้

กระบวนการ:

1. สำหรับกิจกรรมทบทวนขั้นสุดท้ายของช่วงการเรียนรู้ ให้แต่ละกลุ่มอ่านคำถามชุด “การจดจำและการนำไปใช้” ด้านล่างแล้วเขียนคำตอบลงในกระดาษหนึ่งแผ่น
2. ให้ผู้เข้าอบรมใช้เวลาทบทวนคำถามต่อไปนี้เงียบ ๆ สักครู่
 - การจดจำ: ฉันได้เรียนรู้อะไรในวันนี้
 - การนำไปใช้: ฉันจะนำไปใช้ในสถานการณ์อื่นได้อย่างไร
3. จากนั้นให้หันเข้าหาคนข้าง ๆ เพื่อแลกเปลี่ยนคำตอบ

การประยุกต์กิจกรรมออนไลน์:

ขอให้ผู้เข้าอบรมจับคู่แลกเปลี่ยนคำถามในห้องย่อยหรือในช่องแชตเป็นเวลา 3-4 นาที

ช่วงที่ 1.7: จากแผนงานสู่การลงมือ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมทราบถึงบทบาทของตนเองที่มีต่อการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นและนำทักษะไปใช้
2. พัฒนาแผนปฏิบัติการและขั้นตอนการดำเนินงานต่อไปโดยใช้สิ่งที่ได้เรียนรู้จากเนื้อหาบทนี้

กิจกรรม

- กิจกรรมที่ 1: กระตุ้นความจำ
กิจกรรมที่ 2: วางแผนปฏิบัติการ
กิจกรรมที่ 3: พุดคุยสรุป

ระยะเวลา

1.5 ชั่วโมง

อุปกรณ์

- ลูกบอล
- ฟลิปชาร์ต
- ปากกามาร์กเกอร์
- สำเนาแบบฟอร์มแผนปฏิบัติการ (ดูภาคผนวก 9)

หมายเหตุสำหรับกระบวนการ

- ช่วงการเรียนรู้นี้ต้องใช้เอกสารที่เป็นกระดาษ (ฟลิปชาร์ตและกรณีศึกษา) ให้เตรียมสื่อวัสดุที่จำเป็นไว้ให้พร้อมก่อนเริ่มช่วงการเรียนรู้
- หากดำเนินการอบรมออนไลน์ ให้ลองใช้เครื่องมือออนไลน์ที่เสนอก่อนเริ่มช่วงการเรียนรู้ หรืออาจค้นหาเครื่องมืออื่น ๆ แล้วเลือกที่เหมาะสมกับความต้องการของคุณมากที่สุด

กิจกรรมที่ 1: กระตุ้นความจำ

 วัตถุประสงค์:	ทบทวนเนื้อหาจากช่วงการเรียนรู้ก่อนหน้าในบทนี้
 เวลา:	15 นาที
 อุปกรณ์:	ลูกบอล

กระบวนการ:

1. ให้ผู้เข้าอบรมยืนเป็นวงกลม บอกว่าคุณจะโยนบอล คนที่รับบอลได้จะต้องรีบตอบคำถามว่า มีประเด็นหลักอะไรบ้างที่ได้เรียนรู้จากช่วงการเรียนรู้ก่อนหน้านี้ เเท่าที่ผ่านมามีอะไรเป็นประเด็นหลักที่ได้จากบทที่ 1 บ้าง
2. อาจให้ผู้เข้าอบรมขยายความคำตอบของตัวเองด้วย เช่น ถ้าผู้เข้าอบรมบอกว่า “การบอกให้วัยรุ่นทราบ ว่าความคิดเห็นของพวกเขาได้ส่งผลกระทบต่อกระบวนการตัดสินใจ ถือเป็นเรื่องสำคัญ” ให้ผู้เข้าอบรมอธิบายด้วยว่าจะบอกให้ทราบอย่างไร
3. จากนั้นให้คนที่ตอบโยนบอลไปให้คนอื่นที่จะทำแบบเดียวกันต่อไปเรื่อยๆ

การประยุกต์กิจกรรมออนไลน์:

หากเวิร์กชอปนี้ดำเนินการออนไลน์ ให้เตรียมกระดานไวท์บอร์ดออนไลน์ (เช่น Jamboard หรือ Padlet) ไว้ล่วงหน้าแล้วแชร์ลิงก์ให้ผู้เข้าอบรม

1. ให้ผู้เข้าอบรมใช้เวลาสักครู่ตอบคำถามว่า มีประเด็นหลักอะไรบ้างที่ได้เรียนรู้จากช่วงการเรียนรู้ก่อนหน้านี้ ให้เขียนหนึ่งคำตอบต่อหนึ่งโพสต์
2. สักครู่หลังจากนั้น ให้แชร์กระดานไวท์บอร์ดบนหน้าจอของคุณ ทบทวนและให้ความเห็นต่อคำตอบร่วมกับผู้เข้าอบรม โดยผู้เข้าอบรมอาจจะขยายความคำตอบของตนเอง เช่น ถ้าเขียนว่า “การบอกให้วัยรุ่นทราบ ว่าความคิดเห็นของพวกเขาได้ส่งผลกระทบต่อกระบวนการตัดสินใจ ถือเป็นเรื่องสำคัญ” ให้ผู้เข้าอบรมอธิบายด้วยว่าจะบอกให้ทราบอย่างไร
3. ให้ผู้เข้าอบรมโยนลูกบอลสมมติ หรือเรียกชื่อใครก็ได้ที่ยังไม่ได้ตอบให้มีส่วนร่วมเป็นคนต่อไป

กิจกรรมที่ 2: วางแผนปฏิบัติการ

วัตถุประสงค์:	เพื่อเริ่มต้นออกแบบแผนปฏิบัติการของกลุ่มสำหรับปรับปรุงการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น
เวลา:	60 นาที
อุปกรณ์:	กระดาษฟลิปชาร์ต ปากกามาร์กเกอร์ และสำเนาเอกสารภาคผนวก 9: ตารางทำแผนปฏิบัติการ

กระบวนการ:

1. แบ่งผู้เข้าร่วมอบรมเป็นกลุ่มละ 6-7 คน ถ้าทำได้ให้แต่ละกลุ่มมีทั้งผู้ใหญ่และวัยรุ่น ในกิจกรรมนี้ถ้าให้ผู้เข้าอบรมจากที่ทำงาน ชุมชน หรือภูมิภาคเดียวกัน อยู่กลุ่มเดียวกันอาจจะเหมาะกว่า เนื่องจากจะได้พิจารณาทำแผนการดำเนินงานที่นำไปใช้ได้จริงร่วมกันได้ หรืออาจจะให้คนที่สนใจทำงานประเด็นเดียวกัน เช่น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การมีส่วนร่วมในโรงเรียนหรือการปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่กลุ่มเดียวกัน
2. เตรียมฟลิปชาร์ตและปากกามาร์กเกอร์ให้แต่ละกลุ่ม บอกผู้เข้าอบรมว่าจะใช้เวลา 10 นาทีเพื่อระดมความคิดว่ามีความท้าทายอะไรบ้างในชุมชนที่คิดว่าวัยรุ่นต้องเผชิญ ชวนให้ผู้ใหญ่ตั้งใจฟังวัยรุ่นในกลุ่มเพื่อทำความเข้าใจความท้าทายที่วัยรุ่นกลุ่มนี้และกลุ่มคนวัยเดียวกันกำลังเผชิญอยู่ ขอให้แต่ละกลุ่มเขียนความท้าทายหรือปัญหากลุ่มละ 5-10 ข้อ
3. หลังจากรดมความคิดเรื่องความท้าทายหรือปัญหาที่พบแล้ว ให้ผู้เข้าอบรมคิดแนวทางแก้ไขว่าจะรับมือกับปัญหาเหล่านั้นอย่างไร จะให้ใครช่วย ควรให้ใครเข้ามาเกี่ยวข้องกับบ้าง การมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในสถานการณ์ดังกล่าวควรเป็นอย่างไร ผู้ใหญ่ที่มีบทบาทควรต้องทำอะไรบ้าง เปิดโอกาสให้ระดมความคิดและหารือกันในกลุ่มเพื่อให้แต่ละกลุ่มช่วยกันจำกัดประเด็นที่จะทำให้เหลือแค่ 1 หรือ 2 ประเด็น
4. เดินไปรอบ ๆ ห้องและให้ความช่วยเหลือตามที่จำเป็น เตือนผู้เข้าอบรมว่าประเด็นที่เลือกควรเป็นเรื่องที่จัดการได้ ตั้งเป้าหมายที่สามารถบรรลุได้เนื่องจากอยากให้ทุกคนทำงานได้สำเร็จโดยเฉพาะในครั้งแรกที่ทำงานร่วมกัน
5. อธิบายว่าจากการพูดคุยที่ผ่านมา จะให้แต่ละกลุ่มออกแบบโครงการที่วัยรุ่นได้มีส่วนร่วมอย่างมีความหมาย จากนั้นแจกตารางด้านล่างเพื่อใช้เป็นแผนที่นำทางในการพัฒนาโครงการ²⁷

ตัวอย่างโครงการสร้างการมีส่วนร่วม สำหรับใช้เป็นแนวทาง

- งานอาสาและบริการชุมชน (ออฟไลน์หรือออนไลน์)
- การขับเคลื่อนคนวัยเดียวกัน และ/หรือสมาชิกในชุมชนให้เกิดความตระหนักและร่วมลงมือทำ
- การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
- โครงการจัดทำสื่อ
- โครงการศิลปะ ดนตรี หรือละครชุมชน
- การสนับสนุนหรือเคลื่อนไหวเพื่อให้เกิดแนวปฏิบัติหรือนโยบาย
- การเป็นผู้ประกอบการทางสังคม
- การอบรมและฝึกความเป็นผู้นำ
- การปกครองในโรงเรียนหรือส่วนท้องถิ่น
- การลงคะแนนเลือกตั้ง

²⁷ ประยุกต์จาก Adolescent Kit ของยูนิเซฟ

6. แนะนำให้แต่ละกลุ่มใช้เวลาพูดคุยถึงโครงการที่อยากจะแก้ปัญหา หรือรับมือกับข้อกังวลในชุมชนของตนเองประมาณ 10–15 นาที แล้วจึงให้กลุ่มเลือกโครงการที่คิดว่าจะทำเมื่อหมดเวลา
7. จากนั้น ให้แจกแบบฟอร์มตารางทำแผนปฏิบัติการ แล้วให้เวลาทุกกลุ่ม 30 นาทีในการทำแผนของตัวเอง (ภาคผนวก 9) แม้ว่าแต่ละกลุ่มอาจจะทำได้ไม่เสร็จสมบูรณ์ในครั้งนี้ แต่การได้เขียนความคิดลงไปบนกระดาษในขั้นตอนนี้เป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งผู้เข้าอบรมจะมีโอกาสปรับปรุงแก้ไขแผนของตนเองได้อีกในภายหลัง
8. เมื่อทำเสร็จแล้ว เชิญตัวแทนมาพูดให้ทุกคนฟังถึงโครงการของตัวเอง 2–3 นาที

การประยุกต์กิจกรรมออนไลน์:

ถ้าทำกิจกรรมนี้ออนไลน์ ให้แบ่งกลุ่มผู้เข้าอบรมโดยใช้ห้องประชุมย่อย ก่อนเริ่มกิจกรรมให้อัปโหลดแผนปฏิบัติการจากภาคผนวก 9 ไว้ในช่องทางออนไลน์ เช่น ในรูปแบบเอกสาร Google Doc เพื่อให้ผู้เข้าอบรมหลายคนทำงานร่วมกันได้ แชร์ลิงก์เอกสารให้แต่ละกลุ่มเพื่อให้สามารถทำงานไปพร้อม ๆ กันแบบออนไลน์ และให้แต่ละกลุ่มแชร์หน้าจอบนแผนปฏิบัติการของกลุ่มระหว่างการนำเสนอ

กิจกรรมที่ 3: พูดคุยสรุป

วัตถุประสงค์:	เพื่อวางแผนการทำแผนปฏิบัติการขั้นต่อไป และบอกเล่าความหวังเกี่ยวกับการทำงานกับคนต่างวัย
เวลา:	15 นาที
อุปกรณ์:	ไม่ต้องใช้

กระบวนการ:

1. ชวนให้ทุกกลุ่มแบ่งเวลามาปรับปรุงแผนปฏิบัติการของตนเอง ให้เวลา 5 นาทีวางแผนว่าจะนัดกันครั้งต่อไปเมื่อไหร่
2. สรุปกิจกรรมช่วงนี้โดยขอให้ผู้เข้าอบรมตอบคำถามต่อไปนี้
 - คุณหวังว่าผู้ใหญ่และวัยรุ่นจะเป็นพันธมิตรทำงานร่วมกันได้อย่างไรบ้าง
 - หนึ่งในสิ่งที่คุณจะลงมือทำหลังจากที่ร่วมเรียนรู้ในเวิร์กชอปนี้คืออะไร (เช่น นำเรื่องความสำคัญของการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นไปนำเสนอในที่ทำงาน)

การประยุกต์กิจกรรมออนไลน์:

ถ้าทำกิจกรรมนี้ออนไลน์ คุณสามารถใช้กระดานไวท์บอร์ดออนไลน์อะไรก็ได้ แล้วให้ผู้เข้าอบรมเขียนคำตอบบนกระดาษนี้ต่อออนไลน์ หรือให้สะท้อนความคิดด้วยปากเปล่า

ช่วงที่ 1.8: วางรากฐานให้แผนปฏิบัติการของคุณ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อหากลยุทธ์ในการเพิ่มโอกาสในการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในประเด็นและโครงการที่สำคัญต่อตัววัยรุ่นเอง
2. เพื่อสำรวจความสำเร็จ ความท้าทาย และโอกาสการเรียนรู้จากเนื้อหาบทที่ 1

กิจกรรม

- กิจกรรมที่ 1: ละลายพฤติกรรมอย่างสร้างสรรค์
กิจกรรมที่ 2: ไขว่คว้าเพื่อความสำเร็จ
กิจกรรมที่ 3: กุหลาบบาน กุหลาบตูม และหนาม

ระยะเวลา

2 ชั่วโมง

อุปกรณ์

- ปากกา
- กระดาษ
- แบบฟอร์มตารางทำแผนปฏิบัติการที่แต่ละกลุ่มทำไว้ในช่วงการเรียนรู้ก่อนหน้านี้
- ฟลิปชาร์ต
- ปากกามาร์กเกอร์

หมายเหตุสำหรับกระบวนการ

- เนื่องจากเป็นช่วงการเรียนรู้สุดท้ายของบทนี้ ให้ใช้เวลาลงรายละเอียดกิจกรรมกับกลุ่มผู้เข้าอบรมตอบคำถาม และกระตุ้นให้ทำงานต่อในขั้นต่อไปหลังจากจบการอบรมบทนี้แล้ว

กิจกรรมที่ 1: ละลายพฤติกรรมอย่างสร้างสรรค์

วัตถุประสงค์:	เพื่อสร้างความสัมพันธ์ในช่วงการเรียนรู้สุดท้าย
เวลา:	15 นาที
อุปกรณ์:	ปากกาและกระดาษ

กระบวนการ:

1. บอกให้ทุกคนหลับตาและวางเท้าลงบนพื้นอย่างมั่นคง ใจสำรวจร่างกายตัวเองตั้งแต่หัวจรดเท้าเพื่อพิจารณาความรู้สึก ณ ปัจจุบัน คิดถึงองค์ประกอบหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งจากธรรมชาติที่เป็นตัวแทนความรู้สึกของตัวเองในตอนนั้น (ดิน อากาศ ไฟ น้ำ พายุ ลม แม่น้ำ ทะเล ควัน ฯลฯ) แล้วให้ทุกคนคิดท่าทางหรือเสียงประกอบสำหรับองค์ประกอบทางธรรมชาตินั้น นับหนึ่งถึงสามแล้วให้ผู้เข้าอบรมทำท่าทางประกอบที่คิดไว้
2. จากนั้นให้ทุกคนนั่งเงียบ ๆ นึกภาพอุปมาดี ๆ ที่สะท้อนถึงกลุ่มคนที่มีเอกลักษณ์และหลากหลายที่อยู่ในห้อง (หรือที่กำลังวิดีโอคอลอยู่)ที่กำลังร่วมกันทำงานเพื่อมุ่งสู่เป้าหมายเดียวกัน ให้เขียนลงไปกระดาษได้ตามใจชอบโดยมีเวลา 5 นาที เตือนทุกคนว่าไม่มีคำตอบที่ถูกต้องหรือผิด ความคิดแรกมักเป็นความคิดที่ดีที่สุด และควรปล่อยให้ความคิดสร้างสรรค์พาไป ไม่จำเป็นต้องบอกว่าตัวเองเขียนอะไร
3. หลังจากครบ 5 นาที ให้ทุกคนวางปากกา และเลือกอ่านหนึ่งประโยคที่เด่นที่สุดจากข้อความทั้งหมดที่เขียนลงไป
4. ผลัดกันอ่านบทกวีรูปแบบอิสระที่ผู้เข้าอบรมร่วมกันสร้างสรรค์ขึ้น ซึ่งเกี่ยวกับชุมชนที่พวกเขาอยากให้เป็น

การประยุกต์กิจกรรมออนไลน์:

ให้ทุกคนเขียนหนึ่งประโยคในช่องแชต แล้วขออาสาสมัครหนึ่งคนมาช่วยอ่าน หรือเลือกคัดลอกประโยคเหล่านั้นไว้บนสไลด์หรือไฟล์เอกสารเพื่อสร้างบทกวีของผู้เข้าอบรม

กิจกรรมที่ 2: ไขว่คว้าเพื่อความสำเร็จ

วัตถุประสงค์:	ทำแผนปฏิบัติการต่อโดยวางกลยุทธ์ระดมความช่วยเหลือและทรัพยากรที่คิดว่าจำเป็น
เวลา:	45 นาที
อุปกรณ์:	สำเนาแผนปฏิบัติการของผู้เข้าอบรม

กระบวนการ:

1. เมื่อมีร่างแผนปฏิบัติการแล้ว ผู้เข้าอบรมน่าจะต้องการความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น รวมทั้งทรัพยากร เพื่อช่วยให้แผนประสบความสำเร็จ
2. ให้ผู้เข้าอบรมนึกย้อนถึงโมเดลระบบนิเวศทางสังคม คิดว่าต้องการใครหรือทรัพยากรอะไรในระดับครอบครัว ชุมชน โรงเรียน ออนไลน์ รัฐบาล หรืออื่น ๆ หรือไม่ ให้ผู้เข้าอบรมระดมความคิดกันในกลุ่มย่อย 15 นาทีว่าต้องการการสนับสนุนอะไรบ้าง และจะหาสิ่งเหล่านั้นมาได้อย่างไร
3. จากนั้น ชวนให้ทุกกลุ่มคิดว่าจะนำเสนอโครงการกับชุมชนของตนเองอย่างไร กระตุ้นให้แต่ละกลุ่มเตรียม “กลยุทธ์” หรือ “ขอ” การสนับสนุนที่ต้องการโดยให้ลองใช้ความคิดสร้างสรรค์ เช่น อาจจะใช้วิธีจำลองการสัมภาษณ์ ทำโฆษณาสั้น โปสเตอร์ การ์ตูนสั้น เนื้อหาบนโซเชียลมีเดีย เช่น วิดีโอหรือโปสเตอร์ ให้เวลาเพิ่มอีก 10–15 นาที เพื่อวางกลยุทธ์และนำเสนอให้ผู้เข้าอบรมทั้งหมดฟัง โดยอาจจะร่างกลยุทธ์สั้น ๆ หรือพูดปากเปล่าก็ได้
4. ชวนให้แต่ละกลุ่มพิจารณาคำถามต่อไปนี้ขณะที่ทำแผนปฏิบัติการ
 - **อะไร** อะไรคือความท้าทายของคุณ แล้วคุณมีข้อเสนอแนะหรือแนวทางแก้ไขอย่างไร คุณจะเสนอแนวทางอะไร และผลกระทบ (ที่คาดหวังจะให้เกิด) เป็นอย่างไร
 - **ทำไม** ทำไมคนอื่นถึงน่าจะอยากเข้าร่วมด้วยหรือเข้ามาช่วย เป้าหมายของคุณคืออะไร
 - **ใคร** อธิบายภาพความร่วมมือระหว่างผู้ใหญ่และวัยรุ่นที่คุณมี และคุณต้องการความช่วยเหลือจากใครต่อจากนี้
 - **เมื่อไหร่** คุณต้องการคนช่วยหรือทรัพยากรนั้นเมื่อไหร่
 - **อย่างไร** อธิบายว่าคนอื่นจะเข้ามามีส่วนร่วมกับการนี้ได้อย่างไร
5. ให้เวลา 5 นาทีเพื่อให้เสร็จ
6. ขอให้แต่ละกลุ่มนำเสนอกลยุทธ์และเครื่องมือที่จะใช้ให้ผู้เข้าอบรมคนอื่นฟัง 2–3 นาที โดยให้เวลาผู้ฟังสอบถามและให้ความคิดเห็นด้วย

การประยุกต์กิจกรรมออนไลน์:

ถ้าทำกิจกรรมนี้ออนไลน์ อนุญาตให้แต่ละกลุ่มเลือกใช้เครื่องมือได้ด้วยตัวเอง เช่น ผู้เข้าอบรมอาจจะออกแบบข้อความสำหรับโพสต์ใน Instagram/Facebook หรือใช้เว็บไซต์ (เช่น <https://www.canva.com>) ออกแบบโปสเตอร์

กิจกรรมที่ 3: กุหลาบบาน กุหลาบตูม และหนาม²⁸

วัตถุประสงค์:	ไตร่ตรองถึงความสำเร็จ ความท้าทาย และการเรียนรู้ แล้วกลั่นกรองออกมาเป็นสาระสำคัญ
เวลา:	1 ชั่วโมง
อุปกรณ์:	กระดาษฟลิปชาร์ตและปากกามาร์กเกอร์

กระบวนการ:

- ก่อนเริ่มกิจกรรมนี้ แนะนำให้อ่านคำอธิบายเพื่อเป็นข้อมูลอ้างอิงสำหรับทำกิจกรรมนี้ได้ที่ <https://lifedesignlog.com/rose-thorn-bud-activity-for-group-presentations/>
- อธิบายผู้เข้าอบรมว่ากิจกรรมนี้จะให้สำรวจสามอย่าง โดยจะอุปมาแต่ละอย่างเป็น กุหลาบบาน หนาม และกุหลาบตูม โดยให้กุหลาบบาน หมายถึงความสำเร็จ หนาม หมายถึงความท้าทาย และกุหลาบตูม หมายถึง สิ่งสำคัญที่ได้เรียนรู้หรือโอกาส
- นำกระดาษฟลิปชาร์ตออกมาวาดเป็นพุ่มกุหลาบ โดยวาดสองสามกิ่งงอกจากดิน ให้ผู้เข้าอบรมช่วยกันเติมกุหลาบบาน (ความสำเร็จ) หนาม (ความท้าทาย) และกุหลาบตูม (สิ่งที่ได้เรียนรู้) โดยเขียนคำอธิบายสั้น ๆ กำกับไว้ด้วยทุกส่วน
- แนะนำให้ผู้เข้าอบรมนึกถึงเนื้อหาบทที่ 1 โดยใช้คำถามต่อไปนี้
 - กุหลาบบาน = ความสำเร็จ อะไรที่เป็นไปด้วยดี คุณชอบเรียนรู้อะไรมากที่สุด ความสำเร็จใดของกลุ่มที่คุณภูมิใจที่สุด
 - หนาม = ความท้าทาย ความท้าทายอะไรที่คุณพบระหว่างทาง แล้วคุณพยายามจัดการความท้าทายเหล่านั้นอย่างไร
 - กุหลาบตูม = การเรียนรู้และโอกาส ในบทนี้คุณได้เรียนรู้อะไร ระหว่างเรียนรู้บทนี้คุณพบโอกาสอะไรที่คิดว่าจะสร้างการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นได้ ความเป็นไปได้อะไรที่ควรดูแลให้เติบโตมากขึ้น
- เมื่อระดมความคิดเรื่องกุหลาบบาน หนาม และกุหลาบตูมเสร็จแล้ว ให้ผู้เข้าอบรมสรุปออกมาเป็นสาระสำคัญ
- พูดคุยกันในกลุ่มใหญ่ หรือแบ่งเป็นกลุ่มย่อยหากผู้เข้าอบรมต้องการอยู่ในกลุ่มเดียวกับคนจากภูมิภาค/ที่ทำงานเดียวกัน โดยให้คุยเรื่องต่อไปนี้
 - จะใช้ความคิดสร้างสรรค์อย่างไรเพื่อส่งต่อข้อมูลสิ่งที่ได้เรียนรู้ มีเวทีอะไรอยู่บ้างที่เราจะสามารถนำเสนอสิ่งที่เรียนรู้มาได้
 - แผนปฏิบัติการมีกรอบเวลาอย่างไร ขั้นตอนต่อไปต้องทำอะไรบ้าง
 - เราควรจะบอกเล่าเรื่องราวของเราเมื่อไหร่และที่ไหน เพื่อที่จะเข้าถึงคนที่น่าจะได้รับฟังและร่วมวางแผนงานขั้นต่อไปกับเรา
- จบกิจกรรมนี้โดยขอบคุณทุกคนที่มาเข้าร่วม และอธิบายขั้นตอนต่อไปก่อนที่จะมาพบกันเพื่ออบรมในบทที่ 2

²⁸ ประยุกต์จาก Currie, V. Lee, L. and Wright L. (2019) *YouCreate Art-kit: Participatory Action Research for Young Change-makers*. International Institute for Child Rights and Development and Terre des Hommes.

ภาคผนวก

ภาคผนวก 1: ประมวลวิธีปฏิบัติด้านการปกป้องคุ้มครองเด็ก

ช่วงที่ 1.1 ถึงกรมที่ 2

ในฐานะผู้เข้าร่วมกิจกรรม ฉันตกลงว่าจะ

1. ปฏิบัติตามนโยบายการปกป้องคุ้มครองเด็กของการประชุมนี้ และจะช่วยสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ไม่แบ่งแยก และตระหนักถึงเพศภาวะ ซึ่งปราศจากการเลือกปฏิบัติและความรุนแรงต่อเด็ก รวมไปถึงการทอดทิ้ง การแสวงหาประโยชน์ทางร่างกาย จิตใจและทางเพศ รวมทั้งการทารุณกรรม
2. ปฏิบัติต่อเด็กอย่างเคารพและให้เกียรติ โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดต่อเด็ก ไม่ว่าจะเชื้อชาติ สีผิว เพศภาวะ ภาษา ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมืองและอื่น ๆ ชาติ ชาติพันธุ์ หรือพื้นเพทางสังคม คุณลักษณะ ความพิการ สุขภาพ การเกิดเพศวิถี อัตลักษณ์ทางเพศและการแสดงออก ส่วนประกอบทางครอบครัว หรือสถานะด้านอื่น
3. รับฟังเสียงของเด็ก ให้น้ำหนักตามสมควรต่อความคิด ความคิดเห็น และหนุนเสริมศักยภาพเพื่อให้เด็กได้เรียนรู้เรื่อง สิทธิและสามารถใช้สิทธิของตนได้
4. เป็นต้นแบบที่ดีให้กับเด็ก โดยแสดงพฤติกรรมที่มีมาตรฐานสูงตลอดเวลา
5. ตระหนักว่าในฐานะผู้ใหญ่ที่คลุกคลีกับเด็ก ฉันเป็นผู้ได้รับความไว้วางใจเชื่อถือ และจะรักษาขอบเขตอย่างเหมาะสมตลอดเวลา
6. ขอคำยินยอมจากเด็กและพ่อแม่/ผู้ปกครองโดยแจ้งให้ทราบล่วงหน้าก่อนจะถ่ายภาพนิ่งหรือวิดีโอของเด็ก
7. ทำให้แน่ใจว่าเด็กถูกนำเสนอในลักษณะที่มีเกียรติและได้รับการเคารพ โดยนำเสนอเรื่องราวและภาพของเด็ก ในบริบทที่ถูกต้องเหมาะสม
8. แจ้งข้อกังวล ปัญหา หรือประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับความปลอดภัยและสุขภาวะของเด็กกับทีมปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนให้เร็วที่สุดหลังจากเกิดเหตุดังกล่าว
9. ส่งเรื่องรายงานทันทีที่มีการละเมิดนโยบายนี้
10. ส่งเสริมให้เด็กพูดและแจ้งข้อกังวลออกมาไม่ว่าเรื่องใดก็ตาม รวมถึงภัยในลักษณะต่าง ๆ
11. ให้ความร่วมมือในกระบวนการสอบสวนข้อกังวลและข้อกล่าวหาเกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติและความรุนแรงต่อเด็ก อย่างเต็มที่โดยเก็บข้อมูลเป็นความลับ

ฉันจะไม่

1. เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการกระทำรุนแรงต่อเด็กรูปแบบใดก็ตาม ไม่ว่าจะทางด้านร่างกาย อารมณ์ หรือทางเพศ ไม่ว่าจะอายุ ที่ให้ความยินยอมได้หรืออายุครบบรรลุนิติภาวะของที่แห่งนั้นจะเป็นเท่าใดก็ตาม นอกจากนี้ ฉันเข้าใจด้วยว่า ความเข้าใจผิดเรื่องอายุของเด็กไม่ใช่ข้อโต้แย้งในการสูคดี รวมทั้งการทารุณกรรมและแสวงหาประโยชน์ทางเพศ จากเด็ก และกิจกรรมทางเพศกับเด็กเป็นสิ่งที่ผู้จัดกิจกรรมถือว่าเป็นการกระทำผิดร้ายแรงซึ่งจะนำไปสู่การดำเนินการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
2. ใช้ภาษา/ภาพ/อิโมจิ ให้คำชี้แนะหรือปรึกษาที่ไม่เหมาะสม ก้าวร้าว หยาบคาย เลือกปฏิบัติ ยั่วเย้าทางเพศ หรือสะท้อนถึงความไม่อ่อนไหวทางวัฒนธรรม
3. กระทำการโดยเจตนาที่จะทำให้เด็กอับอาย เสียเกียรติ รู้สึกด้อยค่า หรือถูกดูหมิ่นศักดิ์ศรี หรือกระทำผิดโดยการล่วงละเมิดทางความรู้สึกในรูปแบบใดก็ตาม
4. ส่งเสริมให้เด็กทำสิ่งที่อันตรายต่อตนเอง ผู้อื่น หรือทรัพย์สิน

5. ถ่ายภาพอื่น ๆ หรือภาพเด็กอันอาจก่อให้เกิดอันตรายหรือมีผลกระทบที่เสียหายต่อเด็ก ไม่ว่าจะโดยแสดงถึงบ้าน ชุมชน หรือสถานที่ต่าง ๆ ที่เด็กไป การตีตราเด็ก ใช้คำพูดจำแนกประเภทหรือคำอธิบายที่ทำให้เด็กเสี่ยงต่อการถูกตอบโต้แบบเสียหาย ซึ่งรวมถึงอันตรายอื่น ๆ ทั้งทางร่างกายและจิตใจ หรือการละเมิด การถูกเลือกปฏิบัติและถูกปฏิเสธตลอดชีวิต
6. บันทึกภาพหน้าจอ หรือบันทึกกิจกรรมออนไลน์แล้วส่งต่อโดยไม่ได้รับคำยินยอมจากเด็กทุกคนในภาพ/วิดีโอ
7. เผยแพร่นามสกุลของเด็ก หรือข้อมูลส่วนตัวใด ๆ ที่อาจนำไปใช้ระบุที่อยู่ของเด็กได้
8. ขอรายละเอียดติดต่อส่วนตัว (เช่น อีเมล เบอร์โทรศัพท์ บัญชีติดต่อทางโซเชียลมีเดีย) ของเด็กที่เข้าร่วมกิจกรรม เว้นแต่จะได้รับอนุญาตไว้อย่างชัดเจนจากผู้จัดงานให้ทำได้เพื่อวัตถุประสงค์ในการทำงาน
9. ติดต่อสื่อสารกับเด็กผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัล (เช่น Facebook, Twitter) ผ่านเทคโนโลยีมือถือ (เช่น ข้อความ, Whatsapp, Skype) หรือออนไลน์โดยไม่ได้รับคำยินยอมและโดยที่พ่อแม่/ผู้ปกครองตามกฎหมายของเด็กไม่ทราบ
10. ยอมให้มีหรือเข้าร่วมกิจกรรมกับเด็กที่ผิดกฎหมาย ไม่ปลอดภัย หรือเป็นการละเมิด
11. เจ็บป่วย ปกปิด หรือทำให้เกิดเหตุหรือเหตุต้องสงสัยว่าจะละเมิดการปกป้องคุ้มครองเด็ก หรือการฝ่าฝืนประมวลวิธีปฏิบัติด้านการปกป้องคุ้มครองเด็ก
12. ข่มขู่ว่าจะใช้ความรุนแรงหรือละเมิดเด็ก
13. เลือกปฏิบัติ หรือแสดงออกถึงการปฏิบัติ หรือโปรดปรานเด็กคนหนึ่งเป็นพิเศษ ซึ่งทำให้เด็กคนนั้นหรือเด็กคนอื่น ๆ อยู่ในอันตราย
14. เข้าถึง ดู สร้าง ดาวน์โหลด หรือแจกจ่ายภาพที่ละเมิดทางเพศและสื่อวัสดุเกี่ยวกับเด็ก

ชื่อ _____

วันที่ _____ สถานที่ _____

ภาคผนวก 2: คำถามหลักและ 9 ข้อกำหนดพื้นฐานเพื่อการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นอย่างมีประสิทธิภาพและมีจริยธรรม

ช่วงที่ 1.1 กิจกรรมที่ 3

9 ข้อกำหนดพื้นฐานเพื่อการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นอย่างมีประสิทธิภาพและมีจริยธรรม²⁹

กระบวนการใดก็ตามที่ต้องการให้วัยรุ่นมีส่วนร่วมอย่างมีความหมาย ต้องปฏิบัติตาม 9 ข้อกำหนดเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพและมีความหมายดังต่อไปนี้ เพื่อให้แน่ใจว่าการมีส่วนร่วมนั้นไม่ใช่การทำแบบพอเป็นพิธี มีการครอบงำ หรือไม่ปลอดภัยกับวัยรุ่น

1. **โปร่งใสและให้ข้อมูลอย่างครบถ้วน** ให้ข้อมูลที่ครบถ้วน เข้าถึงได้ คำนึงถึงความหลากหลาย และเหมาะกับอายุ เกี่ยวกับสิทธิในการแสดงความคิดเห็น รวมทั้งวัตถุประสงค์และขอบเขตของโอกาสการมีส่วนร่วมที่มี
2. **เป็นไปโดยสมัครใจ** วัยรุ่นไม่ควรถูกบังคับให้แสดงความคิดเห็น และต้องมีการแจ้งให้วัยรุ่นทราบว่าสามารถหยุดการมีส่วนร่วมได้ทุกเมื่อ
3. **ให้ความเคารพ** ผู้ใหญ่จะต้องยอมรับ เคารพ และสนับสนุนความคิด การกระทำ และสิ่งที่วัยรุ่นทำเพื่อครอบครัว โรงเรียน วัฒนธรรม หรือสภาพแวดล้อมการทำงาน
4. **บริบทสอดคล้องกับตัวเด็ก** เปิดให้วัยรุ่นได้มีโอกาสใช้ความรู้ ทักษะ และความสามารถ และแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่สำคัญต่อตนเอง
5. **เป็นมิตรต่อเด็ก/วัยรุ่น** สภาพแวดล้อมและวิธีการทำงานควรต้องสอดคล้องกับขีดความสามารถที่กำลังพัฒนาและความสนใจของวัยรุ่น
6. **ไม่แบ่งแยกและเลือกปฏิบัติ** การให้โอกาสมีส่วนร่วมต้องรวมถึงกลุ่มวัยรุ่นชายขอบจากหลายกลุ่มอายุ เพศภาวะ ชีตจำกัดด้านความสามารถและที่มา
7. **มีการพัฒนาศักยภาพรองรับ** ผู้ใหญ่และวัยรุ่นควรต้องได้รับการอบรมและคำปรึกษา และมีที่เลี้ยงในการสร้างการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น เพื่อให้สามารถทำหน้าที่วิทยากรและกระบวนการได้
8. **คำนึงถึงความปลอดภัยและการลดความเสี่ยง** การแสดงความคิดเห็นอาจมีความเสี่ยง วัยรุ่นควรได้รับการช่วยเหลือในด้านการประเมินและบรรเทาความเสี่ยง และทราบว่าขอความช่วยเหลือจากใครได้ถ้าต้องการ
9. **ร่วมรับผิดชอบ** วัยรุ่นควรจะต้องได้รับทราบอย่างชัดเจนว่าการมีส่วนร่วมของตนส่งผลกระทบต่อผลลัพธ์อย่างไร และควรได้รับการสนับสนุนให้ส่งต่อข้อมูลนั้นกับเพื่อนวัยรุ่นด้วยกัน

ข้อกำหนดพื้นฐาน	คำถามหลัก
โปร่งใสและให้ข้อมูลอย่างครบถ้วน	ข้อมูลที่ให้อยู่ในรูปแบบที่เข้าถึงได้ คำนึงถึงความหลากหลาย และเหมาะสมกับวัย ในภาษาที่พวกเขาและกลุ่มคนอายุเดียวกันเข้าใจหรือไม่ มีการให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบวนการแก่พ่อแม่/ผู้ปกครองของวัยรุ่น ประกอบการพิจารณาให้ความยินยอม และส่งส่งเสริมการมีส่วนร่วม โดยไม่คำนึงถึงเพศภาวะหรือไม่
เป็นไปโดยสมัครใจ	วัยรุ่นตระหนักดีว่าสามารถถอนตัว (หยุดการมีส่วนร่วม) เมื่อไหร่ก็ได้ ที่ต้องการใช้หรือไม่ สำหรับวัยรุ่นที่มีส่วนร่วมและทำงานในโครงการของตนเองอยู่แล้ว วัยรุ่นเหล่านี้สนใจที่จะเข้าร่วมกระบวนการแบบมีส่วนร่วมที่เกี่ยวข้องหรือไม่

²⁹ ประยุทธ์จาก Committee on the rights of the Child. (2009). General Comment No. 12 The Right of the Child to be Heard, CRC/C/GC/12 para 134.

ข้อกำหนดพื้นฐาน	คำถามหลัก
<p>ให้ความเคารพ</p>	<p>มีการเคารพและคำนึงถึงภาระหน้าที่ส่วนตัวของวัยรุ่น (การเรียน การทำงาน การเล่น ฯลฯ) ในการออกแบบและกำหนดระยะเวลาของกิจกรรมหรือไม่</p> <p>กลยุทธ์และกิจกรรมต่าง ๆ ได้รับการออกแบบและดำเนินการในลักษณะที่ ก) ตระหนักและเคารพในทักษะ สมรรถนะ ความสนใจ และโครงการริเริ่มของวัยรุ่นที่มีอยู่หรือไม่ ข) ใช้ธรรมเนียมปฏิบัติเชิงบวก และ ค) ก่อให้เกิดความเคารพความคิดเห็นที่แตกต่างระหว่างผู้มีส่วนร่วมหรือไม่</p>
<p>บริบทสอดคล้องกับตัวเด็ก</p>	<p>พันธมิตรผู้ใหญ่ตอบสนองต่อข้อเสนอแนะและความริเริ่มของวัยรุ่นหรือไม่</p> <p>มีพื้นที่ให้วัยรุ่นได้เน้นย้ำประเด็นปัญหาและรับมือกับประเด็นซึ่งวัยรุ่นเห็นว่าสำคัญเหล่านั้นหรือไม่</p>
<p>เป็นมิตรต่อเด็ก</p>	<p>มีการปรับปรุงสถานที่เพื่อให้เหมาะกับวัยรุ่น เพื่อให้วัยรุ่นที่มีข้อจำกัดทางความสามารถ อายุ และเพศภาวะที่ต่างกันสามารถเข้าถึงได้หรือไม่</p> <p>วัยรุ่นได้รับการสนับสนุนให้สำรวจประเด็นปัญหาต่าง ๆ โดยใช้วิธีการสื่อสารที่ต้องการ และ/หรือประยุกต์วิธีการ รวมถึงการใช้เครื่องมือสร้างการมีส่วนร่วมแบบสร้างสรรค์หรือไม่</p>
<p>ไม่แบ่งแยกและเลือกปฏิบัติ</p>	<p>วัยรุ่นที่มีความต่าง ทั้งเพศภาวะ อายุ ความสามารถ และที่มา มีโอกาสมีส่วนร่วมและแสดงความคิดเห็นที่ส่งผลต่อการตัดสินใจหรือไม่</p> <p>มีการประยุกต์พื้นที่ จังหวะ บทบาทในกิจกรรมต่าง ๆ สำหรับวัยรุ่นเพื่อรองรับผู้ที่มีข้อจำกัดด้านต่าง ๆ รวมถึงทำให้ทุกคนสามารถเข้าร่วมได้หรือไม่</p>
<p>มีการพัฒนาศักยภาพรองรับ</p>	<p>เจ้าหน้าที่และอาสาสมัครมีความรู้ ความมั่นใจ และมีทักษะเพียงพอที่จะดำเนินการกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมอย่างมีจริยธรรมและมีประสิทธิภาพของวัยรุ่นหรือไม่</p> <p>มีแผนงานและงบประมาณสำหรับการจัดอบรมด้านสิทธิเด็ก การมีส่วนร่วม การถ่ายทอดทักษะชีวิต การทำกระบวนการ ความเท่าเทียมทางเพศ และหัวข้ออื่น ๆ ที่วัยรุ่นระบุหรือไม่</p>
<p>คำนึงถึงความปลอดภัยและการลดความเสี่ยง</p>	<p>มีการระบุความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น และมีการดำเนินการเพื่อลดความเสี่ยงนั้นหรือไม่ ในการมีส่วนร่วมเชิงปรึกษา/สร้างความร่วมมือ/หรือแบบริเริ่มโดยวัยรุ่นเอง</p> <p>เจ้าหน้าที่ อาสาสมัคร และพันธมิตรอื่น ๆ ทราบถึงพฤติกรรมหรือการกระทำที่ต้องห้ามหรือไม่ หากเกิดพฤติกรรมดังกล่าวขึ้นจะมีวิธีการจัดการอย่างไร และวัยรุ่นสามารถแจ้งเรื่องกับใครและอย่างไร หากมีข้อกังวลเกิดขึ้น</p>
<p>ร่วมรับผิดชอบ</p>	<p>ผู้ใหญ่จริงจังกับความเห็นและข้อเสนอแนะของวัยรุ่น และมีการรับข้อเสนอแนะไปดำเนินการหรือไม่</p> <p>วัยรุ่นได้รับทราบหรือไม่ว่าความคิดเห็นของตนส่งผลกระทบต่อกระบวนการตัดสินใจมากน้อยเพียงใด</p>

ภาคผนวก 3: กลยุทธ์ในการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น

ช่วงที่ 1.3 กิจกรรมที่ 3

สิทธิของวัยรุ่นในทุกด้านของชีวิตจะต้องมีกรอบกฎหมายและนโยบายซึ่งเสริมสร้างและรับรองสิทธิดังกล่าวรองรับ และเพื่อส่งเสริมเป้าหมายนี้ ควรมีการหารือกับหน่วยงานที่มีอำนาจที่เกี่ยวข้องและให้หน่วยงานเหล่านี้มีส่วนร่วมในทุกกระขมรวมถึงการออกแบบโปรแกรมด้วย

วัยรุ่นจำนวนมากโดยเฉพาะผู้หญิง มักไม่ได้รับการส่งเสริมให้ตั้งคำถามกับผู้ใหญ่หรือสามารถคิดได้อย่างเสรี นอกจากนี้บรรทัดฐานทางวัฒนธรรม เช่น สถานะหรือพื้นเพทางเศรษฐกิจสังคม ยังผลักดันให้วัยรุ่นเหล่านี้ไปอยู่ชายขอบและถูกกีดกันจากการตัดสินใจที่เกี่ยวข้อง เราสามารถใช้ช่องทางการสื่อสารและวิธีการที่หลากหลายเพื่อเปลี่ยนแปลงบรรทัดฐานทางสังคมที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วม แล้วส่งเสริมการสร้างบรรทัดฐานทางสังคมที่ดีได้โดยการร่วมมือกับผู้มีบทบาทสำคัญต่าง ๆ ซึ่งรวมทั้งวัยรุ่น ผู้ดำเนินโครงการ และผู้สนับสนุนอื่น ๆ

ผู้ใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับผู้มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น ดังนั้นผู้ใหญ่ที่มีบทบาทเหล่านี้จึงต้องมีความรู้และทักษะในการโต้ตอบ พูดคุย กับวัยรุ่นด้วยความเคารพ ส่งเสริมความร่วมมือ และเปิดโอกาสให้วัยรุ่นได้มีบทบาทและร่วมมือกับวัยรุ่นในฐานะผู้นำการเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้วัยรุ่นควรได้รับทราบจากผู้มีส่วนได้เสียที่เป็นผู้ใหญ่ว่าความคิดเห็นของวัยรุ่นนั้นส่งอิทธิพลแค่ไหนในการรับฟังความคิดเห็นในภาพรวม และควรมีโอกาสผลักดันความคิดเห็นในการปฏิบัติของตนเองด้วยบางส่วน

ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างกลยุทธ์ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นที่คุณสามารถนำไปใช้ได้

ให้ผู้มีบทบาทที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นเข้ามามีส่วนร่วม

- อจาระดมผู้มีบทบาทและกลุ่มผู้มีอิทธิพลที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น เช่น ผู้นำในท้องถิ่น ผู้นำทางศาสนา และคนดังหรือผู้มีอิทธิพลทางความคิด เพื่อให้เกิดการหารือและดำเนินการส่งเสริมให้เกิดบรรทัดฐานที่ดีในการสร้างการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น
- การประชุมระดับชุมชน และ/หรือการประชุมกลุ่มเล็กจะช่วยให้สมาชิกชุมชนได้สะท้อนความคิด ได้พูดคุยและระดมการสนับสนุนเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมของวัยรุ่นได้
- ผู้นำทางศาสนาและผู้คนที่ได้รับการยกย่องนับถือ ตลอดจนครู และผู้มีอิทธิพลที่มีบทบาทด้านอื่น ๆ สามารถสนับสนุนอย่างเปิดเผยให้การมีส่วนร่วมของวัยรุ่นกลายเป็นบรรทัดฐานที่ดีของสังคม และอธิบายได้ว่าทำไมการละเลยความคิดเห็นของวัยรุ่นจึงเป็นเรื่องอันตราย

ส่งเสริมการหารือระหว่างคนต่างวัย

- การส่งเสริมการสนทนาระหว่างคนต่างวัยภายในครอบครัว ชุมชน และบริบทสาธารณะในวงกว้างช่วยสร้างเสริมความสัมพันธ์และทำให้เกิดบรรทัดฐานที่ช่วยให้วัยรุ่นทุกอายุ เพศภาวะ และภูมิหลังได้แสดงความคิดเห็นและความรู้สึกต่อเรื่องต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อตนเอง
- การเลี้ยงลูกเชิงบวกช่วยส่งเสริมการพูดคุยระหว่างคนต่างวัยภายในครอบครัวได้ด้วย
- สามารถออกแบบโครงการเกี่ยวกับการเลี้ยงลูกเชิงบวกเพื่อสร้างความสามารถและความมั่นใจให้กับพ่อแม่และผู้ปกครองในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพกับวัยรุ่น เสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างพ่อแม่กับวัยรุ่น และเปิดโอกาสให้วัยรุ่นได้มีส่วนร่วมตัดสินใจในเรื่องที่มีผลกระทบต่อตนเอง

สร้างหุ้นส่วนเชิงกลยุทธ์ด้านการสร้างขีดความสามารถ

- การสร้างขีดความสามารถให้บุคคลในวิชาชีพ เจ้าหน้าที่รัฐ และผู้มีบทบาทอื่น ๆ ควรต่อยอดจากหน่วยงานที่เป็นต้นทางเพื่อเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้ระบบในวงกว้าง

- อาจทำได้โดยร่วมมือกับหน่วยงานวิชาชีพ มหาวิทยาลัย และสถาบันการศึกษาหรือสถาบันการอบรมอื่น ๆ องค์กรด้านเด็กและวัยรุ่น และ/หรือกระทรวงต่าง ๆ ของรัฐ
- สามารถสร้างความร่วมมือเพื่อพัฒนาหลักสูตรมาตรฐาน เนื้อหาบทเรียน และคู่มือ รวมทั้งทรัพยากรออนไลน์ต่าง ๆ เกี่ยวกับสิทธิเด็กและการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นที่สามารถขยายการดำเนินงานได้ โดยสามารถสร้างกลุ่มวิทยากรรวมทั้งกระบวนกรทั้งที่เป็นผู้ใหญ่และวัยรุ่นได้ด้วย

จัดให้มีโครงสร้างเชิงสถาบันสำหรับการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในการปกครองโรงเรียน

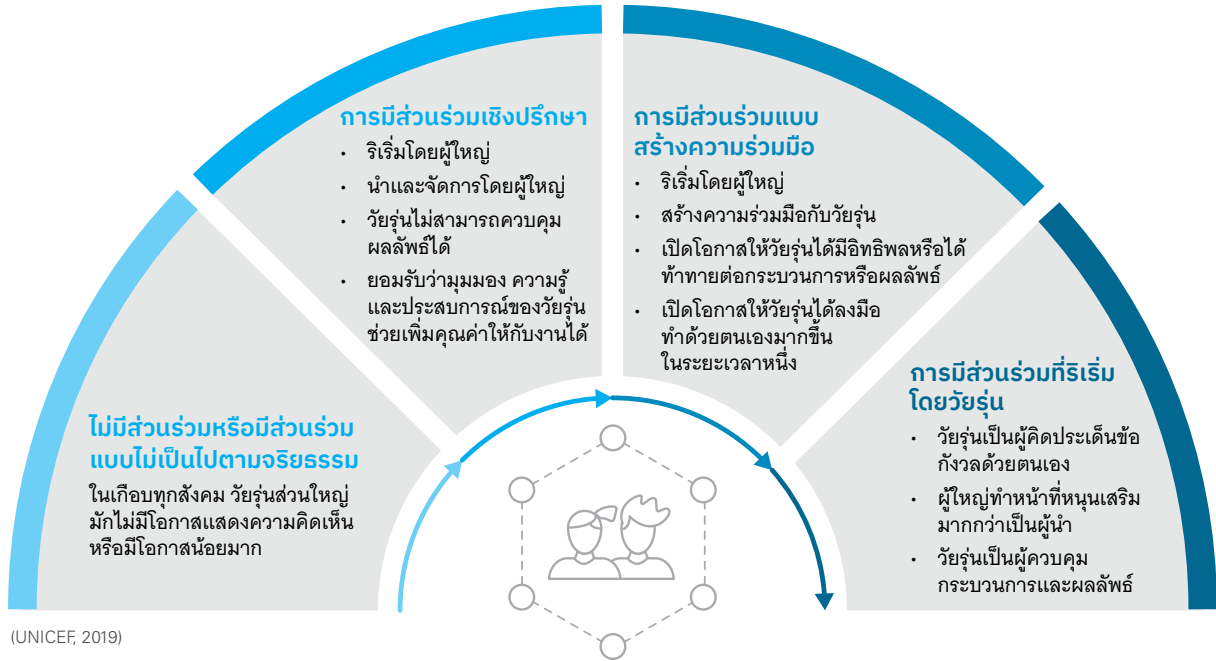
- การจัดให้มีโครงสร้างเชิงสถาบันสำหรับการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในการปกครองโรงเรียน เช่น สภหรือสหภาพโรงเรียน สามารถใช้แนวทางการให้ความรู้ด้านสิทธิเด็กแบบองค์รวมในโรงเรียนรองรับและส่งเสริมได้

สนับสนุนการรับฟังความคิดเห็นในภาพรวมเกี่ยวกับกฎหมายและนโยบาย

- สามารถจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นในภาพรวมโดยใช้แพลตฟอร์มออนไลน์และออนไลน์ รวมทั้งจัดเวทีประชุมระดับชาติ ระดับภูมิภาค และ/หรือระดับโลก
- ควรมีกระบวนการติดตามผล เพื่อให้มั่นใจว่าการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นมีความหมายและเกิดขึ้นอย่างมีความรับผิดชอบ โดยเฉพาะในเวทีระดับชาติและนานาชาติ

ภาคผนวก 4: ระดับของการมีส่วนร่วม

ช่วงที่ 1.4 กิจกรรมที่ 2

ระดับของการมีส่วนร่วมต่อไปนี้นำมาจากหน้า 11 ของเอกสารแนวทาง Engaged and Heard Guide (2020) ของยูนิเซฟ

การมีส่วนร่วมเชิงปรึกษา เกิดขึ้นเมื่อผู้ใหญ่ขอความคิดเห็นจากวัยรุ่นเพื่อรับทราบและเข้าใจชีวิตและประสบการณ์ของพวกเขา

การมีส่วนร่วมเชิงปรึกษา

- ริเริ่มและจัดการโดยผู้ใหญ่
- ไม่เปิดโอกาสให้วัยรุ่นควบคุมผลลัพธ์
- ยอมรับว่ามุมมอง ความรู้ และประสบการณ์ของวัยรุ่นช่วยเพิ่มคุณค่าให้กับงานได้
- เป็นข้อกำหนดขั้นต่ำสำหรับผู้จัดการโครงการในการจัดเตรียมทรัพยากรและเนื้อหาให้กับวัยรุ่น

การมีส่วนร่วมแบบสร้างความร่วมมือ เพิ่มระดับความเป็นพันธมิตรระหว่างผู้ใหญ่และวัยรุ่น โดยเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมตลอดในทุกขั้นตอนการตัดสินใจ ความริเริ่ม โครงการ หรือบริการ

- การมีส่วนร่วมแบบสร้างความร่วมมือ
- ริเริ่มโดยผู้ใหญ่
- มีการร่วมมือกับวัยรุ่น
- เปิดโอกาสให้วัยรุ่นส่งอิทธิพลหรือทำทนายกระบวนการและผลลัพธ์
- เปิดให้วัยรุ่นได้ลงมือด้วยตัวเองมากขึ้นในระยะเวลาหนึ่ง

การมีส่วนร่วมที่ริเริ่มโดยวัยรุ่น เกิดขึ้นเมื่อวัยรุ่นสามารถสร้างพื้นที่และโอกาสในการกำหนดวาระที่จะขับเคลื่อนด้วยตนเอง

- การมีส่วนร่วมที่ริเริ่มโดยวัยรุ่น
- สนใจในประเด็นข้อกังวลที่วัยรุ่นเป็นผู้เรียกร้อง
- มองว่าผู้ใหญ่มีหน้าที่เป็นผู้หนุนเสริมมากกว่าเป็นผู้นำ
- มองว่าวัยรุ่นเป็นผู้กำหนดกระบวนการและผลลัพธ์

การมีส่วนร่วมทั้งสามรูปแบบเป็นวิธีการที่สามารถนำมาใช้ได้และเหมาะสม โดยขึ้นอยู่กับเป้าหมายของโปรแกรมหรือความริเริ่ม รวมทั้งเวลาและทรัพยากรที่มี นอกจากนี้บางโปรแกรมและโครงการอาจใช้การมีส่วนร่วมหลายรูปแบบผสมผสานกัน วัยรุ่นอาจเป็นผู้ริเริ่มบางด้าน โดยให้ความคิดเห็นหรือทำงานร่วมกับผู้ใหญ่ในด้านอื่นๆ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ใหญ่และวัยรุ่นมักมีส่วนที่ทับซ้อนและเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา กระบวนการที่เริ่มต้นด้วยการมีส่วนร่วมเชิงปรึกษาอาจจะพัฒนาจนมีลักษณะเป็นความร่วมมือมากขึ้น หรือกลายเป็นการมีส่วนร่วมที่ริเริ่มโดยวัยรุ่นก็ได้

ภาคผนวก 5: กรณีศึกษาจากมุมมองทางด้าน

ช่วงที่ 1.4 กิจกรรมที่ 3

กรณีศึกษาที่ 1³⁰: การมีส่วนร่วมของเด็กในงานด้านการฟื้นฟูชุมชนในประเทศไทย

จากเหตุการณ์สึนามิในปี 2004 กลุ่มเยาวชนที่กล้าคิดกล้าทำได้ออกตั้งธุรกิจเล็ก ๆ ในท้องถิ่นเพื่อช่วยให้ชุมชนเข้าถึงสิ่งของจำเป็นที่ขาดแคลน ในขณะเดียวกันคนที่มีความรู้ภาษาอังกฤษดีก็ได้เข้าไปช่วยผู้นำชุมชนเจรจากับองค์กรด้านมนุษยธรรมจากต่างประเทศเพื่อขอความช่วยเหลือในการฟื้นฟูบ้านเรือนและหมู่บ้าน กิจกรรมเหล่านี้ทำให้วัยรุ่นได้รับความเคารพจากผู้ใหญ่และมีพื้นที่แสดงความคิดเห็นในการประชุมของชุมชน ส่วนในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากสึนามิอีกแห่งในประเทศไทย วัยรุ่นหญิงคนหนึ่งได้เข้ามาทำบัญชีให้กับคณะชุมชนแห่งหนึ่งในพื้นที่ กลุ่มคณะชุมชนแห่งใหม่นี้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในการตัดสินใจมากขึ้น และสนับสนุนให้เด็กมีสิทธิในการออกเสียงและมีส่วนร่วมในกระบวนการคัดเลือกผู้นำชุมชนใหม่แห่งนี้

กรณีศึกษาที่ 2³¹: ฝึกทักษะที่เกี่ยวข้องผ่านหลักสูตรท้องถิ่น

หลังเหตุการณ์สึนามิปี 2004 ในประเทศไทย เด็ก ๆ ต้องการเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติมากขึ้น ด้วยเหตุผลหลักว่าสิ่งเหล่านั้นสามารถช่วยปกป้องพวกเขาได้ ตัวอย่าง เช่น ป่าชายเลนช่วยปกป้องพวกเขาได้โดยการดูดซับแรงคลื่น นอกจากนี้ เด็ก ๆ ยังต้องการเพิ่มความมั่นคงปลอดภัยในอนาคตด้วยการสร้างสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติเพื่อป้องกันตนเอง ระหว่างการเสนอแนะแนวทางมีส่วนร่วมของเด็กในการฟื้นฟูชุมชนเด็ก ๆ บอกว่าอยากเรียนรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชายเลนและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ นอกจากนี้ยังอยากเรียนรู้ทักษะที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ด้วย เช่น การว่ายน้ำ ด้วยเหตุนี้เจ้าหน้าที่หน่วยงานด้านการศึกษาจึงตอบสนองด้วยการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นที่สัมพันธ์กับความสนใจและข้อกังวลของเด็ก ๆ

กรณีศึกษาที่ 3: การปกป้องคุ้มครองด้วยข้อมูล

ในเวียดนาม เด็ก ๆ มีส่วนร่วมในงานด้านการเตรียมพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉินที่เป็นส่วนหนึ่งของโมเดลที่เรียกว่า ‘หมู่บ้านปลอดภัย’ โดยมีเป้าหมายให้เด็กมีความรู้พื้นฐานในการรับมือกับภัยพิบัติที่มีแนวโน้มว่าจะมีผลกระทบต่อชุมชน และมีความรู้เกี่ยวกับการปกป้องคุ้มครองตัวเองโดยทั่วไป โดยหน่วยงานกาชาดในประเทศเวียดนามได้จัดทำคู่มือการเตรียมพร้อมรับมือภัยพิบัติสำหรับเด็กอายุ 9-12 ปีขึ้นมา

³⁰ https://resource-centre-uploads.s3.amazonaws.com/uploads/arc-modf4-studymaterial-2009_0.pdf

³¹ http://iin.oea.org/boletines/boletin8/publicaciones-recibidas-esp/the_participation_of_children_and_young_people_in_emergencies.pdf

กรณีศึกษาที่ 4: การประเมินความเปราะบางโดยเด็ก ช่วยพัฒนาชุมชนให้ดีขึ้น

ในเวียดนาม เด็ก ๆ เป็นแนวหน้าในการทำประเมินด้านความเสี่ยงและการบรรเทาภัยพิบัติ ในโครงการอบรมเกี่ยวกับการรับมือภัยพิบัติในเจ็ดจังหวัด มีการจัดทำแผนเตรียมพร้อมและเผชิญเหตุเพื่อระบภัยคุกคามและวิธีการบรรเทาเหตุการณ์ การอบรมทำขึ้นเพื่อพิจารณาความเสี่ยงด้านภัยพิบัติและผลกระทบที่มีต่อเด็ก มีการลงพื้นที่ทำประเมินเพื่อค้นหาทรัพยากรและความเปราะบางในชุมชน ผู้ทำสำรวจประกอบด้วยเด็กและการประเมินบางอย่างก็ดำเนินการโดยเด็กเป็นหลัก การทำประเมินโดยเด็ก “ช่วยให้สภาพถนนในโรงเรียนดีขึ้น มีน้ำและห้องน้ำสะอาด มีการสอนว่ายน้ำ เสื้อชูชีพพร้อมใช้ พื้นที่เล่นที่ปลอดภัย และระบบเสียงตามสาย” นอกจากนี้ทั้งผู้ใหญ่และเด็กรู้สึกว่าการระดมการได้สร้างความเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ให้กับตนเอง โดยเด็ก ๆ บอกว่ารู้สึกมั่นใจในตัวเองและมั่นใจมากขึ้นในความสามารถที่จะรับมือกับภัยพิบัติที่อาจเกิดขึ้น ในขณะที่ผู้ใหญ่บอกว่ารู้สึกเคารพในความสามารถของเด็กมาก

กรณีศึกษาที่ 5³²: ความปลอดภัยบนท้องถนนในอินโดนีเซีย

ในอินโดนีเซีย โครงการเคลื่อนไหวระดับท้องถิ่นที่สร้างสรรค์โครงการหนึ่งร่วมมือกับ Transportologi เพื่อดำเนินการประเมินความปลอดภัยบนท้องถนน และสัมภาษณ์เชิงลึกกับโรงเรียนแห่งหนึ่งในอินโดนีเซีย การศึกษาแบบมีส่วนร่วมครั้งนี้มีเป้าหมายเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากเยาวชนชาวอินโดนีเซียเรื่องวิธีการปรับปรุงการออกแบบถนนให้มีความปลอดภัยมากขึ้น และเน้นการสร้างความตระหนักเรื่องความปลอดภัยบนท้องถนนในกลุ่มเด็ก มีผู้ปกครอง 409 คน นักเรียน 379 คน และครู 29 คน เข้าร่วมโครงการ โดยมีส่วนร่วมในหลายเวิร์กช็อป การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสำรวจข้อมูล

นอกจากนี้โครงการยังมีเป้าหมายระยะยาว ซึ่งได้แก่ การทำตามยุทธศาสตร์ที่ส่งเสริมการขับเคลื่อนโดยเยาวชน เพื่อให้รัฐบาลท้องถิ่นเมืองสุราบายารับปากที่จะลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อความปลอดภัยบนท้องถนน โดยมีเป้าหมายเพื่อลดการเสียชีวิตจากการจราจรบนท้องถนนในเขตพื้นที่โรงเรียนมัธยมต้นของรัฐให้กลายเป็นศูนย์ภายในปี 2022

กรณีศึกษาที่ 6³³: การมีส่วนร่วมของเยาวชนในด้านสุขภาพในประเทศฟิลิปปินส์

การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการจัดทำกลยุทธ์ในการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีในประเทศฟิลิปปินส์ กลยุทธ์การมีส่วนร่วมของวัยรุ่นและเยาวชนได้รับการสนับสนุนอย่างกระตือรือร้นจากรัฐบาลและภาคประชาสังคมโดยทั่วไป มีการออกแบบเวทีการประชุมวางแผนแห่งชาติสำหรับเยาวชน (National Young People's Planning Forum: NYPPF) ขึ้นเพื่อเป็นกรอบการทำงานให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการกับปัญหา โดยปัจจุบันเป็นรอบการประชุมครั้งที่ 4 นับตั้งแต่การประชุมรอบที่หนึ่งในปี 2008 กระบวนการดังกล่าวได้สร้างการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายของวัยรุ่นเพื่อทำแผนกลยุทธ์ระดับทั่วประเทศเพื่อรับมือกับสถานการณ์ด้านเอชไอวี/เอดส์ ในประเทศฟิลิปปินส์

³² ประยุกต์จาก Star Rating for Schools. (2022, January 26). *Youth involved in safer street participatory design – Indonesia* | Star Rating For Schools. Starratingforschools.org. <https://starratingforschools.org/2022/01/youth-involved-in-safer-street-participatory-design-indonesia/>

³³ ประยุกต์จาก O-In, A. (2019, April 16). *Youth Participation in Development*. Medium. <https://medium.com/intermingle-in-trang/youth-participation-in-development-southeast-asia-experience-and-thailand-perspective-804cbc282e01>

ภาคผนวก 6: ตารางการสำรวจวิธีการปรับปรุงการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น

ช่วงที่ 1.5 กิจกรรมที่ 2

ด้านที่ปรับปรุง	โอกาสในการปรับปรุง
การแสดงผลงานเพื่อ สนับสนุนกฎหมาย นโยบาย แนวทางปฏิบัติ และงบประมาณ ที่ทำให้เกิดโครงสร้าง เชิงสถาบันเพื่อ การมีส่วนร่วมของวัยรุ่น	เช่น จะทำอะไรได้บ้างเพื่อวางแผนสร้างการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในกระบวนการ แสดงผลงานเพื่อสนับสนุนด้านต่าง ๆ
เสริมสร้างบรรทัดฐาน ทางสังคม และทัศนคติ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม อย่างมีความหมาย	เช่น จะทำอะไรได้บ้างเพื่อส่งเสริมความเข้าใจและสนับสนุนการมีส่วนร่วม อย่างมีความหมาย
สร้างความตระหนัก ทักษะ และพัฒนา ขีดความสามารถ ของผู้ใหญ่	เช่น จะวางแผนส่งเสริมขีดความสามารถด้านการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นให้กับผู้ใหญ่ ที่มีอำนาจหน้าที่ หรือกระบวนการผู้ใหญ่ได้อย่างไรบ้าง และวัยรุ่นจะมีส่วนร่วม ตรงนี้ได้อย่างไรบ้าง

ด้านที่ปรับปรุง**โอกาสในการปรับปรุง**

**สร้างความตระหนัก
ทักษะ และพัฒนาขีด
ความสามารถของวัยรุ่น
ในด้านที่วัยรุ่นต้องการ**

เช่น สามารถทำอะไรได้บ้างเพื่อช่วยสร้างทักษะ และขีดความสามารถของวัยรุ่น
ในด้านที่พวกเขาสนใจ

**สร้างและรักษา
แพลตฟอร์มสำหรับ
ส่งเสริมการมีส่วนร่วม
และความเป็นพลเมือง
ของวัยรุ่น**

เช่น สามารถทำอะไรได้บ้างเพื่อสร้างและดูแลรักษาแพลตฟอร์มเพื่อการมีส่วนร่วม
ของวัยรุ่น

ภาคผนวก 7: กลยุทธ์หลักห้าข้อเพื่อการมีส่วนร่วมและความเป็นพลเมืองของวัยรุ่น

ช่วงที่ 1.5 กิจกรรมที่ 3

ภาคผนวก 8: กรณีศึกษา

ช่วงที่ 1.6 กิจกรรมที่ 3

กรณีศึกษาที่ 1:

การพัฒนาทักษะชีวิตเป็นสิ่งสำคัญในการช่วยวัยรุ่นในชุมชน เช่นเดียวกับ Local Life Skills Programme (โครงการพัฒนาทักษะชีวิตระดับท้องถิ่น) ในเสียมเรียบ ประเทศกัมพูชา ที่ช่วยให้นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงมัธยมต้นรับมือกับความท้าทายในชีวิตประจำวันได้ดีขึ้น ไม่ว่าจะที่โรงเรียน ที่บ้าน หรือในชุมชน หลักสูตรนี้ใช้วิธีการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry-Based Learning: IBL) ซึ่งนักเรียนจะได้เรียนรู้ทักษะการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมผ่านการศึกษาปัญหาและหาวิธีการแก้ไข ระหว่างที่สำรวจหัวข้อการเรียนรู้ผ่านการค้นคว้าและการสัมภาษณ์ นักเรียนจะได้รู้จักตนเอง มีความมั่นใจมากขึ้น และเริ่มนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้กับโลกรอบตัว

แต่ละคาบเรียนจะเริ่มจากการเรียนรู้ปัญหาจริงที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนและชุมชน นักเรียนเป็นผู้เลือกหัวข้อการเรียนรู้ร่วมกับครู ผู้อำนวยการโรงเรียน และสมาชิกคนสำคัญในชุมชน โดยนักเรียนต้องร่วมมือกับผู้มีส่วนได้เสียหลายฝ่ายเพื่อแก้ปัญหาเหล่านั้น

ริน คาน ผู้อำนวยการโรงเรียนประถมไพรชรุก ทราบดีว่าโครงการพัฒนาทักษะชีวิตระดับท้องถิ่นมีประโยชน์มาก แต่ตอนเริ่มต้นนั้นไม่ง่ายเลย “ทักษะการอยู่ร่วมกับผู้อื่นค่อนข้างเป็นนามธรรม ยกตัวอย่างคุณสมบัติ เช่น ‘ความมั่นใจ’ ถ้าคอยสังเกตนักเรียนที่ทำกิจกรรมเสริมสร้างทักษะชีวิต จึงจะเห็นได้ว่าพวกเขามีความมั่นใจเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ และเมื่อคุณเห็นการเปลี่ยนแปลงในนักเรียน คุณก็จะเริ่มเชื่อในโครงการ Life Skills” การช่วยเหลือกันในกลุ่มนักเรียนเองก็มีส่วนสำคัญที่ทำให้โครงการประสบความสำเร็จไม่น้อยไปกว่ากันในชั้นเรียนทักษะชีวิตระดับท้องถิ่น นักเรียนจะได้เรียนรู้เรื่องความรับผิดชอบส่วนตัวและการร่วมมือทำงานเพื่อเป้าหมายเดียวกัน ในกระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับตัวเอง นักเรียนจะมั่นใจมากขึ้นและมีส่วนร่วมกับเพื่อนในชั้น ครู ครอบครัว และชุมชนในวงกว้าง

หลังจากทำโครงการ ครูและผู้ปกครองสังเกตเห็นการเปลี่ยนแปลงของนักเรียน เด็กวัยรุ่นสามารถบอกความคิดและความรู้สึกของตัวเองได้ดีขึ้น รวมทั้งการตั้งคำถาม และสื่อสารด้วยความเคารพ วิธีการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ที่เยาวชนกัมพูชาเหล่านี้ได้เรียนรู้ผ่านวิชาเสริมสร้างทักษะชีวิตระดับท้องถิ่นต่าง ๆ ทำให้นักเรียนรู้จักริเริ่ม สื่อสารอย่างมั่นใจ ทำงานร่วมกับผู้อื่น และเรียนรู้ได้ดีไม่ว่าจะอยู่ที่ใดก็ตาม รูปแบบการเรียนรู้แบบอิสระนี้ปัจจุบันเป็นสิ่งสำคัญมากกว่าที่เคย เนื่องจากในปัจจุบันการเรียนรู้ด้วยตนเองแบบทางไกลเริ่มกลายเป็นสิ่งปกติมากขึ้นทั่วโลก นอกจากการเรียนรู้แบบอิสระแล้ว โครงการ Life Skills ยังเปลี่ยนวิธีการที่ครูใช้เข้าหานักเรียน อีกทั้งยังสร้างให้เกิดพลเมืองชาวกำพูชาที่เข้าอกเข้าใจผู้อื่น กล้าเรียกร้องสิ่งที่ตนเองต้องการ ห่วงใยผู้อื่น และริเริ่มทำประโยชน์เพื่อชุมชนของตนเอง

กรณีศึกษาที่ 2:

การรังแกกันเป็นปัญหาสำคัญที่อาจสร้างผลกระทบทั้งระยะสั้นและระยะยาว ทั้งต่อสุขภาพจิต การทำหน้าที่ทางสังคม และผลการศึกษา แมื่อนักเรียนและผู้กำหนดนโยบายต่างรับรู้ว่าการรังแกกันเป็นปัญหาสำคัญในอินโดนีเซีย แต่ยังมีมาตรการลดทอนวิธีการแก้ปัญหาด้วยแนวทางที่อ้างอิงหลักฐานเชิงประจักษ์อยู่น้อยในอินโดนีเซีย

การป้องกันความรุนแรงได้รับการยกให้เป็นประเด็นระดับชาติอันดับต้น ๆ โดยอยู่ในแผนพัฒนาประเทศระยะกลาง ปี 2015–2019 นอกจากนี้ กระทรวงพัฒนาบทบาทสตรีและคุ้มครองเด็กยังได้เปิดตัวแผนกลยุทธ์แห่งชาติด้านการกำจัดความรุนแรงต่อเด็ก ปี 2016–2020 ซึ่งกลยุทธ์เหล่านี้รวมถึงการเปลี่ยนแปลงบรรทัดฐานทางสังคมในปัจจุบัน ที่เกี่ยวข้องกับ การได้รับการยอมรับ การปล่อยให้เกิด และการละเลยเรื่องความรุนแรง โดยเฉพาะในบริบทของโรงเรียน

เพื่อรับมือกับปัญหาการรังแกกันซึ่งมีเพิ่มมากขึ้น รัฐบาล มหาวิทยาลัย วิทยาลัย และภาคประชาสังคมจึงได้ทำเวิร์กชอปร่วมกันเพื่อออกแบบโมเดลการดำเนินการเพื่อป้องกันการรังแกกันในโรงเรียนระดับมัธยมต้นในอินโดนีเซีย โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนา ดำเนินงาน และประเมินโมเดลการดำเนินการแก้ไขปัญหาการรังแกเชิงประจักษ์ที่ขับเคลื่อนโดยวัยรุ่น ซึ่งจะนำมาทดลองนำร่องในพื้นที่ทั้งในเขตชนบทและเขตเมืองในจังหวัดสุลาเวสีใต้ และจังหวัดชวากลาง

การดำเนินการใช้วิธีการจากโครงการ Roots ในภูมิภาคอเมริกาเหนือ โดยในโครงการ Roots อินโดนีเซีย นักเรียนจะ ‘ลงคะแนน’ ให้เพื่อนนักเรียนที่ตนเองใช้เวลาด้วยมากที่สุดเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Agent of Change) ซึ่งนักเรียนเหล่านี้เชื่อมโยงกันเหนียวแน่นและมีอิทธิพลมากที่สุดในการเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมของเพื่อนนักเรียนด้วยกันจำนวนมาก

นักเรียนได้มีส่วนเกี่ยวข้องในทุกขั้นตอนของการพัฒนา ออกแบบ และดำเนินงานโครงการ Roots การให้นักเรียนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องร่วมด้วยในแต่ละขั้นตอนทำให้การดำเนินการแก้ไขปัญหามีการปรับให้เข้ากับบริบทของเยาวชน และทำให้พวกเขา รู้สึกเป็นเจ้าของกระบวนการ โครงการ Roots ยังผสานรวมการอบรมครูเพื่อเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับวิธีการสร้างวินัยเชิงบวก และสร้างขีดความสามารถให้ตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นอย่างมีความหมายอีกด้วย

ในช่วงทดลองนำร่องโครงการ พบว่าการยอมรับในการรังแกลดลง และมีผู้เห็นเหตุการณ์ที่ทำหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด “ตั้งแต่เริ่มดำเนินโครงการ Roots นักเรียนส่วนใหญ่กล้าที่จะแจ้งกับครูแนะแนวหรือครูอื่น ๆ เมื่อเห็นการรังแกกันเกิดขึ้นในขณะที่ก่อนหน้านี้นี้เด็ก ๆ จะนิ่งเงียบ” ครูแนะแนวจากจังหวัดสุลาเวสีใต้กล่าว

กรณีศึกษาที่ 3:

มาร์ติญโญมาจากติโลมาร์ ในเทศบาลโคควาลิมา ประเทศติมอร์-เลสเต “ตามประวัติศาสตร์การเคลื่อนไหวเพื่ออิสรภาพของติมอร์-เลสเต เป็นปกติที่คนอายุ 15 ปีขึ้นไปจะทำงานแล้ว แม้ว่าพวกเขาจะยังเด็ก แต่จริง ๆ คำว่าเด็กใช้กับคนที่อายุต่ำกว่า 12 ปีเท่านั้น ในทางเศรษฐกิจแล้วถ้าผมยังเรียนอยู่ครอบครัวก็จะลำบาก และผมก็ไม่เคยนึกถึงการเรียนมหาวิทยาลัยเลย”

มาร์ติญโญเป็นสมาชิกคนหนึ่งของรัฐสภาเยาวชนติมอร์-เลสเต (TLYP) ซึ่งประกอบด้วยคนอายุน้อยระหว่าง 12 ถึง 17 ปี ที่มีศักยภาพจำนวน 130 คน ซึ่งทำหน้าที่เป็นตัวแทนเด็กและท้องถิ่นของตนเอง โดยมีตัวแทนจากทั่วทั้งติมอร์-เลสเตซึ่งประกอบด้วยเด็กหญิงและชายอย่างละหนึ่งคนที่ได้รับเลือกจากแต่ละเขต การเลือกตั้งทั่วประเทศ เขาได้ยื่นข้อเสนอสภาเยาวชนนี้จากหัวหน้าศูนย์เยาวชนในท้องถิ่นซึ่งมีบทบาทเกี่ยวข้องกับสภาเยาวชนแห่งชาติของติมอร์-เลสเตด้วย “ผมทำกิจกรรมกับศูนย์เยาวชนค่อนข้างสม่ำเสมอในฐานะเพื่อนช่วยเพื่อน และโบสถ์ที่ผมไปก็มีกิจกรรมสำหรับเยาวชนเช่นกัน ในติมอร์-เลสเต ถ้าคุณยังเด็กและกระตือรือร้น คุณสามารถหาโอกาสแบบนี้ได้เสมอ แต่เชื่อว่าทุกคนจะมีโอกาส ตอนแรกพี่เลี้ยงของผมที่สภาเยาวชนแห่งชาติก็สนใจจะเข้าร่วมแต่ว่าอายุเกิน เขาก็เลยแนะนำให้ผมสมัครดู” ตอนแรกมาร์ติญโญคิดว่าโครงการนี้เป็นของเอ็นจีโอและเป็นระดับท้องถิ่นเนื่องจากงานของสภาเยาวชนแห่งชาติส่วนใหญ่ใช้เงินทุนในท้องถิ่น พอทราบว่าป็นโครงการระดับประเทศซึ่งเป็นองค์กรที่รัฐบาลดำเนินการก็ยิ่งสนใจมากขึ้น เขาคิดว่านี่อาจเป็นโอกาสให้ได้ไปที่ดิลี (เมืองหลวงของติมอร์-เลสเต) ซึ่งเป็นสิ่งที่เขาไม่เคยจินตนาการมาก่อนเลยว่าจะทำได้ “มีการเลือกตัวแทนสองคนจากแต่ละหมู่บ้านให้เป็นผู้สมัคร รวมเป็นแปดคนเพื่อคัดเลือกให้เหลือสองคน เราพูดนำเสนอต่อหน้าสาธารณะ ผมรู้ว่ามืออย่างน้อยสามคนที่ทำกิจกรรมในหลายองค์กรมากกว่าที่ผมทำ แต่ผมก็ผ่านการคัดเลือก ผมคิดว่าเด็กผู้หญิงบางคนน่าจะเก่งกว่าผม แต่บังเอิญเขาเลือกได้เพศละคนเท่านั้น”

มาร์ติญโญอธิบายว่าอำนาจหน้าที่ของ TLYP ไม่ได้จำกัดแค่การเป็นตัวแทนเด็กในติมอร์ แต่ยังทำหน้าที่เตรียมผู้นำในอนาคตให้พร้อมรับมือกับความรับผิดชอบ ในฐานะหนึ่งในสมาชิกที่อายุมากที่สุด ใน TLYP ชุดแรก มาร์ติญโญพบว่าในตอนแรกระดับความรู้ของทุกคนแตกต่างกัน แต่ความต่างนั้นก็ลดลงเมื่อการฝึกอบรมเริ่มขึ้น “ทุกคนเข้ากระบวนการคัดเลือกแบบเดียวกัน และเมื่อเราได้เริ่มเรียนรู้เรื่องต่าง ๆ เช่น การพูดในที่ชุมชน เราพบว่าคนหลายกลุ่มอายุมีวุฒิภาวะเหมือนกัน เรา รู้สึกเหมือนกับว่าเราเก่งที่สุด” เส้นทางส่วนตัวของ มาร์ติญโญนี้ได้รับอิทธิพลอย่างมากจากช่วงที่เขาอยู่กับ TLYP เขาไม่เพียงบรรลุเป้าหมายโดยได้ไปที่กรุงดิลี แต่ยังสามารถเดินทางไปดูงานในต่างประเทศที่อินโดนีเซียด้วย การเรียนรู้มุมมองต่าง ๆ ทั้งในระดับชาติและนานาชาติช่วยขยายโลกทัศน์ให้กับเขา เขาได้เข้าร่วมการประชุมรัฐสภาเต็มคณะครั้งแรกที่มี ชานานา กุสเมา และไฮเซ รามอส ฮอร์ตตา ฮีโรของประเทศเข้าร่วมประชุม

ตอนนี้มาร์ติญโญเรียนจบมหาวิทยาลัยแล้วและทำงานให้กับรัฐบาลอยู่ที่ดิลี เขายังคงทำงานอาสาสมัครที่สมาคมศิษย์เก่า TLYP โดยเป็นพี่เลี้ยงให้สมาชิก TLYP ปัจจุบันเป็นหลัก แต่ก็ทำงานด้านการสร้างความตระหนักและการมีส่วนร่วมของสาธารณะในประเด็นเกี่ยวกับเยาวชนอีกด้วย “ผมไม่รู้ว่าจะประสบความสำเร็จที่ผ่านมาของผมจะพูดแทนประสบการณ์ของสมาชิก TLYP ทุกคนได้หรือเปล่า มีพวกเราแค่บางคนที่ยังคงเคลื่อนไหวอยู่ ทุกคนมีความท้าทายที่ตนเองยังคงเผชิญ และมีแค่บางคนที่เขาชนะความท้าทายเหล่านั้นได้ แต่ผมขอพูดว่าเรื่องราวของผมเป็นตัวแทนที่บอกถึงโอกาสที่เป็นไปได้สำหรับเยาวชน ถ้าโชคดีพอที่ได้รับเลือกให้เข้ามาร่วม TLYP”

กรณีศึกษาที่ 4:

นครโฮจิมินห์ (HCMC) เป็นเมืองที่ใหญ่ที่สุดของเวียดนาม ทั้งยังเป็นศูนย์กลางทางการค้า การเมือง วัฒนธรรม และเทคโนโลยีของประเทศ มีประชากรอาศัยอยู่ 13 ล้านคน ซึ่งเกือบร้อยละ 45 มีอายุต่ำกว่า 25 ปี ในเดือนกันยายน 2015 คณะกรรมการประชาชน HCMC (ที่ว่าการเมืองโฮจิมินห์) ร่วมกับองค์การยูนิเซฟ ประเทศเวียดนาม ประกาศความมุ่งมั่นที่จะสร้างนครโฮจิมินห์ให้เป็นเมืองที่เป็นมิตรต่อเด็กแห่งแรกของเวียดนาม และเข้าร่วมโครงการเมืองที่เป็นมิตรต่อเด็ก (Child Friendly City Initiative: CFCI) ซึ่งเป็นโครงการทั่วโลกที่สนับสนุนโดยยูนิเซฟ อีกไม่กี่ปีข้างหน้า มองว่านครโฮจิมินห์จะกลายเป็นเมืองต้นแบบให้กับเวียดนามและในภูมิภาค ในฐานะเมืองที่เด็กทุกคนจะได้เริ่มต้นชีวิตอย่างดี และมีโอกาสมีชีวิต ได้พัฒนาและเติบโตในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย สะอาด ตอบสนองและยืดหยุ่นต่อเด็ก

ระหว่างปี 2017–2021 องค์การยูนิเซฟจะเป็นพันธมิตรผู้สนับสนุน Child Friendly City Initiative โดยมีเป้าหมายโดยรวมเพื่อรับมือกับความท้าทายใหม่ ๆ ในเมืองที่มีมากขึ้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อทั้งเด็กหญิงและชาย ได้แก่ การเติบโตอย่างรวดเร็วของเมือง การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยธรรมชาติที่เกิดจากมนุษย์ ความรุนแรงและการละเมิด รวมทั้งการเลือกปฏิบัติและความไม่เท่าเทียม

กลยุทธ์หลักเพื่อให้บรรลุผลลัพธ์ที่ดีต่อเด็กและวัยรุ่นในเมืองประกอบด้วย การวางแผนและติดตามโดยอ้างอิงข้อมูลเชิงประจักษ์ การขยายความร่วมมือ การมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายและการประสานงานที่เข้มแข็งกับเด็ก สถาบันของรัฐ ชุมชนธุรกิจ ระบบนิเวศด้านนวัตกรรม ประชาสังคม องค์กรที่นำโดยเด็กและเยาวชน รวมทั้งนักวิชาการ

Child Friendly City Initiative จะดำเนินการเรื่องข้อกังวลหลักที่ส่งผลกระทบต่อสิทธิเด็ก 1) ลดช่องว่างด้านความเท่าเทียม ขยายบริการทางสังคมไปสู่กลุ่มเด็กชายขอบ และปกป้องเด็กทุกคนจากความรุนแรง 2) ส่งเสริมสภาพแวดล้อมเมืองที่ปลอดภัยและยั่งยืน 3) ปรับปรุงการวางแผนเมืองและงบประมาณสำหรับเด็กในบริบทเมือง 4) ส่งเสริมเสียงและการมีส่วนร่วมของเด็กและวัยรุ่นกลุ่มเปราะบาง และ 5) เสริมสร้างฐานข้อมูลเชิงประจักษ์เกี่ยวกับพื้นที่เมืองในด้านที่เกี่ยวข้องกับนโยบายและการศึกษาวิจัย

จากแนวปฏิบัติที่ดีและบทเรียนที่ได้รับจากโครงการ CFCI ใน HCMC หวังว่าเมืองใหญ่แห่งอื่นในเวียดนาม เช่น ฮานอย และดานัง จะเข้าร่วมเครือข่ายเป็นเมืองในโครงการ Child Friendly City Initiative ด้วยเช่นกัน

ภาคผนวก 9: แบบฟอร์มตารางกำหนดปฏิบัติการ

ช่วงที่ 1.7 กิจกรรมที่ 2

แผนปฏิบัติการทั่วไป
ชื่อโครงการ:
ประเด็นปัญหาหรือความท้าทายที่โครงการนี้ต้องการจัดการได้แก่:
สิ่งที่วางแผนจะทำหรือสร้าง:
จะให้วัยรุ่นเข้ามามีส่วนร่วมกับโครงการนี้โดย:
การมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในโครงการของเราอยู่ในระดับใด (สร้างความร่วมมือ / แข่งปรึกษา / ริเริ่มโดยวัยรุ่น):

อักษรพล	1. จุดประสงค์ แผนปฏิบัติการนี้ต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเรื่องอะไร	พิจารณาถึงความท้าทายที่คุณต้องการจัดการเพื่อปรับปรุง หรือทำให้เกิดโครงการเพื่อการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น อาจเป็นการเปลี่ยนแปลงง่าย ๆ เช่น การสร้างพื้นที่ปลอดภัยให้วัยรุ่นได้เชื่อมสัมพันธ์และแสดงความคิดเห็น การสอนทักษะหรือพัฒนาความสามารถใหม่ ๆ ให้กับวัยรุ่น หรืออาจเป็นการเปลี่ยนแปลงบางอย่างที่คุณอยากจะทำกับวัฒนธรรมหรือสภาพแวดล้อมของโรงเรียนหรือองค์กร หรืออาจจะเป็นการเปลี่ยนแปลงนโยบายหรือเนื้อหาหลักสูตรก็ได้
	2. วัตถุประสงค์ของการมีส่วนร่วม	พิจารณาว่าคุณต้องการทำให้แผนนี้สร้างผลลัพธ์กว้าง ๆ ในด้านใดบ้าง ³⁴ <ol style="list-style-type: none"> 1. สร้างความรู้สึกถึงคุณค่าในตนเอง ความพึงพอใจในตนเองและเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง 2. ได้รับการใส่ใจอย่างจริงจัง 3. การตัดสินใจ 4. การมีส่วนร่วมสาธารณะและความเป็นพลเมือง
	3. จะทำให้มีความหมายได้อย่างไร	อ้างอิงจาก 9 ข้อกำหนดเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมาย
	4. คุณมีขั้นตอนดำเนินการอย่างไร	คุณจะทำอะไรบ้าง ระบุขั้นตอนและกิจกรรมที่คุณจะต้องทำ
	5. ใครจะเป็นผู้นำและมีใครเกี่ยวข้องในขั้นตอนต่าง ๆ เหล่านี้บ้าง	ระบุให้ชัดเจนว่าใครเป็นผู้รับผิดชอบในขั้นตอนไหน และให้มีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบให้ทั้งผู้ใหญ่และวัยรุ่น
	6. ระยะเวลา	การดำเนินการจะทำที่ไหนและเมื่อไหร่ กำหนดระยะเวลาสำหรับการทำกิจกรรมโดยสามารถเขียนระยะเวลาบนกระดาษอีกแผ่นแยกต่างหากได้
	7. หลักชัยสำคัญ	อะไรคือความสำเร็จของแผนงาน ระบุผลกระทบหรือการเปลี่ยนแปลงชัดเจนที่คุณหวังว่าน่าจะเห็น อยากที่จะเห็น และจะยิ่งดีมากถ้าได้เห็นออกมาเป็นผลลัพธ์จากแผนปฏิบัติการของคุณ เราหวังว่าน่าจะเห็น <ul style="list-style-type: none"> • เต็ม 2-3 ข้อตรงนี้ เราอยากที่จะเห็น <ul style="list-style-type: none"> • เต็ม 2-3 ข้อตรงนี้ จะยิ่งดีมากถ้าเราได้เห็น <ul style="list-style-type: none"> • เต็ม 2-3 ข้อตรงนี้

³⁴ Engaged and Heard, p. 15

	8. ทรัพยากรและสิ่งของที่ต้องการ	
เสี่ยง	9. การรับฟังบุคคลทุกเพศภาวะและกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ	
	10. การเข้าถึง	
ผู้ฟัง	11. คุณต้องการได้รับความสนใจจากใคร	ใครที่จำเป็นจะต้องรู้เรื่องแผนงานและเป้าหมายของคุณ
	12. แผนการสื่อสาร	คุณจะกระจายข่าวเกี่ยวกับแผนนี้อย่างไร
พื้นที่ปลอดภัย	13. แผนการปกป้องคุ้มครองเด็ก	โรงเรียนของคุณมีนโยบายการปกป้องคุ้มครองเด็กไว้รองรับความปลอดภัยของโครงการหรือไม่
	14. การประเมินความเสี่ยง	แผนปฏิบัติการของคุณมีการทำประเมินความเสี่ยงหรือไม่ ให้ระบุความเสี่ยงหลัก และกลยุทธ์การบรรเทาความเสี่ยง 2-3 ข้อ ไว้ที่นี่

ภาคผนวก 10: แบบฟอร์มแสดงความคิดเห็นสำหรับผู้เข้าอบรม

เครื่องมือที่ 1: แบบฟอร์มแสดงความคิดเห็นสำหรับผู้เข้าอบรม

ตัวแปรในการวิเคราะห์:

- 1) **ข้อมูลผู้เข้าอบรม:** ประเทศ เพศภาวะ อายุ อาชีพปัจจุบัน บทบาทในการอบรม ความรู้ก่อนเข้าอบรม ในหัวข้อที่จัดอบรม วิธีการเข้ารับการอบรม
- 2) **การรับรู้ต่อการอบรมของผู้เข้าอบรม (ภาพรวม):** คุณภาพโดยรวมของคอร์สที่อบรม คุณภาพวิทยากร ความสอดคล้องของคอร์สอบรมต่องานในปัจจุบัน/อนาคต ประสิทธิภาพของคอร์สในการเพิ่มพูนความรู้และทักษะ เวลา/ระยะเวลาของคอร์ส การจัดการทั่วไปเกี่ยวกับคอร์ส แนวโน้มที่จะนำแนวคิดที่ได้เรียนรู้ไปใช้ แนวโน้มที่จะแนะนำคอร์สนี้ให้กับคนอื่นที่ทำงานแบบเดียวกัน
- 3) **ความคิดเห็นของผู้เข้าอบรม:** ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงโดยทั่วไป

วิธีการใช้เครื่องมือนี้

กระบวนกร/วิทยากร มีหน้าที่ดำเนินการใช้เครื่องมือนี้กับผู้เข้าอบรมเมื่อสิ้นสุดแต่ละคอร์สที่อบรม โดยข้อมูลที่ได้รับรวบรวมจากแบบฟอร์มแสดงความคิดเห็น กระบวนกร/วิทยากรจะนำมาใช้เพื่อจัดทำรายงานการอบรม

การสร้างการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น: บทที่ 1

แบบฟอร์มแสดงความคิดเห็นสำหรับผู้เข้าอบรม

เกริ่นนำ

ขอบคุณที่เข้าร่วมการอบรมครั้งนี้ เราขอเวลา 10 นาทีให้คุณตอบแบบสำรวจสั้น ๆ เกี่ยวกับประสบการณ์การเข้าอบรม การสำรวจครั้งนี้เป็นแบบไม่เปิดเผยชื่อ โดยคำตอบของคุณจะนำไปวิเคราะห์ร่วมกับคำตอบของผู้เข้าอบรมคนอื่น ๆ เพื่อให้ทีมงานทราบถึงประสิทธิภาพโดยรวมของการจัดอบรมในครั้งนี้

หากคุณยินดีที่จะให้ความคิดเห็น โปรดตอบคำถามต่อไปนี้

ส่วน ก. ข้อมูลผู้เข้าอบรม

1. คุณมีบทบาทอะไรในการอบรมครั้งนี้
 - ก. ผู้เข้าอบรม
 - ข. กระบวนกรร่วม
 - ค. อื่น ๆ (โปรดระบุ _____)
2. คุณมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่เข้าอบรมอยู่แล้วก่อนเข้าอบรมในระดับใด โปรดเลือกหนึ่งคำตอบ โดย 1 หมายถึง ฉันรู้เพียงเล็กน้อย และ 5 หมายถึง ฉันรู้เกือบทั้งหมดอยู่แล้ว

	1	2	3	4	5
บทที่ 1: ความสำคัญของการสร้างการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น					

ส่วน ข. การรับรู้ของผู้เข้าอบรม

1. โปรดตอบคำถามเกี่ยวกับการอบรมโดยรวมดังต่อไปนี้ โดยมีช่วงคะแนนระหว่าง 1 (ต่ำสุด) ถึง 5 (สูงสุด)

	1	2	3	4	5
ก. คุณให้คะแนนคุณภาพโดยรวมของคอร์สอบรมนี้เท่าไร					
ข. คุณให้คะแนนคุณภาพโดยรวมของวิทยากรเท่าไร					
ค. คุณให้คะแนนความเหมาะสมของระยะเวลาในการอบรมคอร์สนี้เท่าไร					
ง. คุณให้คะแนนการบริหารจัดการทั่วไปของการอบรมนี้เท่าไร (คุณพึงพอใจกับสถานที่จัดการอบรมหรือไม่ ผู้จัดการอบรมช่วยเหลือและใส่ใจความต้องการของคุณหรือไม่)					
จ. คุณให้คะแนนการอบรมครั้งนี้เท่าไรในแง่การเพิ่มพูนความรู้และทักษะ					
ฉ. คุณมั่นใจในการนำแนวคิดที่ได้จากการอบรมไปใช้ในอนาคต/ ในงานของคุณเท่าใด					
ช. คุณมีแนวโน้มจะแนะนำคอร์สการอบรมนี้ให้กับคนที่ทำงาน แบบเดียวกับคุณเท่าใด					

ส่วน ค. ความคิดเห็นของผู้เข้าอบรม

1. ระบุสองสิ่งที่คุณชอบเกี่ยวกับการอบรมและเนื้อหาการอบรมครั้งนี้ (มีช่วงการเรียนรู้ กิจกรรม หรือความรู้ อะไรใหม่ ๆ ที่คุณรู้สึกว่าเป็นประโยชน์)

2. ระบุสองสิ่งที่จะช่วยให้การอบรมนี้ดีขึ้นสำหรับผู้เข้าอบรมในอนาคต (มีอะไรที่คุณอยากให้เกิดขึ้นแต่ยังไม่มีในการอบรมนี้ คุณชอบรูปแบบการอบรมหรือไม่)

บทที่

2

การมีส่วนร่วม
ของวัยรุ่นในโรงเรียน
คู่มือสำหรับกระบวนการ

บทนำ

ขอต้อนรับสู่เนื้อหา บทที่ 2: การมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในโรงเรียน เนื้อหา บทนี้ต่อเนื่องจาก บทที่ 1: ความสำคัญของการสร้างการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น และถ้าเป็นไปได้ผู้เข้าอบรมควรเรียนจบเนื้อหาบทที่ 1 ก่อนที่จะเริ่มบทที่ 2

เช่นเดียวกับบทที่ 1 เนื้อหาบทที่สองของชุดการอบรมนี้ออกแบบมาเพื่อผู้เข้าร่วมอบรมต่างวัย ทั้งวัยรุ่นและผู้ใหญ่ เนื้อหาของบทนี้แบ่งออกเป็น 4 ช่วงการเรียนรู้ โดยใช้เวลาช่วงละ 2.5 ถึง 3.5 ชั่วโมง (รวมเป็น 13 ชั่วโมง) ซึ่งช่วงการเรียนรู้ต่าง ๆ ออกแบบมาเพื่อช่วยให้ผู้เข้าอบรมพัฒนาความรู้และทักษะในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นอย่างมีความหมายในบริบทของโรงเรียน การอบรมในบทนี้ใช้เทคนิคการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมได้ฝึกทักษะและพัฒนาแผนปฏิบัติการสำหรับโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในโรงเรียนหรือในสถาบันการเรียนรู้ประเภทอื่น

หลังจากทำกิจกรรมกระตุ้นความจำสั้น ๆ เกี่ยวกับพื้นฐานการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นแล้ว ผู้เข้าอบรมจะได้สำรวจว่าการมีส่วนร่วมในโรงเรียนมีลักษณะอย่างไรทั้งในบริบทการศึกษาในระบบและนอกระบบ เนื้อหาบทนี้เน้นการคำนึงถึงกลุ่มวัยรุ่นกลุ่มเปราะบาง เช่น วัยรุ่นหญิง หรือผู้ที่เปราะบางเนื่องจากอัตลักษณ์และภูมิหลังทางสังคมเศรษฐกิจ ผู้ที่อยู่ในภาวะวิกฤตด้านมนุษยธรรม และวัยรุ่นที่มีความพิการ

หลังจากกิจกรรมจัดทำแผนผังระบบเพื่อสำรวจจุดเริ่มต้นสำหรับการมีส่วนร่วมในบริบทของการทำงาน ผู้เข้าอบรมจะได้สำรวจเครื่องมือสนับสนุนสภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่เอื้อและเปิดรับการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นที่ใช้ได้จริง จากนั้นทุกคนจะได้ทำแผนปฏิบัติการ และประเมินความเสี่ยงด้านการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในโรงเรียนหรือสภาพแวดล้อมทางการศึกษา สำหรับกลุ่มผู้เข้าอบรมที่มีประสบการณ์ กระบวนการอาจเลือกเน้นกิจกรรมบางอย่างเป็นพิเศษโดยขึ้นอยู่กับบริบท กิจกรรมต่าง ๆ เชื่อมโยงกัน แต่สามารถทำเป็นกิจกรรมแยกส่วนได้หากจำเป็น

การอบรมนี้เหมาะกับวัยรุ่นและครู หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในแวดวงการศึกษา ซึ่งรวมถึงผู้บริหารโรงเรียน และผู้ที่ทำงานในแวดวงศึกษานอกระบบ ถ้ามีผู้เข้าอบรมที่คละกลุ่มอายุได้จะดีมาก แต่คนกลุ่มอายุเดียวกันก็สามารถเข้าอบรมได้ ในบทนี้มีกิจกรรมฝึกสร้างทักษะการรับฟังอย่างตั้งใจและการเห็นอกเห็นใจคนจากทุกกลุ่ม ตลอดจนจากภูมิหลังที่หลากหลาย การจัดอบรมบทนี้เหมาะกับกลุ่มผู้เข้าอบรมอย่างน้อย 6 คน ถึง 24 คน โดยใช้กระบวนการอย่างน้อย 2 คน โดยสามารถจับคู่กระบวนการเยาวชนหนึ่งคน (อายุ 18-30 ปี) กับผู้ใหญ่ (อายุ 30 ปีขึ้นไป) ถ้าทำได้ การอบรมสามารถแบ่งเป็น 3 หรือ 4 วัน โดยไม่แนะนำให้จัดกระบวนการนานเกิน 5 ชั่วโมงต่อวัน

โปรดกำหนดให้มีทีมคุ้มครองเด็กสำหรับกิจกรรมการอบรมที่สามารถให้ความช่วยเหลือด้านจิตสังคม เพื่อให้ผู้เข้าอบรมได้พูดคุยด้วยในกรณีที่เกิดความไม่สบายใจขึ้นหลังจากการพูดคุยในประเด็นที่อ่อนไหว โปรดอ่านบทแนะนำหลักสูตรสำหรับแนวทางด้านการปกป้องคุ้มครองเด็กสำหรับการอบรมทุกบท

สารบัญ บทที่ 2

.....
บทนำ	94
.....
ช่วงที่ 2.1: การมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในโรงเรียน	96
ระยะเวลา: 3.5 ชั่วโมง	
.....
ช่วงที่ 2.2 อะไรที่ส่งเสริมและขัดขวางการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายในโรงเรียน	109
ระยะเวลา: 2.5 ชั่วโมง	
.....
ช่วงที่ 2.3 กลยุทธ์และแนวทางแก้ไข	123
ระยะเวลา: 2.5 ชั่วโมง	
.....
ช่วงที่ 2.4 การมีส่วนร่วมในโรงเรียน จากความคิดสู่การปฏิบัติ	130
ระยะเวลา: 3.5 ชั่วโมง	
.....
ภาคผนวก	136

ช่วงที่ 2.1: การมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในโรงเรียน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. สร้างความกลมเกลียวและความไว้วางใจระหว่างคนต่างวัย
2. ผู้เข้าอบรมได้นำความเข้าใจเรื่องการมีส่วนร่วมไปใช้กับระบบโรงเรียน
3. ระบุจุดเริ่มต้นในการสร้างการมีส่วนร่วมในโรงเรียน
4. ระบุปัจจัยทางสังคม/กลุ่มประชากรที่อาจมีผลต่อการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในการบริหารโรงเรียน
5. สำรวจบริบทการมีส่วนร่วมในระดับโรงเรียนของผู้เข้าอบรม รวมทั้งพิจารณาการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นกลุ่มเปราะบางในโรงเรียนและบริบททางการศึกษาอื่น ๆ

กิจกรรม

กิจกรรมที่ 1: แนะนำเข้าสู่บทที่สองและทบทวนข้อตกลงการอยู่ร่วมกัน

กิจกรรมที่ 2: อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (CRC) และทบทวนหลักการสำคัญเกี่ยวกับการสร้างการมีส่วนร่วมในบริบทของโรงเรียน

กิจกรรมที่ 3: ค้นหาจุดตั้งต้นด้วยการวาดแผนผังระบบการศึกษา

กิจกรรมที่ 4: ถอดบทเรียนด้วยกิจกรรมไหลเลี้ยงปลา

ระยะเวลา

3.5 ชั่วโมง

อุปกรณ์

- สำเนาข้อตกลงการอยู่ร่วมกันจากบทที่ 1
- สำเนาเอกสารหรือฟลิปชาร์ตแสดงองค์ประกอบการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายของวัยรุ่นตามแผนภูมิในหน้า 98
- สำเนาเอกสารหรือฟลิปชาร์ตที่เขียน 9 ข้อกำหนดพื้นฐานเพื่อการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นอย่างมีประสิทธิภาพและมีจริยธรรม
- ฟลิปชาร์ต
- ปากกามาร์กเกอร์

หมายเหตุสำหรับกระบวนการ

เริ่มช่วงนี้โดยอธิบายจุดประสงค์โดยรวมของบทที่ 2 และช่วงการเรียนรู้นี้ ในกรณีที่อบรมเนื้อหาบทนี้เพียงบทเดียว ไม่ต้องอ้างอิงถึงบทที่หนึ่งในช่วงแนะนำบทเรียน และให้ทำกิจกรรมสร้างข้อตกลงการอยู่ร่วมกันแบบเต็มกิจกรรม ถ้ากลุ่มผู้เข้าอบรมได้ผ่านบทที่ 1 มาแล้ว ให้ใช้เวลาสักครู่ทบทวนข้อตกลงการอยู่ร่วมกันที่ช่วยกันกำหนดไว้ก่อนหน้านี้ร่วมกัน

กิจกรรมที่ 1: เกริ่นนำและทำความรู้จักกัน

วัตถุประสงค์:	สร้างความกลมเกลียวและความไว้วางใจระหว่างคนต่างวัยอย่างต่อเนื่อง
เวลา:	40 นาที
อุปกรณ์:	สำเนาข้อตกลงการอยู่ร่วมกันจากบทที่ 1 สำเนาแผนภูมิองค์ประกอบสำคัญของ การมีส่วนร่วมหรือเขียนแผนภูมิลงบนฟลิปชาร์ต

กระบวนการ:

ส่วน ก: สร้างความคุ้นเคย

1. ถ้าผู้เข้าอบรมยังไม่เคยพบกัน ให้แต่ละคนบอกชื่อและกิจกรรมที่ชอบทำตอนเป็นวัยรุ่น อย่าลืมขอบคุณทุกคนที่ให้ข้อมูล แล้วหาจุดเชื่อมโยงโดยใช้ความเหมือนหรือความเฉพาะตัวของกิจกรรมที่ผู้เข้าอบรมชอบทำ
2. **อุ่นเครื่องด้วยกิจกรรมวัดความเหมือนในมิติสังคม**
กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมสำรวจความหลากหลายและอัตลักษณ์ของผู้เข้าอบรมที่สนุกและปลอดภัยให้ผู้เข้าอบรมเรียงแถวจัดอันดับจำนวน “มากที่สุด” ถึง “น้อยที่สุด” ในหมวดต่อไปนี้
ตัวอย่างหมวดหมู่ที่ใช้เรียงแถว เช่น
 - เดือนเกิด
 - ระยะทางจากต้นทางถึงสถานที่อบรม
 - จำนวนภาษาที่พูดได้
 - ความชอบเพลงป๊อปเกาหลี
3. **สะท้อนความคิด:** ขอให้ผู้อบรมนึกถึงคุณลักษณะทั้งที่มองเห็นได้และมองเห็นไม่ได้ของทุกคนในที่อบรม เราอาจพบว่าเรามีหลายสิ่งเหมือนกัน และในขณะเดียวกันทุกคนก็มีเอกลักษณ์ในแบบของตัวเอง

การจัดกระบวนการออนไลน์

ให้ทุกคนยกนิ้วโป้งขึ้นถ้าให้คะแนนตัวเองอยู่ในระดับ “มากที่สุด” ของหมวดหมู่ และคว่ำนิ้วโป้งลงถ้าคิดว่าตัวเอง “น้อยที่สุด” หรืออาจให้พิมพ์เลข 1-10 ลงในช่องแชตเพื่อให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ถูกผิดไม่ใช่เรื่องสำคัญ เพราะสิ่งที่สำคัญคือให้ทุกคนได้บอกเรื่องของตัวเองและเปรียบเทียบกันเล็ก ๆ น้อย ๆ เช่น

- ระยะทางจากบ้านถึงสถานที่อบรม
- จำนวนภาษาที่พูดได้
- สูดยอดแฟนเพลงเกาหลี
- สูดยอดहनอนหนังสือ
- สูดยอดน้กเต้น

4. เดือนผู้เข้าอบรมเรื่องการให้และใช้พื้นที่ คนที่มั่นใจในการพูดอาจนับในใจจาก 1 ถึง 5 หรือ 6 เพื่อดูว่ามีคนอื่นอยากพูดหรือไม่และชวนคนที่มักไม่ค่อยได้พูดให้ออกมาเล่าความคิดหรือแสดงความคิดเห็นด้วย เพราะเสียงของทุกคนมีค่าเท่ากัน

ส่วน ข: อธิบายแผนการเรียนรู้ในบทที่สองโดยอ้างอิงองค์ประกอบของการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมาย

กรณีที่จัดอบรมบทที่ 2 เพียงอย่างเดียวให้ผู้เข้าอบรม แนะนำให้คุณทบทวนเนื้อหาบทที่ 1 แล้วเลือกบางกิจกรรมมาทำเพื่อให้แนวคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับการสร้างการมีส่วนร่วม เช่น องค์ประกอบของการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายและข้อกำหนด 9 ข้อ แต่ถ้าผู้เข้าอบรมผ่านบทที่ 1 มาแล้ว สามารถทบทวนความจำของผู้เข้าอบรมด้วยกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. อ่านคำอธิบายช่วงการเรียนรู้ต่อไปนีให้ผู้เข้าอบรมฟัง (อาจเตรียมสไลด์ขึ้นจอไปด้วย)

ช่วงที่ 2.1 เป็นเรื่องเกี่ยวกับหลักการที่ช่วยสร้าง **พื้นที่** และกระบวนการมีส่วนร่วมในสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่คำนึงถึงทุกคน บอกผู้เข้าอบรมด้วยว่าทีมผู้จัดอบรมหวังว่าช่วงการเรียนรู้เหล่านี้จะเป็นพื้นที่ที่พวกเขา/วัยรุ่น จะสามารถสำรวจและแสดงมุมมองและความคิดเห็นได้อย่างอิสระ (ปรับคำพูดให้เหมาะกับกลุ่มผู้ฟัง)

ช่วงที่ 2.2 เป็นเรื่องเกี่ยวกับอุปสรรคและความสัมพันธ์เชิงสังคมในระบบโรงเรียนที่ไม่หยุดนิ่ง ซึ่งอาจทำให้วัยรุ่นได้หรือไม่ได้โอกาสที่จะมี**ผู้ฟัง**

ช่วงที่ 2.3 จะพูดถึงเครื่องมือและแนวทางแก้ไขที่จะช่วยให้วัยรุ่นมี**เสียง** และได้มีโอกาสพูดหรือร่วมมือกับผู้ใหญ่ในเรื่องที่สำคัญกับตัวเอง

ช่วงที่ 2.4 เป็นโอกาสที่จะเปลี่ยนความคิดให้กลายเป็นการกระทำ ซึ่งทำได้โดยการวางแผนปฏิบัติการเพื่อให้ความเห็นของวัยรุ่นส่ง**อิทธิพล** ต่อประเด็นที่สำคัญต่อตนเอง ซึ่งผู้เข้าอบรมสามารถต่อยอดจากแผนปฏิบัติการที่ทำไว้ในบทที่ 1 หรือเลือกทำงานในหัวข้อใหม่จากแรงบันดาลใจที่ได้จากบทเรียนและเนื้อหาในบทที่ 2

2. ทบทวนองค์ประกอบของการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมาย³⁵ เพื่อสำรวจการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายของวัยรุ่นในสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ดังนั้นเราต้องพิจารณาถึง พื้นที่ ผู้ฟัง เสียง และอิทธิพล ถามผู้เข้าอบรมว่ามีใครจำได้หรือไม่ว่าแนวคิดเหล่านี้มาจากไหน

ให้เวลาคิดและย้ายกับผู้เข้าอบรมถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ของการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมาย ดูภาพด้านล่าง³⁶

³⁵ Lundy, L. (2007). 'Voice' is not Enough: Conceptualising Article 12 of the United Nations Convention on the Rights of the Child." British Educational Research Journal 33 (6): 927-942. <https://doi.org/10.1080/01411920701657033>.

³⁶ UNICEF. (2020). Engaged and heard! Guidelines on Adolescent Participation and Civic Engagement

3. อ้างอิงกลับไปถึงกิจกรรมทำท่าแสดงภาพละครในบทแรก (ช่วงที่ 1.2, กิจกรรมที่ 3 ส่วนที่ 3) ถ้าผู้เข้าอบรมจำไม่ได้หรือยังไม่เคยอบรมบทที่ 1 ก็ให้ฝึกทำท่าทางใหม่ในตอนนี้) จากนั้นอ่านข้อความด้านล่างเมื่ออ่านแต่ละข้อความจบ ให้ผู้เข้าอบรมทำท่าแสดงถึงองค์ประกอบของการมีส่วนร่วมจากโมเดลด้านบน
 - **พื้นที่:** วัยรุ่นต้องการโอกาสที่ปลอดภัยในการได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยมีพื้นที่และเวลาในการคิดและแสดงออกถึงมุมมองและความคิดเห็น
 - **ผู้ฟัง:** มุมมองของวัยรุ่นจะต้องได้รับการรับฟังและพิจารณาอย่างจริงจังโดยผู้มีบทบาทที่มีอำนาจหน้าที่นำไปปฏิบัติต่อได้ (เช่น เจ้าหน้าที่รัฐ พ่อแม่ เจ้าหน้าที่สังคมสงเคราะห์ แพทย์ ฯลฯ)
 - **เสียง:** วัยรุ่นควรได้รับข้อมูลอย่างเหมาะสมประกอบการแสดงมุมมอง และควรสามารถเลือกใช้ช่องทางการสื่อสารเพื่อแสดงมุมมองและเจรจาตัดสินใจตามต้องการได้ (เช่น การแสดงออกด้วยคำพูด ละครสร้างสรรค์ ศิลปะ สื่อดิจิทัล ฯลฯ)
 - **อิทธิพล:** มุมมองของวัยรุ่นควรได้รับการพิจารณาอย่างเหมาะสม โดยวัยรุ่นควรได้รับข้อมูลเกี่ยวกับผลลัพธ์ว่าความคิดเห็นของพวกเขาส่งอิทธิพลต่อการตัดสินใจมากน้อยเพียงใด

เคล็ดลับสำหรับกระบวนการ

สำหรับรายละเอียดเกี่ยวกับองค์ประกอบและข้อกำหนดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมาย ให้ดูที่บทที่ 1 และสามารถปรับเปลี่ยนกิจกรรมนี้ได้ตามจำเป็นหากผู้เข้าอบรมไม่คุ้นเคยกับแนวคิดที่ได้ให้ไว้ในบทที่ 1

กิจกรรมที่ 2: หลักการสำคัญเกี่ยวกับการสร้างการมีส่วนร่วม ในบริบทของโรงเรียน

 วัตถุประสงค์:	สร้างความกลมเกลียวและความไว้วางใจระหว่างคนต่างวัยอย่างต่อเนื่อง
 เวลา:	50 นาที
 อุปกรณ์:	สำเนาเอกสารหรือกระดาษฟลิปชาร์ตที่เขียน 9 ข้อกำหนดพื้นฐานเพื่อการมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพและมีจริยธรรมเอาไว้ และสำเนากรณีศึกษาสำหรับแต่ละกลุ่ม

กระบวนการ:

กิจกรรมช่วงนี้เริ่มจากให้ผู้เข้าอบรมพูดคุยกันในกลุ่มเล็ก แล้วกลับมารวมกันเพื่อพูดคุยเป็นกลุ่มใหญ่ก่อนที่จะเริ่มวิเคราะห์กรณีศึกษา

ส่วน ก: การพูดคุยกลุ่มเล็ก

ขอให้แต่ละกลุ่มมอบหมายให้มีคนจดบันทึกประจำกลุ่มเพื่อเขียนความคิดของทุกคนลงบนกระดาษฟลิปชาร์ต โดยให้พูดคุยประเด็นคำถามต่อไปนี้

- ประเด็นเกี่ยวกับการศึกษาเรื่องใดบ้างที่สำคัญกับวัยรุ่นที่สุด
- ทำไมวัยรุ่นจึงควรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในโรงเรียน
- การมีส่วนร่วมมากขึ้นของวัยรุ่นจะทำให้เกิดผลอย่างไรและทำไมการมีส่วนร่วมจึงสำคัญ

เคล็ดลับสำหรับกระบวนการ

- กิจกรรมนี้ผู้เข้าอบรมจะแบ่งกลุ่มกันไปนำเสนอ/ระดมความคิดเกี่ยวกับข้อกังวลสำคัญ ๆ สำหรับวัยรุ่นในสภาพแวดล้อมของโรงเรียน (เช่น การกลั่นแกล้งรังแก/การไม่ได้เป็นส่วนหนึ่ง การขาดเรียน คุณภาพการสอน การรับมือกับโควิด-19 กิจกรรมนอกหลักสูตร โภชนาการ การปกครองในโรงเรียน และอิทธิพลของสถานักเรียน)
- ถ้าผู้เข้าอบรมทั้งหมดมีทั้งผู้ใหญ่และวัยรุ่นปนกัน ในกิจกรรมนี้ให้แบ่งกลุ่มโดยแยกผู้ใหญ่และวัยรุ่นเป็นคนละกลุ่ม เพื่อให้วัยรุ่นได้มีพื้นที่และสะดวกใจที่จะสำรวจ และพูดถึงข้อกังวลกับเพื่อนวัยรุ่นด้วยกันก่อนนำเสนอต่อผู้เข้าอบรมกลุ่มใหญ่
- ขอให้บางกลุ่มอาสาออกมาเล่าสิ่งที่ค้นพบจากการพูดคุย (สูงสุดสองกลุ่มในตอนนี่) โดยบอกให้ทุกคนทราบว่าเราจะกลับมาพูดคุยกันอีกภายหลังระหว่างอบรมเนื้อหาบทนี้

ส่วน 2 : ตัวอย่างของการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมาย

1. พูดคุยกันในกลุ่มผู้เข้าอบรมทั้งหมด (5-10 นาที):
ถามหนึ่งหรือสองคำถามต่อไปนี้
 - ปัจจุบันในโรงเรียนมีกลไกหรือกิจกรรมใดที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายบ้าง (สถานักเรียน เจ้าหน้าที่ประสานงานผู้ปกครอง กล้องรับความคิดเห็น ฯลฯ)
 - วัยรุ่นมีโอกาสแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับส่วนใดของหลักสูตรการเรียนการสอน โรงอาหาร และการบริหารโรงเรียนหรือไม่ เราจะมีโอกาสปรับปรุงเรื่องนี้อย่างไรบ้าง
 - อะไรที่คุณอยากให้มีในโรงเรียนของคุณหรือโรงเรียนในภูมิภาคมากเป็นพิเศษ
2. เตรียมการพูดคุยกลุ่มย่อย (15-20 นาที)
กรณีศึกษาในหน้าถัดไปมีตัวอย่างของการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายซึ่งก้าวไปถึงระดับระบบการศึกษาในประเทศไทย แจกสำเนากรณีศึกษาให้ทุกกลุ่มและขอให้แต่ละกลุ่มช่วยกันระบุนว่าอะไรที่ทำให้การมีส่วนร่วมดังกล่าวมีความหมาย ให้เขียนไต่เตี้ยทั้งหมดบนกระดาษโพสต์อิท และให้ผู้เข้าอบรมทำกิจกรรมนี้โดยแบ่งเป็นกลุ่มย่อย
3. ถอดบทเรียนร่วมกับทุกกลุ่ม ให้ทุกกลุ่มอธิบายสิ่งที่พบและเปรียบเทียบว่าแต่ละกลุ่มเห็นองค์ประกอบของการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายที่เหมือนหรือต่างกันอย่างไรจากเรื่องราวในกรณีศึกษา

กรณีศึกษา³⁷

ระริน สถิตธนาสาร หรือเรียกชื่อสั้น ๆ ว่า ลิลลี่ เด็กหญิงอายุ 12 ปี ทำกิจกรรมรณรงค์เพื่อหยุดการใช้พลาสติกชนิดใช้ครั้งเดียวทิ้งในประเทศไทย เธอมีเป้าหมายชัดเจนโดยกล่าวว่า “หนูอยากให้การหยุดใช้พลาสติกกลายเป็นธรรมเนียมปฏิบัติในสังคมเหมือน ๆ กับธรรมเนียมที่ว่าเราควรเป็นคนสุภาพ”

ลิลลี่เริ่มกิจกรรมรณรงค์ตั้งแต่อายุเพียง 8 ปี โดยการเคลื่อนไหวนี้ได้กลายเป็นการเดินทางที่สร้างแรงบันดาลใจให้กับเธอ “เหตุผลที่หนูเริ่มเคลื่อนไหวเรื่องนี้เป็นเพราะครั้งหนึ่งหนูไปที่ยววันหยุดพักผ่อนที่ทะเล แล้วก็เห็นขยะเต็มชายหาดไปหมด ทำให้อยากเก็บขยะพวกนั้นขึ้นมา” ลิลลี่บอก “แต่หนูก็รู้ว่าวันรุ่งขึ้นขยะก็จะกลับมาเหมือนเดิมอีก”

ตั้งแต่นั้นมา ลิลลี่ก็เริ่มลอบบี้ผู้บริหารบริษัทเอกชนและเจ้าหน้าที่รัฐที่มีชื่อเสียง ปัจจุบันเธอทำงานใกล้ชิดกับกระทรวงศึกษาธิการในประเทศไทยเพื่อพัฒนารายวิชาที่เกี่ยวกับระบบนิเวศและผลกระทบของสังคมมนุษย์ต่อระบบนิเวศ

แต่เส้นทางที่ผ่านมาก็ไม่ใช่เรื่องง่าย

ปฏิกิริยาในช่วงต้นจากผู้นำบริษัทและเจ้าหน้าที่รัฐสร้างความสับสนให้อย่างมาก ไม่นานลิลลี่กับเพื่อนก็ได้เข้าใจว่าหลักสำคัญที่จะทำให้มีคนรับฟังอยู่ที่การลงมือทำอย่างไม่ลดละและความคิดสร้างสรรค์ “หนูเน้นที่คนที่มีอำนาจเพราะหนูคิดว่ามันเหมือนกับปรากฏการณ์พีระมิดที่จะทำให้ผลกระทบไหลจากบนลงล่างแล้วทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้น” ลิลลี่บอก

“ตอนแรกพวกเขาคิดว่าหนูหลงทาง แต่หนูก็ไปอยู่กระทรวงที่เกี่ยวข้องนาน ๆ พร้อมกับป้ายรณรงค์ต่าง ๆ จนกระทั่งมีคนรับฟังสิ่งที่พวกเราจะสื่อสาร หนูกับเพื่อนยืนหยัดอยู่ที่นั่น เขียนข้อความต่าง ๆ จนหน่วยงานราชการจะต้องลงมือทำอะไรสักอย่าง”

สำหรับลิลลี่แล้ว สิ่งสำคัญคือวัยรุ่นต้องคุยกันประเด็นที่กลุ่มตนเองห่วงใยแล้วมารวมหาไอเดียและทางแก้ไขร่วมกัน “ถ้าคุณรักมหาสมุทร ก็ให้ลองหาแนวทางสร้างสรรค์เพื่ออนุรักษ์และปกป้องสิ่งมีชีวิตในทะเลดู” ลิลลี่พูด ลิลลี่เล่าถึงแนวโน้มสำคัญ 3 ข้อที่ส่งผลให้มีการเคลื่อนไหวของวัยรุ่นที่เพิ่มมากขึ้น “เดี๋ยวนี้คนเข้าถึงข้อมูลและช่องทางออนไลน์ได้ง่าย” ลิลลี่บอก และการมีโอกาสสัมผัสข้อมูลเหล่านี้ก็แปลว่าปัจจุบันเด็ก ๆ มีความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ ได้มากกว่าเดิม

ข้อที่สอง คือ การเติบโตของสื่อสังคมออนไลน์ทำให้วัยรุ่นแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด และสิ่งที่ชอบกับเพื่อน วัยรุ่นด้วยกันได้ง่าย ซึ่งเป็นการขยายขอบเขตอิทธิพลความคิดของวัยรุ่น จากโรงเรียนถึงเพื่อน ถึงครอบครัว และถึงทั่วโลก

ข้อสุดท้ายลิลลี่บอกว่า การเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายยังทำให้เห็นถึงปัญหาความไม่เป็นธรรมที่มีอยู่ทั่วโลก ซึ่งยังคงขาดการลงมือเพื่อแก้ไขปัญหาล่าช้า

วัยรุ่นเบื่อหน่ายกับปัญหาหลายเรื่องที่ขาดความคืบหน้าในการแก้ปัญหา แต่ปัจจุบันพวกเขาสามารถทำให้มีคนฟังเสียงของตนเอง และสามารถขอการสนับสนุนจากคนที่คิดแบบเดียวกันได้

³⁷ ประยุกต์จาก Luther, Siri. (2019, August 11). *Wisdom from youth – rising agents of change*. UNICEF East Asia & Pacific. <https://blogs.unicef.org/east-asia-pacific/wisdom-youth-rising-agents-change/>

ในการประชุมกับยูนิเซฟซึ่งลิลลี่พูดถึงงานและสิ่งที่เธอทำเพื่อหยุดการใช้พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียวทั้งเป็นช่วงที่สร้างแรงบันดาลใจมาก โดยมีหลาย ๆ ครั้งที่ลิลลี่พูดถึงการสนับสนุนจากพ่อแม่ซึ่งมีความสำคัญต่อตัวเธอ

โดยทั่วไปแล้วผู้ใหญ่มีหน้าที่หลักในการหนุนเสริมศักยภาพของวัยรุ่นอยู่สองข้อ ข้อแรกคือ ผู้ใหญ่ควรต้องปลูกฝังและส่งเสริมความคิดที่ว่า วัยรุ่นมีพลังในการริเริ่มพูดคุยและสร้างการเปลี่ยนแปลงในเรื่องสำคัญ ๆ

อีกข้อคือ ผู้ใหญ่ควรรักษาความใส่ใจของเด็ก ๆ ไว้พร้อมกับช่วยจุดประกายความรักในสิ่งที่ทำ ซึ่งจะช่วยให้เด็กเติบโตขึ้นอย่างที่เราเชื่อว่าพวกเขาจะเป็นได้ในอนาคต ในขณะที่เดียวกันผู้ใหญ่ก็ต้องรับฟังอย่างจริงจังโดยไม่ทำลายความน่าเชื่อถือของพวกเขา จริง ๆ แล้วถือเป็นข้อดีที่เด็ก ๆ ยังไม่ต้องถูกรบกวนจากภาระใน “โลกแห่งความจริง” เช่น ความมั่นคงทางการเงิน งานที่มั่นคง และอื่น ๆ เพราะเด็กจะได้มีโอกาสคิดโดยปราศจากอุปสรรคต่าง ๆ ที่สังคมสร้างขึ้น

เยาวชนสามารถใช้เวลาคิดและแสดงออกเพื่อสนับสนุนโลกในแบบที่พวกเขาอยากให้เป็น โดยปราศจาก “อคติจากความเป็นจริง” ใด ๆ นอกจากนี้วัยรุ่นยังไม่ถูกจำกัด ไม่แปดเปื้อน และยังห่างจากความเป็นจริงที่โหดร้ายหลายอย่างในโลกยุคใหม่ หากเราตระหนักว่าความใส่ใจของวัยรุ่นเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ ก็ควรใช้เสียงของคนรุ่นใหม่เหล่านี้เป็นเข็มทิศนำทางสู่การพัฒนาด้านการเมือง เศรษฐกิจสังคม และสิ่งแวดล้อม

“การเปลี่ยนแปลงไม่ใช่ศัตรู” ลิลลี่พูดอย่างมั่นใจ “มันเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาหลายพันปีแล้ว เราไม่ควรกลัวการเปลี่ยนแปลงเพียงเพราะคิดว่าเป็นทางเลือกที่ปลอดภัยที่สุด หรือเพราะเราคุ่นเคืองกับสิ่งที่เป็นอย่างนี้อยู่ ตอนแรกถึงจะดูน่ากลัว แต่เราช่วยกันทำให้การเปลี่ยนแปลงนั้นสำเร็จได้”

ในฐานะผู้ใหญ่ เราควรเตือนตัวเองในเรื่องนี้ให้บ่อยขึ้นด้วย

เคล็ดลับสำหรับกระบวนการ

ระหว่างการพูดคุย คุณอาจอ้างอิงถึงองค์ประกอบ 4 ข้อของการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น (พื้นที่ เสียง ผู้ฟัง อิทธิพล) และ 9 ข้อกำหนดฯ ซึ่งกล่าวไว้ว่า

การมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายของเด็กและวัยรุ่นจะต้อง ...³⁸

1. โปร่งใส มีข้อมูลชัดเจนและครบถ้วน
 2. อิสระ (เป็นไปโดยสมัครใจ) เกิดขึ้นจากเจตจำนงเสรีของเด็ก ๆ
 3. ให้ความเคารพ ทุกคนให้ความใส่ใจสิ่งที่เด็ก ๆ แสดงออกอย่างเหมาะสม
 4. สอดคล้องกับบริบท การมีส่วนร่วมดังกล่าวสมเหตุสมผลสำหรับเด็ก ๆ
 5. เป็นมิตร (ต่อเด็ก) มอบประสบการณ์ที่ปรับให้เข้ากับความต้องการและความสนใจของเด็กแต่ละคน
 6. ไม่แบ่งแยกและเลือกปฏิบัติ ทุกคนรู้สึกว่าจะสามารถมีส่วนร่วมได้ในแบบของตนเอง
 7. ปลอดภัย เด็ก ๆ รู้สึกได้รับการคุ้มครองป้องกันจากอันตราย
 8. ได้รับการสนับสนุน ทุกคนที่มีส่วนร่วมรู้สึกว่าตนเองมีความพร้อม
 9. มีการตอบสนอง (ร่วมรับผิดชอบ) เด็ก ๆ ต้องได้รับทราบว่ามีใครดำเนินการอย่างไรกับความคิดเห็นของพวกเขา
- ในฐานะกระบวนการ หากคุณต้องการใช้เวลาให้กลุ่มผู้เข้าอบรมเรียนรู้เรื่อง 9 ข้อกำหนดฯ ให้อ้างอิงกิจกรรมในบทที่ 1 ในหัวข้อดังกล่าว

³⁸ We Are Here, a Child Participation Toolbox

กิจกรรมที่ 3: ค้นหาจุดตั้งต้น

วัตถุประสงค์:	วาดแผนผังระบบการศึกษาและจุดตั้งต้นสำหรับการมีส่วนร่วมในโรงเรียนและอำเภอ/เขต
เวลา:	1.5 ชั่วโมง
อุปกรณ์:	ฟลิปชาร์ต ปากกามาร์กเกอร์

กระบวนการ:

กระบวนการนี้ประกอบด้วย 3 ส่วน โดยเริ่มจากการพูดคุยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในโรงเรียน ตามด้วยการวาดแผนผังระบบโรงเรียน และการถอดบทเรียน

ส่วน ก: การมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในโรงเรียนที่พบได้โดยทั่วไป

1. เริ่มด้วยการพูดกับผู้เข้าอบรมด้วยวลี **ถ้าเป็นเรื่องของเรา เราต้องได้มีส่วนร่วม**
2. ให้ทุกคนจับคู่แล้วใช้เวลาสองสามนาทีแลกเปลี่ยนกันว่า
 - ก. วลีดังกล่าวมีความหมายอย่างไรกับตัวเอง
 - ข. วลีนี้มีความหมายอย่างไรในบริบทของโรงเรียนตัวเอง
3. บอกผู้เข้าอบรมว่าวลีนี้เกิดขึ้นในโปแลนด์ในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 15 แต่ถูกนำมาใช้ไม่นานมานี้ในชุมชนที่เคลื่อนไหวด้านสิทธิผู้พิการ และปัจจุบันมักนำมาใช้สื่อสารเรื่องความต้องการมีส่วนร่วมเชิงรุกของวัยรุ่นเช่นกัน

“ข้อความนี้ใช้สื่อสารในความหมายว่า การกำหนดนโยบายโดยผู้แทนคนใดไม่ควรเกิดขึ้นโดยปราศจากการมีส่วนร่วมโดยตรงและอย่างเต็มตัวของสมาชิกในกลุ่ม (ต่าง ๆ) ที่ได้รับผลกระทบจากนโยบายนั้น ๆ ซึ่งในยุคปัจจุบันมักหมายถึงกลุ่มชาติ ชาติพันธุ์ กลุ่มผู้มีความพิการ หรือกลุ่มต่าง ๆ ที่มักถูกเบียดให้ไปอยู่ชายขอบ ทั้งในแง่โอกาสทางการเมือง สังคม และเศรษฐกิจ”³⁹
4. ถามผู้เข้าอบรมว่า คุณคิดว่าในที่ที่คุณอยู่ วัยรุ่นมีส่วนร่วมในโรงเรียนในลักษณะใดบ้างที่เหมือนกัน แล้วคิดว่าทำไมถึงเป็นอย่างนั้น

ตัวอย่างคำตอบ: *สภานักเรียน กล้องรับความคิดเห็น ตัวแทนนักเรียน*
5. ถามผู้เข้าอบรมว่า การมีส่วนร่วมด้านการศึกษาและการดำเนินการในโรงเรียนส่วนไหนบ้างที่มักไม่ค่อยเห็นการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น แล้วคิดว่าทำไมถึงเป็นอย่างนั้น

ตัวอย่างคำตอบ: *งบประมาณ การตัดสินใจเรื่องรถรับส่ง เนื้อหาหลักสูตร วิธีการประเมิน*

บอกไว้: กระบวนการเหล่านี้มีความซับซ้อนสูง จึงต้องใช้เวลาและความทุ่มเทของผู้ใหญ่เพื่อให้สามารถรวมวัยรุ่นไว้ในกระบวนการด้วยได้
6. ให้ผู้เข้าอบรมดูข้อมูลต่อไปนี้

³⁹ Wikipedia. (n.d.). *Nothing About Us Without Us*. https://en.wikipedia.org/wiki/Nothing_About_Us_Without_Us

ตัวอย่างการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในระดับโรงเรียนที่พบได้โดยทั่วไป

- ระบบบัดดี้ (คูหู) และกิจกรรมรณรงค์โดยนักเรียนเรื่องการลดการรังแกและความรุนแรง รวมถึงความรุนแรงด้วยเหตุแห่งเพศ
- กล้องรับความคิดเห็น
- การต่อต้านการโกงโดยตระหนักถึงนโยบายและกฎหมาย และการใช้กลไกการแจ้งเหตุ
- ชมรมในโรงเรียน ซึ่งเป็นพื้นที่ปลอดภัยในการพัฒนาทักษะชีวิต ทักษะความเป็นผู้นำ และสำรวจความสามารถ และทักษะ และ/หรือทำงานร่วมกันเพื่อขับเคลื่อนประเด็นต่าง ๆ เช่น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ หรือความรุนแรงในโรงเรียน
- สถานักเรียนซึ่งทำหน้าที่ส่งอิทธิพลให้เกิดแนวปฏิบัติ และนโยบายที่ช่วยเพิ่มน้ำหนักเสียงหรือความคิดเห็นของนักเรียน
- บทบาทในการช่วยอำนวยความสะดวกด้านการเข้าถึงต่าง ๆ ให้นักเรียนที่มีความพิการ
- บทบาทในการระบுவัยรุ่นที่ไม่ได้เรียนหนังสือและทำให้ได้สมัครเข้าเรียน
- บทบาทด้านการสื่อสารในโรงเรียน เช่น ทำหนังสือพิมพ์โรงเรียน หรือประกาศประจำวัน
- มีส่วนร่วมสนับสนุนการแสดงความคิดเห็นในโรงเรียนและในชุมชนวงกว้างเกี่ยวกับเรื่องที่สำคัญต่อตนเอง
- การประท้วงอย่างสันติที่โรงเรียน เช่น การทำกิจกรรม Fridays for Future เพื่อเคลื่อนไหวเรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
- บทบาทในการปรับปรุงบริการในโรงเรียน เช่น รถรับส่ง โรงอาหาร และบรรยากาศในโรงเรียน (เช่น สวน หรือการปรับปรุงอาคารด้วยวิธีใดวิธีหนึ่ง)

เคล็ดลับสำหรับกระบวนการ

คุณสามารถให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับชมรมของนักเรียนได้จากรายการด้านล่างเพื่อเปิดประเด็นพูดคุย นอกจากนี้ยังสามารถใช้กรณีศึกษาเกี่ยวกับการริเริ่มเพื่อสุขภาพจิตที่ดำเนินการโดยนักเรียนที่มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในอิหร่านในภาคผนวก 2 ได้อีกด้วย

ชมรมของเด็กสร้างผลกระทบอย่างไร⁴⁰

เด็กและวัยรุ่น: รู้สึกดีที่ได้อยู่ในชมรม ได้สร้างความมั่นใจ ความพึงพอใจในตนเอง มีโอกาสส่งเสียงแสดงความคิดเห็น รู้สึกเชื่อมโยงกับโรงเรียนและเพื่อนนักเรียนด้วยกัน มีประสบการณ์ได้เป็นผู้นำและได้พัฒนาทักษะการสื่อสารและการแก้ปัญหา

เจ้าหน้าที่โรงเรียน: ได้รับทราบข้อกังวลของเด็กและวัยรุ่นเกี่ยวกับความปลอดภัยและความรุนแรง มีความเคารพต่อทักษะและความเป็นผู้นำของเด็ก

โรงเรียน: ตระหนักเรื่องความปลอดภัยและการปกป้องคุ้มครองเด็กมากขึ้น อัตราการเข้าเรียนของเด็กมากขึ้น สภาพแวดล้อมของโรงเรียนมีความปลอดภัยมากขึ้น และมีความตระหนักถึงความสามารถของเด็กและวัยรุ่นในการส่งเสริมความปลอดภัยมากขึ้น

ชุมชน: ได้เรียนรู้ข้อกังวลของเด็กและวัยรุ่นเกี่ยวกับความปลอดภัยและความรุนแรง มีความเคารพต่อทักษะและความเป็นผู้นำของเด็ก

⁴⁰ Currie, V., Wright, L., & Manion, K. (2021). [Children's Clubs and their Role in Safeguarding Children from Violence in Schools: A Guide for Children and Young People in Children's Clubs](#). Based on findings from a global research study on children's clubs. International Institute for Child Rights and Development and End Violence.

สรุป:

- วิทยาลัยมีส่วนร่วมในโรงเรียนได้หลายวิธี เช่น ในสภาโรงเรียน ชมรมของโรงเรียน และการรณรงค์เคลื่อนไหวกิจกรรมต่าง ๆ ที่สำคัญ
- มีการตัดสินใจหลายด้านที่วิทยาลัยไม่มีโอกาสได้มีส่วนร่วม เช่น เรื่องงบประมาณ การพัฒนาหลักสูตร และการจ้างเจ้าหน้าที่
- การมีส่วนร่วมมีได้หลายระดับ ตั้งแต่ระดับกระทรวง อำเภอ/เขต คณะกรรมการบริหารสถานศึกษา สภาโรงเรียน ชมรมต่าง ๆ ของนักเรียน ฯลฯ

ส่วน ข: วาดแผนผังระบบโรงเรียนและการศึกษา

1. อธิบายกับผู้เข้าอบรมว่าภาพที่คุ้นตาช่วยให้เราเข้าใจเรื่องที่ซับซ้อนได้ โรงเรียนและการศึกษาเป็นระบบที่ซับซ้อน เช่นเดียวกับบ้าน รถ ป่าไม้ สวน หรืออาหาร ซึ่งมีหลายส่วนที่เชื่อมโยงถึงกัน
2. ใช้รูปเป็นสื่อสร้างสรรค์เพื่อกระตุ้นความคิดผู้เข้าอบรม เช่น รูปเมือง ทะเล เครื่องยนต์รถ ต้นไม้ บ้าน สูตรอาหาร ฯลฯ
3. ให้ผู้เข้าอบรมใช้เวลาสองสามนาทีจินตนาการภาพโรงเรียนโดยอ้างอิงจากภาพที่ให้ไว้เป็นแนวทาง หรือให้จินตนาการภาพขึ้นเอง
4. ให้ผู้เข้าอบรมวาดภาพโรงเรียนหรือระบบการศึกษาในแบบที่แต่ละคนได้สัมผัสมา
 - ย้ำให้ผู้เข้าอบรมเขียนกำกับส่วนที่หมายถึงตนเอง นักเรียน ครู บุคคลอื่น ๆ รวมทั้งหน่วยงานและบทบาทตามที่จินตนาการไว้ว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับระบบ สามารถวาดเป็นสัญลักษณ์หรือภาพคนแบบหัวไม้ขีดก็ได้
 - ไม่มีคำตอบไหนถูกหรือผิด!
 - เชิญชวนให้ผู้เข้าอบรมยกภาพขึ้นโชว์ให้ทุกคนดูหากต้องการ

เคล็ดลับสำหรับกระบวนกร

ใช้รูปต่อไปนี้หรือรูปในลักษณะเดียวกันเป็นสื่อสร้างสรรค์เพื่อกระตุ้นความคิดผู้เข้าอบรม

Pad Thai Shrimp. Mamewmy - Freepik.com. Accessed October 2022. Available at: https://www.freepik.com/free-vector/pad-thai-shrimp-traditional-asian-food-menu-logo-doodle-hand-drawn-cartoon-art-illustration_24655936.htm

House Thailand Style. Designed by Suksao - Freepik.com. Accessed October 2022. Available at: https://www.freepik.com/free-vector/house-thailand-style_1273001.htm

5. พุดคุยเรื่องแผนผังระบบในกลุ่มย่อย

- อธิบายผู้เข้าอบรมว่าต่อไปจะเป็นการพิจารณาโครงสร้างโรงเรียน และหา “จุดตั้งต้น” สำหรับการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในหลายระดับอำนาจ โดยจะทำกิจกรรมนี้ในกลุ่มย่อย
- ใช้แผนผังในภาคผนวก 1 เป็นตัวอย่างแบบเป็นรูปธรรมและพูดถึงหลาย ๆ บทบาทในระบบที่เขียนกำกับไว้อยู่ในผัง

- จัดกลุ่มทำงานโดยแบ่งผู้เข้าอบรมเป็นกลุ่มละ 4-6 คน
 - ให้แต่ละกลุ่มมอบหมายให้มีคนทำหน้าที่จดบันทึก
 - ให้ผู้เข้าอบรมพูดคุยกันในกลุ่มย่อยโดยใช้คำถามต่อไปนี้
- ก. คุณคิดว่าอะไรเป็นองค์ประกอบสำคัญของระบบการศึกษา (ผู้มีอำนาจตัดสินใจ ครู สถาบัน องค์กร หรือบุคคลในบทบาทอื่น ๆ)
- ข. จุดไหนบ้างที่วัยรุ่นจะมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในระบบนี้
6. เปิดโอกาสให้แต่ละกลุ่มเลือกได้ว่าจะพูดคุยในบริบทระดับอำเภอ/เขต และรัฐบาลระดับประเทศ หรือระดับโรงเรียนและเทศบาล ขึ้นอยู่กับความรู้และขอบเขตงานของผู้เข้าอบรม
7. **ตัวเลือกสำหรับกิจกรรมวาดแผนผังระบบสำหรับกลุ่มที่มีทักษะทำได้:** กลุ่มผู้เข้าอบรมสามารถวาดแผนผังระบบที่ซับซ้อนร่วมกัน โดยใช้ข้อความกำกับต่างกันสี่สี และวาดลูกศรแสดงถึงระดับของอำนาจที่แต่ละส่วนของระบบมี รวมทั้งอิทธิพลที่มีต่อส่วนอื่น ๆ ในระบบ
- สีม่วง:** อำนาจตัดสินใจขั้นสุดท้าย
- สีเขียว:** ส่งเสียงแสดงความคิดเห็นได้เต็มที่และมีอิทธิพลมากต่อการตัดสินใจ
- สีส้ม:** ส่งเสียงแสดงความคิดเห็นและมีอิทธิพลในการตัดสินใจได้บ้าง
- สีแดง:** ส่งเสียงแสดงความคิดเห็นและมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจน้อยมาก
8. ถามบางคำถามเหล่านี้เพื่อให้ผู้เข้าอบรมนำไปประกอบการพิจารณาแผนผังของตนเอง
- การตัดสินใจเรื่องอะไรบ้างที่วัยรุ่นอยากมีส่วนร่วมและส่งอิทธิพลต่อการตัดสินใจ
 - ใครเป็นผู้ตัดสินใจหลักในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับโรงเรียน หรือด้านการบริหารจัดการโรงเรียน (รัฐบาล ส่วนกลาง/ท้องถิ่น)
 - ใครบ้างที่สามารถส่งอิทธิพลต่อการตัดสินใจได้
 - ปัจจุบันวัยรุ่นมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอย่างไร
 - มีโอกาสอื่น ๆ ที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในระบบหรือไม่

การประยุกต์กิจกรรมออนไลน์:

- เตรียมสไลด์ตัวอย่างจากภาคผนวก 1
- แบ่งห้องย่อยและใช้เครื่องมือ เช่น Miro, Google Slides, หรือ Jamboard ทำแผนผัง
- การวาดภาพอาจทำได้ยากกว่าการจัดกิจกรรมแบบออฟไลน์ แต่การจินตนาการภาพยังสามารถใช้เป็นกิจกรรมอุ่นเครื่องได้

ส่วน ค: การพูดคุยกลุ่มใหญ่

1. กลับมาที่กลุ่มใหญ่แล้วให้แต่ละกลุ่มนำเสนอภาพและเล่าแนวความคิดกับผู้เข้าอบรมทั้งหมด ให้เวลา กลุ่มละ 2-3 นาที เมื่อจบกิจกรรม กระบวนการนำเสนอแผนผังของทุกกลุ่มติดไปทั่ว ๆ ห้องได้
2. อาจเลือกถอดบทเรียนด้วย โดยถามผู้เข้าอบรมดังนี้
 - มองเห็นภาพอะไรที่เหมือนกันจากทุกกลุ่มบ้าง
 - ระบบโรงเรียนที่วาดไว้มีการออกแบบเพื่อการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นหรือไม่
 - จะทำอะไรได้บ้างให้ระบบโรงเรียนเปิดรับการมีส่วนร่วมมากขึ้น

กิจกรรมที่ 4: สะท้อนความคิดด้วยกิจกรรมโหลเลี้ยงปลา

วัตถุประสงค์:	ฝึกการฟังอย่างตั้งใจและการสร้างหรือใช้พื้นที่
เวลา:	30 นาที
อุปกรณ์:	วิดีโอและเครื่องเสียง

กระบวนการ:

ส่วน ก: วิดีโอสั้น

3. ทางออกที่ยั่งยืน - โรงเรียนสีเขียวน้ำทิพย์ (4:16) (ภาษาอังกฤษ)⁴¹
4. อธิบายว่าวิดีโอนี้แสดงถึงวิธีการที่โรงเรียนหาจุดตั้งต้นให้เกิดการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น

ส่วน ข: กิจกรรมโหลเลี้ยงปลา

1. อธิบายว่าเราจะทำกิจกรรมโหลเลี้ยงปลากันสองรอบ
2. ถ้าผู้เข้าอบรมเป็นคนต่างวัย ให้แบ่งเป็นกลุ่มอายุต่ำกว่า 18 ปี และสูงกว่า 18 ปี ถ้าเป็นคนรุ่นเดียวกัน ให้นำเลข 1-2-1-2 ไปเรื่อย ๆ แล้วจัดคนที่ได้เลขเดียวกันอยู่ในกลุ่มเดียวกัน
3. รอบแรกให้ผู้ใหญ่เป็น “ปลา” โดยให้ยืนหรือนั่งเป็นวงกลมอยู่กลางห้องแล้วให้พูดคุยกันเกี่ยวกับคำถามด้านล่าง ส่วนอีกกลุ่มทำหน้าที่เป็นผู้สังเกตการณ์การพูดคุยในโหลเลี้ยงปลา
4. หลังจากครบ 5 นาที ให้สลับหน้าที่กันแล้วทำกิจกรรมนี้ซ้ำ
5. คำถามสำหรับพูดคุยในโหลเลี้ยงปลา
 - สิ่งที่เราเรียนรู้วันนี้มีอะไรที่น่าแปลกใจบ้าง
 - จากบทเรียนที่ได้ในช่วงการเรียนรู้ คิดว่าอะไรเป็นประเด็นปัญหาสำคัญสำหรับวัยรุ่นในสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ความคิดนี้เปลี่ยนไปจากที่เคยคิดไว้ก่อนเข้าอบรมในช่วงการเรียนรู้หรือไม่

ส่วน ค: ปิดช่วงการเรียนรู้

1. ขอบคุณทุกคนที่มาเข้าร่วมการอบรม แล้วถามว่ามีใครเห็นความแตกต่างระหว่างการพูดคุยในโหลเลี้ยงปลาสองใบบ้างหรือไม่ เรื่องอะไรที่แต่ละกลุ่มเน้นเป็นพิเศษ

⁴¹ โรงเรียนสีเขียวน้ำทิพย์(4:16) (ภาษาอังกฤษ) <https://www.youtube.com/watch?v=sV8a66JB1Wk>

ช่วงที่ 2.2 อะไรที่ส่งเสริมและขัดขวางการมีส่วนร่วม อย่างมีความหมายในโรงเรียน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ระบุปัจจัยที่ทำให้เกิดหรือจำกัดการมีส่วนร่วม และพิจารณาว่าปัจจัยเหล่านี้มีความหมายกับผู้อบรมอย่างไรและบทบาทของพวกเขาในการส่งเสริมการมีส่วนร่วม
2. ฝึกใช้เครื่องมือประเมินและทบทวนว่าวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมของโรงเรียนอาจมีผลกระทบต่อโอกาสการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นอย่างไร
3. เพื่อให้ผู้อบรมเข้าใจบทบาทของตนเองในการสร้างพื้นที่และเคลื่อนไหวสนับสนุนสิทธิของวัยรุ่น โดยเฉพาะกลุ่มที่อาจจะเปราะบาง และ/หรือเป็นกลุ่มชายขอบ

กิจกรรม

กิจกรรมกระตุ้นพลังงาน (Energizer): วาดภาพตามคำบอก

กิจกรรมที่ 1: การสะท้อนตนเองถึงประสบการณ์วัยเด็กเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

กิจกรรมที่ 2: สิทธิเด็กในบริบทของการศึกษา

กิจกรรมที่ 3: ครอบคลุมทุกคนแล้วหรือยัง

กิจกรรมที่ 4: การประเมินโรงเรียน

ระยะเวลา

3.5 ชั่วโมง

อุปกรณ์

- กระดาษ เครื่องเขียน ของใช้ในชีวิตประจำวันบางอย่าง (ก๊วยแจ ถ้วย เหยือก หมวก ฯลฯ) หรือภาพของสิ่งที่พบได้โดยทั่วไป
- กระดาษ A4 อุปกรณ์ลงสี (เช่น ปากกามาร์กเกอร์ ดินสอสี สีเทียน) สมุดจด/สมุดบันทึก ปากกา/ดินสอ

หมายเหตุสำหรับกระบวนการ:

เริ่มช่วงการเรียนรู้ด้วยการนำเสนอจุดประสงค์การเรียนรู้ของบทที่ 2 และของช่วงการเรียนรู้นี้กับผู้อบรม

กิจกรรมกระตุ้นพลังงาน (Energizer): วาดภาพตามคำบอก⁴²

 วัตถุประสงค์:	ฝึกฝนทักษะการสื่อสารและสร้างความกลมเกลียว และยังเป็นกิจกรรมอุ่นเครื่อง สำหรับการวาดภาพสะท้อนตนเองในกิจกรรมที่ 1
 เวลา:	10 นาที
 อุปกรณ์:	กระดาษ เครื่องเขียน ของใช้ในชีวิตประจำวันบางอย่าง (กุญแจ ถ้วย เหรียญ หมวก ฯลฯ) หรือภาพของสิ่งที่พบได้โดยทั่วไป

กระบวนการ:

- เป้าหมายของกิจกรรมนี้คือให้คนที่วาดภาพ วาดสิ่งของตามลักษณะสิ่งของที่สมาชิกในกลุ่มอธิบายเท่านั้น กิจกรรมนี้เหมาะกับกลุ่มเล็กขนาด 2-5 คน
- ให้แต่ละทีมเริ่มด้วยการเลือกศิลปินของกลุ่มแล้วมอบอุปกรณ์วาดภาพให้คน ๆ นั้น ให้คนที่วาดภาพ นั่งหันหลังออกจากกลุ่มเพื่อที่จะได้มองไม่เห็นหรือสบตากับคนในกลุ่ม แล้วให้คนที่เหลือที่ไม่ได้หันหลังออกนอกกลุ่มเลือกสิ่งของหรือภาพสิ่งของที่จะให้ศิลปินวาดโดยไม่ส่งเสียง จากนั้นให้ศิลปินวาดภาพสิ่งของชิ้นนั้นให้ได้ภายใน 2 นาที โดยห้ามบอกวาของนั้นคืออะไร แต่พูดได้แค่อ้อม ๆ ว่าของชิ้นนั้นมีลักษณะอย่างไร เช่น ถ้าของชิ้นนั้นเป็นรองเท้า ก็ให้พูดว่าเป็นของที่เข้ากับเท้า เอาไว้สำหรับเดิน โดยห้ามพูดคำว่า “รองเท้า”
- เมื่อหมดเวลา ให้ทุกกลุ่มเปรียบเทียบภาพที่ได้กับของที่เลือกไว้ว่าผลงานแต่ละกลุ่มเป็นอย่างไรบ้าง ลองสลับกันเล่นเพิ่มอีกหลาย ๆ รอบเพื่อให้มีคนได้วาดภาพหลายคนมากขึ้น

กิจกรรมที่ 1: การสะท้อนตนเองถึงประสบการณ์วัยเด็ก เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม⁴³

 วัตถุประสงค์:	กิจกรรมสะท้อนตนเองออกแบบมาเพื่อให้ผู้เข้าอบรมเข้าใจวิธีการสื่อสารกับคนต่างวัย ทั้งในด้านส่วนตัวและในอาชีพ
 เวลา:	30 นาที
 อุปกรณ์:	กระดาษ A4 อุปกรณ์ลงสี (เช่น ปากกามาร์กเกอร์ ดินสอสี สีเทียน) สมุดจด/สมุดบันทึก ปากกา/ดินสอ)

กระบวนการ:

ส่วน ก: นึกภาพแล้ววาดตาม

- เกริ่นนำ: การสะท้อนตนเองช่วยให้เราไตร่ตรองถึงความคิด คุณค่าส่วนบุคคล ประสบการณ์ชีวิตที่ผ่านมา อคติที่ อำนาจ ประสบการณ์เกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติและความเชื่อของตนเอง ว่าสิ่งเหล่านี้มีผลต่อตัวเราอย่างไรทั้งด้านบวกและลบ รวมทั้งความเข้าใจและการปฏิบัติต่อกัน ตลอดจนต่อประเด็นปัญหาเชิงสังคมในโรงเรียน

⁴² Toggl track.(n.d.). 38 Team Building Games That You Will Actually Enjoy. <https://toggl.com/track/team-building-games/>

⁴³ Currie, V., Wright, L., Veitch, H., Mayevskaya, Y and Rogers, L. (2020). *Children as Partners in Child Protection in COVID-19 Guide: From Participation to Partnerships*. IICRD, CPC Learning Network, Child Protection Global Cluster, UNICEF and IFRC.

2. บอกให้ผู้เข้าอบรมทำดังนี้: ให้ทุกคนหลับตาแล้วนึกภาพตัวเองย้อนกลับไปในช่วงวัยเด็กและวัยรุ่นตั้งแต่ช่วงที่อายุ 13 ปีจนถึงปัจจุบัน หรือถึงอายุ 18 ปี ใครที่อายุเกินกว่านั้นให้หยุดไว้ที่อายุ 18 ปี จากนั้นให้กระบวนกรเลือกใช้ 2 ถึง 4 คำถามจากด้านล่าง
 - อะไรคือบุคลิกหรืออุปนิสัยเฉพาะตัวของคุณ แล้วคุณเริ่มสังเกตเห็นตั้งแต่เมื่อไหร่
 - อะไรเป็นสิ่งที่สำคัญต่อชีวิตคุณ (เช่น คน สถานที่ กิจกรรม ความรู้สึก)
 - ที่ผ่านมามีจุดแข็งหรือความท้าทายอะไรที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์ของคุณเองบ้าง (เช่น อายุ เพศภาวะ ความสามารถ เชื้อชาติ วัฒนธรรม เพศวิถีและรสนิยมทางเพศ สถานะทางเศรษฐกิจสังคม)
 - ประสบการณ์ในโรงเรียนที่ผ่านมามีผลอย่างไรบ้าง เคยรู้สึกว่าคุณมีความสำคัญหรือไม่ คุณเคยได้มีโอกาสตัดสินใจเกี่ยวกับการศึกษาของตัวเองหรือไม่
 - คุณได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมและเคารพจากครูและผู้บริหารโรงเรียนหรือไม่
 - มีระบบสนับสนุนอะไรที่คุณสามารถเข้าถึงได้บ้าง (มีใครที่ช่วยคุณได้บ้าง)
3. หลังจากเวลาผ่านไปสักครู่ ให้ลืมตาขึ้น
4. ให้ผู้เข้าอบรมใช้เวลา 5 นาที วาดภาพที่บอกถึงเส้นทางชีวิตหรือการเดินทางของที่ผ่านมามาว่าอะไรที่ทำให้เป็นตัวของตัวเองในทุกวันนี้ โดยสามารถใช้ภาพ คำพูด หรือการแสดงออกในรูปแบบอื่น ไม่จำเป็นต้องสมบูรณ์แบบ แค่ให้บ่งบอกความเป็นตัวเอง และสนุกไปกับกิจกรรม
5. เชิญชวนให้ผู้เข้าอบรมสะท้อนความคิดจากภาพของตัวเอง โดยให้กระบวนกรเลือกใช้ 3 หรือ 4 คำถามจากรายการคำถามด้านล่างเป็นแนวทางสำหรับการสะท้อนความคิดและถอดบทเรียน
6. แนวทางคำถามที่สามารถใช้สำหรับการสะท้อนความคิดมีดังนี้
 - การคิดทบทวนประสบการณ์ของตัวเองในวัยเด็กของคุณ ง่ายหรือยากอย่างไรบ้าง
 - คุณได้เรียนรู้อะไรเกี่ยวกับตัวเองขณะที่ทำกิจกรรม
 - ประสบการณ์ที่ผ่านมามีเปลี่ยนแนวทางการทำงานร่วมกับเด็กหรือผู้ใหญ่ในปัจจุบันอย่างไร
 - แล้วกับเด็กหรือผู้ใหญ่จากหลายกลุ่มอายุ เพศภาวะ ความสามารถ และกลุ่มคนชายขอบ หรือกลุ่มคนที่ได้รับความยากลำบากอยู่ละ เป็นอย่างไรบ้าง
 - สำหรับวัยรุ่น ประสบการณ์ในวัยเด็กมีผลอย่างไรบ้างต่อการเข้าหาผู้ใหญ่ในโรงเรียนเพื่อบอกความคิดเห็นหรือบอกความต้องการของคุณ
 - สำหรับผู้ใหญ่ ประสบการณ์ในวัยเด็กมีผลกระทบต่อการทำงานรับฟังวัยรุ่น หรือทำให้คุณตอบสนองกับความคิดของเด็กอย่างมีความหมายหรือไม่ อย่างไร

เคล็ดลับสำหรับกระบวนกร

ช่วงการเรียนรู้นี้อาจกระตุ้นอารมณ์ความรู้สึกที่ผู้เข้าอบรมบางคน ควรเตรียมผู้เชี่ยวชาญด้านการให้คำปรึกษาหรือนักจิตสังคมไว้ล่วงหน้าเพื่อคอยช่วยในกรณีที่วัยรุ่นหรือผู้ใหญ่ต้องการถอดบทเรียนกับเจ้าหน้าที่วิชาชีพ

ส่วน ข: พุดคุยแลกเปลี่ยนและสรุป

1. ถามผู้เข้าอบรมว่ามีใครต้องการเล่าความรู้สึกที่มีต่อกิจกรรมหรือข้อมูลเชิงลึกที่ได้จากกิจกรรมนี้หรือไม่ พยายามอย่าให้มีใครรู้สึกว่าจำเป็นต้องเล่า เนื่องจากกิจกรรมนี้อาจถือเป็นเรื่องส่วนตัวมากสำหรับบางคน และให้มีการสะท้อนความคิดมาจากทั้งผู้ใหญ่และวัยรุ่น
2. อธิบายกับผู้เข้าอบรมว่าในการทำงานกับคนหลายรุ่น การคิดทบทวนว่าความรู้ ประสบการณ์ และมุมมองของเรามีผลต่อการสื่อสารของเราทั้งด้านบวกและลบอย่างไรเป็นเรื่องสำคัญ โดยเราสามารถฝึกสะท้อนความคิดตัวเองได้โดยหยุดคิดถึงมุมมองและการกระทำของเราได้เป็นประจำ หากเป็นคนในสายอาชีพอาจลองจดบันทึกเป็นประจำในที่ทำงาน (เช่น รายสัปดาห์) เมื่อมีบางอย่างที่บกรวนใจหรือทำให้แปลกใจเกี่ยวกับความคิดหรือการกระทำของตนเองต่อเด็ก แม้จะเป็นแค่การจดบันทึกสั้น ๆ ระหว่างวันก็ตาม ให้

ทบทวนว่าเกิดอะไรขึ้นและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมใด ๆ ของเราทำอาจทำให้เกิดผลดีต่อสภาพแวดล้อมในโรงเรียนอย่างไร จากนั้นชวนเพื่อนร่วมงานและวัยรุ่นที่ทำงานด้วยมาพูดคุยสะท้อนความคิดร่วมกัน

กิจกรรมที่ 2: สิทธิเด็กในบริบทของการศึกษา⁴⁴

วัตถุประสงค์:	ทำความเข้าใจบริบท หลักการและเหตุผล รวมทั้งกลยุทธ์การทำงานส่งเสริมสิทธิเด็กในโรงเรียนและบริบทของการศึกษาทางเลือก
เวลา:	40 นาที
อุปกรณ์:	เตรียมวิดีโอสำหรับส่วน ข

กระบวนการ:

กิจกรรมนี้แบ่งออกเป็นสามส่วน ได้แก่ กิจกรรมพูดคุยแบบกลุ่มเกี่ยวกับบริบทของการศึกษาในระบบและการศึกษาทางเลือก การทบทวนว่าจะส่งเสริมการศึกษาให้วัยรุ่นทุกคนได้อย่างไร และการประเมินการมีส่วนร่วมที่ครอบคลุมทุกฝ่ายโดยใช้ “สัญชาตญาณ” และการพูดคุยว่าการเลือกปฏิบัติและอคติมีผลต่อการมีส่วนร่วมในบริบทของการศึกษาอย่างไร

ส่วน ก: เกริ่นนำแนวคิดเรื่องบริบทของการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบและนอกระบบ

1. ถามผู้เข้าอบรมว่าการศึกษาก่อเกิดขึ้นที่ไหน
2. รับฟังคำตอบจากผู้เข้าอบรมให้มากที่สุดก่อนจะให้ตัวอย่างด้านล่างนี้เพื่อเติมเต็มส่วนที่ยังขาดอยู่
 - บริบทของการศึกษาในระบบ เช่น โรงเรียนรัฐและโรงเรียนเอกชน และโรงเรียนชุมชนขนาดเล็ก
 - โรงเรียนทางเลือก คือ โรงเรียนที่ไม่ใช้หลักสูตรแบบดั้งเดิม เช่น โรงเรียนที่ใช้แนวการสอนแบบวอลดอร์ฟ มอนเตสซอรี และวิธีการเรียนการสอนที่ไม่พบในระบบแบบทั่วไป
 - การเรียนการสอนในบริบทที่ไม่เป็นทางการ (ขอฟังตัวอย่างจากผู้เข้าอบรมก่อนที่จะบอก เช่น โปรแกรมการสอนหลังเลิกเรียน โครงการการศึกษาสำหรับวัยรุ่นของหน่วยงานไม่แสวงหากำไร แพลตฟอร์มออนไลน์ (เช่น Coursera)
 - การสอนภาษา ดนตรี กีฬา และการสอนเสริมการเรียนรู้ด้านอื่น ๆ
 - การอบรมทักษะหรือโรงเรียนฝึกอาชีพ
 - บริบทด้านมนุษยธรรมและการให้ความช่วยเหลือในภาวะฉุกเฉิน

⁴⁴ ประยุกต์จาก O’Kane, Claire. (2020, July). Engaged and Heard! Guidelines on Adolescent Participation and Civic Engagement. United Nations Children’s Fund. (pp. 34-36).

เคล็ดลับสำหรับกระบวนการ

ประเด็นการพูดคุยเกี่ยวกับสิทธิของเด็กในการมีส่วนร่วมตัดสินใจเรื่องการศึกษาของตนเอง

- การตัดสินใจที่มีผลกระทบต่อชีวิตของวัยรุ่น วัยรุ่นมีสิทธิที่จะได้รับการรับฟัง รวมถึงเรื่องเกี่ยวกับการศึกษา การอบรมทักษะ งาน และการตัดสินใจร่วมกันเกี่ยวกับการปกครองในโรงเรียน นโยบาย และกฎหมาย ด้านการศึกษา
- สิทธิของเด็กและวัยรุ่นที่จะส่งอิทธิพลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับการศึกษาของตนเองเป็นส่วนสำคัญที่หลอมรวมอยู่ในการศึกษาที่มีคุณภาพ และส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาทักษะชีวิตที่จำเป็น
- การส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศ การต่อต้านความรุนแรง และส่งเสริมให้ผู้พิการเป็นส่วนหนึ่งในพื้นที่โรงเรียน การศึกษานอกระบบ และการอบรมทักษะ เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างการมีส่วนร่วมที่เท่าเทียมกันในสังคม
- เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนข้อที่ 4⁴⁵ การสนับสนุนการศึกษาต้องส่งเสริมระบบการศึกษา และระบบการอบรมทักษะให้มีคุณภาพ และทำให้ทุกคนมีโอกาสเรียนรู้ตลอดชีวิต
- การมองวัยรุ่นเป็นพันธมิตร ส่งเสริมให้เข้าถึงข้อมูลได้อย่างเท่าเทียมและส่งเสริมการมีส่วนร่วม จะช่วยทำให้ได้น่าองค์ความรู้ ประสบการณ์ และมุมมองเฉพาะตัวของวัยรุ่นมาใช้เพื่อพัฒนาบริการ นโยบาย และแนวปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับบริบทของวัยรุ่นมากขึ้น

ดู อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (CRC) ในภาคผนวก 2 ของบทแนะนำหลักสูตร

สิทธิของเด็กที่จะได้รับการรับฟัง (มาตรา 12 ของ CRC) เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานและหลักการสำคัญที่ควรให้ความสำคัญ เมื่อพิจารณาการนำสิทธิข้ออื่น ๆ ไปใช้ โดยมาตรา 12 เชื่อมโยงกับหลักการทั่วไปข้ออื่น ๆ ของอนุสัญญา เช่น

- มาตรา 2 (สิทธิที่จะไม่ถูกเลือกปฏิบัติ)
- มาตรา 6 (สิทธิที่จะมีชีวิต รอดชีวิต และได้รับการพัฒนา)
- มาตรา 3 (พิจารณาประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นหลัก)

ต่อไปนี้เป็นแหล่งข้อมูลที่น่าจะเป็นประโยชน์สำหรับทั้งผู้เข้าอบรมและกระบวนการ:

เรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับ ‘การบูรณาการสิทธิเด็กกับการสร้างความร่วมมือในงานด้านการพัฒนา’ ได้ที่เว็บไซต์ <https://agora.unicef.org/c/CRT>

ส่วน ข: ทบทวนบทบาทในการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น “ทุกคน”

1. ดูวิดีโอสั้นเรื่อง **Together we can give a fair chance to every child**⁴⁶ (เราพร้อมกันมอบโอกาสที่เท่าเทียมให้เด็กทุกคนได้ ความยาว 3:41 นาที) (วิดีโอภาษาไทยผลิตโดยยูนิเซฟ พร้อมคำบรรยายภาษาอังกฤษ)
2. การพูดคุย: ให้ผู้เข้าอบรมเล่าและสะท้อนความคิดเกี่ยวกับวิดีโอที่ดูว่ารู้สึกอย่างไรขณะที่กำลังชมอยู่ ข้อความที่วิดีโอสื่อสารคืออะไร แล้วคิดว่าข้อความดังกล่าวสมเหตุสมผลหรือเกินจริงกว่าสถานการณ์ที่เป็นอยู่

ส่วน ค: การประเมินการมีส่วนร่วมที่ครอบคลุมทุกฝ่ายแบบเร็วโดยใช้ ‘สัญชาตญาณ’

1. **อ่านข้อความด้านล่างนี้** แล้วขอให้ผู้เข้าอบรมยกมือขึ้นถ้ารู้สึกว่าสภาพแวดล้อมในโรงเรียน (ที่เคยทำงานในอดีตหรือเคยเข้าเรียน) ที่ทำงาน หรือเรียนอยู่ในปัจจุบันตรงกับข้อความเหล่านี้

⁴⁵ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นแผนทั่วโลกขององค์การสหประชาชาติเพื่ออนาคตของโลกที่ดีและยั่งยืนมากขึ้น สามารถอ่านข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่: <https://sdgs.un.org/goals>.

⁴⁶ UNICEF Thailand. (2017, May 24). *Together we can give a fair chance to every child* [Video]. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=O-ZQI258_AE

- อิทธิพลของความคิดเห็นของวัยรุ่นในการตัดสินใจเกี่ยวกับการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญต่อคุณภาพการศึกษา
- เมื่อมีการตัดสินใจเกี่ยวกับการศึกษาของวัยรุ่นโดยรวม และการตัดสินใจรายบุคคลเกี่ยวกับการศึกษา การอบรมทักษะ หรือการทำงาน ความคิดเห็นของวัยรุ่นมีสิทธิได้รับการรับฟัง
- มีการรับฟังวัยรุ่นเมื่อมีการตัดสินใจเกี่ยวกับการปกครองในโรงเรียน นโยบายและกฎหมายด้านการศึกษา
- มีการพิจารณาเรื่องความเท่าเทียมทางเพศและการนับรวมกลุ่มเปราะบาง เช่น วัยรุ่นที่มีความพิการหรือวัยรุ่นที่มีเชื้อ HIV เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการตัดสินใจของโรงเรียนด้วย

2. การพูดคุย: ชวนให้ผู้เข้าอบรมพูดคุยแลกเปลี่ยนโดยใช้คำถามเหล่านี้ช่วยกระตุ้นความคิด

- อคติของผู้ใหญ่กระทบต่อโอกาสการมีส่วนร่วมและการเรียนของวัยรุ่นอย่างไร
- แล้วอคติของวัยรุ่นมีผลอย่างไร วัยรุ่นที่มีอิทธิพลทางสังคมจะช่วยสร้างโอกาสให้กับคนที่มีอิทธิพลน้อยกว่าได้อย่างไร
- ในพื้นที่ที่วัยรุ่นมีส่วนร่วมในสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ใครที่มักจะถูกสถานักเรียน ชมรมในโรงเรียน และพื้นที่ทางการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบทิ้งไว้ข้างหลัง
- จะแก้ไขเรื่องนี้อย่างไร

กลยุทธ์ที่ใช้ได้ประกอบด้วย การทบทวนประสบการณ์ในอดีตของตนเอง การพูดคุยกับคนหลากหลายที่มีภูมิหลังต่างจากตัวเรา และการทำความคุ้นเคยกับบทบาทการเป็นผู้ใหญ่ที่มีหน้าที่สนับสนุนการมีส่วนร่วม หรือบทบาทวัยรุ่นที่มีสิทธิมีส่วนร่วม

3. ถอดบทเรียน: สรุปประเด็นหลักจากการแลกเปลี่ยนของกลุ่มผู้เข้าอบรมแล้วเชื่อมโยงกลับไปหลักการ CRC

กิจกรรมที่ 3: ครอบคลุมทุกคนแล้วหรือยัง

วัตถุประสงค์:	สร้างความตระหนัก ทักษะ และขีดความสามารถของผู้ใหญ่และวัยรุ่น เพื่อส่งเสริม สนับสนุน และชักชวนให้วัยรุ่นเข้ามามีส่วนร่วมในสภาพแวดล้อมของโรงเรียน
เวลา:	80 นาที
อุปกรณ์:	สำเนาเอกสารกรณีศึกษา ตัดแยกให้สำหรับแต่ละกลุ่ม หรือแชร์แยกเป็นไฟล์ Google Doc ไฟล์ละหนึ่งกลุ่ม ฟลิปชาร์ต และปากกามาร์กเกอร์

กระบวนการ:

ส่วน ก: วิเคราะห์กรณีศึกษาในกลุ่มย่อยเพื่อหาแนวทางการลงมือและแก้ไขปัญหา

1. แบ่งผู้เข้าอบรมเป็นกลุ่มละ 4-6 คน และกำหนดเลขที่กลุ่มให้แต่ละกลุ่ม จากนั้นให้แต่ละกลุ่มช่วยกันวิเคราะห์อุปสรรคที่ขัดขวางการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นหนึ่งกรณีศึกษาจากกรอบข้อความในกรอบข้อความ หน้า 116 - 119
2. ให้ผู้เข้าอบรมอ่านอุปสรรคต่าง ๆ ในกรอบข้อความด้านล่าง

3. ให้ทุกกลุ่มพยายามคิดวิธีการลงมืออย่างเป็นรูปธรรมและสมเหตุสมผลที่สามารถทำได้เพื่อท้าทายอุปสรรคเหล่านี้และสนับสนุนการมีส่วนร่วมในสภาพแวดล้อมของโรงเรียน
4. ขอให้ผู้ใหญ่/วัยรุ่น หรือกันว่าการนักศึกษาของกลุ่มตนเองมีองค์ประกอบที่คิดว่าตนเองจะเข้าไปมีบทบาทได้จริงหรือไม่จากหน้าที่ในปัจจุบัน
5. กรณีศึกษาของกลุ่ม 2 เป็นเรื่องความรุนแรงด้วยเหตุแห่งเพศที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน (School-Related Gender Based Violence: SRGBV) ซึ่งรวมถึงการรังแก ทำร้าย การรังแกคนรักเพศเดียวกัน และการละเมิดประมวลวิธีปฏิบัติด้านการปกป้องคุ้มครองเด็กโดยครู
6. หลังจากทุกกลุ่มมีโอกาสได้พูดคุยลงรายละเอียดเกี่ยวกับกรณีศึกษาร่วมกันแล้ว ให้แต่ละกลุ่มระดมความคิดว่าจะลงมือทำอะไรหรือมีทางออกอย่างไรเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียม
7. ให้เวลาแต่ละกลุ่มพูดคุยและจัดบันทึก 30 นาที หลังจากวิเคราะห์กรณีศึกษาและเขียนแนวทางแก้ไขลงบนกระดาษฟลิปชาร์ตเรียบร้อยแล้ว ให้ติดกระดาษฟลิปชาร์ตไว้บนผนังห้อง
8. ให้เวลาทุกคน 15 นาทีเพื่อเดินไปรอบ ๆ ห้องเพื่ออ่านหรือพูดคุยเกี่ยวกับแนวทางการมีส่วนร่วมที่ค้ำึงถึงทุกคนจากหลาย ๆ กรณีศึกษา
9. ให้เวลาแต่ละกลุ่มนำเสนอในกลุ่มใหญ่และถอดบทเรียนไม่เกิน 30 นาที

เคล็ดลับสำหรับกระบวนการ

- บอกให้ผู้เข้าอบรมทราบว่าสามารถมาขอเปลี่ยนกลุ่มกับคุณได้ถ้าพบว่ากรณีศึกษาเหมือนกับสถานการณ์ของตนเองเกินไป และต้องการวิเคราะห์กรณีศึกษาที่ "ใกล้ตัวน้อยกว่านี้"
- ถ้าผู้เข้าอบรมมีจำนวนมาก สามารถแบ่งเป็นกลุ่มย่อยจำนวนมากกว่าเดิม แล้วมอบหมายให้บางกลุ่มทำกรณีศึกษาเดียวกันได้
- ถ้ามีเวลาน้อย ให้ข้ามขั้นตอนพบปะพูดคุยทั่วห้องเพื่อดูโปสเตอร์บทวิเคราะห์ของกลุ่มอื่น

การดำเนินกิจกรรมออนไลน์

- ใช้ห้องประชุมย่อย
- แจกกรณีศึกษาและบอกคำแนะนำในการทำกิจกรรมให้แต่ละกลุ่ม แล้วขอตัวแทนกลุ่มละหนึ่งคนช่วยอ่านให้กลุ่มของตัวเองฟัง
- ระดมความคิดบน Jamboard หรือให้ตัวแทนหนึ่งคนจัดบันทึกไว้ในไฟล์ Google Doc สำหรับการมีส่วนร่วมแต่ละระดับ
- เตรียมไฟล์ Google Doc ที่มีข้อมูลกรณีศึกษาและคำถามไว้ล่วงหน้า และตรวจสอบให้แน่ใจว่าทุกคนเข้าดูไฟล์ได้

กลุ่มที่ 1: อุปสรรคสำคัญที่ขัดขวางการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นที่เป็นผู้พิการ⁴⁷

กรณีศึกษาที่ 1 - การตีตราและการกีดกันอย่างต่อเนื่อง

ครอบครัวของสมจิตเพิ่งย้ายเข้ามาอยู่ในชุมชนแห่งใหม่และตัวเขาเองก็ย้ายเข้าโรงเรียนแห่งใหม่ด้วยเช่นกัน สมจิตต้องใช้เวลาหลายปีเพราะเขาเป็นโรคกระดูกตั้งแต่เกิดทำให้เดินได้ไม่สะดวกหากไม่มีเครื่องพยุง ที่โรงเรียนเก่าเขามีเพื่อนมากมาย แต่ในโรงเรียนใหม่แห่งนี้นักเรียนบางคนเริ่มล้อเลียนท่าเดินของเขา ส่วนครูเองก็เรียกเขาด้วยชื่อเล่นที่ครูตั้งขึ้นมาซึ่งบอกถึงความพิการ สมจิตไม่ได้รับเชิญให้ลองทดสอบเข้าร่วมทีมกีฬาใดๆ ในโรงเรียน และพอถึงเวลาเลือกตั้งสภานักเรียน ครูก็พูดกีดกันทำให้เขาไม่อยากร่วมรณรงค์หาเสียง ยิ่งกว่านั้นครูยังแนะนำให้สมจิตเข้าเรียนในห้องเดียวกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาทั้ง ๆ ที่เขาไม่ได้มีปัญหาเรื่องการเรียนเลยแม้แต่น้อย

กรณีศึกษาที่ 2 - ประเด็นปัญหาด้านการเข้าถึงข้อมูล

อัจฉรา มีความบกพร่องด้านการมองเห็น ไม่มีใครคนไหนมีประสบการณ์กับนักเรียนที่มีภาวะสายตาสั้นหรือตาเหลือนางมาก่อน และไม่มีใครไปพูดคุยกับเธอเพื่อรับทราบความต้องการหรือหาวิธีการที่ดีที่สุดในการช่วยเหลือเธอ อัจฉราไม่ได้ใช้ไม้เท้าสำหรับผู้มีปัญหาด้านการมองเห็น ดังนั้นพี่สาวของอัจฉราจึงเป็นคนช่วยนำทางให้เธอตอนอยู่ในโรงเรียน วันหนึ่งอัจฉราบอกเพื่อนว่าโรงเรียนน่าจะทาสีขึ้นบันไดและทางเดินเป็นสีเข้มเพื่อจะได้มองเห็นได้ง่ายขึ้น เพื่อน ๆ แนะนำให้เธอเขียนเสนอแนะความคิดเห็นใส่ลงไปในกลุ่มรับความคิดเห็นของโรงเรียนที่เพิ่งมีการนำมาตั้งไว้เมื่อสัปดาห์ก่อน อัจฉรา รู้สึกแปลกใจที่ได้รู้ว่าโรงเรียนมีกล่องรับความคิดเห็นด้วยเนื่องจากเรื่องนี้ไม่เคยมีการประกาศให้นักเรียนทราบ นอกจากนั้นเธอยังไม่กล้าแสดงความคิดเห็นเพราะกังวลว่าความต้องการส่วนตัวของเธอจะดูเป็นการเรียกร้องความสนใจมากเกินไป

กลุ่มที่ 2: ความรุนแรงด้วยเหตุแห่งเพศ (Gender-based Violence: GBV) เป็นอุปสรรคต่อ การมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในโรงเรียนอย่างไร⁴⁸

กรณีศึกษา

ในโรงเรียนสมมติที่มีชื่อว่าโรงเรียนมัธยมปลายดารา มีธรรมเนียมปฏิบัติที่นักเรียนชายจะมายืนเข้าแถวใกล้บริเวณประตูโรงเรียนตั้งแต่เช้าในวันแรกที่เปิดเรียน เพื่อคอยแซวผู้หญิงที่เพิ่งเข้าเป็นนักเรียนใหม่ตอนที่เดินเข้ามาในโรงเรียน ว่านักเรียนคนนั้นสวยหรือเซ็กซี่ แล้วพูดที่เล่นที่จริงว่าจะลองจูบนักเรียนหญิงคนไหนดี ส่วนครูผู้ชายเองก็มักพูดคุยขำขันและหัวเราะไปกับนักเรียนชายเหล่านั้นในวันแรกที่เปิดเรียนด้วย

ตอนอยู่บริเวณโถงทางเดิน นักเรียนหญิงจะพยายามหาเพื่อนเดินด้วยและหลีกเลี่ยงการสบตากับพวกเด็กผู้ชาย พวกเขาต้องรีบเดินจากชั้นเรียนวิชาหนึ่งไปอีกวิชาหนึ่งเพราะกลัวว่าจะโดนถูกตัวหรือเป็นเป้าสายตาแบบที่ไม่ต้องการ พ่อแม่ผู้ปกครองของนักเรียนหญิงรับรู้สภาพแวดล้อมในโรงเรียนและไม่สนับสนุนให้พวกเขาอยู่ในโรงเรียนถึงเย็นเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมหลังเลิกเรียนหรือชมรมผู้นำต่าง ๆ โดยปีที่แล้วมีนักเรียนหญิงสองคนที่ไว้ผมสั้นถูกกลั่นแกล้งโดยนักเรียนชายบ่อย ๆ จนต้องย้ายไปอยู่โรงเรียนอื่น

แม้ว่าจะไม่มีใครถูกทำร้ายร่างกาย แต่นักเรียนหญิงต่างรู้สึกไม่ปลอดภัยและต้องกลัวไปตลอดทั้งปีเพราะธรรมเนียมปฏิบัติในวันเปิดเรียนแบบนี้ ครูผู้หญิงเริ่มคุยกันว่าจะยกประเด็นนี้ไปพูดคุยกับครูใหญ่ แต่ครูใหญ่ก็เป็นผู้ชาย จึงกังวลว่าครูใหญ่จะไม่เข้าใจ

⁴⁷ ประยุกต์จาก https://sites.unicef.org/disabilities/files/Take_Us_Seriously.pdf (p. 11).

⁴⁸ ประยุกต์จาก <https://www.ungei.org/sites/default/files/2022-02/Connect%20with%20Respect%20Research%20Report.pdf>

กลุ่มที่ 3: อุปสรรคที่เกิดขึ้นกับลูก ๆ ของผู้ย้ายถิ่นฐานและคนงานก่อสร้าง⁴⁹

กรณีศึกษา

พ่อแม่ของโกศลย้ายจากกัมพูชามาอยู่ที่ประเทศไทยเมื่อสามปีก่อน ตอนที่เขาอายุเก้าขวบ เพื่อทำงานในโครงการก่อสร้างขนาดใหญ่แห่งหนึ่ง จากนั้นมาเขาก็ต้องทำงานกับพ่อเกือบทุกวันโดยไม่ได้ไปโรงเรียน และบางครั้งก็ต้องช่วยแม่ดูแลน้องอีกสองคน เขาพูดภาษาไทยกับคนงานคนอื่นในที่ทำงานได้นิดหน่อย เจ้าหน้าที่สังคมสงเคราะห์จากเอ็นจีโอแห่งหนึ่งได้ไปพบครอบครัวของเขาเพื่อพูดคุยเกี่ยวกับการให้เขาไปเข้าโรงเรียน พ่อกับแม่กังวลว่าจะไม่มีโกศลคอยช่วยแต่ก็ตกลงที่จะให้เขาสมัครเข้าเรียนหลังจากเจ้าหน้าที่เอ็นจีโอพูดถึงสิทธิและอนาคตของโกศล จากนั้นโกศลก็ได้เข้าติวหนังสือกับชั้นเรียนนอกระบบที่ไซต์ก่อสร้าง 2-3 ครั้งต่อสัปดาห์ เนื่องจากทักษะภาษาไทยของเขาค่อนข้างต่ำจึงต้องเข้าเรียนในชั้นที่ต่ำกว่าเด็กอายุรุ่นเดียวกัน เขากังวลกับการกลับไปสู่ระบบโรงเรียนแต่ก็เข้าใจว่าการเรียนสำคัญต่อโอกาสด้านการทำงานในอนาคต

เจ้าหน้าที่สังคมสงเคราะห์พยายามเคลื่อนไหวเพื่อให้โรงเรียนแห่งหนึ่งรับโกศลเข้าเรียน แต่ผู้บริหารโรงเรียนก็เป็นกังวลว่าโกศลอาจทำให้เด็กคนอื่น ๆ เสียไปด้วย และคิดว่ายังต้องช่วยเหลือเด็กคนอื่นอีกมากเพื่อให้เรียนทันเพื่อน ๆ ทางโรงเรียนจึงบอกเจ้าหน้าที่สังคมสงเคราะห์คนนั้นว่าอนุญาตให้โกศลเข้าเรียนไม่ได้เพราะเขาไม่ได้ถือสัญชาติไทย เจ้าหน้าที่สังคมสงเคราะห์ทราบดีกว่าประเทศไทยได้ผ่านนโยบายการศึกษาถ้วนหน้าระดับชาติที่รับรองสิทธิในการศึกษาให้กับเด็กทุกคนที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยแล้วโดยไม่มีข้อยกเว้น (รวมถึงเด็กที่ไม่ได้ถือสัญชาติไทยด้วย) เธอจึงกำลังเตรียมการต่อสู้กับโรงเรียนโดยขอความช่วยเหลือจากทิมกฎหมายจากหน่วยงานเอ็นจีโอที่เธอทำงานอยู่

กลุ่มที่ 4: อุปสรรคที่เกิดขึ้นกับวัยรุ่นเนื่องจากการแต่งงานในวัยเด็ก⁵⁰

กรณีศึกษา

เมย์มาจากครอบครัวรายได้น้อยโดยแม่คลอดเธอตอนอายุ 15 ปี เมย์ขยันและมีผลการเรียนดีมากที่โรงเรียน และหวังว่าจะทำงานการเมือง ครอบครัวมักบอกเธอว่าจะหาสามีให้ตอนเมย์อายุครบ 15 ปี เพื่อที่เมย์จะได้สร้างครอบครัวของตัวเองและมีอนาคตที่มั่นคง

หลังจากแต่งงานตอนอายุ 16 ปี เมย์ยังอยากเรียนต่อ แต่เธอดังท้องและเมื่อท้องเริ่มใหญ่ขึ้นจนเป็นที่สังเกตทางโรงเรียนก็ขอให้เธอออกจากโรงเรียนเนื่องจากคิดว่าจะเป็นการไม่ดีถ้านักเรียนคนอื่นเห็นว่ามามีเพื่อนร่วมชั้นที่ตั้งท้องเรียนอยู่ด้วย เธอจึงถูกบอกให้อยู่บ้านและเรียนอยู่ที่บ้าน

“การแต่งงานในวัยเด็กถือเป็นหนึ่งในอุปสรรคสำคัญต่อการศึกษา โดยเฉพาะกับเด็กผู้หญิง ... ในบางประเทศเป็นที่ทราบกันว่าโรงเรียนมักปฏิเสธไม่รับนักเรียนหญิงที่ตั้งงานแล้วหรือตั้งท้องเข้าเรียน ซึ่งทำให้เด็กหญิงเหล่านี้ถูกจำกัดโอกาสในการพัฒนาสติปัญญาและหลุดพ้นจากกับดักความยากจนที่ตนเองติดอยู่” (Plan International, 2011, ตามที่อ้างอิงอยู่ในรายงาน Plan International, 2014) “เป็นที่ทราบกันดีในเอกสารระดับนานาชาติหลายฉบับว่าการยุติการแต่งงานในวัยเด็กจะหยุดวงจรความยากจนข้ามรุ่น เนื่องจากจะช่วยให้เด็กหญิงและผู้หญิงได้รับการเสริมศักยภาพและการศึกษามากขึ้น เพื่อให้สามารถมีส่วนร่วมในสังคมได้อย่างเต็มที่มากกว่าเดิม” (UNICEF, 2013. p.37)

⁴⁹ ประยุกต์จาก Dolna, Magdalena. (2018). *Building Futures in Thailand - Support to Children Living in Construction Site Camps*. Baan Dek Foundation and UNICEF, Bangkok, Thailand.

⁵⁰ ประยุกต์จาก Dolna, Magdalena. (2018). *Building Futures in Thailand - Support to Children Living in Construction Site Camps*. Baan Dek Foundation and UNICEF, Bangkok, Thailand.

กลุ่มที่ 5: อุปสรรคต่อการยอมรับกลุ่มคนที่มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ+)⁵¹

กรณีศึกษา

บุปผาเป็นนักเรียนหญิงข้ามเพศ (หมายความว่าเธอมีเพศกำเนิดเป็นชายแต่มีความรู้สึกและแต่งตัวแบบผู้หญิง) โรงเรียนของเธอมีกฎระเบียบการแต่งกายที่เข้มงวด ผ่านไปครึ่งปี ครูใหญ่ของโรงเรียนป่วยหนักจนต้องลาออก ครูใหญ่คนใหม่เริ่มงานที่โรงเรียนโดยศึกษาข้อมูลนักเรียนและนโยบายทั้งหมด หลังจากทบทวนนโยบายแล้ว ฝ่ายบริหารบอกให้บุปผาตัดผมสั้นและใส่เครื่องแบบนักเรียนชายเพื่อให้ตรงกับข้อมูลทะเบียนนักเรียนของบุปผาที่โรงเรียนมี (เป็นชาย) บุปผารู้สึกเป็นตัวของตัวเองในชุดนักเรียนหญิงมากกว่าและไม่อยากเปลี่ยนทรงผม เธอมีผลการเรียนที่ดีและมีกลุ่มเพื่อนที่ดี แต่ก็ยังไม่ได้บอกคนอื่นหลายคนว่าเธอเป็นหญิงข้ามเพศ พอเธอมาโรงเรียนในเครื่องแบบใหม่กับผมสั้น ไม่มีใครยอมคุยกับเธอ ทุกคนเอาแต่จ้องและกระซิบกระซาบกัน ไม่นานบุปผาก็รู้สึกซึมเศร้าและไม่ไปโรงเรียนอีก

ข้อมูลจากการสำรวจนักเรียนไทยในวัยเรียนจำนวน 2,070 คน เกี่ยวกับการต่อต้านการรังแกคนกลุ่ม LGBT ที่จัดทำโดยยูเนสโก พบว่า “กว่าครึ่งของนักเรียนที่ระบุตนเองว่าเป็น LGBT (56%) ในการศึกษาบอกว่าตัวเองเคยถูกรังแกภายในเดือนก่อนการสำรวจ เนื่องจากเพศวิถีหรืออัตลักษณ์ทางเพศของตนเอง ส่วน 25% ของกลุ่มนักเรียนที่ไม่ได้ระบุว่าตนเองเป็น LGBT บอกว่าถูกรังแกเพราะถูกมองว่าเป็นคนข้ามเพศหรือชอบคนเพศเดียวกัน ซึ่งเป็นการยืนยันงานวิจัยที่บอกไว้ว่า แค่การถูกมองว่าชอบเพศเดียวกันหรือมีอัตลักษณ์เป็นคนข้ามเพศก็ทำให้คนอยู่ในความเสี่ยงได้ พฤติกรรมการรังแกที่ผู้ระบุว่าเป็น LGBT ถูกกระทำมีหลายลักษณะ ซึ่งรวมถึงการทำร้ายด้วยคำพูด (เช่น คำเรียกหยาบคายทั้งต่อหน้าและผ่านทางออนไลน์) การทำร้ายร่างกาย (เช่น ตบ เตาะ) การทำร้ายทางสังคม (เช่น การกีดกันทั้งต่อหน้าและผ่านทางออนไลน์) และการล่วงละเมิดทางเพศ (เช่น การสัมผัสอย่างไม่สมควร)” (UNESCO, 2014, p.2)

เคล็ดลับสำหรับกระบวนการ

การกระทำที่ส่งเสริมให้วัยรุ่นที่เป็นผู้พิการได้มีส่วนร่วมในโรงเรียน

- สรรองที่นั่งในสภาโรงเรียนและคณะกรรมการไว้ให้กับวัยรุ่นที่มีความพิการ
- ส่งเสริมการศึกษาแบบเรียนรวมโดยให้นักเรียนที่เป็นผู้พิการเข้าร่วมเรียนในชั้นเรียนปกติต่าง ๆ
- ดูแลให้แน่ใจว่าวัยรุ่นที่เป็นผู้พิการสามารถเข้าถึงงานอีเวนต์ การสื่อสาร และการรณรงค์ต่าง ๆ อยู่เสมอ (การสื่อสารและการเข้าถึงทางกายภาพ)
- รณรงค์ต่อต้านพฤติกรรมกรากลับแก๊งรังแก (มักประสบความสำเร็จถ้าริเริ่มโดยวัยรุ่นเอง)
- ศึกษาสิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการยอมรับผู้พิการเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน โดยใช้ข้อมูลในโรงเรียนและเผยแพร่ผลการศึกษานั้น
- สำรวจหาเด็กที่เป็นผู้พิการและวางแผนติดต่อครอบครัวเด็ก ๆ เหล่านั้น และสนับสนุนให้ได้เข้าเรียนในโรงเรียน
- รณรงค์กับหน่วยงานด้านการศึกษาในระดับท้องถิ่นและระดับชาติเพื่อให้เกิดสิทธิเท่าเทียมทางการศึกษา
- ระบบจับคู่พี่เลี้ยง
- รับฟังความคิดเห็นจากวัยรุ่นผู้พิการที่เป็นผู้ผลิตถิ่นหรือผู้ลี้ภัย เพื่อรับทราบอุปสรรคในการเข้าถึงการศึกษาและบริการอื่น ๆ และพิจารณาดำเนินการในขั้นตอนต่อไป⁵²

⁵¹ ประยุกต์จาก A brief on school bullying on the basis of sexual orientation and gender identity LGBT-friendly Thailand?. (2014). Mahidol University, Plan International Thailand, UNESCO Bangkok Office. <https://www.aidsdatahub.org/sites/default/files/resource/lgbt-friendly-thailand-2014.pdf>

⁵² ประยุกต์จาก https://sites.unicef.org/disabilities/files/Take_Us_Seriously.pdf (p. 12).

การป้องกันความรุนแรงและการปกป้องคุ้มครองเด็กและวัยรุ่น เป็นสิ่งที่ผู้ใหญ่ช่วยได้โดย⁵³

- ดูแลให้เด็กและวัยรุ่นปลอดภัยด้วยการเข้าอบรมเรื่องการปกป้องคุ้มครองเด็กและทำความเข้าใจกับนโยบายการปกป้องคุ้มครองเด็ก
- ส่งเสริม เสริมสร้างศักยภาพ และให้เด็กและวัยรุ่นมีส่วนร่วม
- จัดเวลาและพื้นที่ให้กับชมรมของเด็ก
- ตั้งมั่นที่จะเรียนรู้เกี่ยวกับสิทธิเด็กและผลกระทบของความรุนแรงที่มีต่อเด็กอย่างต่อเนื่อง
- เข้าอบรมเรื่องการทำงานร่วมกับเด็กและวัยรุ่น การปกป้องคุ้มครอง การดูแลความปลอดภัยของเด็กและวัยรุ่นให้ดียิ่งขึ้น ในขณะที่เดียวกันก็สนับสนุนสิทธิการมีส่วนร่วม เคารพความคิด ความคิดเห็น และมุมมองของพวกเขาด้วย
- สนับสนุนวัยรุ่นในการพัฒนาทักษะและกลยุทธ์ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจว่าจะแจ้งเหตุ ชัดขึ้น ทำทนาย ป้องกัน และรับมือกับความรุนแรงด้วยเหตุแห่งเพศ (GBV) ได้อย่างไรและเมื่อไหร่
- พยายามทำกิจกรรมกับชั้นเรียนขนาดเล็กถ้าเป็นไปได้ เพื่อให้เกิดกิจกรรมแบบมีส่วนร่วม เช่น การทำงานกลุ่ม และการทำงานร่วมกันระหว่างนักเรียน
- ชวนให้พ่อแม่ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม
- จัดการเรียนการสอนโดยสอดแทรกมุมมองเรื่องประเด็นทางเพศ เพื่อให้เด็กวัยรุ่นชายใส่ใจเรื่องดังกล่าวและทำทนายความเชื่อผิด ๆ เกี่ยวกับความเป็นชาย
- ร่วมมือกับวัยรุ่นเพื่อช่วยกันหาว่าใครบ้างที่มีความเสี่ยงต่อการแต่งงานในวัยเด็ก

การช่วยเหลือเด็กที่ไม่ได้เรียนหนังสือ ผู้ใหญ่สามารถช่วยได้โดย:

- สนับสนุนให้เด็กได้เตรียมตัวกลับเข้าสู่การศึกษาในระบบ
- ช่วยให้เด็กได้สมัครเข้าเรียนเพื่อให้ได้เข้าถึงการศึกษาในระบบ
- สนับสนุนการเรียนรู้ผ่านช่องทางการเรียนรู้นอกระบบ
- ศึกษานโยบายของโรงเรียนเป็นไปตามนโยบายระดับประเทศเพื่อให้การลงทะเบียนเรียนของนักเรียนที่ไม่มีสัญชาติหรือที่ต้องย้ายโรงเรียนเป็นไปอย่างราบรื่น
- ติดต่อพูดคุยกับครอบครัวเด็กเพื่อส่งเสริมให้ตระหนักถึงสิทธิเด็ก
- ร่วมมือกับวัยรุ่นเพื่อสร้างความตระหนักและรณรงค์ในเรื่องดังกล่าว

⁵³ จากผลการศึกษาระดับโลกเกี่ยวกับชมรมของเด็ก: Vanessa Currie et al. February 2021. Safeguarding Children and Young People from Violence in Schools a Guide for Children and Young People in Children's Clubs. International Institute for Child Rights and Development.

กิจกรรมที่ 4: การประเมินโรงเรียน

วัตถุประสงค์:	เพื่อฝึกใช้เครื่องมือประเมินและทบทวนถึงผลกระทบของวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนที่มีต่อโอกาสในการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น
เวลา:	40 นาที
อุปกรณ์:	สำเนาข้อตกลงการอยู่ร่วมกันจากบทที่ 1 สำเนาแผนภูมิองค์ประกอบสำคัญของการมีส่วนร่วมหรือเขียนแผนภูมิลงบนฟลิปชาร์ต

กระบวนการ:

ส่วน ก: การวิเคราะห์โดยใช้เครื่องมือ

1. สำหรับกิจกรรมนี้ให้อ่านภาคผนวก 3: เครื่องมือการประเมินโรงเรียน “สิ่งที่ฉันหวัง...”
2. เราจะให้ผู้เข้าอบรมสะท้อนความคิดเกี่ยวกับเครื่องมือการประเมินโรงเรียนแบบง่าย ๆ ชนิดหนึ่ง เครื่องมือนี้ช่วยสร้างโอกาสการมีส่วนร่วมด้วยการถามความคิดเห็นวัยรุ่นโดยตรงอย่างไม่เป็นทางการ เพื่อให้ได้ความคิดเห็นที่มาจากใจวัยรุ่นจริง ๆ
3. เครื่องมือนี้เรียกว่า “สิ่งที่ฉันหวังว่าโรงเรียนน่าจะทำ...” และ “สิ่งที่ฉันหวังว่าครูของฉันน่าจะรู้...”
4. ถ้าผู้เข้าอบรมเป็นวัยรุ่น ให้พยายามเติมประโยคนี้เจียบ ๆ กับตัวเอง และเล่าให้ผู้เข้าอบรมกลุ่มใหญ่ฟังในกรณีที่คุณรู้สึกปลอดภัยและสะดวกใจที่จะเล่าเท่านั้น ถ้าผู้เข้าอบรมเป็นผู้ใหญ่ ให้เติมแค่ประโยคแรกแล้ว คิดดูว่าคุณจะใช้เครื่องมือนี้กระตุ้นการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นได้อย่างไร

ส่วน ข: การสะท้อนความคิดเกี่ยวกับเครื่องมือ

1. ดำเนินการพูดคุยกับผู้เข้าอบรมโดยใช้คำถามเหล่านี้ประกอบการพูดคุย
 - คุณอยากจะใช้เครื่องมือนี้ที่โรงเรียนของคุณไหม
 - ร่วมกันคิดข้อดีและข้อเสียของการใช้เครื่องมือแสดงความคิดเห็นแบบไม่ต้องเปิดเผยตัวตน

เคล็ดลับสำหรับกระบวนการ

ใครบ้างที่จะใช้เครื่องมือนี้ได้

- ครู
- สภานักเรียน
- เจ้าหน้าที่ช่วยเหลือนักเรียน

“จะต้องมีพื้นที่ปลอดภัยและทำให้นักเรียนไว้วางใจในการแสดงความคิดเห็นโดยตรงไปตรงมาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในโรงเรียน การเปิดให้วัยรุ่นเข้ามามีส่วนร่วมหมายถึงคุณกำลังชวนให้พวกเขาเข้ามาอยู่ในสถานะที่เสี่ยงต่อความเปราะบาง คุณจะจัดการกับความเปราะบางนี้อย่างไร”⁵⁴

ก่อนจะเริ่มกิจกรรม “สิ่งที่ฉันหวังว่าครูของฉันน่าจะรู้...” ในโรงเรียนหรือห้องเรียน ให้ถามตัวเองก่อนว่าจะทำอย่างไรกับข้อมูลที่ได้ คุณควรเตรียมพร้อมที่จะตอบคำถามที่เกี่ยวข้องต่อไปนี้ได้ทั้งหมด

- ถ้านักเรียนคนหนึ่งมาบอกว่าเขาชอบหรืออยากทำอะไร ฉันจะทำอย่างไรกับข้อมูลที่ได้
- ถ้านักเรียนคนหนึ่งมาบอกถึงว่าเขาเกลียดหรือไม่ชอบอะไร ฉันจะทำอย่างไรกับข้อมูลที่ได้
- ถ้านักเรียนคนหนึ่งมาบอกถึงอันตรายที่กำลังเกิดขึ้นหรือเกิดขึ้นแล้วในบ้านของเขา ฉันจะทำอย่างไรกับข้อมูลที่ได้
- ถ้านักเรียนคนหนึ่งมาบอกถึงอันตรายที่กำลังเกิดขึ้นหรือเกิดขึ้นแล้วในโรงเรียน ฉันจะทำอย่างไรกับข้อมูลที่ได้
- ถ้านักเรียนคนหนึ่งมาบอกเรื่องที่ทำให้ฉันต้องรายงานเรื่องนั้นตามหน้าที่ จะมีผลกระทบอย่างไรต่อกิจกรรมนี้และวัตถุประสงค์ของกิจกรรม
- ถ้านักเรียนเลือกที่จะไม่บอกอะไรเลย จะมีผลกระทบอย่างไรต่อกิจกรรมนี้และวัตถุประสงค์ของกิจกรรม
- ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียคนอื่น ทั้งผู้บริหารโรงเรียน ฝ่ายให้คำปรึกษาและแนะแนว รวมทั้งครอบครัวและผู้ดูแลนักเรียนจะคิดอย่างไรกับกิจกรรมนี้ พวกเขาจะมีข้อกังวลและคำถามอะไรบ้าง

โดยสรุปก็คือ ถ้าคุณเปิดโอกาสให้นักเรียน คุณก็ต้องพร้อมรับกับสิ่งที่เข้ามา ถ้าเลือกทำกิจกรรม “ฉันหวังว่าครูของฉันน่าจะรู้” แบบไม่เปิดเผยตัวตน คุณจะนำข้อมูลที่คุณรวบรวมได้ไปใช้ต่ออย่างไรให้มีความหมาย⁵⁵

ส่วน ค: สรุป

1. ให้ผู้เข้าอบรมเขียน “วิสัยทัศน์” ของตนเอง ว่าหวังให้นักเรียนรู้สึกอย่างไรเมื่อเข้ามาในโรงเรียน ให้เวลาเขียน 5-10 นาที
2. เชิญชวนให้ผู้เข้าอบรมบอกวิสัยทัศน์ของตนเองหากต้องการ
3. อ่านข้อความต่อไปนี หรือให้ตัวแทนหนึ่งคนอาสาอ่านข้อความนี้ แล้วให้ทุกคนทบทวนว่าเห็นด้วยหรือไม่ หรือมีอะไรที่อยากเสริม

“โรงเรียนที่ปลอดภัยและมีบรรยากาศเป็นที่ต้อนรับคือที่ที่นักเรียนจะเจริญเติบโตและงอกงาม รู้สึกเป็นตัวของตัวเองได้ และทราบว่าความต้องการของพวกเขาจะได้รับการตอบสนอง เช่นเดียวกับกับเจ้าหน้าที่ผู้ปกครอง และผู้มาเยี่ยมเยือน การเดินเข้ามาในโรงเรียนที่มีบรรยากาศอบอุ่นและเป็นที่ยอมรับ สามารถทำให้ผู้มาเยี่ยมก้าวเดินได้อย่างปลอดภัยเบาสบาย ในขณะที่การต้อนรับที่เย็นชาพร้อมเสียงตะโกนด้วยอารมณ์โกรธซึ่งดังก้องอยู่เบื้องหลังก็ทำให้ทุกคนรู้สึกไม่สบายใจได้เช่นกัน”⁵⁶

⁵⁴ Alex Shevrin Venet. (August 3, 2021). What I wish teachers knew about “what I wish my teacher knew. <https://unconditionallearning.org/2021/08/03/what-i-wish-teachers-knew-about-what-i-wish-my-teacher-knew/>

⁵⁵ Alex Shevrin Venet. (August 3, 2021). What I wish teachers knew about “what I wish my teacher knew. <https://unconditionallearning.org/2021/08/03/what-i-wish-teachers-knew-about-what-i-wish-my-teacher-knew/>

⁵⁶ Headstart Kernow. (n.d.) WSA Ethos & Environment. <https://www.headstartkernow.org.uk/universal-/wsa-ethos--environment/>

เคล็ดลับสำหรับกระบวนการ

ถ้าผู้เข้าอบรมสนใจจะสำรวจเครื่องมือประเมินสภาพแวดล้อมโรงเรียนและการตอบรับการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นตัวอื่น ๆ สามารถดูเครื่องมือและทรัพยากรเพิ่มเติมได้ใน **ภาคผนวก 8 (ทกแถบสีลิตมัสสำหรับทดสอบสุขภาพจิตของโรงเรียน) และภาคผนวก 9 (กรอบแนวคิด SWAN)**

นอกเหนือจากเปิดโอกาสให้วัยรุ่นได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ยังสามารถใช้เครื่องมือเหล่านี้ตรวจสอบสภาพจิตและสุขภาวะโดยทั่วไปของคณะครูและนักเรียนได้ด้วย โดยผู้ใช้เครื่องมือสามารถนำผลที่ได้ไปใช้ปรับปรุงสภาพแวดล้อมในโรงเรียนและทำให้วัฒนธรรมโรงเรียนมีความปลอดภัย และเปิดรับต่อการแสดงความคิดเห็นของวัยรุ่นมากขึ้น

ช่วงที่ 2.3 กลยุทธ์และแนวทางแก้ไข

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ทำความรู้จักกับกลยุทธ์ที่ใช้ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในบริบทของโรงเรียนในปัจจุบัน
2. พัฒนาวิธีการที่สามารถนำไปใช้ปรับปรุงการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในโรงเรียนได้อย่างเป็นรูปธรรม

กิจกรรม

- กิจกรรมที่ 1: สัมผัสประสบการณ์การมีส่วนร่วมหลายระดับ
- กิจกรรมที่ 2: บริบทของการศึกษาที่เป็นมิตรต่อการมีส่วนร่วม
- กิจกรรมที่ 3: แนะนำการทำแผนปฏิบัติการในบริบทของโรงเรียนเบื้องต้น
- กิจกรรมที่ 4: การบริหารความเสี่ยงเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในโรงเรียน⁵⁷

ระยะเวลา

2.5 ชั่วโมง

อุปกรณ์

- นาฬิกาจับเวลา
- เชือกยาวหนึ่งเมตรต่อกลุ่ม
- เทปหนึ่งม้วนต่อกลุ่ม
- เส้นสปาเก็ตตี้ 25 เส้น หรือแท่งไม้เสียบบาร์บีคิว 25 แท่งต่อกลุ่ม
- ฝาขวดพลาสติกหรือมาร์ชเมลโลว์หนึ่งชิ้นต่อกลุ่ม

หมายเหตุสำหรับกระบวนการ

ผู้เข้าอบรมจะได้เรียนรู้กลยุทธ์การปรับปรุงการมีส่วนร่วมในโรงเรียนและคิดสร้างสรรค์การมีส่วนร่วมระหว่างวัยรุ่นและผู้ใหญ่ที่เท่าเทียมและครอบคลุมโดยต่อยอดจากช่วงการเรียนรู้ก่อนหน้านี้ เพื่อเปลี่ยนแปลงการเลือกปฏิบัติและการกีดกันวัยรุ่นที่เป็นอยู่ในบริบทของโรงเรียน

เริ่มช่วงการเรียนรู้ด้วยการนำเสนอจุดประสงค์การเรียนรู้กับผู้เข้าอบรม

⁵⁷ ประยุกต์จาก O’Kane, Claire. (2020, July). Engaged and Heard! Guidelines on Adolescent Participation and Civic Engagement. United Nations Children’s Fund. (p.59).

กิจกรรมที่ 1:

กิจกรรมอุ่นเครื่องการเรียนรู้เรื่องการมีส่วนร่วม แบบริเริ่มโดยวัยรุ่น เชิงปรึกษา และสร้างความร่วมมือ - การกิจสร้างหอคอยมาร์ชเมลโลว์⁵⁸

วัตถุประสงค์:	ฝึกการมีส่วนร่วมแต่ละระดับและสร้างความกลมเกลียวในทีมผ่านกิจกรรมเชิงประสบการณ์
เวลา:	30 นาที
อุปกรณ์:	นาฬิกาจับเวลา เชือกยาวหนึ่งเมตรต่อกลุ่ม เทปหนึ่งม้วนต่อกลุ่ม เส้นสปาเก็ตตี้ หรือไม้เสียบบาร์บีคิว 25 แท่งต่อกลุ่ม ฝาขวดพลาสติกหรือมาร์ชเมลโลว์หนึ่งชิ้นต่อกลุ่ม

กระบวนการ:

- เตรียมวัสดุอุปกรณ์ให้แต่ละกลุ่ม
- แบ่งผู้เข้าอบรมเป็นกลุ่มเล็กโดยให้มีผู้ใหญ่และวัยรุ่นอยู่ในกลุ่มเดียวกัน (กลุ่มละ 4-6 คน)
- อธิบายภารกิจ: ให้ช่วยกันสร้างหอคอยที่พญามาร์ชเมลโลว์ (หรือสิ่งของน้ำหนักเบาอย่างอื่นภายใน 18 นาที) โดยใช้อุปกรณ์ที่จัดเตรียมไว้ให้ แต่ความยากอยู่ตรงที่
 - ใน 6 นาทีแรก ให้ผู้ใหญ่เป็นผู้นำแต่ต้องปรึกษาวัยรุ่น โดยไม่ให้วัยรุ่นแต่ละต้องอุปกรณ์ระหว่างทำภารกิจ
 - ใน 6 นาทีต่อมา ให้ผู้ใหญ่และเด็กร่วมมือกันสร้าง
 - และ 6 นาทีสุดท้าย ให้วัยรุ่นเป็นผู้นำโดยผู้ใหญ่ให้ความช่วยเหลือได้เมื่อถูกร้องขอเท่านั้น
 - สิ้นกระดิ่ง/ตั้งนาฬิกาเตือนทุก 6 นาทีเพื่อบอกให้ทุกกลุ่มเปลี่ยนวิธีการมีส่วนร่วมในแต่ละรอบ
- ตั้งนาฬิกาจับเวลา 6 นาที 3 รอบ
- เริ่มได้เลย!

เคล็ดลับสำหรับกระบวนการ

- อย่าเตือนถึงระดับการมีส่วนร่วมที่กำลังฝึกอยู่ระหว่างทำกิจกรรม
- สำหรับกลุ่มที่มีแค่คนวัยเดียวกัน ให้สมาชิกในกลุ่มอาสาเล่นบทบาทผู้ใหญ่หรือวัยรุ่นแทน

การประยุกต์กิจกรรมออนไลน์

สำหรับการอบรมออนไลน์ ใช้บทบาทเดียวกันกับด้านบน แต่ให้โจทย์แต่ละกลุ่มช่วยกันออกแบบสนามเด็กเล่น โดยใช้เครื่องมือออนไลน์ เช่น Jamboard หรือกระดานไวท์บอร์ดในแอป Zoom

⁵⁸ Rachelle. (n.d). Spaghetti Tower Marshmallow Challenge. Tinker Lab. <https://tinkertlab.com/spaghetti-tower-marshmallow-challenge/>

ถอดบทเรียน

1. ถามผู้เข้าอบรม: *ถามทั้งวัยรุ่นและผู้ใหญ่ว่ารู้สึกอย่างไรกับการมีส่วนร่วมแต่ละระดับ ช่วงไหนประสบความสำเร็จมากที่สุดหรือน้อยที่สุด คุณใช้กระบวนการอะไรในการออกแบบและสร้างหอคอย*
2. อธิบายการมีส่วนร่วมระดับต่าง ๆ⁵⁹ ให้ผู้เข้าอบรมฟังดังนี้:
เช่นเดียวกับกิจกรรมที่เพิ่งได้ทำไป การมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือการตัดสินใจของวัยรุ่นแบ่งได้เป็น 4 ระดับกว้าง ๆ ดังนี้
 - **ไม่มีส่วนร่วม:** วัยรุ่นได้แสดงความคิดเห็นน้อยมากหรือไม่มีโอกาสแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมเลย (กิจกรรมของเราไม่ได้ใช้การมีส่วนร่วมระดับนี้)
 - **เชิงปรึกษา:** ริเริ่มโดยผู้ใหญ่ โดยวัยรุ่นมีส่วนช่วยสร้างการเปลี่ยนแปลง แต่ไม่มีอำนาจบริหารจัดการหรือควบคุมผลลัพธ์
 - **สร้างความร่วมมือ:** วัยรุ่นจับมือเป็นพันธมิตรกับผู้ใหญ่เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลง และมีอำนาจในการจัดการ แต่ความร่วมมือดังกล่าวริเริ่มโดยผู้ใหญ่ และเปิดให้ดำเนินการเองได้บางส่วน
 - **ริเริ่มโดยวัยรุ่น:** วัยรุ่นเป็นผู้ริเริ่มการเปลี่ยนแปลง กำหนดประเด็นที่ต้องการทำ วิธีบริหารจัดการ ผู้ใหญ่สามารถมีส่วนร่วมในฐานะผู้หนุนเสริมและคอยช่วย แต่ไม่ได้ควบคุมกระบวนการหรือผลลัพธ์
 - การมีส่วนร่วมสามารถปรับระดับหลังสามารถนำไปใช้ได้โดยขึ้นอยู่กับแต่ละบริบท และตราบใดที่ยังเป็นไปตาม 9 ข้อ กำหนดพื้นฐานเพื่อการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมาย
3. จากนั้นให้อ่านข้อความต่อไปนี้ให้ผู้เข้าอบรมฟัง
*“ความคิดเห็นของวัยรุ่นเกี่ยวกับการตัดสินใจระดับบุคคลในด้านการศึกษา การอบรมทักษะ และการทำงาน รวมทั้งความคิดเห็นร่วมกันในระดับกลุ่มเกี่ยวกับการตัดสินใจเรื่องการปกครองของโรงเรียน นโยบายและกฎหมายด้านการศึกษา ทั้งหมดนี้มีสิทธิที่จะได้รับการรับฟัง...ในการดึงวัยรุ่นและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมออกแบบ พัฒนา และดำเนินนโยบายหรือโครงการ ผู้ใหญ่จะต้องปรับเปลี่ยนกรอบความคิดและคุณค่า และเข้าหาวัยรุ่นในสถานะที่เท่าเทียม [...] โดยมองว่าวัยรุ่นสามารถให้มุมมองและความคิดเห็นที่มีค่า ขับเคลื่อนการทำงานของตนเองได้ และสามารถทำงานร่วมกับพ่อแม่ ผู้ปกครอง นักวิชาชีพ นักวิจัย และผู้กำหนดนโยบาย[...] ได้ในฐานะหุ้นส่วนพันธมิตร [...]”*⁶⁰
4. ถามความเห็นผู้เข้าอบรมว่า คิดว่าการเป็นหุ้นส่วนพันธมิตรและการมีส่วนร่วมต่างกันอย่างไร ช่วงไหนของภารกิจสร้างหอคอยที่รู้สึกว่าเป็นความร่วมมือในฐานะหุ้นส่วนพันธมิตรที่เท่าเทียมกัน
5. คุณเคยมีประสบการณ์การทำงานสร้างความร่วมมือในโรงเรียนแบบหุ้นส่วนพันธมิตรที่มีความหมายหรือไม่ และในเรื่องอะไร

เคล็ดลับสำหรับกระบวนการ

- ย้อนกลับไปทีละระดับของการมีส่วนร่วมจะพบว่าการทำงานแบบหุ้นส่วนพันธมิตรสร้างความร่วมมือได้มากกว่า
- ก) เชิงปรึกษา: วัยรุ่นมีส่วนช่วยในการเปลี่ยนแปลง
 - ข) สร้างความร่วมมือ: วัยรุ่นและผู้ใหญ่เป็นจับมือเป็นพันธมิตรกันเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลง
 - ค) ริเริ่มโดยวัยรุ่น: วัยรุ่นเป็นผู้ริเริ่มและนำการเปลี่ยนแปลง

⁵⁹ O’Kane, Claire. (2020, July). Engaged and Heard! Guidelines on Adolescent Participation and Civic Engagement. United Nations Children’s Fund. (p. 11).

⁶⁰ O’Kane, Claire. (2020, July). Engaged and Heard! Guidelines on Adolescent Participation and Civic Engagement. United Nations Children’s Fund. (p. 35).

กิจกรรมที่ 2: จุดตั้งต้นของการมีส่วนร่วมในบริบทของโรงเรียน

วัตถุประสงค์:	เพื่อระบุโอกาสของวัยรุ่นในการมีส่วนร่วมอย่างเป็นรูปธรรมในบริบทของโรงเรียน
เวลา:	30 นาที
อุปกรณ์:	สำเนาเอกสารหรือฟลิปชาร์ตที่เขียนว่า 'สภาพแวดล้อมทางการศึกษา'

กระบวนการ:

- พูดคุยแลกเปลี่ยน: สภาพแวดล้อมของโรงเรียนช่วยสนับสนุนการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นได้อย่างไร
- เก็บความคิดและคำสำคัญที่ผู้อบรมแลกเปลี่ยนมาเขียนบนฟลิปชาร์ตหรือกระดานไวท์บอร์ด ตัวอย่างเช่น
 - นโยบายที่คำนึงถึงคนทุกกลุ่ม
 - ช่องทางสำหรับพ่อแม่ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมกับโรงเรียน
 - เสียงของวัยรุ่นได้รับการรับฟัง
 - ผู้ใหญ่พร้อมแบ่งปันอำนาจในการร่วมตัดสินใจ
- ขออาสาจากผู้เข้าอบรมอ่านจุดตั้งต้นของการมีส่วนร่วมต่อไปนี้ โดยให้อ่านคนละบรรทัดหรือให้อ่านคนละหัวข้อ

เคล็ดลับสำหรับกระบวนการ

องค์กรด้านการศึกษา รวมถึงโรงเรียนและองค์กรส่วนท้องถิ่นควรลงมือทำสิ่งต่อไปนี้เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วม

สร้างสภาพแวดล้อมที่ทำให้ “รู้สึกปลอดภัยและเป็นส่วนหนึ่ง” ซึ่ง⁶¹

- ส่งเสริมให้เกิดความไว้วางใจและความปลอดภัยทางกายภาพ สังคม และอารมณ์
- สร้างความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งและได้รับการยอมรับ
- ตระหนักถึงความสำคัญของการสร้างความสัมพันธ์
- ส่งเสริมความเคารพ คุณค่า และยกย่องความหลากหลาย
- ตระหนักและดูแลเรื่องบาดแผลทางใจอย่างระมัดระวัง
- เห็นว่าสุขภาพและสภาวะทางอารมณ์เป็น ‘เรื่องของคน’

สร้างวัฒนธรรมโรงเรียนโดยรวมที่เกื้อหนุน ปลอดภัย และคำนึงถึงทุกฝ่าย⁶²

- มีโปรแกรมของโรงเรียนทั้งในและนอกห้องเรียนที่เน้นการเรียนรู้ทางอารมณ์ สังคม และการเคารพความแตกต่าง
- มีนโยบายโรงเรียนที่ให้ความสำคัญ คอยติดตามและรายงานความก้าวหน้าของนักเรียนทุกคน โดยเน้นขีดความสามารถที่ไม่เท่าเทียม
- โครงการความร่วมมือของโรงเรียนที่นำโปรแกรมและทรัพยากรชุมชนเข้าสู่สภาพแวดล้อมโรงเรียน เพื่อเสริมขีดความสามารถของโรงเรียนและรองรับความต้องการของครอบครัวนอกเหนือจากในห้องเรียน

⁶¹ ประยุกต์จาก Headstart Kernow. (n.d.) WSA Ethos & Environment. <https://www.headstartkernow.org.uk/universal-/wsa-ethos--environment/>

⁶² Futures Without Violence. (n.d.). *The Whole School Approach*. <https://www.futureswithoutviolence.org/the-whole-school-approach/>

4. พุดคุยแลกเปลี่ยน: ถามผู้เข้าอบรมว่าเห็นคุณลักษณะดังกล่าวข้างต้นในโรงเรียนของตนเองหรือไม่ โดยให้คำอธิบายคำศัพท์ใหม่เกี่ยวกับสุขภาพจิตในกรณีที่ผู้เข้าอบรมต้องการให้อธิบาย ถามความเห็นผู้เข้าอบรมว่าการดำเนินการเหล่านี้จะช่วยทำให้มีจุดตั้งต้นสำหรับการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นมากขึ้นอย่างไร
5. ทบทวนเพิ่มเติม: ให้ผู้เข้าอบรมหลับตาลงแล้วนึกถึงป้ายสัญลักษณ์ต่าง ๆ บนกำแพงหรือประตูโรงเรียนของตนเอง หรือของโรงเรียนแห่งอื่นในภูมิภาค/ชุมชน กระจายแบบ สภาภายนอกและภายในโรงเรียนของตนเอง ถ้าอาคารโรงเรียนสามารถพุดได้ คิดว่าอาคารนั้นน่าจะมีลิตติดปกอะไร (ชวนให้ผู้เข้าอบรมให้ความเห็นถ้าสะดวกที่จะเล่า)

กิจกรรมที่ 3: แนะนำการกำแผนปฏิบัติการเบื้องต้น

 วัตถุประสงค์:	เพื่อพัฒนาแผนปฏิบัติการเฉพาะสำหรับโรงเรียนหรือกลุ่มโรงเรียนระดับชุมชน/ภูมิภาค โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายของวัยรุ่นและจัดการกับประเด็นปัญหาที่สำคัญต่อวัยรุ่น
 เวลา:	60 นาที
 อุปกรณ์:	สำเนาเอกสารหรือไฟล์ Google Doc ของภาคผนวก 5: แผนปฏิบัติการ

กระบวนการ:

ส่วน ก: กำความคุ้นเคยกับแผนปฏิบัติการ

1. ในกิจกรรมช่วงนี้ จะให้ผู้เข้าอบรมเริ่มทำแผนปฏิบัติการเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในโรงเรียนของตนเอง
2. ชวนให้ผู้เข้าอบรมที่ทำแผนปฏิบัติการในเรื่องที่คล้ายกันจัดกลุ่มทำงานร่วมกัน
3. ขั้นแรก ผู้เข้าอบรมจะต้องระบุประเด็นความท้าทายที่ต้องการจัดการ หรือการเปลี่ยนแปลงที่ต้องการจะเห็นในระบบหรือสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน หรือการเปลี่ยนแปลงที่ต้องการให้เกิดกับวัยรุ่น เช่น การพัฒนาภาวะผู้นำ ทักษะการสื่อสารหรือเจรจาต่อรอง หรือการเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกในโรงเรียนที่ดีขึ้น โดยสามารถเลือกได้ตามที่ต้องการ
4. บอกผู้เข้าอบรมว่าถ้าต้องการทำแผนปฏิบัติการต่อจากที่เคยทำไว้ในบทที่ 1 ก็สามารถทำได้ถ้าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนหรืออยู่ในบริบทของโรงเรียน
5. ให้อเวลาผู้เข้าอบรมระดมความคิดด้วยตนเองหรือร่วมกันระดมความคิดในกลุ่มย่อย 20 นาที เกี่ยวกับแนวคิดที่จะทำแผนปฏิบัติการ โดยให้ระดมความคิดในแง่ความท้าทายและแนวทางแก้ไขปัญหาของโรงเรียนของตนเอง
6. หลังจากผ่านไป 20 นาที ขอให้ผู้เข้าอบรมบอกว่าจะทำแผนปฏิบัติการโดยใช้ประเด็นความท้าทายหรือแนวทางการแก้ไขเรื่องอะไร
7. พยายามให้การพุดคุยดำเนินไปโดยมุ่งเน้นที่ 'จุดแข็ง' โดยขอให้ผู้เข้าอบรมนำเสนอทั้งความท้าทายและแนวทางแก้ไข
8. เขียนแนวความคิดลงบนฟลิปชาร์ตหรือกระดานไวท์บอร์ด แล้วพยายามจัดกลุ่มตามประเด็น เสนอให้กลุ่มที่ทำงานในเรื่องคล้ายกันรวมเป็นกลุ่มเดียวกันเพื่อทำแผน โดยเฉพาะถ้ามาจากโรงเรียนเดียวกัน แต่ถ้ายังไม่มีการรวมกลุ่มที่ทำในเรื่องใกล้เคียงกันก็เชิญชวนให้รวมกลุ่มกัน ทั้งนี้การทำแผนปฏิบัติการควรร่วมกันทำเป็นกลุ่ม
9. ให้อเวลาเพิ่ม 5 นาทีเพื่อให้ทุกกลุ่มกันระดมประเด็นความท้าทายที่จะนำมาใช้เป็นแนวคิดเพื่อทำแผนปฏิบัติการ

เคล็ดลับสำหรับกระบวนการ

ขอให้ผู้เข้าอบรมเลือกระดับการมีส่วนร่วมที่คิดว่าเหมาะสมกับแผนงานของตนเองมากที่สุด

- ก) เชิงปรึกษา: ริเริ่มโดยผู้ใหญ่ โดยวัยรุ่นมีส่วนช่วยในการเปลี่ยนแปลง
- ข) สร้างความร่วมมือ: วัยรุ่นและผู้ใหญ่จับมือเป็นพันธมิตรกันเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลง
- ค) ริเริ่มโดยวัยรุ่น: วัยรุ่นเป็นผู้ริเริ่มและนำการเปลี่ยนแปลง

ส่วน ข: เริ่มทำแผน

1. แนะนำแบบแบบฟอร์มตารางทำแผนปฏิบัติการ (ภาคผนวก 5)
2. ใช้เวลาอธิบายองค์ประกอบต่าง ๆ ในตารางแผนปฏิบัติการให้ผู้เข้าอบรมฟังสักครู่

เคล็ดลับสำหรับกระบวนการ

- ให้ผู้เข้าอบรมแบ่งเป็นกลุ่มย่อยตามประเด็นความสนใจหรือตามที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของภูมิภาค/รัฐ
- ตัวอย่างเช่น ถ้าแบ่งตามพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ หรือ “ภูมิภาค” ให้นำนักเรียนที่อยู่อาศัยทางกายภาพหรือเขตที่ตั้งของโรงเรียน และหากแบ่งตาม “ประเด็น” อาจแบ่งเป็นกลุ่มที่สนใจเรื่องการแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ความรุนแรงด้วยเหตุแห่งเพศที่เกิดในโรงเรียน หรือชมรมในโรงเรียน เลือกอะไรก็ได้ที่เหมาะสมกับกลุ่มที่สุด
- เนื่องจากกลุ่มที่แบ่งจะเป็นกลุ่มเดิมตลอดทั้งบท ขอให้พิจารณาให้แน่ใจว่าทุกคนอยู่ในกลุ่มที่ตนเองจะทำงานร่วมด้วยได้เป็นอย่างดี
- ถ้ามีคนทีมาจากภูมิภาคใดเพียงคนเดียวหรือเลือกทำประเด็นใดเพียงคนเดียว ให้ชวนผู้เข้าอบรมคนดังกล่าวเข้าร่วมกลุ่มอื่นแทน
- เชิญชวนให้ทุกกลุ่มนึกถึงประเด็นปัญหาสำคัญในโรงเรียน ซึ่งวัยรุ่นต้องการมีส่วนร่วม หรือประเด็นที่สามารถปรับปรุงได้ด้วยการมีส่วนร่วมที่ดีขึ้น
- ให้ทุกกลุ่มจินตนาการว่าแผนงานของตนเองจะเปิดโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายของวัยรุ่น รวมทั้งทำให้เกิดผลระยะยาวต่อวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมในโรงเรียนได้อย่างไร

กิจกรรมที่ 4: การบริหารความเสี่ยงเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ของวัยรุ่นในโรงเรียน⁶³

วัตถุประสงค์:

แนะนำแนวคิดเรื่องความเสี่ยงและการจัดการความเสี่ยงในบริบทของโรงเรียน

เวลา:

30 นาที

อุปกรณ์:

กระดาษฟลิปชาร์ต (หรือกระดานไวท์บอร์ด) และปากกามาร์กเกอร์

⁶³ ประยุกต์จาก O’Kane, Claire. (2020, July). Engaged and Heard! Guidelines on Adolescent Participation and Civic Engagement. United Nations Children’s Fund. (p.59).

กระบวนการ:

1. ถามว่ามีใครที่รู้จักการประเมินความเสี่ยงและอยากจะทำให้คนอื่นฟังบ้างว่าการประเมินความเสี่ยงมีไว้เพื่ออะไร
2. อธิบายผู้เข้าอบรมว่าความเสี่ยงอาจเกิดขึ้นได้ ไม่ว่าจะการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นจะเกิดขึ้นผ่านช่องทางออนไลน์หรือแบบพบหน้า
3. การประเมินความเสี่ยงจะช่วยลดโอกาสที่จะเกิดข้อผิดพลาดขึ้น และช่วยลดผลที่เกิดจากความผิดพลาดเมื่อเกิดเหตุขึ้น
4. วิธีการจัดการความเสี่ยงจากการมีส่วนร่วมผ่านช่องทางออนไลน์และแบบพบหน้า
 - ประเมินความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม และให้วิเคราะห์ความเสี่ยงจากการไม่ขอความคิดเห็นและไม่รับฟังความคิดเห็นของวัยรุ่นด้วย (เช่น จะทำให้เกิดความเสี่ยงที่ผู้ใหญ่จะละเมิดวัยรุ่นมากขึ้น ถ้าไม่มีช่องทางให้วัยรุ่นแจ้งข้อกังวลหรือร้องเรียน)
 - วัยรุ่นควรที่จะกระตือรือร้นกับการร่วมประเมินความเสี่ยงและคิดกลยุทธ์ในการลดความเสี่ยงของกิจกรรมตัวเองด้วย เพื่อที่จะสามารถตัดสินใจบนพื้นฐานของข้อมูลว่าการมีส่วนร่วมอาจจะไม่ปลอดภัยตอนไหนและอย่างไร นอกจากนี้ยังควรได้รับการสนับสนุนให้ปรับเปลี่ยนแผนถ้ากิจกรรมที่นำเสนอไม่สอดคล้องกับประโยชน์สูงสุดของพวกเขา
5. ในกลุ่มทำแผนปฏิบัติการ ให้ผู้เข้าอบรมแลกเปลี่ยนกันว่ามีจัดการความเสี่ยงในบริบทโรงเรียนของตนอย่างไรบ้าง รวมทั้งในระหว่างทำกิจกรรมที่วัยรุ่นมีส่วนร่วมด้วย
 - ก. คุณรับรู้ถึงความเสี่ยงต่อวัยรุ่นหรือผู้ใหญ่ขณะทำงานส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายในโรงเรียนหรือไม่
 - ข. คุณสามารถทำอะไรเพื่อจัดการหรือหลีกเลี่ยงความเสี่ยงเหล่านั้นได้บ้าง เพื่อให้วัยรุ่นปลอดภัยและปราศจากอันตราย
6. บอกให้ทุกคนกลับมารวมกันอีกครั้งแล้วให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มนำเสนอความเสี่ยงที่พบ
7. ขอคำแนะนำจากผู้เข้าอบรมกลุ่มใหญ่ว่าจะบริหารจัดการ/ลดแต่ละความเสี่ยงอย่างไร
8. อธิบายผู้เข้าอบรมว่าแผนปฏิบัติการจะต้องมีการประเมินความเสี่ยง โดยทุกคนจะมีโอกาสได้สำรวจเรื่องนี้เพิ่มเติมในช่วงการเรียนรู้ต่อไป

การประยุกต์กิจกรรมออนไลน์:

- แบ่งห้องย่อยเพื่อการพูดคุยกลุ่มเล็ก
- ใช้ Jamboard หรือเครื่องมืออื่นในลักษณะเดียวกันเพื่อเขียนข้อมูล

ช่วงที่ 2.4 การมีส่วนร่วมในโรงเรียน จากความคิดสู่การปฏิบัติ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จัดทำแผนปฏิบัติการโดยประยุกต์ใช้และเชื่อมโยงสิ่งที่ได้เรียนรู้ก่อนหน้าเข้ากับบทบาทของผู้เข้าอบรมแต่ละคน

กิจกรรม

- กิจกรรมที่ 1: การวางแผนปฏิบัติการ
กิจกรรมที่ 2: การนำเสนอ
กิจกรรมที่ 3: การประเมินความเสี่ยง
กิจกรรมที่ 4: ปิดช่วงการเรียนรู้

ระยะเวลา

2 ชั่วโมง

อุปกรณ์

- สมาชิกในกลุ่มควรเตรียมประเด็นปัญหาที่ต้องการจัดการในบริบทของโรงเรียนตนเองไว้ให้พร้อม ถ้าผู้เข้าอบรมยังไม่ได้เตรียมประเด็นเอาไว้ คุณสามารถอ้างอิงประเด็นข้อกังวลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นที่ผู้เข้าอบรมคิดเอาไว้แล้วใน ช่วงที่ 2.1
- ฟลิปชาร์ตและปากกามาร์กเกอร์
- กระดานไวท์บอร์ด ถ้ามี
- กระดาษ ปากกา
- โฟลอิท

หมายเหตุสำหรับกระบวนการ

เริ่มช่วงการเรียนรู้ด้วยการนำเสนอจุดประสงค์การเรียนรู้ให้กับผู้เข้าร่วมอบรม

กิจกรรมที่ 1: ขัดเกลาแผนปฏิบัติการของคุณ

วัตถุประสงค์:	เพื่อทำแผนปฏิบัติการสำหรับโรงเรียนให้เสร็จ
เวลา:	1.5 ชั่วโมง
อุปกรณ์:	แผนปฏิบัติการฉบับพิมพ์หรือฉบับออนไลน์

กระบวนการ:

- อธิบายว่าจะให้ผู้เข้าอบรมนำแนวคิดจากช่วงการเรียนรู้ก่อนหน้านี้มาต่อยอดทำแผนปฏิบัติการที่ต้องการนำไปปฏิบัติในโรงเรียนของตนเอง
- อธิบายว่ากิจกรรมวันนี้จะเป็นกิจกรรมที่เปิดกว้าง โดยทุกกลุ่มจะมีเวลาทำแผนปฏิบัติการส่วนที่เหลือร่วมกัน
- ให้คุณยืนยันให้แน่ใจว่าทุกคนมีหัวข้อและกลุ่มของตัวเองแล้ว และให้ความช่วยเหลือกรณีที่มีใครต้องการหาคนที่มีความคิดแบบเดียวกัน (โดยผู้เข้าอบรมสามารถทำงานคู่ขนานกันไปได้ถ้าความคิดไม่เหมือนกันแบบเต็มร้อย)
- สำหรับกลุ่มที่มีทักษะค่อนข้างสูง ให้เอารายการตรวจสอบ 9 ข้อกำหนดฯ (ภาคผนวก 6) ให้กลุ่มนั้นใช้เป็นเครื่องมือเพิ่มเติมเพื่อช่วยวางแผนด้วย
- อธิบายว่าคุณจะอยู่คอยช่วยเหลือตอบคำถามในกรณีที่มีข้อสงสัย จากนั้นให้เวลาทุกคนช่วยกันทำแผน 60 นาที
- เพื่อให้แนวทางเกี่ยวกับกระบวนการตอนที่เริ่มต้น คุณอาจให้ทุกกลุ่มย้อนคิดถึงกิจกรรมจัดทำแผนผังระบบที่ได้ทำไปในช่วงที่ 2.1 แล้วบอกให้ผู้เข้าอบรมคิดว่าจะเริ่มทำแผนปฏิบัติการโดยเริ่มต้นจากจุดตั้งต้นจุดไหน
- หลังจากครบ 60 นาที ให้ทุกคนกลับมารวมกันอีกครั้ง แล้วขออาสาสมัครมานำเสนอแผนงานให้กลุ่มอื่นฟัง โดยสามารถดูรายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับวิธีการทำกิจกรรมช่วงนี้ได้ในหัวข้อถัดไป

เคล็ดลับสำหรับกระบวนการ

- ใช้เวลาซักถามเกี่ยวกับแบบฟอร์มตารางทำแผนปฏิบัติการก่อนผู้เข้าอบรมจะแยกย้ายกันไปทำงานในกลุ่มของตัวเอง
- ย้ำเตือนทุกกลุ่มเกี่ยวกับแนวคิดหลักที่ได้เรียนรู้ร่วมกันและขอให้นำสิ่งเหล่านั้นไปใช้กับแผนปฏิบัติการ
- คุณสามารถให้เคล็ดลับด้านล่างกับผู้เข้าอบรมในรูปแบบสไลด์หรือบอกปากเปล่าระหว่างที่แต่ละกลุ่มกำลังจัดทำแผน

ข้อควรพิจารณาในการดึงกลุ่มเป้าหมายให้มามีส่วนร่วมด้วย⁶⁴

- ใครเป็นผู้ตัดสินใจหลักที่ฉันต้องเกี่ยวข้องกับ แล้ววิธีไหนเป็นวิธีที่ดีที่สุดที่จะทำให้เขาเข้ามามีส่วนร่วม
- วิธีไหนเป็นวิธีที่ดีที่สุดที่จะทำให้ประเด็นที่ฉันได้รับการสนับสนุน แล้วฉันจะดึงให้คนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อให้การสนับสนุนได้อย่างไร
- ใครบ้างที่น่าจะมีอิทธิพลต่อผลลัพธ์ของประเด็นที่ฉันทำทั้งเชิงบวกและเชิงลบ แล้วฉันจะดึงพวกเขาเข้ามามีส่วนร่วมได้อย่างไร
- ฉันควรจะต้องขอความช่วยเหลือหรือการสนับสนุนจากใครบ้าง
- ใครบ้างที่จะทำงานร่วมกับฉันในระยะแรกเริ่มได้

การประยุกต์กิจกรรมออนไลน์

- เตรียมไฟล์ ภาคผนวก 5 - แผนปฏิบัติการ, ภาคผนวก 6 - การใช้ 9 ข้อกำหนดพื้นฐาน (เตรียมให้เฉพาะกลุ่มที่มีทักษะสูง) และภาคผนวก 7 - เครื่องมือประเมินความเสี่ยง ในรูปแบบ Google Doc ให้เพียงพอสำหรับให้แต่ละกลุ่มใช้ทำงานร่วมกัน ตั้งชื่อแต่ละไฟล์โดยใช้เลขที่กลุ่มกำกับ แล้วใส่ไฟล์ไว้ในแฟ้มงานของแต่ละกลุ่มเพื่อให้ง่ายต่อการติดตาม
- ใช้ห้องประชุมย่อยเพื่อให้แต่ละกลุ่มวางแผน
- แวะเข้าไปในแต่ละห้องประชุมย่อยเพื่อสังเกตกระบวนการและให้กำลังใจแต่ละกลุ่ม

กิจกรรมที่ 2: การนำเสนอและให้ความคิดเห็น

 วัตถุประสงค์:	เพื่อนำเสนอแผนปฏิบัติการกับผู้เข้าอบรมทั้งหมดและพูดคุยแลกเปลี่ยนกัน
 เวลา:	30-45 นาที
 อุปกรณ์:	แผนปฏิบัติการสำหรับโรงเรียนฉบับพิมพ์

กระบวนการ:

1. ขอตัวแทนกลุ่ม กลุ่มละหนึ่งคนหรือมากกว่าอาสาอธิบายประเด็นหรือลักษณะสำคัญของแผนปฏิบัติการแต่ละแผน ให้นำเสนอกลุ่มละประมาณ 3 นาที โดยแนะนำให้แต่ละกลุ่มเน้นเฉพาะส่วนสำคัญของแผน แล้วให้เวลาถาม-ตอบ 2 นาที

⁶⁴ ประยุกต์จาก <https://www.voicesofyouth.org/developing-your-advocacy-plan>

2. ขณะที่แต่ละกลุ่มนำเสนอแผนปฏิบัติการ อย่าลืมกระตุ้นให้แต่ละกลุ่มพูดถึงอุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้น เช่น ด้านเงินทุน เพื่อให้ผู้เข้าอบรมกลุ่มใหญ่ช่วยกันระดมความคิดว่าจะมีแนวทางแก้ไขอย่างไรบ้าง
3. ส่งเสริมให้ผู้เข้าอบรมให้ความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ ช่วยเสนอความคิดและแหล่งทรัพยากรที่น่าจะเป็นไปได้
4. อย่าลืมชื่นชมแผนงานและให้กำลังใจแต่ละกลุ่ม

เคล็ดลับสำหรับกระบวนการ

เชิญชวนให้แต่ละกลุ่มส่งวัยรุ่นเป็นตัวแทนหลักในการนำเสนอแผน

ให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับจุดแข็งและจุดที่น่าจะพัฒนาเพิ่มเติมได้หลังการนำเสนอแผนของแต่ละกลุ่ม (บอกจุดแข็งและจุดที่ควรพัฒนาต่อไปอย่างน้อยอย่างละหนึ่งข้อ)

แนะนำให้ย้ำเตือนประเด็นเหล่านี้กับผู้เข้าอบรมระหว่างช่วงการถาม-ตอบ

- เพื่อให้เกิดความร่วมมือที่มีความหมายระหว่างผู้ใหญ่และวัยรุ่น สิ่งสำคัญคือต้องเคารพองค์ประกอบของการมีส่วนร่วมซึ่งได้แก่ พื้นที่ เสียง ผู้ฟัง และอิทธิพล เพื่อให้ความคิดเห็นของวัยรุ่นในประเด็นที่มีผลกระทบ ต่อพวกเขาส่งอิทธิพลต่อผู้มีอำนาจตัดสินใจที่เป็นผู้ใหญ่
- องค์ประกอบเหล่านี้นำมาใช้กับโครงการที่วัยรุ่นเป็นผู้ริเริ่มได้ด้วย แต่ไม่จำเป็นต้องใช้กับทุกโครงการ ยกตัวอย่าง เช่น การทำกิจกรรมพบปะสังสรรค์ที่ริเริ่มโดยวัยรุ่นให้มีความหมาย อาจไม่จำเป็นต้องมีกลุ่ม ผู้รับฟังภายนอกก็ได้⁶⁵

หมายเหตุสำหรับกระบวนการ

หาโอกาสให้กลุ่มได้เปรียบเทียบและปรับแผนไปในทิศทางเดียวกัน โดยเฉพาะในกรณีที่ทำงานหรือเรียนรู้ในสภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่เหมือนกัน ดูว่าแผนงานของผู้เข้าอบรมไปในทิศทางเดียวกันหรือไม่

กิจกรรมที่ 3: การประเมินความเสี่ยง

วัตถุประสงค์:	สร้างความกลมเกลียวและความไว้วางใจระหว่างคนต่างวัยอย่างต่อเนื่อง
เวลา:	60 นาที
อุปกรณ์:	สำเนาเอกสารภาคผนวก 7 กระดาษฟลิปชาร์ต และปากกามาร์กเกอร์

กระบวนการ:

1. บอกกลุ่มผู้เข้าอบรมว่าเราจะนำเคล็ดลับการบริหารจัดการความเสี่ยงที่ได้พูดถึงในช่วงก่อนหน้านี้มาใช้บริหารความเสี่ยงกับแผนปฏิบัติการกัน
2. แนะนำแบบฟอร์มประเมินความเสี่ยงและอธิบายส่วนต่าง ๆ ของแบบฟอร์ม

⁶⁵ ประยุกต์จาก O’Kane, Claire. (2020, July). Engaged and Heard! Guidelines on Adolescent Participation and Civic Engagement. United Nations Children’s Fund. (p.11).

3. ให้แต่ละกลุ่มแยกกันไปประเมินความเสี่ยง 40 นาที แล้วกลับมานำเสนอกับกลุ่มใหญ่แบบรวบรัด โดยให้พูดถึงความเสี่ยงหลักและกลยุทธ์บรรเทาความเสี่ยงสั้น ๆ สำหรับโครงการของตนเองกลุ่มละ 2 นาที
4. ใช้เวลาที่เหลือพิจารณาว่าจะใช้การประเมินความเสี่ยงไปใช้ดำเนินการตามแผนอย่างไร

การประยุกต์กิจกรรมออนไลน์

- เตรียมไฟล์เอกสารภาคผนวก 7 ในรูปแบบไฟล์ Google Doc ให้พอสำหรับการทำงานแต่ละกลุ่ม โดยเตรียมให้กลุ่มละหนึ่งไฟล์ ตั้งชื่อไฟล์โดยใช้เลขที่กลุ่มกำกับและใส่เข้าไปในโฟลเดอร์งานเดียวกับไฟล์ภาคผนวก 5 และภาคผนวก 6 ของแต่ละกลุ่มเพื่อให้ง่ายต่อการติดตาม
- ใช้ห้องประชุมย่อยสำหรับกิจกรรมการวางแผนและประเมินความเสี่ยง
- แวะเข้าไปห้องประชุมย่อยเพื่อสังเกตกระบวนการและให้กำลังใจแต่ละกลุ่ม

กิจกรรมที่ 4: ภาพหนึ่งภาพแทนคำพูดได้ 1,000 คำ

 วัตถุประสงค์:	เพื่อกระตุ้นให้ผู้เข้าอบรมทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้ ความก้าวหน้าตลอดทั้งบทเรียน และขั้นตอนการทำงานต่อไป
 เวลา:	60 นาที
 อุปกรณ์:	ให้ผู้อบรมนำภาพมาหรือทำภาพขึ้นหนึ่งภาพ ที่ว่างบนผนังและเทป หรือกระดาษฟลิปชาร์ต แผ่นใหญ่หลายแผ่นติดเทปเข้าไว้ด้วยกัน ปากกามาร์กเกอร์ เทป และอุปกรณ์งานประดิษฐ์อื่น ๆ

กระบวนการ:

หมายเหตุ: แจ้งผู้เข้าอบรมล่วงหน้าก่อนวันที่ทำกิจกรรมนี้ให้หาภาพหรือทำภาพขึ้นมาคนละหนึ่งภาพที่สะท้อนความรู้สึกของตัวเองที่มีต่อบทที่ 2 แล้วให้นำภาพมาทำกิจกรรมวันนี้ด้วย

1. อธิบายว่าวันนี้เราจะทำกิจกรรมต่อยอดจากแนวคิดที่ว่าภาพหนึ่งภาพแทนคำพูดได้ 1,000 คำ เป็นโอกาสที่จะได้สะท้อนความคิดถึงสิ่งที่เรียนรู้ในบทที่ 2 และสร้างสรรค์เรื่องราวประสบการณ์ที่มีร่วมกันไปในตัว
2. ให้ผู้เข้าอบรมนำภาพออกมา แต่ถ้ามีใครไม่ได้นำมาให้บอกว่าไม่เป็นไรและให้ทำภาพขึ้นมาหนึ่งภาพในตอนนั้นได้เลย
3. ขณะทำกิจกรรม ให้ผู้เข้าอบรมทบทวนความคิดโดยใช้คำถามด้านล่าง และให้ตกแต่งภาพเพิ่มเติมไปด้วยระหว่างที่กำลังคิด
 - วันนี้คุณรู้สึกอย่างไรเกี่ยวกับการทำงานในบทที่ 2 ที่ผ่านมา
 - ความรู้สึกแตกต่างจากวันแรกที่มาถึงอย่างไร
 - เรื่องใหญ่ที่สุดที่ได้เรียนรู้ หรือช่วงเวลาที่จุดประกายขึ้นมาในหัวคือช่วงเวลาไหนบ้าง
 - คุณจะนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปทำอะไรต่อ
 - ขั้นตอนต่อไปของคุณคืออะไร
4. ให้เวลาผู้เข้าอบรมตกแต่งภาพเพิ่มเติม 10 นาที (เช่น ขีดเขียนลงบนภาพ ทำกรอบรูปหรือพื้นหลัง หรือเขียนข้อความและวลีประกอบภาพ)

5. จากนั้นเปิดโอกาสให้แต่ละคนในห้องได้พูด ให้เวลาพูดเกี่ยวกับภาพและข้อความของตนเองเล็กน้อย หลังจากที่คุณทุกคนที่อยากพูดมีโอกาสได้พูดแล้ว ให้อธิบายว่าต่อไปเราจะร่วมกันทำจิตรกรรมฝาผนังจากรูปของแต่ละคน
6. ชวนให้ทุกคนมาที่ฝาผนังและติดภาพลงไปที่ว่างสักที่บนนั้น แล้วชวนให้ผู้เข้าอบรมพูดคุยแลกเปลี่ยนกันว่าจะมีวิธีนำเสนอภาพของแต่ละคนให้รวมเป็นภาพเดียวกันภายใต้แนวคิดหรือเรื่องราวหลักหนึ่งเรื่องได้หรือไม่ หรือนำเสนอโดยใช้สีหรือวิธีอื่นตามที่ต้องการในภาพรวมได้หรือไม่
7. ให้เวลาผู้เข้าอบรมเติมแต่งหรือวาดลงบนกำแพงโดยร้อยเรียงภาพของแต่ละคนเข้าด้วยกันสองสามนาที
8. ปรบมือให้ทุกคนและขอบคุณกับความทุ่มเทที่ผ่านมา ชวนให้ผู้เข้าอบรมให้ความคิดเห็นเชิงบวกกับเพื่อนผู้เข้าอบรมเพื่อชื่นชมการมีส่วนร่วมของทุกคน

เคล็ดลับสำหรับกระบวนการ

กิจกรรมนี้ช่วยในการสรุปบทที่ 2 ด้วยการประเมินว่ากลุ่มผู้เข้าอบรมมีความคิดเห็นเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม รวมทั้งข้อมูลหรือทักษะอะไรจากเนื้อหาที่โดดเด่นสำหรับผู้เข้าร่วมอบรม

คำถามในข้อที่ 3 เป็นเพียงคำถามแนะนำเท่านั้น เนื่องจากกิจกรรมนี้เปิดให้พูดคุยสำรวจความคิดเห็นกันอย่างอิสระ จึงไม่จำเป็นต้องถามทุกคำถามที่ให้ไว้ ควรเปิดช่องให้มีแนวคิดต่าง ๆ เกิดขึ้นอย่างเป็นธรรมชาติในกลุ่มผู้อบรมด้วย

ถ้าผู้เข้าอบรมเป็นคนต่างวัย ใช้โอกาสนี้สะท้อนความคิดเรื่องความร่วมมือระหว่างผู้ใหญ่และวัยรุ่นหรือเยาวชน ซึ่งทำได้โดยให้พูดคุยตัวต่อตัวเป็นเวลา 5 นาที ต่อด้วยการถอดบทเรียนกับกลุ่มใหญ่อีก 5 นาที

ไม่จำเป็นว่าทุกคนต้องมีภาพมาร่วมกิจกรรมนี้ เพราะคุณสามารถให้วาดภาพชิ้นใหม่ได้จากอุปกรณ์ที่เตรียมไว้ คุณภาพของรูปในขั้นตอนสุดท้ายขึ้นอยู่กับปัจจัยตั้งต้น ถ้าคุณขอให้ผู้เข้าร่วมอบรมจินตนาการภาพ คุณก็จะได้ผลงานเป็นภาพ แต่ถ้าคุณให้พิจารณาคำถาม คุณก็จะได้ภาพน้อยลงและได้ข้อความแสดงความคิดเห็นมากขึ้น ซึ่งทั้งสองอย่างล้วนมีประโยชน์ ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ นอกจากนี้วัสดุอุปกรณ์ทำงานศิลปะที่มีให้บนโต๊ะก็มีผลต่อคุณภาพของจิตรกรรมฝาผนังเช่นกัน

การประยุกต์กิจกรรมออนไลน์

ใช้เครื่องมือออนไลน์ เช่น Google Slides, Miro, หรือ Zoom Whiteboard สร้างภาพตัดปะและวาดรูปด้วยกัน โดยผู้เข้าอบรมสามารถค้นหาและนำภาพจากอินเทอร์เน็ตมาใช้ได้โดยตรง

ภาคผนวก

ภาคผนวก 1: เครื่องมือทำแผนผังระบบการศึกษา: ความสัมพันธ์และจุดตั้งต้นสำหรับการมีส่วนร่วม⁶⁶

ตัวอย่างในรูปแบบง่าย ๆ

⁶⁶ ประยุกต์จาก UNICEF Child Rights Education Toolkit - 1st Edition, 2014, Appendices p.11

ภาคผนวก 2: กรณีศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วม

จากสายเรียกเข้าตอนกลางดึกสู่การเคลื่อนไหวระดับประเทศ⁶⁷

ผู้มีอำนาจตัดสินใจต้องจัดการกับความท้าทายในการบูรณาการความช่วยเหลือด้านสุขภาพจิตเข้าไปในสถานศึกษา

जू ๆ ก็ต้องมาอยู่ในสภาพแวดล้อมใหม่ในต่างที่ ต่างวัฒนธรรม ทำความเข้าใจบทเรียนใหม่ ๆ ไม่ทัน สอบตกซ้ำแล้วซ้ำเล่าจนต้องหาทางออกด้วยยาเสพติด

นั่นเป็นสถานการณ์ที่เพื่อนผมกำลังเจอ เขาโทรหาผมตอนตี 2 ด้วยความรู้สึกท้อแท้ หมดหวัง น้ำเสียงเขาลั่นเครือ สายนั้นที่โทรเข้ามาเป็นขั้นสุดท้ายก่อนที่เขากำลังจะทำร้ายตัวเอง

ผมทั้งซ็อกและเป็นกังวล ขณะที่อดรีนาลินพลุ่งพล่านไปทั่วตัว ผมใช้ทุกทางที่ทำได้พยายามรับฟังเขาอย่างเต็มที่และบอกให้เขาเชื่อมั่นว่าเขามีค่ากับพวกเราและครอบครัวของเขามาก ๆ จนสามารถช่วยให้เขาหลุดจากอันตรายเฉพาะหน้าได้ นั่นเป็นวิธีที่ดีที่สุดแล้ว หรือแค่เป็นเพราะเราโชคดีกันแน่

เช่นเดียวกับเหตุการณ์ของเพื่อนผม ประเด็นปัญหาด้านสุขภาพจิตของเยาวชน โดยเฉพาะนักเรียนยังไม่ได้รับการใส่ใจมากพอ การสังเกตเห็นปัญหาที่ไม่ทันท่วงที และไม่มีกรดำเนินการตามที่เหมาะสม ถ้าคุณลองมองไปรอบ ๆ หรือนึกย้อนกลับไปตอนที่ยังเป็นนักเรียน คุณต้องเห็นเพื่อนสักคนที่ต้องการความช่วยเหลืออย่างเหมาะสมแน่นอน

แม้ว่าเรื่องของเพื่อนผมจะน่าเศร้า แต่สายที่โทรเข้ามาตอนตี 2 นั้นก็ได้เปลี่ยนชีวิตเขาและตัวผมเองด้วย เหตุการณ์นั้นสร้างแรงบันดาลใจให้ผมกลายเป็นส่วนหนึ่งของทีมนักเรียนมากความสามารถที่ริเริ่มทำโครงการรณรงค์ระดับประเทศในชื่อ Beyond Our Thoughts (BOT) เพื่อจัดการกับปัญหาสุขภาพจิต โดยเฉพาะภาวะซึมเศร้าในหมู่นักศึกษามหาวิทยาลัย

คำคืนหนึ่งในฤดูหนาว กลุ่มเพื่อนที่ร่วมกันก่อตั้ง BOT มารวมตัวกันในห้องชั้นใต้ดินห้องหนึ่งในมหาวิทยาลัยเพื่อร่วมกันจัดการประเด็นปัญหาด้านสุขภาพจิตของนักเรียนและวัยรุ่นอย่างเพื่อนของผมแบบก้าวกระโดด ไม่ใช่แค่ก้าวธรรมดา เรารู้สึกว่าเราไม่ได้มีหน้าที่แค่ช่วยเหลือเพื่อนวัยเดียวกัน แต่ยังมีหน้าที่รับผิดชอบในการเพิ่มความตระหนักเรื่องสุขภาพจิตและให้ความรู้กับเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัย เพื่อที่พวกเขาจะได้ดำเนินการในสิ่งที่จำเป็น การริเริ่มของ BOT เติบโตขึ้น โครงการเพื่อสุขภาพจิตของเราไม่ได้ทำอยู่แค่ในมหาวิทยาลัยเราที่เดียว แต่ยังทำร่วมกับมหาวิทยาลัยแห่งอื่นทั่วประเทศอิหร่าน และกลายเป็นการเคลื่อนไหวระดับประเทศที่มุ่งเน้นประเด็นสุขภาพจิตสำหรับเยาวชน

ในฐานะนักศึกษา เรามุ่งที่จะผสมผสานข้อมูลทางวิทยาศาสตร์เข้ากับสิ่งที่ได้เรียนรู้จากเพื่อนวัยเดียวกันที่เคยมีประสบการณ์ตรง หรือเพื่อนที่เคยรับสายยามดึกมาก่อน เราอยากจะได้เรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น แบ่งปันความรู้และพยายามเข้าถึงคนอื่นที่ต้องการความช่วยเหลือ

นอกจากนี้ ประสบการณ์จากการทำโครงการ BOT สอนเราว่าเยาวชนมีพลังสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ยิ่งใหญ่ได้ อาจมีอุปสรรคมากมายที่ขัดขวางเราไม่ให้ไปถึงเป้าหมายที่ยิ่งใหญ่ ซึ่ง BOT เองก็ไม่ได้มีภูมิคุ้มกันต่ออุปสรรคเหล่านั้น นักศึกษาถูกตีตราเพราะปัญหาสุขภาพจิต ได้รับความกดดันว่าต้องประสบความสำเร็จด้านการเรียน ขาดการเข้าถึงศูนย์สุขภาพจิตระดับมืออาชีพ และเกิดสภาวะ 'ดำดิ่ง' จากสถานการณ์เชิงลบที่เกิดขึ้นเป็นระลอกที่อาจทำร้ายสุขภาพจิตได้อย่างรุนแรง

⁶⁷ Amirkafi, Ali. May 18, 2022. *From a Midnight Call to a National Movement*. UNICEF. <https://www.unicef.org/blog/midnight-call-to-national-movement>

เมื่อนักศึกษาบอกเล่าข้อกังวลกับ BOT พบว่ามีความท้าทายที่รุนแรงหลายเรื่องที่เกี่ยวข้องอย่างเราเพียงลำพังไม่สามารถจัดการได้ มีความท้าทายหลายเรื่องที่มีบทบาทตัดสินใจและผู้มีอำนาจจำเป็นต้องจัดการ ได้แก่

- เสริมสร้างขีดความสามารถในการตอบสนองช่วยเหลือนักศึกษาที่มีปัญหาสุขภาพจิต ให้นักศึกษา ครู อาจารย์ และผู้บริหารสถาบันการศึกษา
- บูรณาการการช่วยเหลือด้านจิตวิทยาเบื้องต้นเข้าไปในหลักสูตรการศึกษา
- จัดให้มีศูนย์สุขภาพจิตระดับมืออาชีพในมหาวิทยาลัยหรือวิทยาเขตต่าง ๆ ให้มากขึ้น

BOT ช่วยให้นักศึกษาอย่างเพื่อนของผมได้ตระหนักถึงภัยคุกคามต่อสุขภาพจิต และชี้แนะหนทางในการป้องกันความเสี่ยง ในขณะที่เดียวกันผลจากการรณรงค์ของ BOT ยังทำให้เพื่อนของผมตระหนักถึงสภาพจิตใจของตนเองได้ดีขึ้นและสามารถช่วยเหลือคนอื่นให้อยู่ห่างจากอันตรายที่เขาเคยสัมผัสมาก่อน เขาและพวกเราทุกคนที่ทำงานกับ BOT รู้ว่าจำเป็นต้องเคลื่อนไหวอะไรบ้างเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ

สุขภาพจิตของเพื่อนผมดีขึ้นมาก โดยตอนนี้เขาปรึกษาผู้เชี่ยวชาญอยู่ แล้วเพื่อนของคุณและคนที่คุณรักละ ทุกคนจะโชคดีได้อย่างนี้หรือเปล่า

ภาคผนวก 3 : เครื่องมือการประเมินโรงเรียน “สิ่งที่ฉันหวัง....”

“สิ่งที่ฉันหวังว่าโรงเรียนน่าจะทำได้ ...” และ “สิ่งที่ฉันหวังว่าครูของฉันน่าจะรู้ ...” [“I wish my teacher knew”, Harvard EdCast⁶⁸]

กิจกรรม

ถ้าคุณเป็นวิทยากร ให้ลองเติมประโยคนี้เจียบ ๆ กับตัวเอง และเล่าให้ผู้เข้าอบรมกลุ่มใหญ่ฟังในกรณีที่คุณรู้สึกปลอดภัยและสะดวกใจที่จะเล่า

ประเด็นเริ่มต้นการสนทนา

- อะไรคือข้อดีและข้อเสียของการใช้เครื่องมือแสดงความคิดเห็นแบบไม่ต้องเปิดเผยตัวตน
- “จะต้องมีพื้นที่ปลอดภัยและทำให้นักเรียนไว้วางใจในการแสดงความคิดเห็นตามตรงเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในโรงเรียน การเปิดให้วิทยากรเข้ามามีส่วนร่วมหมายถึงคุณกำลังชวนให้พวกเขาเข้ามาอยู่ในสถานะที่เสี่ยงต่อความเปราะบาง คุณจะจัดการกับความเปราะบางนี้อย่างไร”⁶⁹
- โดยสรุปก็คือ ถ้าคุณเปิดโอกาสให้นักเรียน คุณก็ต้องพร้อมรับกับสิ่งที่เข้ามา ถ้าเลือกทำกิจกรรม “ฉันหวังว่าครูของฉันน่าจะรู้” แบบไม่เปิดเผยตัวตน คุณจะนำข้อมูลที่รวบรวมได้ไปใช้ต่ออย่างไรให้มีความหมาย

ก่อนจะเริ่มกิจกรรมแบบ “สิ่งที่ฉันหวังว่าครูของฉันน่าจะรู้...” ในโรงเรียนหรือห้องเรียน ให้ถามตัวเองก่อนว่าจะทำอย่างไรกับข้อมูลที่ได้ คุณควรเตรียมพร้อมที่จะตอบคำถามที่เกี่ยวข้องต่อไปนี้ให้ได้ทั้งหมด

- ถ้านักเรียนคนหนึ่งมาบอกว่าเขาชอบหรืออยากทำอะไร ฉันจะทำอย่างไรกับข้อมูลที่ได้
- ถ้านักเรียนคนหนึ่งมาบอกถึงว่าเขาเกลียดหรือไม่ชอบอะไร ฉันจะทำอย่างไรกับข้อมูลที่ได้
- ถ้านักเรียนคนหนึ่งมาบอกถึงอันตรายที่กำลังเกิดขึ้นหรือเกิดขึ้นแล้วในบ้านของเขา ฉันจะทำอย่างไรกับข้อมูลที่ได้
- ถ้านักเรียนคนหนึ่งมาบอกถึงอันตรายที่กำลังเกิดขึ้นหรือเกิดขึ้นแล้วในโรงเรียน ฉันจะทำอย่างไรกับข้อมูลที่ได้
- ถ้านักเรียนคนหนึ่งมาบอกเรื่องที่ทำให้ฉันต้องรายงานเรื่องนั้นตามหน้าที่ จะมีผลกระทบอย่างไรต่อกิจกรรมนี้และวัตถุประสงค์ของกิจกรรม
- ถ้านักเรียนเลือกที่จะไม่บอกอะไรเลย จะมีผลกระทบอย่างไรต่อกิจกรรมนี้และวัตถุประสงค์ของกิจกรรม
- ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียคนอื่น ทั้งผู้บริหารโรงเรียน ฝ่ายให้คำปรึกษาและแนะแนว รวมทั้งครอบครัว/ผู้ดูแลนักเรียน จะคิดอย่างไรกับกิจกรรมนี้ พวกเขาจะมีข้อกังวลและคำถามอะไรบ้าง

⁶⁸ Weber, Matt. October 16, 2019. “Harvard EdCast: I Wish My Teacher Knew.” Harvard Graduate School of Education. <https://www.gse.harvard.edu/news/16/10/harvard-edcast-i-wish-my-teacher-knew>

⁶⁹ Alex Shevrin Venet. (August 3, 2021). What I wish teachers knew about “what I wish my teacher knew”. <https://unconditionalllearning.org/2021/08/03/what-i-wish-teachers-knew-about-what-i-wish-my-teacher-knew/>

ภาคผนวก 4: การส่งเสริมการมีส่วนร่วมที่ครอบคลุมทุกฝ่าย

1. ใช้กลยุทธ์สองผสานเพื่อการมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียม

- (ก) ระบุ วิเคราะห์ และจัดการกับอุปสรรค เช่น การตีตรา และการเลือกปฏิบัติ ส่งเสริมให้ผู้มีหน้าที่ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เจ้าหน้าที่ และวัยรุ่นได้แสดงความคิดเห็นและพูดคุยเรื่องความสัมพันธ์เชิงอำนาจภายในและระหว่างกลุ่มต่าง ๆ
- (ข) สนับสนุนวัยรุ่นที่ถูกจำกัดอยู่นอกวงอย่างแข็งขัน สร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในกลุ่มวัยรุ่นชายขอความคิดเห็นจากวัยรุ่นว่าต้องการมีส่วนร่วมอย่างไร อุปสรรคใดบ้างที่ขัดขวางการมีส่วนร่วมของพวกเขา และจะเอาชนะอุปสรรคเหล่านั้นได้อย่างไร
 - จัดให้มีการประเมินความเสี่ยง การปกป้องคุ้มครองเด็ก และใช้หลักการไม่ทำให้เกิดอันตราย ใช้นโยบายเรื่องประมวลวิธีปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการปกป้องคุ้มครองเด็กของยูนิเซฟอย่างเป็นระบบ ซึ่งรวมถึงการประเมินและบรรเทาความเสี่ยง สนับสนุนสภาพแวดล้อมการมีส่วนร่วมที่ปลอดภัยโดยเพิ่มความตระหนักของชุมชน (โดยเฉพาะผู้ที่เป็ ‘ด้านหน้า’ เช่น พ่อแม่ ผู้สูงอายุ ครู ฯลฯ) ถึงประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีส่วนร่วมของเด็กหญิง วัยรุ่นที่เป็นผู้พิการ และกลุ่มชายขอบอื่น ๆ
 - ส่งเสริมการเปิดพื้นที่สำหรับวัยรุ่นทุกคนและพื้นที่เฉพาะสำหรับวัยรุ่นบางกลุ่ม พื้นที่สำหรับทุกคนจะเปิดโอกาสให้วัยรุ่นจากหลากหลายที่มา (เช่น เพศ อายุ ความพิการ อาชีพ ชาติพันธุ์ เพศวิถี สถานะสุขภาพ ฯลฯ) ได้ร่วมมือกันทำกิจกรรมเพื่อเอาชนะการตีตราและการเลือกปฏิบัติ แต่การพบปะกันในกลุ่มวัยรุ่นที่มีภูมิหลังแบบเดียวกันก็มีประโยชน์ในการสร้างน้ำหนึ่งใจเดียวกัน อัตลักษณ์เชิงบวก และร่วมกันลงมือแก้ไขสถานการณ์ที่เกี่ยวกับพวกเขาโดยเฉพาะ ตัวอย่างเช่น วัยรุ่นหญิงน่าจะสะดวกพูดคุยประเด็นที่ละเอียดอ่อนในพื้นที่ที่มีแต่ผู้หญิงด้วยกันมากกว่า
 - จัดให้มีข้อมูลที่เข้าถึงได้ เป็นมิตรต่อวัยรุ่นที่มีความหลากหลายด้านอายุและขีดจำกัดด้านความสามารถ จัดให้มีทรัพยากรออนไลน์ที่เข้าถึงได้ผ่านช่องทางออฟไลน์ด้วย เนื่องจากวัยรุ่นบางส่วนไม่สามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้ รวมทั้งเตรียมงบประมาณสำหรับการแปลภาษา เป็นต้น (เช่น ภาษามือ ภาษาเบรลล์ หรือภาษาท้องถิ่น)
 - จำแนกข้อมูล ส่งเสริมให้มีการจำแนกข้อมูลมากขึ้น (เช่น จำแนกตามเพศ รายได้ เมือง/ชนบท ชาติพันธุ์/ภาษา ผู้ย้ายถิ่น ผู้พิการ สถานะทางสุขภาพ ฯลฯ) เพื่อให้ปัญหาความไม่เท่าเทียมในบริบทที่สำคัญได้รับการจัดการโดยผู้กำหนดนโยบายและผู้ปฏิบัติ
 - เสริมสร้างความร่วมมือกับวัยรุ่นชายขอบกลุ่มที่เปราะบางมากที่สุดรวมทั้งแนวร่วม (เช่น สมาคมและกลุ่มเคลื่อนไหวเพื่อเด็กที่เป็นแรงงาน หรือสมาคมวัยรุ่นหรือเยาวชนที่ได้รับผลกระทบจากเอชไอวี องค์กรเพื่อผู้พิการ กลุ่ม LGBTQI ฯลฯ) สนับสนุนการอบรมและการเป็นพี่เลี้ยงให้คำปรึกษาให้กับผู้ใหญ่ เยาวชน และวัยรุ่นในประเด็นเรื่องความเท่าเทียมทางเพศ การนับผู้พิการเป็นส่วนหนึ่งและการระมัดระวังความขัดแย้ง

2. สนับสนุนให้มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก บริการ การสื่อสาร และนโยบายที่เท่าเทียม จัดการกับอุปสรรคเชิงทัศนคติของผู้ให้บริการและทำให้เกิดกลไกความรับผิดชอบที่แน่นอนชัดเจนเพื่อติดตามว่าสิ่งเหล่านี้ไปถึงวัยรุ่นชายขอบหรือไม่ รับทราบและลดความขัดแย้งเชิงนโยบายที่อาจเกิดขึ้นเมื่อวัยรุ่นชายขอบเริ่มมีส่วนร่วมในการปกครอง (เช่น ความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ของวัยรุ่นกับของผู้มีบทบาททางการเมืองหรือธุรกิจ)

ภาคผนวก 5: แผนปฏิบัติการสำหรับโรงเรียน

แผนปฏิบัติการสำหรับโรงเรียน

ชื่อโครงการ:

ประเด็นปัญหาหรือความท้าทายที่โครงการนี้ต้องการจัดการได้แก่:

สรุปย่อถึงสิ่งที่เราวางแผนจะทำหรือสร้าง:

วัยรุ่นจะเข้ามามีส่วนร่วมกับโครงการนี้โดย:

การมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในโครงการของเราอยู่ในระดับ (สร้างความร่วมมือ / แข่งปรึกษา / ริเริ่มโดยวัยรุ่น):

อักษรวิภา	1. จุดประสงค์ แผนปฏิบัติการนี้ต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเรื่องอะไร	พิจารณาถึงความท้าทายที่คุณต้องการจัดการเพื่อปรับปรุง หรือทำให้เกิดโครงการเพื่อการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น อาจเป็นการเปลี่ยนแปลงง่าย ๆ เช่น การสร้างพื้นที่ปลอดภัยให้วัยรุ่นได้เชื่อมสัมพันธ์และแสดงความคิดเห็น การสอนทักษะหรือพัฒนาความสามารถใหม่ ๆ ให้กับวัยรุ่น หรืออาจเป็นการเปลี่ยนแปลงบางอย่างที่คุณอยากจะทำกับวัฒนธรรมหรือสภาพแวดล้อมของโรงเรียนหรือองค์กร หรืออาจจะเป็นการเปลี่ยนแปลงนโยบายหรือเนื้อหาหลักสูตรก็ได้
	2. วัตถุประสงค์ของการมีส่วนร่วม	พิจารณาว่าคุณต้องการให้แผนนี้สร้างผลลัพธ์กว้าง ๆ ในด้านใดบ้าง ⁷⁰ <ol style="list-style-type: none"> 1. สร้างความรู้สึกถึงคุณค่าในตนเอง ความพึงพอใจในตนเองและเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง 2. ได้รับการใส่ใจอย่างจริงจัง 3. การตัดสินใจ 4. การมีส่วนร่วมสาธารณะและความเป็นพลเมือง
	3. คุณมีขั้นตอนดำเนินการอย่างไร	คุณจะทำอะไรบ้าง ระบุขั้นตอนและกิจกรรมที่คุณจะต้องทำให้ชัดเจน
	4. ใครจะเป็นผู้นำและมีใครเกี่ยวข้องในขั้นตอนต่าง ๆ เหล่านี้บ้าง	ระบุให้ชัดเจนว่าใครเป็นผู้รับผิดชอบในขั้นตอนไหน และให้มีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบให้ทั้งผู้ใหญ่และวัยรุ่น
	5. ระยะเวลา	การดำเนินการจะทำที่ไหนและเมื่อไหร่ กำหนดระยะเวลาสำหรับการทำกิจกรรมโดยสามารถเขียนระยะเวลาบนกระดาษอีกแผ่นแยกต่างหากได้
	6. หลักชัยสำคัญ	อะไรคือความสำเร็จของแผนงาน ระบุผลกระทบหรือการเปลี่ยนแปลงชัดเจนที่คุณคาดหวังจะให้เห็น อยากจะเห็น และจะยินดีมากถ้าได้เห็น ออกมาเป็นผลลัพธ์จากแผนปฏิบัติการของคุณ เราคาดหวังจะให้เห็น <ul style="list-style-type: none"> • เต็ม 2-3 ข้อตรงนี้ เราอยากจะได้เห็น <ul style="list-style-type: none"> • เต็ม 2-3 ข้อตรงนี้ เราจะยินดีมากถ้าได้เห็น <ul style="list-style-type: none"> • เต็ม 2-3 ข้อตรงนี้
	7. ทรัพยากรและสิ่งของที่ ที่ต้องการ	

⁷⁰ Engaged and Heard, p. 15

เสียง	8. กลยุทธ์การรับฟัง บุคคลทุกเพศภาวะ	
	9. กลยุทธ์การเข้าถึง	
ผู้ฟัง	10. คุณต้องการได้รับความสนใจจากใคร	ใครที่จำเป็นจะต้องรู้เรื่องแผนงานและเป้าหมายของคุณ
	11. แผนการสื่อสาร	คุณ จะกระจายข่าวเกี่ยวกับแผนงานของคุณอย่างไร
พื้นที่ปลอดภัย	12. แผนการปกป้อง คุ้มครองเด็ก	โรงเรียนของคุณมีนโยบายการปกป้องคุ้มครองเด็กไว้รองรับความปลอดภัยในโครงการหรือไม่
	13. การประเมินความเสี่ยง	แผนปฏิบัติการของคุณมีการทำประเมินความเสี่ยงหรือไม่ ให้ระบุความเสี่ยงหลักและกลยุทธ์บรรเทาความเสี่ยง 2-3 ข้อ ไว้ที่นี่

ภาคผนวก 6 : การใช้ 9 ข้อกำหนดพื้นฐาน เป็นเครื่องมือวางแผนเพื่อกระบวนการมีส่วนร่วมที่มีคุณภาพ⁷¹

เครื่องมือวางแผน: คำถามหลักเพื่อช่วยในการวางแผนโดยใช้ 9 ข้อกำหนดพื้นฐานเพื่อการมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพและมีจริยธรรม

1. การมีส่วนร่วมมีความโปร่งใสและให้ข้อมูลอย่างครบถ้วน

- สำหรับการมีส่วนร่วมเชิงปรึกษาหรือสร้างความร่วมมือ วัยรุ่นได้รับข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการ (วัตถุประสงค์ ขอบเขต ความเสี่ยง และประโยชน์ที่อาจเกิดขึ้น) เพียงพอหรือไม่เพื่อประกอบการตัดสินใจว่าจะมีส่วนร่วมหรือจะมีส่วนร่วมอย่างไร
- สำหรับการมีส่วนร่วมที่ริเริ่มโดยวัยรุ่น วัยรุ่นสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับ การริเริ่มของตนกับวัยรุ่นคนอื่นหรือกับกลุ่มที่มีแนวโน้มจะเข้าเป็นแนวร่วมหรือไม่
- มีการให้ข้อมูลในรูปแบบและภาษาที่เข้าถึงได้ คำนึงถึงความหลากหลาย และเหมาะสมกับวัย ซึ่งจะทำให้วัยรุ่นและเพื่อนคนอื่น ๆ เข้าใจได้หรือไม่
- มีการให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจให้กับพ่อแม่/ผู้ปกครองของวัยรุ่น ประกอบการตัดสินใจให้ความยินยอม และเพื่อส่งเสริมให้วัยรุ่นมีส่วนร่วมโดยไม่จำกัดเพศหรือไม่

2. การมีส่วนร่วมเป็นไปโดยสมัครใจ

- การมีส่วนร่วมของวัยรุ่นเป็นไปโดยสมัครใจหรือไม่
- วัยรุ่นรับทราบหรือไม่ว่าสามารถถอนตัว (หยุดมีส่วนร่วม) ได้ตลอดเวลาตามที่ต้องการ
- สำหรับวัยรุ่นที่ดำเนินกิจกรรมตามโครงการริเริ่มของตนเองอย่างต่อเนื่องอยู่แล้ว พวกเขาสนใจเข้าร่วมกระบวนการแบบมีส่วนร่วมอื่น ๆ หรือไม่

3. การมีส่วนร่วมต้องได้รับความเคารพ

- มีการเคารพในภาระหน้าที่อื่น ๆ ของวัยรุ่น (การเรียน การทำงาน การเล่น ฯลฯ) และนำไปพิจารณาประกอบการออกแบบโครงการ และกำหนดระยะเวลาของกิจกรรมหรือไม่
- เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมเชิงปรึกษา สร้างความร่วมมือ และ/หรือ การมีส่วนร่วมที่ริเริ่มโดยวัยรุ่น หน่วยงานมีนโยบายยืดหยุ่นที่อนุญาตให้เจ้าหน้าที่ทำงานในเวลาที่จะสะดวกต่อวัยรุ่นหรือไม่ (เช่น สุดสัปดาห์ หรือในตอนเย็น)
- ได้รับการสนับสนุนจากผู้ใหญ่ที่มีส่วนสำคัญในชีวิตของวัยรุ่น (เช่น พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู) เพื่อให้การมีส่วนร่วมของวัยรุ่นได้รับการปฏิบัติอย่างเคารพหรือไม่
- กลยุทธ์และกิจกรรมต่าง ๆ ได้รับการวางแผนและดำเนินการในลักษณะที่ ก) รับรู้และเคารพในทักษะความสามารถ ความสนใจ และโครงการที่ริเริ่มในปัจจุบันของวัยรุ่น ข) อยู่บนพื้นฐานของวัฒนธรรมเชิงบวก และ ค) ทำให้เกิดความเคารพในความเห็นที่หลากหลายของผู้มีส่วนร่วมหรือไม่

⁷¹ ประยุกต์จาก UNICEF. 2020. *Engaged and Heard! Guidelines on Adolescent Participation and Civic Engagement*. page 57, Appendix 9, figure 9.

4. การมีส่วนร่วมต้องสอดคล้องกับบริบทของวัยรุ่น

- มีพื้นที่ที่เตรียมไว้ให้วัยรุ่นได้พูดประเด็นหรือจัดการกับปัญหาที่พวกเขาคิดว่าสำคัญและสอดคล้องกับบริบทของตนเองหรือไม่
- จุดประสงค์และประเด็นปัญหาที่กำลังแก้ไขสอดคล้องกับบริบทชีวิตของวัยรุ่นอย่างแท้จริงหรือไม่
- วัยรุ่นรู้สึกว่าคุณกดดันให้เข้าร่วมกิจกรรมที่ไม่สอดคล้องกับบริบทของตนเองหรือไม่
- ยูนิเซฟและหน่วยงานพันธมิตรตอบสนองต่อโครงการหรือข้อเสนอที่เกิดจากการริเริ่มของวัยรุ่นอย่างเพียงพอหรือไม่
- กิจกรรมเสริมสร้างเครือข่าย และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของวัยรุ่นและเยาวชนได้รับการสนับสนุนหรือไม่

5. การมีส่วนร่วมเป็นมิตรต่อเด็ก

- การประชุมต่าง ๆ จัดขึ้นในสถานที่ที่เป็นมิตรต่อวัยรุ่น โดยวัยรุ่นต่างอายุ เพศ และวัยรุ่นที่มีความต้องการพิเศษที่หลากหลายสามารถเข้าถึงได้ใช้หรือไม่
- กระบวนการมีส่วนร่วมได้จัดเวลาอย่างเพียงพอสำหรับกิจกรรมสร้างความไว้วางใจในกลุ่มวัยรุ่น รวมทั้งระหว่างวัยรุ่นกับผู้ใหญ่หรือไม่
- วิธีการทำงานที่ใช้ช่วยเสริมสร้างความมั่นใจและการมองเห็นคุณค่าของตัวเองให้วัยรุ่นจากหลากหลายเพศ อายุ ข้อจำกัดด้านความสามารถ และภูมิหลังหรือไม่
- วัยรุ่นได้รับการส่งเสริมให้สำรวจประเด็นปัญหาโดยใช้การสื่อสารในรูปแบบที่ต้องการ และ/หรือใช้แนวทางที่เป็นมิตรต่อวัยรุ่น รวมทั้งเครื่องมือเสริมสร้างการมีส่วนร่วมที่สร้างสรรค์หรือไม่
- วัยรุ่นได้รับการส่งเสริมให้ทำงานร่วมกันกับกลุ่มวัยรุ่นอื่นเพื่อช่วยเหลือกัน และขับเคลื่อนความคิดและความริเริ่มของพวกเขาเอง

6. การมีส่วนร่วมไม่แบ่งแยกและเลือกปฏิบัติ

- วัยรุ่นจากหลายเพศ อายุ ข้อจำกัดด้านความสามารถ และภูมิหลัง มีโอกาสได้ร่วมให้ความเห็นและส่งอิทธิพลต่อการตัดสินใจหรือไม่
- มีความพยายามวิเคราะห์และเอาชนะต่ออุปสรรคในการมีส่วนร่วมที่ค้ำึงถึงทุกฝ่าย (เช่น มีผ่านการวางแผนการมีส่วนร่วมเชิงปรึกษา สร้างความร่วมมือ หรือการมีส่วนร่วมที่ริเริ่มโดยวัยรุ่น ร่วมกับวัยรุ่นกลุ่มชายขอบหรือไม่)
- มีความพยายามอย่างแข็งขันเพื่อเข้าถึงเด็กหญิง เด็กชาย คนข้ามเพศ วัยรุ่นที่เป็นผู้พิการ กลุ่มชาติพันธุ์ที่เป็นชนกลุ่มน้อย วัยรุ่นที่ไม่ได้เข้าโรงเรียน วัยรุ่นที่ไร้รัฐ เป็นผู้ลี้ภัย หรือย้ายถิ่นฐาน วัยรุ่นที่อยู่ภายใต้การเลี้ยงดูทดแทน วัยรุ่นในพื้นที่ห่างไกล ชนบท หรือชุมชนเมือง ฯลฯ หรือไม่
- มีการเสริมสร้างความร่วมมือกับองค์กรด้านสิทธิผู้พิการ/สมาคมเด็กที่อยู่ในภาคแรงงาน/องค์กรเพื่อกลุ่มชาติพันธุ์ที่เป็นชนกลุ่มน้อย/กลุ่มเคลื่อนไหวเพื่อสิทธิสตรี ฯลฯ เพื่อส่งเสริมโอกาสการมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมหรือไม่
- มีการปรับเปลี่ยน กิจกรรม พื้นที่ งบประมาณ เพื่อรองรับวัยรุ่นที่มีข้อจำกัดด้านความสามารถทุกระดับและเพื่อให้ทุกคนสามารถมีส่วนร่วมได้หรือไม่
- มีการส่งเสริมให้วัยรุ่นได้สะท้อนความคิดเรื่องรูปแบบการเลือกปฏิบัติที่มีอยู่ในปัจจุบัน และแก้ปัญหาการเลือกปฏิบัติผ่านการมีส่วนร่วมหรือไม่

7. การมีส่วนร่วมต้องมีการยอมรับ

- มีแผนงานและงบประมาณรองรับการเสริมสร้างขีดความสามารถของวัยรุ่นในเรื่องสิทธิเด็ก การมีส่วนร่วม ทักษะชีวิตที่ถ่ายทอดได้ ทักษะกระบวนการ ความเท่าเทียมทางเพศ และหัวข้ออื่น ๆ ที่วัยรุ่นระบุหรือไม่
- เจ้าหน้าที่ต่าง ๆ (ทั้งของยูนิเซฟ หน่วยงานพันธมิตร และเยาวชน) ได้รับการอบรมเรื่องสิทธิเด็ก การมีส่วนร่วม การปกป้องคุ้มครองเด็ก ทักษะกระบวนการ และการใช้เครื่องมือส่งเสริมการมีส่วนร่วมที่เป็นมิตรกับวัยรุ่นหรือไม่
- เจ้าหน้าที่และอาสาสมัครมีความรู้ ความมั่นใจ และทักษะเพียงพอต่อการส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นที่มีประสิทธิภาพและมีจริยธรรมหรือไม่
- ผู้ใหญ่ที่มีหน้าที่ได้รับการอบรมเรื่องสิทธิเด็กและการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นเพื่อเพิ่มความเป็นไปได้ที่ความคิดเห็นของวัยรุ่นจะได้รับการพิจารณาอย่างจริงจังหรือไม่

8. การมีส่วนร่วมต้องคำนึงถึงความปลอดภัยและการลดความเสี่ยง

- มีการใช้ขั้นตอนการปฏิบัติและนโยบายการปกป้องคุ้มครองเด็กหรือไม่
- มีการระบุความเสี่ยงเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นและมีความพยายามดำเนินการเพื่อลดความเสี่ยงหรือไม่ในการมีส่วนร่วมเชิงปรึกษา/สร้างความร่วมมือ/หรือการมีส่วนร่วมที่ริเริ่มโดยวัยรุ่นเอง
- การประเมินความเสี่ยงมีการคำนึงถึงความขัดแย้งในปัจจุบันและอดีตหรือไม่
- มีการนำหลักการ 'ไม่ก่อให้เกิดอันตราย' และเพื่อ 'ประโยชน์สูงสุดของเด็ก' มาพิจารณาอย่างเพียงพอระหว่างการออกแบบ ดำเนินการ และติดตามโครงการ/โปรแกรมหรือไม่
- เจ้าหน้าที่ อาสาสมัคร และพันธมิตรทั้งหมดได้รับการอบรมเรื่องการปกป้องคุ้มครองเด็ก รวมทั้งการป้องกันการแสวงหาประโยชน์ทางเพศและการละเมิดเด็กหรือไม่
- เจ้าหน้าที่ อาสาสมัคร และพันธมิตรทั้งหมดทราบหรือไม่ว่าการกระทำใดเป็นพฤติกรรมต้องห้าม การแทรกแซงคืออะไร และสามารถแจ้งข้อกังวลกับใครและด้วยวิธีใด
- เจ้าหน้าที่ นักวิชาชีพ และผู้มีหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้รับการอบรมอย่างเพียงพอหรือไม่เพื่อให้ตอบสนองต่อวัยรุ่นที่ตกอยู่ในความทุกข์ และ/หรือตอบสนองต่อการเปิดเผยเหตุละเมิดต่อวัยรุ่นอย่างระมัดระวัง
- มีการกำหนดทีมดูแลเด็กสำหรับโครงการ/โปรแกรมหรือไม่
- มีการกำหนดบทบาทและหน้าที่ของพี่เลี้ยงผู้ติดตาม กระบวนการ และทีมดูแลเด็กอย่างชัดเจนหรือไม่
- มีกระบวนการส่งตัวเพื่อรับความช่วยเหลือทางจิตสังคมหรือด้านอื่น ๆ ในกรณีที่วัยรุ่นต้องการหรือไม่
- มีการกำหนดเส้นทางส่งตัวอย่างชัดเจนในกรณีฉุกเฉินหรือไม่ (เช่น ในกรณีที่วัยรุ่นป่วยหรือประสบอุบัติเหตุ)
- ถ้ากิจกรรมการมีส่วนร่วมต้องมีการเดินทาง มีการกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติเพื่อให้ การเตรียมการเดินทาง การจัดที่พัก และสิ่งจำเป็นอื่น ๆ เกิดความปลอดภัยหรือไม่
- วัยรุ่นได้ตกลงและให้ความยินยอมการมีส่วนร่วมโดยรับทราบข้อมูลล่วงหน้าแล้วใช่หรือไม่
- พ่อแม่หรือผู้ปกครองตามกฎหมายของวัยรุ่นได้ให้ความยินยอมโดยรับทราบข้อมูลล่วงหน้าแล้วใช่หรือไม่
- วัยรุ่นได้รับแจ้งและตระหนักถึงประมวลวิธีปฏิบัติด้านการปกป้องคุ้มครองเด็กหรือไม่ และทราบหรือไม่ว่าจะสามารถแจ้งข้อกังวลกับใครและด้วยวิธีใด

9. การมีส่วนร่วมเป็นเรื่องที่ต้องร่วมกันรับผิดชอบ

- ผู้ใหญ่รับฟังและพิจารณาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของวัยรุ่นอย่างจริงจังและตอบสนองต่อข้อเสนอแนะเหล่านั้นหรือไม่
 - หน่วยงานต่าง ๆ มีตัวชี้วัด แผนงาน และงบประมาณสำหรับการติดตามและประเมินคุณภาพและผลลัพธ์ของกระบวนการมีส่วนร่วมหรือไม่
 - วัยรุ่นได้รับการสนับสนุนให้มีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในกระบวนการศึกษาต่อเนื่อง กระบวนการติดตาม รวมทั้งกระบวนการประเมินผลหรือไม่
 - เจ้าหน้าที่และหน่วยงานพันธมิตรนำความคิดเห็นของวัยรุ่นมาพิจารณาในการจัดทำแนวทางปรับปรุงแก้ไขโปรแกรมทั่วทั้งบริบทด้านการพัฒนาและด้านมนุษยธรรมหรือไม่
 - มีการจัดสรรเวลาและทรัพยากรอย่างเพียงพอเพื่อสนับสนุนการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในกระบวนการติดตามและประเมินผลหรือไม่
 - วัยรุ่นได้รับข้อมูลแจ้งกลับว่าความคิดเห็นของพวกเขาได้รับการนำไปพิจารณาอย่างน้อยเพียงใดหรือไม่
 - ตัวแทนวัยรุ่นที่ได้รับเลือกตั้งมีการแบ่งปันข้อมูลและตอบกลับวัยรุ่นที่ตนเองเป็นตัวแทนในเวลาที่เหมาะสมหรือไม่
 - มีแผนงานหรืองบประมาณจัดทำและเผยแพร่รายงานผลการประเมินโครงการตามแผนในรูปแบบที่เป็นมิตรกับวัยรุ่นหรือไม่
-

ภาคผนวก 7 : เครื่องมือประเมินความเสี่ยงด้านการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น⁷²

กรอกข้อมูลเกี่ยวกับประโยชน์ ความเสี่ยง/ภัยคุกคามที่อาจเกิดขึ้น ลงในตารางด้านล่าง แล้วร่วมกันตัดสินใจว่า ความเสี่ยงเหล่านั้นสามารถจัดการได้ รวมทั้งพิจารณาด้วยว่าการมีส่วนร่วมในขั้นตอนหรือหลักชัยสำคัญของแผนปฏิบัติการที่วางไว้เป็นไปได้เพื่อประโยชน์สูงสุดของวัยรุ่นหรือไม่

ความเสี่ยงอาจรวมถึงประเด็นต่าง ๆ เช่น การเดินทาง / ความปลอดภัยบนท้องถนน ที่พักที่เหมาะสมกรณีมีการเดินทางแบบพักค้างคืน (เช่น การไปร่วมงานประชุมใหญ่หรือร่วมการเสวนา) การต่อต้านจากชุมชน การปกป้องคุ้มครองเด็ก และวัยรุ่น ความเสี่ยงที่จะเกิดการบาดเจ็บ ขอบเขตความเป็นมืออาชีพในการทำงานร่วมกับคนต่างวัย ความเสี่ยงที่จะเกิดผลกระทบต่อผลการเรียนถ้าต้องใช้เวลากับกิจกรรมมากเกินไป ฯลฯ

การดำเนินการหรือกิจกรรมที่วางแผนไว้	ความเสี่ยง/ภัยคุกคามหลักที่อาจเกิดจากการไม่มีส่วนร่วมหรือการมีส่วนร่วมในระดับอื่นที่ระบุได้	ความเป็นไปได้ที่จะเกิดความเสี่ยง (สูง กลาง ต่ำ)	ความรุนแรงของความเสี่ยง (สูง กลาง ต่ำ)	การบรรเทาความเสี่ยง - จะดำเนินการเพื่อลดความเสี่ยงอย่างไรบ้าง	การดำเนินการอื่นที่จำเป็นเพื่อประโยชน์สูงสุดและไม่เป็นอันตรายต่อวัยรุ่น
1...					
2...					
3...					
4...					
5....					

⁷² ประยุกต์จาก UNICEF. 2020. *Engaged and Heard! Guidelines on Adolescent Participation and Civic Engagement*. page 60-61, Appendix 10.

ภาคผนวก 8: หกแถบสีลิตัมส์สำหรับทดสอบระดับสุขภาพจิตของโรงเรียน

โรงเรียนของฉันหรือโรงเรียนในภูมิภาคที่ฉันอยู่มีบรรยากาศที่ปลอดภัย: หกแถบสีลิตัมส์ สำหรับทดสอบสุขภาพจิตของโรงเรียน^{73 74}

ในการทดสอบนี้ผู้ตอบคำถามต้องให้คะแนนแต่ละข้อความโดยใช้ความรู้สึก โดยคะแนนมีช่วงตั้งแต่ 1 ถึง 10 ซึ่ง 1 คะแนนหมายถึง 'ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง' และ 10 คะแนนหมายถึง 'เห็นด้วยอย่างยิ่ง' ทุกคนสามารถใช้เครื่องมือนี้เพื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับโรงเรียนของตนเองแบบเร็ว ๆ แบบทดสอบนี้จะช่วยหาจุดแข็งและประเด็นต่าง ๆ ในโรงเรียนที่ควรต้องให้ความสำคัญ และยังช่วยให้เห็นการให้ความสำคัญต่อเรื่องต่าง ๆ ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแต่ละกลุ่ม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีคุณภาพดี ให้ทำสำรวจกับกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เช่น

- นักเรียนจากแต่ละชั้นปี
- นักเรียนจากกลุ่มเปราะบางและชนกลุ่มน้อย
- พ่อแม่และผู้ปกครองที่มีส่วนร่วมมาก
- พ่อแม่และผู้ปกครองที่มีส่วนร่วมน้อย
- ตัวแทนเจ้าหน้าที่สนับสนุนด้านการเรียนการสอน
- ตัวแทนเจ้าหน้าที่สนับสนุนด้านที่ไม่ใช่การเรียนการสอน
- ตัวแทนครู
- ผู้บริหารระดับกลาง
- ผู้บริหารระดับสูง

ลิตัมส์ทดสอบหกสี

ลิตัมส์ทดสอบหกสี
ดร. ปุกกี โนท์สมิท

⁷³ Headstart Kernow. The Mentally Healthy Schools Workbook. Whole School Approach - resources / tools. <https://www.headstartkernow.org.uk/sec-sch-support/universal-/more-about-wsa-/>

⁷⁴ Creative Education. (n.d). How Mentally Healthy Is Your School? A Simple Audit. <https://www.headstartkernow.org.uk/HSK%20uploads/WER%20Sessions/How-Mentally-Healthy-is-Your-School-A-Simple-Audit-f3w6ue.pdf>

ภาคผนวก 9: เครื่องมือ SWAN สำหรับประเมินโรงเรียน

ส่วนที่ 1: SWAN – Safe (ปลอดภัย) Welcoming (ต้อนรับ) Altogether (ร่วมแรง) Nurturing (ดูแล)⁷⁵

ประเด็นเริ่มต้นการสนทนา

- ค่านิยมหลักของโรงเรียนประกอบด้วยอะไรบ้าง
- อะไรที่ได้ผล อะไรที่ต้องทำเพิ่มอีก แล้วจะออกมาเป็นอย่างไรมีความท้าทายข้อใดโดยเฉพาะ ที่เราสามารถพิจารณาโดยใช้กรอบแนวคิด SWAN ได้

⁷⁵ Cornwall Council. (June 2020). A Reflective Tool to support Recovery Planning in Schools. Version 1.0. Educational Psychology Service / Headstart. <https://www.headstartkernow.org.uk/HSK%20uploads/Reflective%20Tool%20all.pdf>

ส่วนที่ 2: กรอบแนวคิด SWAN เครื่องมือทบทวนความคิดแบบองค์รวมสำหรับโรงเรียน⁷⁶

	Safe (ปลอดภัย)	Welcoming (ต้อนรับ)	Altogether (ร่วมแรง)	Nurturing (ดูแล)
คำนิยาม	ทางร่างกาย สังคม อารมณ์ และ การเรียนรู้: ความปลอดภัย เป็นความต้องการ ขั้นพื้นฐาน ถ้า ไม่มีความปลอดภัย นักเรียนจะ ไม่สามารถเติบโต และพัฒนาได้	ความรู้สึกเชื่อมโยง และเป็นส่วนหนึ่ง แสดงให้นักเรียนเห็นว่าพวกเขาเป็นผู้ร่วม สร้างสภาพแวดล้อม ในโรงเรียน	เจ้าหน้าที่โรงเรียน นักเรียน พ่อแม่ ฝ่าย กำกับดูแล พันธมิตร หน่วยงานภายนอก ทำงานร่วมกันเพื่อ ส่งเสริมการมีส่วนร่วม ของวัยรุ่น ดำเนินการช่วยให้ เจ้าหน้าที่ทุกคน รับรู้และมั่นใจใน บทบาทหน้าที่ของ ตัวเองในโรงเรียน โดยให้การสนับสนุน ต่าง ๆ (เช่น การ อบรม ทรัพยากร)	สร้างสภาพแวดล้อม และทัศนคติที่นับว่า ทุกคนเป็นส่วนหนึ่ง ซึ่งช่วยให้นักเรียน รู้สึกว่าโรงเรียนเป็น สถานที่ปลอดภัย และส่งเสริมความ พร้อมในการเรียนรู้
ภาพรวม - การดำเนินการที่ สนับสนุนพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู เจ้าหน้าที่ในโรงเรียน และนักเรียน				
มุ่งเป้า - การดำเนินการเพื่อ จัดการกับปัญหา ด้านต่าง ๆ ของ ผู้เรียน				
ใช้ผู้เชี่ยวชาญ - การดำเนินการโดย พิจารณาถึงความต้องการของ กลุ่ม เปราะบาง รวมถึง ผู้พิการ LGBTQ+ ผู้หญิง และคนที่ได้ รับการวินิจฉัยว่ามี ภาวะทางสุขภาพจิต				

⁷⁶ Cornwall Council. (June 2020). *A Reflective Tool to support Recovery Planning in Schools*. Version 1.0. Educational Psychology Service / Headstart.n <https://www.headstartkernow.org.uk/HSK%20uploads/Reflective%20Tool%20all.pdf>

ภาคผนวก 10: แบบฟอร์มแสดงความคิดเห็นสำหรับผู้เข้าอบรม

เครื่องมือที่ 1: แบบฟอร์มแสดงความคิดเห็นสำหรับผู้เข้าอบรม

ตัวแปรในการวิเคราะห์

- ก. **ข้อมูลผู้เข้าอบรม:** จังหวัด เพศภาวะ อายุ อาชีพปัจจุบัน บทบาทในการอบรม ความรู้ในหัวข้อที่จัดอบรมก่อนเข้าอบรม วิธีการเข้ารับการอบรม
- ข. **การรับรู้ต่อการอบรมของผู้เข้าอบรม (ภาพรวม):** คุณภาพโดยรวมของคอร์สที่อบรม คุณภาพวิทยากร ความสอดคล้องของคอร์สอบรมต่องานในปัจจุบัน/อนาคต ประสิทธิภาพของคอร์สในการเพิ่มพูนความรู้และทักษะ เวลา/ระยะเวลาของคอร์ส การจัดการทั่วไปเกี่ยวกับคอร์ส แนวโน้มที่จะนำแนวคิดที่ได้เรียนรู้ไปใช้ แนวโน้มที่จะแนะนำคอร์สนี้ให้กับคนอื่นที่ทำงานแบบเดียวกัน
- ค. **ความคิดเห็นของผู้เข้าอบรม:** ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงโดยทั่วไป

วิธีการใช้เครื่องมือนี้

กระบวนกร/วิทยากร มีหน้าที่ดำเนินการใช้เครื่องมือนี้กับผู้เข้าอบรมเมื่อสิ้นสุดแต่ละคอร์สที่อบรม โดยข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากแบบฟอร์มแสดงความคิดเห็น กระบวนกร/วิทยากรจะนำมาใช้เพื่อจัดทำรายงานการอบรม

การสร้างการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น: บทที่ 2

แบบฟอร์มแสดงความคิดเห็นสำหรับผู้เข้าอบรม

เกริ่นนำ

ขอบคุณที่เข้าร่วมการอบรมครั้งนี้ เราขอเวลา 10 นาทีให้คุณตอบแบบสำรวจสั้น ๆ เกี่ยวกับประสบการณ์การเข้าอบรม การสำรวจครั้งนี้เป็นแบบไม่เปิดเผยชื่อ โดยคำตอบของคุณจะนำไปวิเคราะห์ร่วมกับคำตอบของผู้เข้าอบรมคนอื่น ๆ เพื่อให้ทีมงานทราบถึงประสิทธิภาพโดยรวมของการจัดอบรมในครั้งนี้

หากคุณยินดีที่จะให้ความคิดเห็น โปรดตอบคำถามต่อไปนี้

ส่วน ก. ข้อมูลผู้เข้าอบรม

1. คุณมีบทบาทอะไรในการอบรมครั้งนี้
 - ก. ผู้เข้าอบรม
 - ข. กระบวนกรร่วม
 - ค. อื่น ๆ (โปรดระบุ _____)
2. คุณมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่เข้าอบรมอยู่แล้วก่อนเข้าอบรมในระดับใด โปรดเลือกหนึ่งคำตอบ โดย 1 หมายถึง ฉันรู้เพียงเล็กน้อย และ 5 หมายถึง ฉันรู้เกือบทั้งหมดอยู่แล้ว

	1	2	3	4	5
บทที่ 2: การมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในบริบทของโรงเรียน					

ส่วน ข. การรับรู้ของผู้เข้าอบรม

โปรดตอบคำถามเกี่ยวกับการอบรมโดยรวมดังต่อไปนี้ โดยมีช่วงคะแนนระหว่าง 1 (ต่ำสุด) ถึง 5 (สูงสุด)

	1	2	3	4	5
ก. คุณให้คะแนนคุณภาพโดยรวมของคอร์สอบรมนี้เท่าไร					
ข. คุณให้คะแนนคุณภาพโดยรวมของวิทยากรเท่าไร					
ค. คุณให้คะแนนความเหมาะสมของระยะเวลาในการอบรมคอร์สนี้เท่าไร					
ง. คุณให้คะแนนการบริหารจัดการทั่วไปของการอบรมนี้เท่าไร (คุณพึงพอใจกับสถานที่จัดการอบรมหรือไม่ ผู้จัดการอบรมช่วยเหลือและใส่ใจความต้องการของคุณหรือไม่)					
จ. คุณให้คะแนนการอบรมครั้งนี้เท่าไรในแง่การเพิ่มพูนความรู้และทักษะ					
ฉ. คุณมั่นใจในการนำแนวคิดที่ได้จากการอบรมไปใช้ในอนาคต/ในงานของคุณเท่าใด					
ช. คุณมีแนวโน้มจะแนะนำคอร์สการอบรมนี้ให้กับคนที่ทำงานแบบเดียวกับคุณเท่าใด					

ส่วน ค. ความคิดเห็นของผู้เข้าอบรม

- ระบุสองอย่างที่คุณชอบเกี่ยวกับการอบรมและเนื้อหาการอบรมครั้งนี้ (มีช่วงการเรียนรู้ กิจกรรม หรือความรู้ อะไรใหม่ ๆ ที่คุณรู้สึกว่าเป็นประโยชน์)

- ระบุสองอย่างที่จะช่วยให้การอบรมนี้ดีขึ้นสำหรับผู้เข้าอบรมในอนาคต (มีอะไรที่คุณอยากให้มีแต่ไม่มีในการอบรมนี้ คุณชอบรูปแบบการอบรมหรือไม่)

3

บทที่

การมีส่วนร่วมของวัยรุ่นใน
การปกครองส่วนท้องถิ่น

คู่มือสำหรับกระบวนการ

บทนำสู่อุบัติที่ 3

ยินดีต้อนรับสู่อุบัติที่ 3: การมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในการปกครองส่วนท้องถิ่น บทนี้พัฒนาต่อยอดจากบทที่ 1: ความสำคัญของการสร้างการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น และหากเป็นไปได้ ผู้เข้าอบรมควรผ่านบทที่ 1 ก่อนเข้าอบรมในบทที่ 3 และเช่นเดียวกับบทอื่น ๆ ชุดการอบรมบทที่ 3 นี้ได้รับการออกแบบมาเพื่อกลุ่มคนต่างวัยที่มีทั้งวัยรุ่นและผู้ใหญ่ กิจกรรมต่าง ๆ จะนำพาผู้เข้าร่วมก้าวผ่านการเดินทางเพื่อเปลี่ยนการเรียนรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายไปสู่การปฏิบัติภายใต้บริบทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

หลังกิจกรรมทบทวนเนื้อหาคร่าว ๆ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายและความสำคัญของการมีส่วนร่วมดังกล่าว กลุ่มผู้เข้าอบรมจะได้สำรวจว่าการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นน่าจะมีลักษณะอย่างไรในบริบทของตน หลังจากเสร็จสิ้นการวิเคราะห์สถานการณ์แบบกระชับเพื่อสร้างความเข้าใจที่ชัดเจนเกี่ยวกับบริบทที่กำลังเผชิญอยู่ ผู้เข้าอบรมจะได้เรียนรู้วิธีการสร้างพื้นที่ปลอดภัยและพัฒนากลยุทธ์สำหรับการสร้างพื้นที่ปลอดภัยดังกล่าว จากนั้นจะได้สร้างทักษะเกี่ยวกับการสร้างเครือข่ายและการสนับสนุนประเด็นปัญหาที่ต้องการแก้ไข รวมทั้งจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในการปกครองส่วนท้องถิ่น สุดท้าย ผู้เข้าอบรมจะได้ใช้เครื่องมือการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบสิ่งที่ได้เรียนรู้ การเปลี่ยนแปลงสำคัญหลัก ๆ ที่เกิดขึ้น และวางแผนดำเนินการขั้นต่อไป

โปรดดูที่ภาคผนวก 5: เอกสารอ่านประกอบ เพื่อรับข้อมูลเพิ่มเติมและคำแนะนำในประเด็นเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในการปกครองส่วนท้องถิ่น

สารบัญ บทที่ 3

บทนำสู่อุบัติที่ 3	156
ช่วงที่ 3.1: การมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในการปกครองส่วนท้องถิ่นมีลักษณะอย่างไร	157
ระยะเวลา: 3 ชั่วโมง	
ช่วงที่ 3.2: การสร้างพื้นที่ปลอดภัยเพื่อพัฒนาแผนการมีส่วนร่วม	166
ระยะเวลา: 4.5 ชั่วโมง	
ช่วงที่ 3.3: การสนับสนุนเสียงของวัยรุ่นและสร้างกลุ่มผู้รับฟัง	176
ระยะเวลา: 2.5 ชั่วโมง	
ช่วงที่ 3.4: การแสดงบทบาทในการปกครองส่วนท้องถิ่น	183
ระยะเวลา: 3.5 ชั่วโมง	
ภาคผนวก	188

ช่วงที่ 3.1: การมีส่วนร่วมของวัยรุ่น ในการปกครองส่วนท้องถิ่นมีลักษณะอย่างไร

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ทบทวนความเข้าใจของผู้เข้าอบรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายของวัยรุ่น
2. นำความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายไปใช้ในบริบทของการปกครองส่วนท้องถิ่น
3. ระบุลักษณะของการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นในชุมชนหรือภูมิภาคของผู้เข้าอบรม

กิจกรรม

- กิจกรรมที่ 1: การกล่าวต้อนรับและข้อตกลงการอยู่ร่วมกัน
- กิจกรรมที่ 2: ทบทวนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น
- กิจกรรมที่ 3: การมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในการปกครองส่วนท้องถิ่นคืออะไร

ระยะเวลา

3 ชั่วโมง

อุปกรณ์

- สำเนาเอกสาร ภาคผนวก 2: องค์ประกอบ ข้อกำหนด และระดับของการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายของวัยรุ่น
- กระดาษฟลิปชาร์ตและปากกามาร์กเกอร์สี หรือปากกาและกระดาษจดบันทึก

หมายเหตุสำหรับกระบวนการ

เริ่มช่วงนี้ด้วยการนำเสนอจุดประสงค์การเรียนรู้ของบทที่ 3 และช่วงที่ 3.1 ให้ผู้เข้าร่วมทราบ

ช่วงการเรียนรู้ประกอบด้วยคำอธิบายเชิงทฤษฎี/แนวคิดเกี่ยวกับความหมายของการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในการปกครองส่วนท้องถิ่น กิจกรรมสะท้อนความคิด และแบบฝึกหัดเชิงโต้ตอบ

โปรดระลึกไว้เสมอว่า ส่วนหนึ่งของความท้าทายในการดำเนินกิจกรรมสำหรับกลุ่มที่มีทั้งวัยรุ่นและผู้ใหญ่ คือการทำให้กลุ่มผู้เข้าอบรมเห็นเป็นแบบอย่างว่าการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายเป็นอย่างไร การปฏิบัติตนของคุณต่อวัยรุ่นอย่างเท่าเทียมเหมือนผู้เข้าอบรมคนอื่นโดยคำนึงถึงความปลอดภัยไปพร้อม ๆ กันจึงถือเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง นอกจากนี้ ขอให้ส่งเสริมให้ผู้เข้าอบรมเปิดใจ ตรงไปตรงมา ให้ความเคารพ และพร้อมที่จะร่วมการเดินทางสู่การเรียนรู้ไปด้วยกัน

กิจกรรมที่ 1: การกล่าวต้อนรับและข้อตกลงการอยู่ร่วมกัน

วัตถุประสงค์:	เพื่อต้อนรับกลุ่มผู้เข้าอบรมและสร้างข้อตกลงร่วมเพื่อเป็นแนวทางในการทำงานร่วมกัน
เวลา:	1 ชั่วโมง
อุปกรณ์:	กระดาษฟลิปชาร์ต ปากกามาร์กเกอร์

กระบวนการ:

ส่วน ก: ต้อนรับและแนะนำตัว (20 นาที)

1. แนะนำตัวเองและกล่าวต้อนรับทุกคนเข้าสู่บทที่ 3: การมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในการปกครองส่วนท้องถิ่น บทนี้จะเน้นการสร้างกระบวนการสำหรับวัยรุ่นเพื่อนำไปสู่การมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายในการปกครองส่วนท้องถิ่น กระบวนการนี้ต่อยอดจากเนื้อหาและวิธีการที่ได้เรียนรู้ในบทแนะนำหลักสูตรและบทที่ 1 โดยมุ่งให้ผู้เข้าอบรมมีความเข้าใจการสร้างกระบวนการที่ปฏิบัติได้จริงและสอดคล้องกับความเป็นจริง เพื่อยกระดับการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายของวัยรุ่นในการปกครองส่วนท้องถิ่น
2. กรณีที่ผู้เข้าอบรมไม่เคยพบกันมาก่อน ให้เชิญทุกคนแนะนำตัวเองโดยบอกชื่อ บอกว่ามาจากชุมชนไหน และเล่าถึงสิ่งที่เป็นแรงบันดาลใจในชีวิตในช่วงสัปดาห์นี้มา 1 อย่าง
3. ขอให้ทุกคนในกลุ่มบอกเล่าสิ่งสำคัญที่ได้เรียนรู้จากบทที่แล้วให้คนในกลุ่มฟัง คุณอาจช่วยเริ่มด้วยคำถามว่า *อะไรที่คุณเห็นว่าเป็นเรื่องสำคัญที่สุดจากสิ่งที่ได้เรียนรู้ในบทที่แล้ว*

ส่วน ข: กิจกรรมละลายพฤติกรรม: จังหวะกลุ่ม (20 นาที)⁷⁸

1. บอกทุกคนในกลุ่มว่า *ขอเชิญทุกคนยืนเป็นวงกลม เดี่ยวเราจะสร้างจังหวะกลุ่มกัน ไม่จำเป็นต้องเชี่ยวชาญด้านจังหวะ แค่ทำตามผม/ดิฉัน แล้วเราจะทำความเข้าใจไปพร้อม ๆ กัน เราจะร่วมเดินทางอย่างสร้างสรรค์พร้อมผ่านบทนี้ไปด้วยกันนะครับ/นะคะ เริ่มเดินไปพร้อมกันเพื่อสื่อถึงการเดินทางครั้งนี้ได้เลย*
2. เดิน 8 หรือ 10 ก้าวพร้อมกันด้วยความเร็วปานกลาง
3. เพิ่มท่าใหม่ด้วยการพูดว่า “เยี่ยมมาก! ทีนี้ให้ปรบมือที่จังหวะเลข 1 ของจังหวะนับ 1-4 ... ปรบมือ 2 3 4 ... ปรบมือ 2 3 4”
4. สร้างจังหวะต่อไปโดยให้กำลังใจและพูดชมเชยไปเรื่อย ๆ
5. กรณีที่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเข้าใจได้อย่างรวดเร็ว ให้แบ่งออกเป็นสองกลุ่ม ขออาสาสมัครคนที่คิดว่าเข้าใจจังหวะดีแล้วมาเป็นผู้นำของหนึ่งในสองกลุ่มนั้น เริ่มนับจังหวะกับกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งก่อน โดยให้อาสาสมัครประจำอยู่กับกลุ่มนั้นและพาคนในกลุ่มทำไป
6. ทีนี้ย้ายไปอีกกลุ่ม นับ 1,2,3,4,1,2,1,2,3,4 ... จากนั้นเริ่มให้กลุ่มที่สองนับใหม่ โดยการเพิ่ม «1,2” เข้าไปเป็นการนับรอบ จากนั้นขอให้ทุกคนคอยฟังเสียงการสอดประสานจังหวะของสองกลุ่ม จากนั้น ถ้าต้องการหยุดจังหวะ ให้ร้องว่า “4, 3, 2, 1, หยุด!”

⁷⁸ ประยุกต์จาก Indegeneyz and Partners for Youth Empowerment (2022). Spark Participant Handbook: Nourishing the Next Generation, p21-22.

เคล็ดลับสำหรับกระบวนการ

กิจกรรมนี้มีวัตถุประสงค์ให้ทุกคนในกลุ่มได้สนุกร่วมกัน และเรียนรู้การทำงานร่วมกันอย่างเป็นธรรมชาติ ให้อธิบายว่า ตอนที่ปรบมือหรือย่าเท้า ไม่จำเป็นต้องทำให้สมบูรณ์แบบ แค่ต้องเป็นเสียงของพวกเราทุกคนที่เข้าร่วมอย่างที่เราเป็น นั่นคือเสียงที่พวกเราพร้อมกันสร้าง ให้ฟังเสียงของพวกเราตัวเอง การพยายามทำให้สมบูรณ์แบบแปลว่าเรากำลังพยายามเป็นสิ่งที่ไม่ใช่ตัวเอง ซึ่งไม่จำเป็นจะต้องเป็นแบบนั้น ทุกคนควรเป็นอย่างที่เราเป็น เป็นจริง ๆ ฟังเสียงนั้น เสียงของคุณ และเสียงของพวกเราอย่างที่เราเป็น

การประยุกต์กิจกรรมออนไลน์สำหรับกิจกรรมละลายพฤติกรรม: จังหวะกลุ่ม

กิจกรรมนี้สามารถปรับเปลี่ยนไปทำผ่านช่องทางออนไลน์ได้ง่าย โดยขอให้ผู้เข้าอบรมทุกคนเปิดกล้อง ให้ผู้เข้าอบรมมุ่งความสนใจไปที่ท่าทางการเคลื่อนไหวที่มองเห็นได้บนหน้าจอแทนการทำกิจกรรมโดยใช้เสียง เช่น โบกมือ ปรบมือ และแปะมือ

เชิญชวนให้ทุกคนค้นหาจังหวะของตัวเองแล้วเล่นไปเรื่อย ๆ กิจกรรมนี้ไม่มีคำว่าถูกหรือผิด แต่เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมทำผิดพลาดและหัวเราะได้เต็มที่ขณะที่ช่วยกันหาจังหวะ

ส่วน ค: ข้อตกลงการอยู่ร่วมกัน (20 นาที)

หมายเหตุ: ถ้ากลุ่มนี้เคยเข้าอบรมในบทที่ 1 แล้ว คุณสามารถนำข้อตกลงการอยู่ร่วมกันที่จัดทำขึ้นในตอนนั้นมาให้ทุกคนอ่าน และขอให้ผู้เข้าอบรมให้ความคิดเห็นและการสะท้อนความคิดใหม่ ๆ เพิ่มเติมได้ การอ้างอิงของเดิมที่เคยทำร่วมกันและเชิญชวนให้ผู้เข้าร่วมรายใหม่ได้แลกเปลี่ยนความคิดและยอมรับข้อตกลงดังกล่าวเป็นสิ่งสำคัญ

1. อธิบายกับผู้เข้าอบรมว่า ในกิจกรรมนี้ ทุกคนจะได้ร่วมกันกำหนดข้อตกลงพื้นฐาน (ซึ่งรวมถึงการปกป้องคุ้มครองเด็ก) เพื่อให้แน่ใจว่าทุกคนรู้สึกปลอดภัยและสบายใจในการทำงานร่วมกัน นี่คือการตกลงการอยู่ร่วมกันของทุกคน ซึ่งจะใช้เวลาที่เราอยู่ด้วยกันและสามารถกลับไปใช้อ้างอิงได้เสมอ
2. นำผู้เข้าอบรมเข้าสู่การพูดคุยเกี่ยวกับความจำเป็นของการมีข้อตกลงการอยู่ร่วมกันสำหรับเวิร์กชอปนี้ และถามคำถามต่อไปนี้
 - ก. คุณคิดว่ามีข้อตกลงพื้นฐานข้อใดบ้างที่จะช่วยให้เวิร์กชอปนี้มีการให้ความเคารพซึ่งกันและกัน มีความปลอดภัย และได้ประโยชน์สำหรับทุกคน
 - ข. อะไรที่สามารถเพิ่มเข้าไปในข้อตกลงเพื่อให้เวิร์กชอปนี้ตระหนักถึงและมีความปลอดภัยสำหรับวัยรุ่นที่เข้าร่วมกิจกรรมมากขึ้น
3. กระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมบอกเล่าความคิด โดยให้มีคนอาสาเขียนลงบนฟลิปชาร์ต
4. ตอกย้ำว่าเราต้องการสร้างกรอบความคิดในเชิงบวก ตัวอย่างเช่น “ฟังอย่างให้เกียรติในขณะที่คนอื่นกำลังพูด” แทนที่จะเป็น “ห้ามพูดในขณะที่คนอื่นกำลังพูด”
5. ขอให้ผู้เข้าอบรมร่วมกันอ่านและลงชื่อรับทราบข้อตกลงการอยู่ร่วมกัน แล้วชวนไว้ใจจุดที่ทุกคนสามารถมองเห็นได้ และอย่าลืมชวนไว้ทุกครั้งที่คุณมีการรวมตัวกัน เพื่อให้ผู้คนสามารถเข้ามาอ่านได้ง่าย
6. ขอให้คนที่ใหญ่กว่าและลงชื่อรับทราบวิธีปฏิบัติด้านการปกป้องคุ้มครองเด็ก (**ดูภาคผนวก 1: ประมวลวิธีปฏิบัติด้านการปกป้องคุ้มครองเด็ก**) โปรดดูหัวข้อการปกป้องคุ้มครองเด็กในบทนำหลักสูตร

การประยุกต์กิจกรรมออนไลน์: ข้อตกลงการอยู่ร่วมกัน

เตรียมกระดานไวท์บอร์ดออนไลน์ (เช่น Jamboard, Miro หรือ Padlet) ไว้ล่วงหน้า แล้วแชร์ลิงก์ให้ผู้เข้าร่วมในแชต

1. ให้ผู้เข้าอบรมตอบคำถามต่อไปนี้ โดยใช้เวลาราว 2 - 3 นาที
 - ในความคิดเห็นของคุณ เราจะทำให้เวิร์กชอปมีบรรยากาศของความเคารพซึ่งกันและกัน มีความปลอดภัย และเกิดประโยชน์สำหรับทุกคนได้อย่างไร
 - อะไรที่สามารถเพิ่มเข้าไปในข้อตกลงเพื่อทำให้เวิร์กชอปนี้ตระหนักถึงและมีความปลอดภัยสำหรับวัยรุ่นที่เข้าร่วมมากขึ้น

เชิญชวนให้ผู้เข้าอบรมส่งคำตอบผ่านช่องทางออนไลน์

2. หลังจากนั้นสักครู่ ให้แชร์ไวท์บอร์ดบนหน้าจอของคุณ แล้วทบทวนข้อตกลงการอยู่ร่วมกันไปพร้อมกับทุกคน

กิจกรรมที่ 2: กบฏวนการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น

 วัตถุประสงค์:	สำรวจองค์ประกอบพื้นฐาน ข้อกำหนด และระดับของการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมาย มีประสิทธิภาพ และมีจริยธรรม
 เวลา:	1 ชั่วโมง
 อุปกรณ์:	สำเนาเอกสาร ภาคผนวก 2: องค์ประกอบ ข้อกำหนด และระดับของการมีส่วนร่วมที่มีความหมายของวัยรุ่น (แจกผู้เข้าร่วมคนละ 1 ชุด) กระดาษฟลิปชาร์ต และปากกามาร์กเกอร์หรือปากกาและกระดาษจดบันทึก

กระบวนการ:

1. กล่าวต้อนรับผู้เข้าอบรมและอธิบายว่าจะให้ทำกิจกรรมทบทวนความจำสั้น ๆ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายของวัยรุ่น รวมถึงองค์ประกอบ 4 ข้อของการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมาย 9 ข้อกำหนดพื้นฐานของการมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพและมีจริยธรรม และการมีส่วนร่วม 4 ระดับ พร้อมแจกเอกสาร **ภาคผนวก 2: องค์ประกอบ ข้อกำหนด และระดับของการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายของวัยรุ่น**
2. แบ่งกลุ่มออกเป็นกลุ่มเล็ก ๆ กลุ่มละ 3-4 คน โดยให้มีวัยรุ่นและผู้ใหญ่คละกันในแต่ละกลุ่ม
3. อ่านสถานการณ์จำลองต่อไปนี้ให้ผู้เข้าอบรมฟัง

เด็กวัยรุ่นกลุ่มหนึ่งอาศัยอยู่ในย่านชุมชนแออัดในเขตชานเมืองของเมืองใหญ่แห่งหนึ่ง กลุ่มวัยรุ่นนี้เรียกร้องการเข้าถึงน้ำดื่มสะอาด เนื่องจากไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกใด ๆ ในพื้นที่ของพวกเขาเลย วัยรุ่นเหล่านี้มีการประชุมกับองค์กรพัฒนาเอกชนในท้องถิ่น (NGO) แห่งหนึ่งเพื่อบอกเล่าข้อกังวลต่าง ๆ ของพวกเขามาแล้วสองสามครั้ง เจ้าหน้าที่องค์กรพัฒนาเอกชนประทับใจอย่างมากที่เยาวชนเหล่านี้ได้ศึกษาและทำความเข้าใจกับสิ่งที่เกิดขึ้น จึงวางแผนที่จะจัดประชุมกับเจ้าหน้าที่หน่วยงานรัฐในพื้นที่เพื่อให้พวกเขาได้รับฟังปัญหาจากวัยรุ่นด้วยเช่นกัน
4. จากนั้น ขอให้แต่ละกลุ่มนั่งรวมกันและใช้เวลา 10-15 นาที อ่านภาคผนวก 2 และพูดคุยกันเกี่ยวกับแนวคิดและความคิดเห็นต่าง ๆ **หมายเหตุ:** ถ้าผู้เข้าอบรมไม่เคยผ่านบทที่ 1 มาก่อน แนะนำให้คุณอธิบายแนวคิดต่าง ๆ ก่อนที่จะให้อภิปรายในกลุ่มย่อย กระบวนการอาจต้องย้อนกลับไปดูบทที่ 1 เพื่อเลือกกิจกรรมแนะนำเบื้องต้นในกรณีที่กลุ่มผู้เข้าอบรมยังไม่คุ้นเคยกับแนวคิดด้านการมีส่วนร่วม

5. เมื่อผู้เข้าอบรมรับรู้และเข้าใจแนวคิดเหล่านี้แล้ว ให้ช่วยกันคิดว่าองค์กรพัฒนาเอกชนน่าจะดำเนินการอะไรต่ออีก 8-10 ขั้นตอน เพื่อให้แน่ใจว่าการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นดังกล่าวจะเป็น *การมีส่วนร่วมอย่างมีความหมาย* โดยเปิดโอกาสให้ทุกกลุ่มใช้จินตนาการของตนคิดถึงสถานการณ์ต่อเนื่อง
6. ให้เวลาแต่ละกลุ่ม 15 นาทีในการเตรียมแผนการคร่าว ๆ ที่จะนำเสนอต่อผู้เข้าอบรมกลุ่มใหญ่เป็นเวลา 1-2 นาที แจกฟลิปชาร์ตและปากกามาร์กเกอร์ หรือกระดาษจดและปากกา
7. จัดกระบวนการนำเสนอจากกลุ่มย่อยกลับไปยังกลุ่มใหญ่ เริ่มด้วยการถามว่า *จากกรณีวิเคราะห์สถานการณ์จำลองของคุณ มีวัยรุ่นจากชุมชนแออัดกลุ่มใดเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องบ้าง คุณจะดึงใครเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องอีกบ้างในขั้นตอนต่อไป เพื่อให้สถานการณ์นี้ดำเนินต่อไป ให้คอยสังเกตการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นจากหลายกลุ่มอายุ เพศภาวะ และความสามารถที่หลากหลาย ตลอดจนการมีส่วนร่วมในขั้นตอนต่าง ๆ ในสถานการณ์/แผนนั้น*
8. จากนั้นให้ถามกลุ่มใหญ่ว่า พวกเขาารู้สึกว่าสถานการณ์จำลองดังกล่าวแสดงให้เห็นการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายที่ดีหรือไม่ (ดูตัวอย่างแนวทางคำถามในกรอบข้อความด้านล่าง) กระตุ้นให้กลุ่มแลกเปลี่ยนความคิดว่าจะปรับปรุงสถานการณ์ที่นำเสนอขึ้นให้ดีขึ้นได้อย่างไร โดยให้ความเคารพในผลงานที่แต่ละกลุ่มทำออกมา
9. สรุปประเด็นสำคัญที่คุณได้จากการพูดคุยของผู้เข้าอบรม และเพิ่มเติมประเด็นที่คุณเห็นว่าขาดหายไป

เคล็ดลับสำหรับกระบวนการ

ต่อไปนี้เป็นคำถามที่คุณสามารถใช้เป็นแนวทางเพื่อให้การสนทนาลื่นไหลขึ้น ทั้งนี้ ไม่จำเป็นต้องลงรายละเอียดในทุก ๆ คำถาม แต่ใช้คำถามเพื่อทดสอบว่าผู้เข้าอบรมเข้าใจแนวคิดหลักที่ต้องการถ่ายทอดหรือไม่ และเจาะลึกลงไปในส่วนที่คุณคิดว่าพวกเขาอาจจะยังไม่เข้าใจหรือยังไม่สามารถนำแนวคิดหลักไปปรับใช้ได้

4 องค์ประกอบของการมีส่วนร่วม: พื้นที่ เสียง ผู้ฟัง อิทธิพล

พื้นที่: มีพื้นที่ปลอดภัยให้วัยรุ่นแสดงความคิดเห็นหรือไม่

เสียง: วัยรุ่นมีสิทธิ์มีเสียงในการแสดงออกในแบบที่พวกเขาต้องการหรือไม่

ผู้ฟัง: มีผู้รับฟังความคิดเห็นของวัยรุ่นหรือไม่

อิทธิพล: มุมมองของวัยรุ่นจะถูกนำไปพิจารณาหรือไม่

9 ข้อกำหนดพื้นฐานเพื่อการมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพและมีจริยธรรม

1. **โปร่งใสและให้ข้อมูลอย่างครบถ้วน:** วัยรุ่นได้รับข้อมูลครบถ้วนเกี่ยวกับสิทธิในการแสดงออก ตลอดจนวัตถุประสงค์และขอบเขตของการมีส่วนร่วมหรือไม่
2. **เป็นไปโดยสมัครใจ:** การเข้าร่วมของพวกเขาเป็นไปโดยสมัครใจหรือไม่ วัยรุ่นทราบหรือไม่ว่าสามารถถอนตัวเมื่อใดก็ได้โดยไม่มีผลกระทบตามมา
3. **ให้ความเคารพ:** การแสดงออกของวัยรุ่นได้รับการเคารพหรือไม่
4. **บริบทสอดคล้องกับตัวเด็ก:** วัยรุ่นสามารถใช้ความรู้ ทักษะ และความสามารถของตนเองหรือไม่
5. **เป็นมิตรต่อเด็ก/วัยรุ่น:** มีการเล็งเห็นความสำคัญของความสามารถหรือศักยภาพของวัยรุ่นหรือไม่
6. **ไม่แบ่งแยกและเลือกปฏิบัติ:** มีโอกาสหรือไม่ที่วัยรุ่นชายขอบจะมีส่วนร่วม (พิจารณาจากอายุ เพศ ความพิการ และภูมิหลัง)
7. **มีการพัฒนาศักยภาพรองรับ:** วัยรุ่นหรือผู้ใหญ่มีกิจกรรมการฝึกอบรมหรือการเสริมสร้างศักยภาพรองรับหรือไม่
8. **คำนึงถึงความปลอดภัยและการลดความเสี่ยง:** วัยรุ่นปลอดภัยหรือไม่ พวกเขาทราบหรือไม่ว่าต้องไปขอความช่วยเหลือจากที่ไหนหากจำเป็น
9. **ร่วมรับผิดชอบ:** วัยรุ่นได้รับข้อมูลที่ชัดเจนหรือไม่ว่าการมีส่วนร่วมของพวกเขา มีอิทธิพลต่อผลลัพธ์อย่างไร

ระดับของการมีส่วนร่วม:

1. **ไม่มีส่วนร่วมหรือมีส่วนร่วมแบบไม่เป็นไปตามจริยธรรม:** วิทยุรุ่นมีโอกาสในการแสดงออกและมีส่วนร่วม น้อยมากหรือไม่มีเลย
2. **เชิงปรึกษา:** ริเริ่มโดยผู้ใหญ่ วิทยุรุ่นมีส่วนในการเปลี่ยนแปลง แต่ไม่มีอำนาจจัดการหรือควบคุม
3. **สร้างความร่วมมือ:** วิทยุรุ่นและผู้ใหญ่ร่วมมือกันเพื่อการเปลี่ยนแปลง โดยวิทยุรุ่นมีอำนาจจัดการได้ในขอบเขตที่ริเริ่มโดยผู้ใหญ่
4. **ริเริ่มโดยวิทยุรุ่น:** วิทยุรุ่นเป็นผู้ริเริ่มการเปลี่ยนแปลง ระบุสิ่งที่ต้องการทำ รวมถึงวิธีการที่จะทำ ผู้ใหญ่มีส่วนร่วมในฐานะผู้อำนวยการควบคุมและสนับสนุน แต่ไม่ได้ควบคุมกระบวนการหรือผลลัพธ์

การประยุกต์กิจกรรมออนไลน์

เตรียมกระดานไวท์บอร์ดออนไลน์ (เช่น Jamboard, Miro หรือ Padlet) ไว้ล่วงหน้า แล้วแชร์ลิงก์ให้ผู้เข้าร่วม

1. กระบวนการสามารถนำกิจกรรมนี้ได้ง่ายทางออนไลน์ โดยเตรียมกระดานไวท์บอร์ดให้กลุ่มย่อยแต่ละกลุ่มไว้ล่วงหน้า รวมทั้ง 4 องค์ประกอบของการมีส่วนร่วม 9 ข้อกำหนดพื้นฐานฯ และระดับของการมีส่วนร่วม
2. แบ่งผู้เข้าอบรมเข้ากลุ่มย่อย และกระตุ้นให้เขียนความคิดลงบนกระดานไวท์บอร์ด
3. นำกลุ่มย่อยกลับมารวมกันเพื่อปิดการนำเสนอและแลกเปลี่ยนความคิด

เคล็ดลับ: ให้เข้าสังเกตการณ์ในแต่ละห้องย่อยระหว่างการพูดคุย เพื่อดูว่าผู้เข้าอบรมมีอะไรติดขัด หรือว่าทุกอย่างเป็นไปได้ด้วยดี

กิจกรรมที่ 3:

การมีส่วนร่วมของวิทยุรุ่นในการปกครองส่วนท้องถิ่นคืออะไร

 วัตถุประสงค์:	เพื่อสำรวจว่าการปกครองส่วนท้องถิ่นคืออะไร พลเมืองที่ดีคืออะไร และเยาวชนสามารถมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายได้อย่างไร
 เวลา:	1 ชั่วโมง
 อุปกรณ์:	ฟลิปชาร์ตและปากกามาร์กเกอร์

กระบวนการ:

1. อธิบายให้กลุ่มผู้เข้าอบรมทราบว่ากิจกรรมช่วงนี้เป็นการสำรวจว่าการมีส่วนร่วมของวิทยุรุ่นในการปกครองส่วนท้องถิ่นในบริบทของพวกเขามีลักษณะเป็นอย่างไร
2. บอกให้ทุกคนทราบว่าหัวข้อนี้ซับซ้อน แต่จะให้ทุกคนเริ่มจากสิ่งที่ตัวเองรู้ แล้วจึงต่อยอดจากตรงนั้น
3. ถามกลุ่มผู้เข้าอบรมว่า **คุณคิดว่าองค์กรปกครองท้องถิ่นคืออะไร** เปิดโอกาสให้คนในกลุ่มแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเห็นกัน
4. เมื่อทั้งกลุ่มได้พูดคุยกันแล้ว ให้บอกผู้เข้าร่วมอบรมว่า

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น⁷⁹

- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรสาธารณะที่ตัดสินใจและบริหารนโยบายสาธารณะ
- ทำงานครอบคลุมพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ที่ค่อนข้างเล็ก และเป็นส่วนหนึ่งของรัฐบาลระดับภูมิภาคหรือระดับชาติที่ใหญ่กว่า

หมายเหตุ: รายละเอียดอาจมีความแตกต่างกันในแต่ละบริบท ดังนั้น อย่ากังวลเกี่ยวกับความหมายมากนัก สิ่งสำคัญคือให้ทุกคนเข้าใจในภาพรวมว่าการปกครองส่วนท้องถิ่นคืออะไร

5. ถามกลุ่มผู้เข้าร่วมว่า **พลเมืองดีคืออะไร** แล้วเปิดให้มีการพูดคุยสั้น ๆ
6. เมื่อทั้งกลุ่มได้พูดคุยแลกเปลี่ยนกันแล้ว ให้อธิบายว่า

พลเมือง⁸⁰

- พลเมือง คือคนที่มีสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบบางอย่างที่เกี่ยวข้องกับถิ่นที่อยู่ คุณอาจเป็นพลเมืองของเมือง จังหวัด/รัฐ/ภูมิภาค และของประเทศ การเป็นพลเมือง หมายถึง การเป็นส่วนหนึ่งของระบบการเมือง

พลเมืองที่ดี⁸¹

- พลเมืองที่ดี คือ **ผู้ซึ่งทำหน้าที่และมีส่วนช่วยสังคมสาธารณะในขณะที่ใช้สิทธิของตนเองไปด้วย** เช่น โดยการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง โดยทำสิ่งที่สนับสนุนสาธารณประโยชน์ เช่น การเก็บกวาดขยะ หรือเข้าร่วมในคณะกรรมการปกครองท้องถิ่น

หมายเหตุ: ไม่ใช่วัยรุ่นทุกคนที่จะมีสิทธิในการเป็นพลเมืองในประเทศนั้น ๆ (ยกตัวอย่างเช่น ผู้ย้ายถิ่นฐาน วัยรุ่นที่ไม่มีเอกสารประจำตัว หรือผู้ลี้ภัย) อย่างไรก็ตาม การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการปกครองส่วนท้องถิ่นของคนเหล่านี้ก็มีความสำคัญอย่างยิ่ง และจำเป็นต้องมีการพิจารณาเพิ่มเติมเพื่อให้พวกเขาได้โอกาสในการมีส่วนร่วมอย่างปลอดภัย

7. ถามกลุ่มผู้เข้าร่วมกิจกรรมว่า **การมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองคืออะไร** ชวนผู้เข้าอบรมพูดคุยแลกเปลี่ยนสั้น ๆ
8. เมื่อทั้งกลุ่มได้พูดคุยกันแล้ว ให้อธิบายว่า

การมีส่วนร่วมในฐานะพลเมือง⁸²

- การมีส่วนร่วมในภาคประชาสังคม โดยบุคคลหรือกลุ่ม
- ทำงานเพื่อแก้ไขปัญหาที่เป็นข้อกังวลของสาธารณะ เพื่อปกป้องหรือสนับสนุนชุมชน/ภาคประชาสังคม และมีเป้าหมายเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงในเชิงบวก

9. จากนั้นให้บอกผู้เข้าอบรมว่าจะแบ่งกลุ่มย่อยเพื่อทำกิจกรรม โดยจะให้พูดคุยกัน 2 คำถาม มีเวลาให้กลุ่มละ 15 นาที:
 - ก. **เมื่อนึกถึงการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น คุณคิดว่าเรื่องนี้เชื่อมโยงกับการเป็นพลเมืองที่ดีอย่างไร**
 - ข. **คุณเห็นตัวอย่างของเรื่องนี้ในชุมชนของคุณหรือไม่**

⁷⁹ ประยุกต์จาก Encyclopedia.com

⁸⁰ ประยุกต์จาก DictionaryCambridge.org

⁸¹ ประยุกต์จาก Wikipedia.com

⁸² ประยุกต์จาก <https://www.unicef.org/adolescence/participation>

10. นำกลุ่มย่อยมารวมกันเป็นกลุ่มใหญ่ตามเดิมและเปิดโอกาสให้ทุกคนแลกเปลี่ยนมุมมองและความคิดเห็น โดยอาจเสริมแนวคิดของพวกเขาด้วยตัวอย่างบางส่วนจากการขอข้อความด้านล่าง

ตัวอย่างการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เราอาจนึกถึงตัวอย่างการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในการปกครองส่วนท้องถิ่นโดยอ้างอิงจากการมีส่วนร่วมระดับต่าง ๆ

ริเริ่มโดยวัยรุ่น: วัยรุ่นมีบทบาทนำ ...

- องค์กรที่นำโดยวัยรุ่นมีส่วนกำหนดนโยบายและแผนงานโครงการ
- โครงการที่นำโดยวัยรุ่นช่วยแก้ไขปัญหาในท้องถิ่น
- งานอีเวนต์ การประชุม หรือกิจกรรมที่จัดโดยวัยรุ่น
- บล็อก เว็บไซต์ หรือการประชุมในโลกโซเชียลหรือการประชุมออนไลน์อื่น ๆ ที่ริเริ่มโดยวัยรุ่น ตัวอย่างเช่น: การเขียนบล็อกเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศร่วมกับเพื่อนวัยรุ่นด้วยกัน และแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับเสียงของเยาวชนกับผู้แทนที่เข้าไปมีบทบาทในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเมืองของคุณ

สร้างความร่วมมือ: ผู้ใหญ่และวัยรุ่นทำงานร่วมกัน ...

- สภาพที่ปรึกษาวัยรุ่นหรือสภาเยาวชนภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- วัยรุ่นร่วมพัฒนาและนำเสนอโครงการพัฒนาชุมชนร่วมกับผู้ใหญ่
- ผู้ใหญ่และวัยรุ่นจัดเวทีประชุม การประชุมใหญ่ หรือการประชุมรับฟังความคิดเห็นเพื่อรวบรวมแนวคิดของวัยรุ่นเกี่ยวกับประเด็นที่สำคัญต่อพวกเขา

เชิงปรึกษา: ผู้ใหญ่ขอคำปรึกษาจากวัยรุ่น ...

- เว็บไซต์ โบรชัวร์ และข้อมูลอื่น ๆ เพื่อวัยรุ่น ที่พัฒนาและจัดทำโดยผู้ใหญ่
- ผู้ใหญ่จัดทำแบบสำรวจเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากวัยรุ่น
- วัยรุ่นเข้าร่วมการประชุมสภาเทศบาลเมืองและตั้งคำถาม
- วัยรุ่นอาสาช่วยงานโครงการพัฒนาชุมชนที่มีผู้ใหญ่เป็นผู้นำ
- ผู้ใหญ่จัดเวทีประชุมหรือการประชุมใหญ่เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากวัยรุ่น

11. จากนั้นให้ถามผู้เข้าอบรมว่า **เหตุใดจึงควรให้วัยรุ่นสนใจและมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น** ให้เวลาพูดคุยกัน 10-15 นาที
12. สรุปประเด็นหลักที่คุณได้ยินจากการพูดคุยแลกเปลี่ยน (โดยใช้เคล็ดลับด้านล่าง) ขอบคุณผู้เข้าอบรม และบอกสั้น ๆ ว่าจะพบกันครั้งต่อไปเมื่อไหร่

เคล็ดลับสำหรับกระบวนการ

ต่อไปนี้เป็นแนวทางบางส่วนที่คุณสามารถนำไปใช้ได้ขณะดำเนินกระบวนการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้เข้าอบรม พยายามดึงประเด็นเหล่านี้ออกมาและพูดเสริมในประเด็นดังกล่าว

วัยรุ่นที่สนใจมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นสามารถ:

- วัยรุ่นที่สนใจมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นสามารถเป็นตัวแทนบอกเล่าปัญหาของตนเองและของวัยรุ่นด้วยกันได้ เนื่องจากมีความเชื่อมโยงอย่างลึกซึ้งกับปัญหาในท้องถิ่น
- วัยรุ่นสามารถ**เจรจาต่อรองและสนับสนุน**เพื่อให้สิทธิของตนได้รับการรับรองและให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมรับผิดชอบ
- วัยรุ่นสามารถมีส่วนร่วมในการ**พัฒนา การดำเนินการ และการติดตามตรวจสอบ**กฎหมาย นโยบาย บริการ และโครงการที่เกี่ยวข้องทั้งหมดที่มีผลกระทบต่อชีวิตของพวกเขา ไม่เว้นแม้แต่ในระดับท้องถิ่น

การมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในระดับท้องถิ่นอาจ:

- นำไปสู่**บริการที่ดีขึ้น** ตลอดจน**นโยบายและแผนพัฒนาท้องถิ่นที่ตอบสนองความต้องการมากขึ้น**
- นำไปสู่**การใช้งบประมาณในท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของวัยรุ่น**
- **ปรับปรุงกระบวนการตัดสินใจ**และ**เสริมสร้างการดำเนินงาน**ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เข้มแข็งขึ้น
- **ยกระดับบริการสำหรับเด็กและครอบครัว**

หน่วยงานท้องถิ่นมีความพร้อมมากที่จะดึงความสนใจให้วัยรุ่นเข้ามามีส่วนร่วม โดยต่อยอดจากกลไกเพื่อการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายที่มีในปัจจุบัน เช่น สภาที่ปรึกษาเยาวชน

การประยุกต์กิจกรรมออนไลน์

เตรียมกระดานไวท์บอร์ดออนไลน์ (เช่น Jamboard, Miro หรือ Padlet) ไว้ล่วงหน้า แล้วแชร์ลิงก์ให้ผู้เข้าอบรม

1. กระบวนการสามารถดำเนินกิจกรรมนี้ได้ง่ายทางออนไลน์ โดยเตรียมกระดานไวท์บอร์ดไว้ล่วงหน้า พร้อมคำถามสำคัญสำหรับกลุ่มผู้เข้าอบรมทั้งหมด
2. แบ่งกลุ่มออกเป็นห้องย่อยสำหรับการอภิปรายกลุ่มย่อย
3. ปิดท้ายกิจกรรมโดยใช้ประเด็นที่เป็นแนวทาง และเชิญชวนผู้เข้าอบรมแลกเปลี่ยนแนวคิดและความคิดเห็นของตนเอง

ช่วงที่ 3.2: การสร้างพื้นที่ปลอดภัย เพื่อพัฒนาแผนการมีส่วนร่วม

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อทำความเข้าใจนโยบาย รวมถึงบริบทเชิงสถาบัน (องค์กร) และบริบทเชิงวัฒนธรรมในชุมชนของคุณ
2. เพื่อให้ทราบถึงสิ่งที่จำเป็นต่อการสร้างพื้นที่ปลอดภัยสำหรับการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น
3. ตรวจสอบว่าแต่ละทีมต้องการสร้างพื้นที่ปลอดภัยในรูปแบบใดเพื่อช่วยให้เกิดการมีส่วนร่วมที่มีความหมาย
4. ตรวจสอบอุปสรรคที่ขัดขวางการมีส่วนร่วมของกลุ่มคนชายขอบ และพัฒนากลยุทธ์เพื่อจัดการกับอุปสรรคที่ขัดขวางการมีส่วนร่วมเหล่านี้

กิจกรรม

กิจกรรมที่ 1: การวิเคราะห์สถานการณ์

กิจกรรมที่ 2: การสร้างพื้นที่ปลอดภัย

กิจกรรมที่ 3: หอคอยแห่งอำนาจ - การจัดการสิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายในการปกครองส่วนท้องถิ่น

ระยะเวลา

4.5 ชั่วโมง

อุปกรณ์

- คอมพิวเตอร์หรือแท็บเล็ต (กลุ่มละ 1 เครื่อง) และอินเทอร์เน็ต
- ปากกามาร์กเกอร์สีและกระดาษฟลิปชาร์ต
- ภาชนะรีไซเคิลได้เคลือบหรือกล่องขนาดเล็ก ส้มหรือลูกบอล 2 ลูก และผ้าปิดตา/ผ้าเช็ดหน้า 4 ผืน
- สำเนาเอกสาร หรือไฟล์ในรูปแบบ Google Doc ดังนี้ **ภาคผนวก 2: องค์ประกอบ ข้อกำหนด และระดับของการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายของวัยรุ่น ภาคผนวก 3: การวิเคราะห์สถานการณ์ และ ภาคผนวก 4: แผนปฏิบัติการเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในการปกครองส่วนท้องถิ่น**

หมายเหตุสำหรับกระบวนการ

ในช่วงนี้ ผู้เข้าร่วมจะได้เรียนกลยุทธ์ในการปรับปรุงการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในการปกครองส่วนท้องถิ่น และได้คิดกลยุทธ์ใหม่ที่ครอบคลุมถึงกลุ่มวัยรุ่นที่อยู่ในกลุ่มชายขอบที่สุดในกระบวนการปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย

ตลอดช่วงการเรียนรู้ทั้งหมดต่อไปในบทนี้ ผู้เข้าร่วมจะต้องตั้งทีมเล็กโดยแบ่งตามภูมิภาค/ภูมิภาคศาสตร์หรือตามประเด็นที่สนใจ ตัวอย่างเช่น ในกรณีการจัดทีมตาม «ภูมิภาค» ให้นำทีมถึงพื้นที่ทางกายภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนกรณีการจัดทีมตาม «ประเด็นปัญหา» อาจรวมกลุ่มผู้ที่สนใจการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ หรือการบรรเทาความยากจน โดยบางกลุ่มอาจจัดทีมตามภูมิภาคและบางกลุ่มอาจจัดทีมตามประเด็นปัญหาก็ได้ เลือกอะไรก็ตามที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้เข้าอบรมมากที่สุด คุณพอมีเวลาในช่วงนี้ที่จะช่วยทีมต่าง ๆ จัดกลุ่มให้ลงตัวและกำหนดอัตลักษณ์ของทีม

เนื่องจากทุกคนจะอยู่กับทีมเดิมตลอดกิจกรรมทั้งหมด ดังนั้น ควรตรวจสอบให้แน่ใจว่าทุกคนได้อยู่ในทีมที่เหมาะสมกับตนเอง ถ้าภูมิภาคหรือประเด็นปัญหาใดมีสมาชิกอยู่แค่คนเดียว แนะนำให้คน ๆ นั้นไปรวมกับทีมอื่นแทน

หมายเหตุ: ถ้าในบทที่ 1 ผู้เข้าอบรมยังไม่ได้จัดทำแผนปฏิบัติการในหัวข้อที่เกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น พวกเขาจะต้องกำหนดวัตถุประสงค์สำหรับแผนปฏิบัติการในบทนี้ใหม่ให้เกี่ยวข้องกับมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในกรณีนี้ให้เพิ่มเวลาทำงานส่วนนี้ในกิจกรรมที่ 2 ในช่วงที่ 3.2

กิจกรรมที่ 1: การวิเคราะห์สถานการณ์

 วัตถุประสงค์:	เพื่อกำหนดนโยบาย บริบทเชิงสถาบัน (องค์กร) และบริบทเชิงวัฒนธรรมในภูมิภาคของผู้เข้าอบรม เพื่อช่วยสร้างกรอบการทำงานที่รัดกุมเพื่อการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายของวัยรุ่น
 เวลา:	1.5 ชั่วโมง
 อุปกรณ์:	คอมพิวเตอร์หรือแท็บเล็ต (กลุ่มละ 1 เครื่อง) อินเทอร์เน็ต กระดาษฟลิปชาร์ตและปากกามาร์กเกอร์ ไฟล์ Google Doc ของ ภาคผนวก 3: การวิเคราะห์สถานการณ์ หรือสำเนาฉบับพิมพ์

กระบวนการ:

1. บอกกลุ่มผู้เข้าอบรมว่าวันนี้เราจะเริ่มทำการ «วิเคราะห์สถานการณ์» อธิบายว่าการวิเคราะห์สถานการณ์ก็คือ การทบทวนสถานการณ์ปัจจุบัน รวมถึงนโยบาย สถาบัน หรือองค์กร และบริบททางวัฒนธรรมที่มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในการปกครองส่วนท้องถิ่น
2. **สร้างทีม:** ขอให้กลุ่มผู้เข้าร่วมอบรมแบ่งออกเป็นทีมเล็ก ๆ (ทีมละ 4-8 คน) โดยแบ่งตามภูมิภาคหรือตามประเด็นปัญหาที่สนใจ (ตัวอย่างเช่น สำหรับ «ภูมิภาค» ให้นำทีมถึงพื้นที่ทางกายภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น ชุมชนหรือเมือง และสำหรับ «ประเด็นปัญหา» อาจแบ่งเป็นกลุ่มผู้ที่สนใจประเด็นเกี่ยวกับการรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การบรรเทาความยากจน หรือสิทธิผู้พิการ โดยเลือกประเด็นที่เหมาะสมกับกลุ่มมากที่สุด โปรดจำไว้ว่าไม่ว่าจะจัดทีมตามภูมิภาคหรือประเด็นปัญหา ก็ยังคงต้องเน้นการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น) กลุ่มที่จัดจะเป็นกลุ่มเดิมตลอดทั้งหมด ดังนั้น ควรตรวจสอบให้แน่ใจว่าทุกคนได้อยู่ในกลุ่มที่สามารถทำงานร่วมกันได้เป็นอย่างดี ถ้ามีคนทีมาจากภูมิภาคใดเพียงคนเดียวหรือเลือกประเด็นใดเพียงคนเดียว ให้แนะนำให้คน ๆ นั้นไปรวมกับทีมอื่นแทน

หมายเหตุ: คุณอาจต้องทำแผ่นลงชื่อบนกระดาษฟลิปชาร์ตติดไว้รอบ ๆ ห้อง โดยเขียนชื่อชุมชนหรือประเด็นต่าง ๆ ไว้บนหัวกระดาษ หรือเปิดให้กลุ่มใหญ่พูดคุยและจัดกลุ่มด้วยตนเอง ให้เวลาจัดกลุ่ม 10 นาที

3. ให้แต่ละทีมตั้งชื่อทีมและคิดภาพหรือมาสกอตที่สื่อถึงทีม ให้เวลาแต่ละทีมวาดและออกแบบโปสเตอร์ 15 นาที แล้วนำเสนอให้กับกลุ่มใหญ่
4. จากนั้น แจกคอมพิวเตอร์หรือแท็บเล็ตให้แต่ละทีม พร้อมกระดาษฟลิปชาร์ตและปากกามาร์กเกอร์ให้จดบันทึก อธิบายว่าตอนนี้เราจะสำรวจว่าเรารู้อะไรเกี่ยวกับบริบทของตัวเองบ้าง แล้วช่วยกันหาข้อมูลเพื่อเปิดช่องว่างสิ่งที่ยังไม่รู้และวิเคราะห์สถานการณ์ แม้ว่าวันนี้เราจะไม่มีความวิเคราะห์สถานการณ์อย่างเต็มรูปแบบ แต่กิจกรรมนี้เป็นจุดเริ่มต้นที่ดีซึ่งจะช่วยให้เราเข้าใจการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในบริบทของเราได้ดีขึ้น
5. แจกเอกสารหรือส่งลิงก์ Google Doc ของไฟล์ **ภาคผนวก 3: การวิเคราะห์สถานการณ์** ให้ผู้เข้าอบรม
6. อธิบายเอกสารให้ผู้เข้าอบรมฟังโดยละเอียด อ่านคำถามแต่ละข้อให้ฟัง และให้แน่ใจว่าทุกคนเข้าใจคำถามชัดเจน
7. ให้เวลาทุกทีมกรอกข้อมูล 30 นาที โดยตอบทีละคำถาม กระตุ้นให้ผู้เข้าอบรมดึงความรู้ของแต่ละคนออกมาใช้และค้นคว้าหาข้อมูลในเรื่องที่ยังไม่รู้
8. ให้แต่ละทีมแต่งตั้งสมาชิกหนึ่งคนทำหน้าที่เป็นผู้จดบันทึก โดยให้เขียนลงไปบนตารางวิเคราะห์สถานการณ์โดยตรง หรือจดบันทึกเอาไว้เพื่อเขียนลงไปบนตารางภายหลัง
9. เดินไปรอบ ๆ เพื่อตอบคำถามหรือให้ข้อมูลไปที่ละกลุ่ม
10. ให้ทุกกลุ่มกลับมารวมกันอีกครั้งหลังจากผ่านไป 30 นาที และขอให้แต่ละกลุ่มเล่าประเด็นสำคัญ ๆ ที่ได้จากการบวนการที่ทำไป แล้วสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันโดยใช้คำถาม *อะไรคือประเด็นสำคัญที่ได้จากการวิเคราะห์สถานการณ์ มีอะไรที่สำคัญโดดเด่นขึ้นมาในภูมิภาค/บริบทของคุณหรือไม่* จากนั้นให้ตอบคำถามที่มีข้อสงสัยจากวงสนทนากลุ่มใหญ่
11. ให้เวลาแต่ละทีมอีก 15–20 นาทีเพื่อทำงานต่อให้เสร็จ
12. ชวนให้แต่ละทีมนัดกันทำงานต่อหลังเลิกกิจกรรม หรือนัดเวลาทำกันต่อในภายหลัง
13. **เคล็ดลับ:** คุณสามารถดูเอกสารของยูนิเซฟ **Tip Sheet for Adolescents and Youth on Participation in Policy Dialogue with Authorities** (เคล็ดลับสำหรับวัยรุ่นและเยาวชนในการมีส่วนร่วมในการหารือเกี่ยวกับนโยบายกับหน่วยงานที่มีอำนาจรับผิดชอบ) สำหรับข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการหารือเกี่ยวกับนโยบาย

การประยุกต์กิจกรรมออนไลน์

เตรียมกระดานไวท์บอร์ดออนไลน์ (เช่น **Jamboard**, **Miro** หรือ **Padlet**) ไว้ล่วงหน้า แล้วแชร์ลิงก์ให้ผู้เข้าอบรม

1. กระบวนการสามารถดำเนินกิจกรรมนี้ได้ง่าย ๆ ทางออนไลน์ โดยเตรียม **ภาคผนวก 3: การวิเคราะห์สถานการณ์** เป็นไฟล์ Google Doc ไว้ให้แต่ละทีม
2. คุณอาจต้องการใช้ Jamboard ช่วยอำนวยความสะดวกขณะที่ผู้เข้าอบรมกำลังแบ่งกลุ่มเป็น 4–8 คนต่อกลุ่ม
3. เชิญแต่ละทีมเข้าสู่ห้องประชุมย่อยและให้เวลาผู้เข้าอบรมทำงานร่วมกันอย่างเพียงพอ
4. แวะเข้าออกแต่ละห้องเพื่อตอบคำถามและสังเกตการณ์
5. จบกิจกรรมโดยเชิญชวนให้ผู้เข้าอบรมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน

กิจกรรมที่ 2: การสร้างพื้นที่ปลอดภัย

วัตถุประสงค์:	เพื่อสร้างพื้นที่ปลอดภัยสำหรับการมีส่วนร่วมของคนต่างรุ่นในการปกครองส่วนท้องถิ่นที่เน้นตอบสนองความต้องการของวัยรุ่น
เวลา:	1.5 ชั่วโมง
อุปกรณ์:	ดินน้ำมันหลากสี (กลุ่มละ 4-5 สี) ปากกามาร์กเกอร์สี และกระดาษฟลิปชาร์ต สำเนาเอกสาร ภาคผนวก 2: องค์ประกอบ ข้อกำหนด และระดับของการมีส่วนร่วมที่มีความหมายของวัยรุ่น และ ภาคผนวก 4: แผนปฏิบัติการเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในการปกครองส่วนท้องถิ่น

กระบวนการ:

ส่วน ก: **สำรวจความหมายของพื้นที่ปลอดภัย**

- อธิบายว่าในกิจกรรมนี้เราจะพูดถึงการสร้างพื้นที่ปลอดภัยเพื่อให้วัยรุ่นมีส่วนร่วมอย่างมีความหมาย ซึ่งในที่นี้หมายถึงพื้นที่ปลอดภัยสำหรับวัยรุ่นในการทำงานร่วมกับผู้ใหญ่ในการปกครองส่วนท้องถิ่น ย้ำให้กลุ่มผู้เข้าอบรมเข้าใจว่า “พื้นที่” เป็นหนึ่งในองค์ประกอบ 4 ข้อของการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมาย เราทุกคนต้องการพื้นที่ปลอดภัยเพื่อสร้างความไว้วางใจ แลกเปลี่ยนแนวคิดและความคิดเห็น และเพื่อมีบทบาทร่วม
- ลักษณะของ «พื้นที่ปลอดภัย» ของแต่ละทีมจะแตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะการทำงานร่วมกัน ระยะเวลาที่ทำงานร่วมกัน และโครงสร้างที่ต้องการ
- ถามผู้เข้าอบรมกลุ่มใหญ่ว่า *ทำไมจึงคิดว่าการสร้างพื้นที่ปลอดภัยสำหรับวัยรุ่นในการมีส่วนร่วมเป็นสิ่งสำคัญ* เปิดให้พูดคุยแลกเปลี่ยนและรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับสิทธิในการมีส่วนร่วม ความสำคัญของการรับฟังความคิดเห็นจากกลุ่มวัยรุ่นที่หลากหลาย รวมถึงวัยรุ่นที่มีความพิการ กลุ่ม LGBTQ+ ฯลฯ ดึงความสนใจไปที่ประเด็นเหล่านี้และประเด็นอื่น ๆ ที่เป็นจุดสนใจจากการพูดคุย
- จากนั้นให้ทุกคนคิดหาคำตอบสำหรับคำถามที่ว่า *อะไรเป็นสิ่งจำเป็นในการสร้างพื้นที่ปลอดภัยเพื่อให้วัยรุ่นและผู้ใหญ่ทำงานร่วมกันในการปกครองส่วนท้องถิ่น*
- แบ่งกลุ่มใหญ่ออกเป็น 3 กลุ่มย่อย มอบหมายหัวข้อให้แต่ละกลุ่มเตรียมแสดงบทบาทสมมติกับกลุ่มใหญ่ตามหัวข้อต่อไปนี้
 - กลุ่ม A:** โครงการพัฒนาชุมชนที่ออกแบบมาเพื่อตอบสนองความต้องการของเด็กที่มีความพิการ ด้วยการสร้างพื้นที่เล่นที่ปลอดภัยสำหรับพวกเขา โครงการนี้ควรเป็นโครงการที่สร้างความร่วมมือซึ่งผู้ใหญ่และวัยรุ่นทำงานร่วมกัน แต่ผู้ใหญ่กลับเข้ามาควบคุมจนล้มสร้างพื้นที่ให้วัยรุ่นได้ร่วมทำงานด้วย *ผู้ใหญ่กำลังทำอะไร วัยรุ่นกำลังทำอะไร การมีส่วนร่วมในกลุ่มนี้มีลักษณะเป็นอย่างไร เป็นการสร้างพื้นที่ปลอดภัยสำหรับวัยรุ่นหรือไม่*
 - กลุ่ม B:** สภาพที่ปรึกษาเยาวชนชนภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นพื้นที่ปลอดภัยสำหรับวัยรุ่น วัยรุ่นชื่นชอบเข้าร่วมการประชุม ร่วมกันกำหนดวาระและริเริ่มโครงการต่าง ๆ และมีความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นและเกื้อหนุนกันกับผู้ใหญ่ *ผู้ใหญ่กำลังทำอะไร วัยรุ่นกำลังทำอะไร การมีส่วนร่วมในกลุ่มนี้มีลักษณะเป็นอย่างไร เป็นการสร้างพื้นที่ปลอดภัยสำหรับวัยรุ่นหรือไม่*
 - กลุ่ม C:** ผู้ใหญ่จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเชิญวัยรุ่นเข้าร่วมการประชุมหรือของชุมชนเพื่อรับฟังความคิดเห็นและแนวคิดเกี่ยวกับการรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศจากวัยรุ่น พวกเขาไม่ได้มีส่วนร่วมในการวางแผนจัดงาน แต่ยินดีที่จะเข้าร่วมเพื่อเสนอความคิดเห็น *ผู้ใหญ่กำลังทำอะไร วัยรุ่นกำลังทำอะไร การมีส่วนร่วมในกลุ่มนี้มีลักษณะเป็นอย่างไร เป็นการสร้างพื้นที่ปลอดภัยสำหรับวัยรุ่นหรือไม่*

6. เมื่อแต่ละกลุ่มได้รับโจทย์การแสดงบทบาทสมมติแล้ว ให้อธิบายว่าจะให้แต่ละกลุ่มเตรียมแสดงบทบาทสมมติหรือละครสั้น เพื่อนำเสนอหัวข้อของตนเองให้ผู้เข้าอบรมทั้งหมดชม อย่าลืมกระตุ้นให้ทุกกลุ่มใช้ความคิดสร้างสรรค์ด้วย!
7. ให้เวลากลุ่มย่อยเตรียมตัว 10–15 นาที โดยคุณสามารถย้ำเตือนผู้เข้าอบรมถึง 9 ข้อกำหนดพื้นฐานเพื่อการมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพและมีจริยธรรม (เอกสารจาก **ภาคผนวก 2: องค์ประกอบ ข้อกำหนด และระดับของการมีส่วนร่วมที่มีความหมายของวัยรุ่น**) และกระตุ้นให้คิดว่าจะนำข้อกำหนดเหล่านี้ไปประยุกต์ใช้อย่างไร
8. จากนั้น ให้กลุ่มย่อยกลับมารวมกันเพื่อแสดงบทบาทสมมติต่อหน้ากลุ่มใหญ่ หลังจากแต่ละกลุ่มแสดงบทบาทสมมติ ให้ชวนผู้เข้าอบรมกลุ่มใหญ่แสดงความคิดเห็นว่าจะอะไรที่ทำให้วัยรุ่นรู้สึกปลอดภัย อะไรทำให้รู้สึกไม่ปลอดภัย และร่วมกันเสนอแนะวิธีการปรับปรุงแก้ไข
9. ถ้ามกลุ่มผู้เข้าร่วมอบรมได้เห็นองค์ประกอบใดของพื้นที่ปลอดภัยบ้าง โดยอาจช่วยกระตุ้นความคิดด้วยประเด็นตัวอย่างต่อไปนี้
 - ก. วัยรุ่นรู้สึกปลอดภัยที่จะเดินทางไปยังพื้นที่นั้น
 - ข. วัยรุ่นรู้สึกปลอดภัยและปราศจากอันตรายขณะอยู่ในพื้นที่นั้น
 - ค. วัยรุ่นรู้สึกปลอดภัยที่จะแสดงความคิดและแนวคิดของตนโดยไม่มีผลกระทบตามมา
 - ง. วัยรุ่นรู้สึกปลอดภัยที่จะได้รับฟังความคิดเห็นและแนวคิดของคนอื่น ๆ
 - จ. วัยรุ่นรู้สึกปลอดภัยและมีอิสระในการสร้างสรรค์แนวคิดใหม่ ๆ ที่ท้าทายสภาพที่เป็นอยู่
 - ฉ. วัยรุ่นเข้าใจถึงความเสี่ยงของการท้าทายสภาพที่เป็นอยู่ และสามารถดำเนินการภายใต้สภาพดังกล่าวได้

ส่วน ข: สร้างพื้นที่ปลอดภัยของเราเอง

10. แจกเอกสาร **ภาคผนวก 4: แผนปฏิบัติการเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในการปกครองส่วนท้องถิ่น** แล้วอธิบายว่าตลอดกิจกรรมทั้งหมดในบทนี้จะเป็นการจัดทำแผนปฏิบัติการ โดยวันนี้จะเป็นการขยายความคำถามที่ 1 และเตรียมความพร้อมสำหรับการทำแผนปฏิบัติการ
11. อธิบายว่า อย่างที่ทุกคนทราบแล้วว่าการสร้างพื้นที่ปลอดภัยมีหลายวิธี และเราก็ได้สำรวจองค์ประกอบบางอย่างที่จำเป็นสำหรับพื้นที่ปลอดภัยกันไปแล้ว ซึ่งมีอยู่หลายรูปแบบ เช่น

พื้นที่ปลอดภัยในลักษณะที่พบเห็นโดยทั่วไป

ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างของรูปแบบพื้นที่ปลอดภัยสำหรับการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นที่พบได้โดยทั่วไป

- **สภาที่ปรึกษาวัยรุ่น:** กลุ่มวัยรุ่นที่พบปะกันเป็นประจำและให้คำแนะนำแก่เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือกลุ่มที่ทำงานด้านประเด็นปัญหาต่าง ๆ เป็นประจำ
- **กลุ่มชุมชน:** เชิญสมาชิกชุมชน รวมทั้งเด็ก เยาวชน พ่อแม่/ผู้ปกครอง ผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ มารวมตัวกันในสถานที่และเวลาที่กำหนดไว้เป็นประจำ เพื่อพูดคุยเกี่ยวกับปัญหาที่สำคัญสำหรับวัยรุ่น
- **ประเด็นหรือการประชุมหรือเฉพาะเรื่อง:** วัยรุ่นและผู้ใหญ่อาจตัดสินใจทำงานร่วมกันในประเด็นสำคัญเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เช่น การรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ หรือการปฏิรูปโรงเรียน
- **การประชุมรับฟังความคิดเห็น:** การประชุมรับฟังความคิดเห็นเป็นการประชุมที่ผู้ใหญ่สามารถสำรวจแนวคิดเรื่องใดเรื่องหนึ่งกับวัยรุ่น รวบรวมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ของพวกเขา และอาจจะสร้างแผนปฏิบัติการร่วมกัน พื้นที่ลักษณะนี้อาจเกิดขึ้นเพียงครั้งเดียวหรืออาจเกิดขึ้นเป็นประจำ
- **กล่องรับความคิดเห็น:** กล่องรับความคิดเห็นที่ตั้งอยู่ในสำนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงเรียน ห้องสมุด หรือสถานที่อื่น ๆ ที่เข้าถึงได้ ซึ่งวัยรุ่นสามารถส่งข้อเสนอแนะไปยังหน่วยงานรัฐบาลในท้องถิ่นได้

- **แพลตฟอร์มออนไลน์:** เวทีเปิดบนโลกออนไลน์ เพื่อให้เยาวชนแสดงความคิดเห็นและแนวคิดต่าง ๆ ซึ่งองค์กรปกครองในท้องถิ่นจะเข้าไปอ่าน แล้วเผยแพร่สรุปสาระสำคัญรวมถึงขั้นตอนที่จะดำเนินการต่อไปบนเว็บไซต์ เพื่อให้ผู้มีส่วนร่วมทุกคนเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย
- **อื่น ๆ**

12. ย้ำเตือนกลุ่มผู้เข้าอบรมว่าต้องมีการดำเนินการให้พื้นที่เหล่านี้ปลอดภัย และส่งเสริมวัยรุ่นอย่างต่อเนื่อง โดยทุกคนมีเครื่องมือที่จะช่วยในเรื่องนี้อยู่แล้ว เช่น แบบฟอร์มให้ความยินยอมและข้อตกลงการอยู่ร่วมกัน
13. ให้แต่ละทีมที่แบ่งตามภูมิภาคหรือประเด็นปัญหาพูดคุยกันเป็นเวลา 20 นาที ในประเด็นคำถามเหล่านี้
 - ก. กลุ่มของคุณจะสนับสนุนการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นอย่างไร
 - ข. คุณต้องการจัดการกับปัญหาใด
 - ค. จะประชุมกันเมื่อไหร่ ที่ไหน
 - ง. คุณจะสื่อสารอย่างไร (เช่น ทางอีเมล โทรศัพท์ หรือ WhatsApp)
 - จ. คุณคาดหวังว่ากลุ่มของคุณจะบรรลุผลสำเร็จในเรื่องอะไร

เชิญชวนให้แต่ละกลุ่มสรุปแนวคิดลงบนกระดาษฟลิปชาร์ต เพื่อที่จะได้เก็บไว้และนำกลับมาอ้างอิงได้
14. เชิญให้แต่ละทีมเสนอแนวคิดให้ฟังกัน โดยสรุปสั้น ๆ ทีมละ 2-3 นาที เสริมประเด็นหลักโดยดึงมาจาก 9 ข้อกำหนดพื้นฐานเพื่อการมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพและมีจริยธรรม รวมทั้งเคล็ดลับสำคัญ ด้านล่าง

เคล็ดลับสำคัญสำหรับการทำแผนปฏิบัติการเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในการปกครองส่วนท้องถิ่น:

- ดูแลให้แน่ใจว่ากิจกรรมต่าง ๆ ปลอดภัยและวัยรุ่นจะไม่ได้รับอันตรายจากการมีส่วนร่วม
- ดูแลให้แน่ใจว่ามีนโยบายการปกป้องและคุ้มครอง และมีการลงนามในแบบฟอร์มให้ความยินยอมแล้ว
- ให้แน่ใจว่าวัยรุ่นมีส่วนร่วมตั้งแต่ต้น!
- ค้นหาแนวหน้าสนับสนุนที่เป็นผู้ใหญ่ ไม่ควรคาดหวังให้วัยรุ่นจัดการทุกอย่างด้วยตัวเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อทำงานภายใต้โครงสร้างการบริหารของภาครัฐ ต้องแน่ใจว่ามีแนวหน้าสนับสนุนที่เป็นผู้ใหญ่เพื่อคอยสนับสนุนและช่วยนำทางวัยรุ่นผ่านระบบอันซับซ้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างปลอดภัย
- แผนปฏิบัติการต้องสอดคล้องกับความเป็นจริง เพราะเราต้องการให้วัยรุ่นทำงานได้สำเร็จ
- กระตุ้นให้กลุ่มต่าง ๆ ใช้แนวทางแบบค่อยเป็นค่อยไป เพราะเราไม่สามารถแก้ไขปัญหาลึกเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นทั้งหมดได้ในโครงการเดียว ให้เลือกเฉพาะประเด็นที่คาดว่าจะบรรลุผลสำเร็จได้
- เลือกเรื่องที่คุณสามารถทำงานร่วมกันและเห็นผลลัพธ์อย่างรวดเร็ว หรือที่เรียกว่า “เก็บผลไม่ใกล้มือ” ให้นึกถึงผลไม่ที่ห้อยต่ำลงมาจากต้นมากที่สุด ซึ่งทำให้เด็ดมารับประทานได้ง่ายที่สุด ลองนึกดูว่ามีอะไรที่คุณสามารถทำได้อย่างรวดเร็วและง่ายดายเพื่อให้ได้ผลลัพธ์อย่างรวดเร็วหรือไม่ สิ่งนี้จะช่วยสร้างขวัญและกำลังใจของกลุ่มและดึงดูดคนอื่น ๆ ให้เข้าร่วมได้ด้วย
- ไม่จำเป็นต้องหยุดเมื่อทำแผนปฏิบัติการเสร็จแล้ว คุณสามารถสร้างแนวคิดและโครงการใหม่ ๆ ร่วมกันต่อไปเพื่อสนับสนุนการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในการปกครองส่วนท้องถิ่น

15. เน้นย้ำว่าเพื่อให้การมีส่วนร่วมและความร่วมมือมีความหมายอย่างแท้จริง ต้องคิดไปถึงระยะยาวและทำให้การมีส่วนร่วมเกิดความยั่งยืน ให้เสนอเคล็ดลับสำคัญต่อไปนี้ (สามารถทำเป็นไฟล์ PowerPoint หรือบอกปากเปล่าระหว่างการพูดคุย)

การทำให้การมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายมีผลในระยะยาว⁸³

การสร้างความสัมพันธ์และการทำงานร่วมกันอย่างมีความหมายระหว่างคนต่างวัยเพื่อแก้ไขปัญหาที่สำคัญนั้น ต้องใช้เวลา อย่าลืมใส่คำว่า “ระยะยาว” เป็นปัจจัยหนึ่งในการวางแผน ทั้งนี้ ประเด็นบางส่วนที่ต้องพิจารณาเมื่อสร้างพื้นที่ปลอดภัยมีดังนี้

- ระบุแนวหน้าสนับสนุน (ไม่ว่าจะเป็นผู้ใหญ่ วัยรุ่น หรืออื่น ๆ) โดยเร็วที่สุด
- เชิญคนอื่นให้เข้าร่วมกับคุณ ไม่ว่าจะเป็นผู้นำรุ่นเยาว์ เจ้าหน้าที่รัฐ หรือสมาชิกในชุมชน
- กำหนดวัตถุประสงค์ที่ต้องการบรรลุให้ชัดเจน
- วางแผนว่าจะบรรลุวัตถุประสงค์เหล่านี้ร่วมกันอย่างไร
- เสนอให้มีการฝึกอบรมเสริมสร้างศักยภาพสำหรับทั้งผู้ใหญ่และวัยรุ่น
- ร่วมออกแบบพื้นที่การมีส่วนร่วมและกระบวนการที่คุณจะใช้
- หมุนเวียนหรือแบ่งบทบาทหน้าที่ความเป็นผู้นำ

เมื่อเริ่มดำเนินการแล้ว ต่อไปนี้เป็นเคล็ดลับบางข้อที่จะช่วยรักษาแรงส่งและคงความกระตือรือร้นให้สูงอยู่เสมอ

- ตรวจสอบความสำเร็จร่วมกัน แม้จะเป็นแค่ความสำเร็จเล็ก ๆ น้อย ๆ
- ติดตามและต่อยอดจากบทเรียนที่ได้เรียนรู้ทั้งจากความสำเร็จและความท้าทาย
- เสนอโอกาสในการฝึกอบรมใหม่ ๆ ต่อไป เพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มที่ทำงานร่วมกัน
- เสนอสิ่งจูงใจให้ทั้งวัยรุ่นและผู้ใหญ่ที่สละเวลาและความทุ่มเทในการทำงาน

16. ให้ผู้เข้าอบรมใช้เวลา 10 นาทีอีกรอบในทีมของตนเอง เพื่อเพิ่มเติมความคิดลงในฟลิปชาร์ตว่าจะสร้างและจัดโครงสร้างพื้นที่ปลอดภัยสำหรับการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นอย่างไร
17. ขอให้ทุกทีมกรอกข้อมูลในส่วนเกริ่นนำของ **ภาคผนวก 4: แผนปฏิบัติการเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในการปกครองส่วนท้องถิ่น** และคำถามที่ 1 โดยกรอกวัตถุประสงค์ของแผนปฏิบัติการให้ชัดเจน รวมถึงเขียนลักษณะพื้นที่ปลอดภัยว่าจะมีลักษณะเป็นอย่างไร จะใช้โครงสร้างแบบไหน และจะทำให้เป็นพื้นที่ปลอดภัยได้อย่างไร

การประยุกต์กิจกรรมออนไลน์

เตรียมกระดานไวท์บอร์ดออนไลน์ (เช่น Jamboard, Miro หรือ Padlet) ไว้ล่วงหน้า แล้วแชร์ลิงก์ให้ผู้เข้าอบรม

1. กระบวนการสามารถดำเนินกิจกรรมนี้ได้ง่าย ๆ ทางออนไลน์ โดยเตรียมกระดานไวท์บอร์ดที่เขียนประเด็นจากกรอบข้อความพื้นที่ปลอดภัยในลักษณะที่พบเห็นโดยทั่วไป และกรอบข้อความการทำให้การมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายมีผลในระยะยาว รวมถึง ภาคผนวก 3 ในรูปแบบไฟล์ Google Doc
2. สามารถทำห้องประชุมย่อยให้แต่ละกลุ่มแยกกันไปวิเคราะห์กรณีศึกษา แล้วนำทุกคนกลับมารวมกันอีกครั้งเพื่อพูดคุยแลกเปลี่ยน
3. ให้ทีมต่าง ๆ แยกเข้าห้องประชุมย่อยเพื่อทำแผนปฏิบัติการเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในการปกครองส่วนท้องถิ่น
4. ปิดท้ายด้วยประเด็นชี้แนะแนวทาง และชวนผู้เข้าอบรมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแนวคิดร่วมกัน

⁸³ ประยุกต์จาก: Crowley, A., Larkins, C, and Pinto, L. M. (2020). Listen, Act, Change: Council of Europe Handbook on children's participation: For professional working for and with children. Council of Europe.

กิจกรรมที่ 3: หอคอยแห่งอำนาจ – การจัดการกับอุปสรรค ที่ขัดขวางการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมาย ในการปกครองส่วนท้องถิ่น

วัตถุประสงค์:	เพื่อระบุหาอุปสรรคใดที่ขัดขวางการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายของวัยรุ่น และจัดการกับอุปสรรคเหล่านั้น
เวลา:	1.5 ชั่วโมง
อุปกรณ์:	ภาชนะรีไซเคิลหรือกล่องขนาดเล็กศิลปะแบบ ส้มหรือลูกบอล 2 ลูก (หรืออย่างอื่นที่มีขนาดเท่าฝ่ามือ) และผ้าปิดตา 4 ผืน

กระบวนการ:

- อธิบายว่าในกิจกรรมนี้เราจะช่วยกันสร้างหอคอยสูงจากวัสดุเท่าที่มี
- แบ่งผู้เข้าอบรมทั้งหมดเป็น 2 กลุ่มเล็ก (ผู้ใหญ่และวัยรุ่นคนละกัน) และอธิบายว่ากลุ่มที่สามารถสร้างหอคอยที่สูงที่สุดได้ภายใน 5 นาที จะเป็นผู้ชนะในเกม แต่ความยากอยู่ที่ว่าไม่ใช่ทุกคนจะสามารถมีส่วนร่วมได้ในแบบเดียวกัน
- ขอให้สมาชิกคนหนึ่งในกลุ่ม 1 ถือส้มหรือสิ่งของอะไรก็ได้เพื่อให้ใช้มือตัวเองไม่ได้ แล้วให้สมาชิกอีกคนเอาผ้าปิดตา ซึ่งนั่นหมายความว่าเขาจะมองไม่เห็น และขอให้อีกคนเอาผ้าปิดปาก ซึ่งสื่อว่าเขาไม่รู้สึกละอายใจที่จะพูด (อย่าลืมสอบถามผู้เข้าร่วมก่อนว่าเขารู้สึกสะดวกใจที่จะทำหรือไม่ ถ้าไม่ ให้หาอาสาสมัครคนอื่นแทน) จากนั้นทำแบบเดียวกันกับกลุ่ม 2
- บอกทุกคนว่ามีเวลาให้ 5 นาทีในการสร้างหอคอย
- หมายเหตุสำหรับกระบวนการ:** ขณะที่กลุ่มผู้เข้าอบรมกำลังทำกิจกรรม ให้ดูว่าในแต่ละกลุ่มมีการโต้ตอบภายในกลุ่มอย่างไร มีความพยายามดึงคนที่ถูกเพิ่มข้อจำกัดให้มีส่วนร่วมด้วยหรือไม่ หรือว่าในกลุ่มเร่งรีบจนไม่ได้สนใจคนเหล่านั้น
- ขานเวลาสิ้นสุดเมื่อเห็นทุกกลุ่มทำใกล้เสร็จแล้ว (ประมาณ 3-5 นาที)
- ขอบคุณทุกคนที่ร่วมกิจกรรม จากนั้นขอให้ถอดบทเรียนโดยเริ่มต้นจากคนที่ถูกปรับเปลี่ยนให้มีข้อจำกัด โดยให้ถามว่า *คุณรู้สึกอย่างไร หลังจากถูกปรับเปลี่ยนให้มีข้อจำกัดทางร่างกายแล้ว การมีส่วนร่วมของคุณเปลี่ยนไปอย่างไร*
- ถามคนอื่น ๆ ว่า: *คุณได้ปรับเปลี่ยนวิถีปฏิบัติของคุณหรือไม่ เมื่อคนอื่นในกลุ่มมีอุปสรรคในการมีส่วนร่วม ถ้าใช่ ทำอย่างไร*
- อธิบายว่า **ไม่ใช่วัยรุ่นทุกคนจะสามารถมีส่วนร่วมได้ในแบบเดียวกัน**⁸⁴ การกีดกันวัยรุ่นเชิงระบบมีลักษณะทับซ้อน ซึ่งหมายความว่า การกีดกันมีได้หลายรูปแบบ ทั้งทางเชื้อชาติหรือชาติพันธุ์ เพศภาวะ เพศวิถี สถานะทางเศรษฐกิจ ข้อจำกัดด้านความสามารถ ฯลฯ เด็กวัยรุ่นพิการจากกรุงเทพฯ จะมีประสบการณ์และการเข้าถึงการมีส่วนร่วมที่แตกต่างกัน เมื่อเทียบกับคนหนุ่มสาวชาวพื้นเมืองจากชุมชนชนบทในอินโดนีเซีย แม้ว่าทั้งสองกลุ่มจะเป็นวัยรุ่น แต่ก็ประสบกับการเป็นคนชายขอบและการกีดกันหลายชั้นที่แตกต่างกัน ตลอดจนส่งผลกระทบต่อประสบการณ์วัยรุ่น ของพวกเขา กล่าวคือประสบการณ์ของวัยรุ่นนั้นทับซ้อนและหลากหลาย ด้วยเหตุนี้ การพยายามจะให้ความสำคัญกับเสียงและความคิดเห็นของวัยรุ่นจำเป็นต้องพิจารณาถึงความซับซ้อนและความหลากหลายเหล่านี้ด้วย

⁸⁴ ประยุกต์จาก: Sarwara, S. (2021). Phoenix Consultation: 10 Guidelines for Meaningfully Engaging Children and Adolescents for Adults. International Institute for Child Rights and Development.

ลองนึกถึงคนบางกลุ่มที่อาจถูกจัดเป็นคนชายขอบมากกว่ากลุ่มอื่นในบริบทของคุณ

ลองพิจารณาตัวอย่างกลุ่มวัยรุ่นต่อไปนี้ ซึ่งเป็นคนชายขอบหรือแทบไม่ได้รับโอกาสในการมีส่วนร่วมใด ๆ

ขอให้ผู้เข้าอบรมระดมความคิดอย่างรวดเร็ว ว่าวัยรุ่นกลุ่มใดที่อาจตกเป็นคนชายขอบมากกว่ากลุ่มอื่นในบริบทของตนเอง ในฐานะกระบวนกร คุณอาจช่วยกระตุ้นความคิดหรือช่วยสรุปโดยใช้ข้อมูลต่อไปนี้

- วัยรุ่นที่ย้ายถิ่นฐาน ไม่ว่าจะเป็นผู้ลี้ภัยหรือผู้พลัดถิ่นภายในประเทศ
- วัยรุ่นที่มีเพศภาวะหลากหลาย ในบางบริบทอาจเป็นเด็กผู้หญิง ในบางบริบทอาจเป็นเด็กผู้ชาย และในบางบริบทอาจเป็นผู้ที่เพศสถานะไม่สอดคล้องกับเพศกำเนิด
- วัยรุ่นที่มีความพิการ รวมถึงความพิการทางประสาทการรับรู้ (เช่น ภาวะออทิสติกหรือความบกพร่องทางสติปัญญา) หรือปัญหาสุขภาพจิต
- วัยรุ่นที่ทำงานหรือเป็นหัวหน้าครอบครัว
- หญิงวัยรุ่นหรือวัยรุ่นที่แต่งงานแล้ว
- วัยรุ่นที่ไม่อยู่ในกรอบเพศชั่วคราวข้าม (non-binary) หรือ LGBTQ+

10. จากนั้น บอกผู้เข้าอบรมว่าจะแบ่งกลุ่มเป็น 3 กลุ่ม โดยมีเวลาให้ 15 นาที เพื่อพูดคุยวิเคราะห์สถานการณ์จำลองเกี่ยวกับอุปสรรคในการมีส่วนร่วม โดยให้ลองนึกถึงผู้ที่เกี่ยวข้องในสถานการณ์ที่กำหนดให้ แล้วให้แต่ละกลุ่มตอบคำถาม 2 ข้อต่อไปนี้

- คนในสถานการณ์จำลองของคุณน่าจะเจออุปสรรคอะไรบ้าง
- คุณคิดว่าพวกเขาจะจัดการกับอุปสรรคเหล่านั้นอย่างไร

สถานการณ์จำลองสำหรับ 3 กลุ่ม

กลุ่มที่ 1: เพศภาวะ เด็กผู้หญิงกลุ่มหนึ่งเริ่มเล่นสเก็ตบอร์ดที่ลานสาธารณะใต้สะพานในย่านใกล้บ้าน ซึ่งเป็นที่ที่เด็กผู้ชายและผู้ชายส่วนใหญ่ใช้เล่นกีฬา พวกเขาจึงรู้สึกไม่ปลอดภัยตอนอยู่ที่นั่น และอยากให้อาสาสมัครมีลานสเก็ตที่มีแสงสว่างเพียงพอเพื่อให้ทุกคนเข้าไปใช้ได้

กลุ่มที่ 2: สถานะทางเศรษฐกิจสังคม มีเด็กกลุ่มหนึ่งที่ต้องเดินไปโรงเรียนเป็นระยะทางไกล พวกเขาอาศัยอยู่ในย่านผู้มีรายได้น้อยซึ่งเข้าถึงบริการสาธารณะได้ยาก และต้องการเรียกร้องให้เปลี่ยนเส้นทางเดินรถประจำทางในเมืองเพื่อให้มีรถมารับพวกเขา

กลุ่มที่ 3: ความปลอดภัย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มหนึ่งรู้สึกทนไม่ไหวกับปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและต้องการประท้วงให้เกิดการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่หน้าศาลาเทศบาลในเช้าวันหนึ่ง เพื่อสร้างความตระหนักในประเด็นนี้แทนที่จะไปโรงเรียน

11. แจงให้ทุกกลุ่มกลับมารวมกันและใช้เวลา 15 นาที รับฟังจากแต่ละกลุ่มรวมทั้งพูดคุยกันเรื่องกลยุทธ์ที่แต่ละกลุ่มคิดไว้
12. จากนั้นขอให้ผู้เข้าอบรมกลับไปรวมกลุ่มกับทีมเดิมที่อิงตามภูมิภาค/ประเด็นปัญหา เพื่อย้อนไปพิจารณาแผนปฏิบัติการเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในการปกครองส่วนท้องถิ่นในกลุ่มตนเองว่า *ต้องทำอะไรเพื่อตั้งให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมพูดคุย เราจะสนับสนุนคนทุกเพศภาวะ ทุกข้อจำกัดด้านความสามารถ ทุกภูมิหลังทางเศรษฐกิจสังคม ศาสนา หรือชาติพันธุ์ ให้มาร่วมเจรจาพูดคุยกันได้อย่างไร เราต้องเปลี่ยนแปลงอะไรเพื่อสร้างพื้นที่ปลอดภัยให้ทุกคนได้มีส่วนร่วม*

13. กระตุ้นให้ทุกกลุ่มได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ใครคือกลุ่มวัยรุ่นที่อยู่ชายขอบมากกว่ากลุ่มอื่นในภูมิภาคของพวกเขา แล้วจะสร้างพื้นที่ปลอดภัยให้กับเยาวชนเหล่านี้ได้อย่างไร
14. ใช้เวลาทุกทีม 15 นาที เพื่อเพิ่มเติมความคิดเห็นเกี่ยวกับแผนปฏิบัติการเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในการปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ตอบคำถามข้อ 9 และข้อ 10 ในแผนปฏิบัติการซึ่งเป็นคำถามเพื่อตรวจสอบว่าทุกคนมีโอกาสมีส่วนร่วม

การประยุกต์กิจกรรมออนไลน์

เตรียมกระดานไวท์บอร์ดออนไลน์ (เช่น Jamboard, Miro หรือ Padlet) ไว้ล่วงหน้า แล้วแชร์ลิงก์ให้ผู้เข้าอบรม

1. กิจกรรมสร้างหอคอยแห่งอำนาจไม่สามารถทำทางออนไลน์ได้ แต่คุณสามารถกระตุ้นแต่ละทีมให้สำรวจประเด็นเดียวกันได้ด้วยวิธีการอื่น
2. บอกทุกทีมว่าจะให้ทำกิจกรรมอธิบายวิธีการทำอาหารประเภทบะหมี่ ขึ้นแรก แต่ละทีมต้องตัดสินใจว่าอยากจะทำบะหมี่อะไร ให้ผู้เข้าอบรมแต่ละทีมปรึกษากันว่าจะเตรียมอาหารจานนี้ให้ดีที่สุดได้อย่างไร แล้วคิดสูตรอาหาร โดยในทุกกลุ่มขอให้สมาชิกคนหนึ่งปิดกล้อง และอีกคนปิดไมโครโฟน บอกให้ทีมพยายามทำสูตรอาหารให้เสร็จภายใน 3-5 นาที
3. กระบวนกรสามารถใช้คำถามกระตุ้นความคิด เช่น *ต้องใช้ส่วนผสมอะไรบ้าง จะเตรียมอาหารจานนี้ได้อย่างไร จะเสิร์ฟแบบไหน*
4. แบ่งทีมออกเป็น 2 ห้องย่อย
5. กลับมารวมกันและถอดประสบการณ์ให้กับทุกคน โดยถามทุกทีมว่า *รู้สึกอย่างไรที่ทำกิจกรรมร่วมกันไปเมื่อสักครู่แบบมีข้อจำกัดบางอย่าง ซึ่งจริง ๆ แล้วอาจจะไม่ได้ต่างจากตอนที่เราต้องทำกิจกรรมกันทางออนไลน์ แล้วคุณทำอะไรเพื่อให้แน่ใจว่าทุกคนรู้สึกโอเคในการเข้าร่วม และสำหรับคนที่มีข้อจำกัด มีความรู้สึกอย่างไร*
6. แบ่งห้องประชุมย่อยเพื่อให้แต่ละทีมพูดคุยวิเคราะห์สถานการณ์จำลอง
7. ปิดกิจกรรมด้วยประเด็นชี้แนะ แล้วเชิญชวนคนอื่น ๆ ให้ร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแนวคิดของตนเอง

ช่วงที่ 3.3: การสนับสนุนเสียงของวัยรุ่น และสร้างกลุ่มผู้รับฟัง

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. สร้างความเข้าใจให้กับผู้เข้าอบรมว่าการให้วัยรุ่นได้แสดงความคิดเห็นผ่านการสร้างความสัมพันธ์และเครือข่ายคืออะไร
2. สร้างความมั่นใจให้กับผู้เข้าอบรมในการรณรงค์สนับสนุน

กิจกรรม

- กิจกรรมที่ 1: การสร้างความสัมพันธ์กับแนวทางผู้สนับสนุนการมีส่วนร่วม
กิจกรรมที่ 2: กล้าที่จะฝัน – รณรงค์แนวคิดของคุณ

ระยะเวลา

2.5 ชั่วโมง

อุปกรณ์

- กระดาษฟลิปชาร์ตและปากกามาร์กเกอร์
- สำเนาเอกสาร หรือไฟล์ Google Doc ภาคผนวก 4: แผนปฏิบัติการเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในการปกครองส่วนท้องถิ่น

หมายเหตุสำหรับกระบวนการ

ในช่วงการเรียนรู้นี้ ยังเป็นการให้ผู้เข้าอบรมทั้งวัยรุ่นและผู้ใหญ่ฝึกสร้างทักษะด้านการทำงานร่วมกันอย่างมีความหมาย และให้พัฒนาความรู้และจัดทำแผนการสร้างเครือข่ายและการรณรงค์ เพื่อสนับสนุนแผนปฏิบัติการเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในการปกครองส่วนท้องถิ่น

กิจกรรมที่ 1: การสร้างความสัมพันธ์กับแนวหน้า สนับสนุนการมีส่วนร่วม⁸⁵

วัตถุประสงค์:	เพื่อหาวิธีสร้างความสัมพันธ์กับแนวหน้าสนับสนุนการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น ไม่ว่าจะ เป็นเจ้าหน้าที่รัฐ ผู้นำองค์กรพัฒนาเอกชน หรือผู้นำกลุ่มวัยรุ่น กิจกรรมนี้จัดขึ้นเพื่อสำรวจ การสร้างเครือข่าย และการจัดประชุมกับแนวหน้าสนับสนุนการมีส่วนร่วม
เวลา:	1 ชั่วโมง
อุปกรณ์:	กระดาษฟลิปชาร์ต ปากกามาร์กเกอร์ และ ภาคผนวก 4: แผนปฏิบัติการเพื่อสร้าง การมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในการปกครองส่วนท้องถิ่น

กระบวนการ:

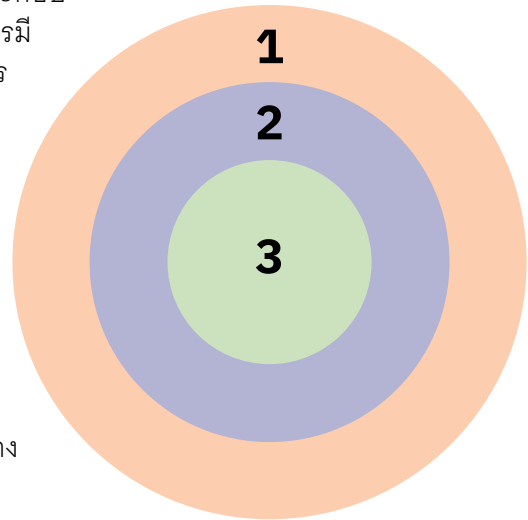
- อธิบายว่ากิจกรรมนี้เป็นการต่อยอดจากการวิเคราะห์สถานการณ์ที่ได้ทำไป โดยจะให้เริ่มวางแผนว่าจะ เชื่อมต่อกับแนวหน้าสนับสนุนการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นอย่างไร
- การทำกิจกรรมนี้ ก่อนอื่นเราต้องสำรวจความสัมพันธ์ที่มี รวมทั้งวิธีกระชับความสัมพันธ์ที่จำเป็นต่อการ สร้างการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายของวัยรุ่นในการปกครองส่วนท้องถิ่น
- ขอให้ผู้เข้าอบรมเข้ากลุ่มที่ได้แบ่งไว้ตามภูมิภาคหรือประเด็นปัญหา กิจกรรมนี้จะเป็นการวิเคราะห์ สถานการณ์ต่อจากที่ได้ทำไว้ ถ้าแต่ละกลุ่มมีสำเนาแบบวิเคราะห์สถานการณ์ที่ทำค้างไว้อยู่ สามารถนำ ออกมาได้
- อธิบายให้ผู้เข้าอบรมฟังว่า **ใครคือแนวหน้าสนับสนุนการมีส่วนร่วม** แนวหน้าสนับสนุนการมีส่วนร่วม ของวัยรุ่น คือ บุคคลที่สนใจและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น โดยแนวหน้าสนับสนุนที่เราต้องติดต่อ ประสานงานด้วยอาจอยู่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาจเป็นผู้นำองค์กรพัฒนาเอกชน หรือผู้นำ กลุ่มวัยรุ่น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าเราเป็นใครและเครือข่ายของเราเป็นใคร
- ให้ผู้เข้าอบรมทั้งหมดใช้เวลาสะท้อนตัวตนสักครู่ โดยถามคำถามต่อไปนี้แล้วให้เวลาทุกคนได้ทบทวน อย่างเงียบ ๆ 2-3 นาที
 - ทำไมฉันถึงเป็นแนวหน้าสนับสนุนการมีส่วนร่วม
 - บทบาทของฉันคืออะไร
 - ฉันจะทำอะไรได้บ้าง
- จากนั้นให้ใช้เวลาสร้างแผนที่เครือข่าย⁸⁶ ถ้าให้อธิบายอย่างง่าย ๆ เครือข่าย ก็คือกลุ่มคนที่ทำงานร่วมกัน แลกเปลี่ยนหรือเชื่อมโยงความคิด หรือประสานงานในโครงการต่าง ๆ
- ต่อไปจะเป็นการทบทวนความคิดว่า **ใครคือแนวหน้าสนับสนุนการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นที่คุณรู้จักในองค์กร ต่าง ๆ ในภาครัฐ หรือในชุมชน** คนเหล่านี้ อาจเป็นผู้ที่อยู่ในตำแหน่งอย่างเป็นทางการ (เช่น ผู้ว่าราชการ จังหวัด นายกเทศมนตรี ทนายความ) หรือ **คนในชุมชนของคุณ** ที่สนับสนุนกิจกรรมเกี่ยวกับเด็กและวัยรุ่น เช่น คนขับรถประจำทาง ครู เพื่อนบ้าน หรือคุณย่า-คุณยาย

⁸⁵ ข้อมูลจาก: Crowley, A., Larkins, C, and Pinto, L. M. (2020). Listen, Act, Change: Council of Europe Handbook on children's participation: For professional working for and with children. Council of Europe.

⁸⁶ ข้อมูลจาก: Save the Children. (2016). [A youth participation best practice toolkit](#): Part II: Tools, methods, tips, exercises and suggested training workshops for youth participation programmes and projects aimed at the social and civic empowerment of vulnerable youth, Save the Children.

8. แจกกระดาษฟลิปชาร์ตและปากกามาร์กเกอร์ และขอให้ทุกทีมเขียนคำถาม 3 ข้อต่อไปนี้ในวงกลมที่ซ้อนกัน

- **(วงกลมในสุด)** *คุณเคยรู้จักใครมาบ้าง* วงนี้ประกอบด้วยคนที่คุณรู้จักในอดีตซึ่งสนใจหรือสนับสนุนการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น เช่น ครูของคุณในอดีต ข้าราชการเจ้าของร้านกาแฟ
- **(วงกลมตรงกลาง)** *ตอนนี้คุณรู้จักใครบ้าง* คนเหล่านี้คือบุคคลในเครือข่ายปัจจุบันของคุณที่คุณอาจทำงานด้วย อยู่โรงเรียนเดียวกัน หรือเป็นคนในครอบครัวหรือชุมชนของคุณที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น
- **(วงกลมวงนอก)** *คุณอยากรู้จักใครบ้างในอนาคต* คุณอยากรู้จักหรือจำเป็นต้องทำความรู้จักกับใครเพื่อขับเคลื่อนแผนการเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายของวัยรุ่น

9. ต่อไป ขอให้ทุกทีมสำรวจวงกลม 3 วงนี้ และเขียนชื่อคนพร้อมบทบาทของคนเหล่านั้นลงในวงกลมที่สามวง บอกผู้เข้าอบรมว่าพวกเขาอาจเริ่มเห็นการทับซ้อนกันของคนที่อยู่ในวงกลม โดยบางคนอาจรู้จักคนอื่นๆ ที่คุณอยากจะทำความรู้จัก นี่คือวิธีที่คุณจะเริ่มสร้างและเสริมความแข็งแกร่งให้กับเครือข่ายของคุณ

10. กลับมาที่กลุ่มใหญ่ ให้พูดคุยแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับคำถามต่อไปนี้เป็นเวลา 10-15 นาที (โดยคุณอาจเขียนคำถามลงบนกระดาษฟลิปชาร์ตและอ่านออกเสียงไปด้วย)

- *บุคคลที่คุณรู้จักมีบทบาท/ทำงานอะไรบ้าง (คนเหล่านี้เป็นผู้ชาย ผู้หญิง แก่กว่า อ่อนกว่า หรืออยู่ในสายวิชาชีพใด...)*
- *คุณจะไปหาคนเหล่านี้ได้อย่างไร (โยนกลับไปไปที่การสะท้อนตัวตน คุณต้องการให้เยาวชนเข้าถึงคุณในฐานะแนวหน้าสนับสนุนการมีส่วนร่วมอย่างไร)*

11. สรุปโดยพูดว่า:

- การเปลี่ยนแปลงเชิงบวกเกิดขึ้นจากความสัมพันธ์ของเรา
- การสร้างเครือข่ายเป็นวิธีที่ดีมากในการเรียนรู้ แบ่งปันความรู้ ทำงานร่วมกัน และขับเคลื่อนความคิดของเราไปข้างหน้า
- เมื่อคุณสร้างเครือข่ายกับผู้อื่น คุณอาจเริ่มจากการสร้างสายสัมพันธ์ แลกเปลี่ยนความรู้และข้อมูล และ/หรือทำงานร่วมกัน และอาจต้องการคำติชม เงินทุน หรือการสนับสนุน
- การสร้างเครือข่ายเปิดโอกาสให้คุณมีมุมมองที่กว้างขึ้นจากการได้พบผู้คนใหม่ๆ และทราบว่าพวกเขาคิดอย่างไร และกำลังทำอะไรอยู่หรือยังไม่ทำอะไรเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น ทั้งนี้ คุณสามารถดูคำแนะนำสำหรับผู้ใหญ่และวัยรุ่นได้จากกรอบข้อความด้านล่าง
- ความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นช่วยให้เราเอาชนะอุปสรรคและความเสี่ยงในการมีส่วนร่วมได้

12. ย้ำเตือนกับผู้เข้าอบรมว่าการสร้างเครือข่ายต้องอาศัยทั้งการหาข้อมูลและการลงมือปฏิบัติ คุณต้องทราบก่อนว่าต้องการเชื่อมต่อกับใคร แล้วจึงหาวิธีที่น่าจะได้ผลที่สุดในการเชื่อมต่อกับพวกเขา

13. ขอให้แต่ละกลุ่มเขียนขั้นตอนในการสร้างเครือข่ายของตัวเองอย่างเป็นรูปธรรม 3 ขั้นตอน โดยเขียนลงในแผนปฏิบัติการเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในการปกครองส่วนท้องถิ่นได้เลย

14. จบกิจกรรมโดยขอให้ผู้เข้าอบรมสะท้อนความคิดเห็นร่วมกัน

หมายเหตุเฉพาะสำหรับผู้ใหญ่

เมื่อติดต่อกับวัยรุ่น ผู้ใหญ่จำเป็นต้องให้ข้อมูลต่อไปนี้แก่พวกเขา

- ข้อมูลที่ชัดเจนเกี่ยวกับสถานที่และเวลานัดพบ
- ขอความยินยอมโดยให้ข้อมูลที่ชัดเจนเกี่ยวกับการรักษาความลับและความปลอดภัย (**ดูภาคผนวก 1: ประมวลวิธีปฏิบัติด้านการปกป้องคุ้มครองเด็ก**)
- สิ่งที่คาดหวังหรือต้องการจากวัยรุ่น
- ข้อมูลที่รวบรวมจะถูกนำไปใช้อย่างไร
- ขอบเขตที่ให้วัยรุ่นเข้าไปมีส่วนร่วม รวมทั้งแจ้งให้ทราบว่าความคิดเห็นของวัยรุ่นมีอิทธิพลต่อกระบวนการและผลลัพธ์ของการดำเนินงานมากน้อยเพียงใด

หมายเหตุเฉพาะสำหรับวัยรุ่น:

- ถามคำถามเพื่อให้แน่ใจว่าตนเองได้รับเชิญเข้าไปมีส่วนร่วมในเรื่องอะไร
- บอกเล่าประสบการณ์และความคิดของคุณ ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้ใหญ่ที่มีหน้าที่ตัดสินใจในเรื่องที่ส่งผลกระทบต่อวัยรุ่น
- หากสามารถรวบรวมมุมมองของกลุ่มเพื่อนที่หลากหลายได้ ก็จะเป็นการยกระดับความสามารถของคุณในการเป็นตัวแทนของเสียงที่หลากหลายด้วย
- ติดตามผลกับวัยรุ่นที่คุณพูดคุยปรึกษาด้วย เพื่อให้แน่ใจว่าผู้ใหญ่รับทราบว่าคุณอยากได้ข้อมูลและโอกาสในการมีส่วนร่วมในขั้นต่อไป

การประยุกต์กิจกรรมออนไลน์

เตรียมกระดานไวท์บอร์ดออนไลน์ (เช่น **Jamboard, Miro** หรือ **Padlet**) ไว้ล่วงหน้า แล้วแชร์ลิงก์ให้ผู้เข้าอบรม

1. กิจกรรมนี้สามารถดำเนินการได้ง่ายทางออนไลน์ โดยเตรียมภาพวงกลมซ้อนกันที่มี วงกลมวงใน วงกลาง และวงนอก และคำถามประกอบไว้บน Jamboard
2. เชิญกลุ่มต่าง ๆ เข้าสู่ห้องประชุมย่อยเพื่อพูดคุยแลกเปลี่ยนกันในทีม และให้เวลาทำงานกลุ่มร่วมกันอย่างเพียงพอ
3. ขอให้ทุกคนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเมื่อกลับมารวมกันแล้ว
4. นำผู้เข้าอบรมกลับเข้าทีมตัวเองเพื่อทำกิจกรรมขั้นต่อไป
5. ปิดกิจกรรมโดยเชิญชวนผู้เข้าอบรมร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

กิจกรรมที่ 2: กล้าที่จะฝัน – แรงบันดาลใจของคุณ⁸⁷

วัตถุประสงค์:	สร้างทักษะในการรณรงค์สนับสนุน เพื่อให้เกิดการเล็งเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายของวัยรุ่นในประเด็นที่ผู้เข้าอบรมต้องการทำ
เวลา:	1.5 ชั่วโมง
อุปกรณ์:	กระดาษฟลิปชาร์ตและปากกามาร์กเกอร์

กระบวนการ:

ส่วน ก: คำจำกัดความ

- อธิบายว่าวันนี้เราจะกล้าที่จะฝันกัน โดยให้ผู้เข้าอบรมจินตนาการว่าจะแสดงผลสนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในประเด็นที่สำคัญต่อพวกเขาได้อย่างไร
- ถามกลุ่มผู้เข้าอบรมว่า **การรณรงค์คืออะไร ผู้สนับสนุนคืออะไร** เชิญชวนให้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน และชวนให้ระดมความคิดกันอย่างมีชีวิตชีวา
- พูดสรุปหลังจากจบการพูดคุยแลกเปลี่ยนดังนี้
 - การรณรงค์ คือ การทำให้เกิดความสนใจในประเด็นเกี่ยวกับบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ในกรณีนี้ เรา กำลังรณรงค์สนับสนุนการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในประเด็นใดส่วนหนึ่งของการปกครองส่วนท้องถิ่น**
 - ผู้สนับสนุน คือ ผู้ที่สนับสนุนประเด็นนี้โดยการให้เหตุผลหรือแนะนำการเปลี่ยนแปลงในเชิงบวก ซึ่งในที่นี้ก็คือคุณนั่นเอง!**

ส่วน ข: กล้าที่จะฝัน

- ต่อไป ขอให้ผู้เข้าอบรมร่วมเดินทางสู่โลกจินตนาการของตัวเองโดยโยยบินไปกับพรวิเศษ ให้ผู้เข้าอบรมนั่งรวมกันกับกลุ่มเล็กกลุ่มเดิมของตัวเอง และถ้ารู้สึกสะดวกใจก็ให้หลับตา แล้วให้กระบวนการพูดด้วยน้ำเสียงที่นุ่มนวลว่า **เรากำลังจะออกเดินทางสู่โลกจินตนาการกันเป็นเวลาสั้น ๆ ถ้าคุณสะดวกใจก็ให้หลับตา แล้วจินตนาการว่ากำลังบินอยู่บนอากาศไปพร้อมพรวิเศษในวันที่อากาศอบอุ่น ท้องฟ้ามีแสงแดดส่องสว่างสวยงาม และคุณกำลังบินอยู่เหนือชุมชนของคุณบนพรวิเศษ เมื่อมองลงไปคุณจะได้เห็นเด็ก ๆ กลุ่มวัยรุ่น และผู้ใหญ่กำลังเล่นและทำงานร่วมกัน ทุกอย่างเป็นไปได้ด้วยดี การทุ่มเททำงานทั้งหมดเพื่อให้เยาวชนมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายได้ผลลัพธ์ที่น่าพอใจ คุณเห็นอะไร คุณรู้สึกอย่างไร เกิดอะไรขึ้น วัยรุ่นกำลังทำอะไรอยู่ในตอนนี้ และผู้ใหญ่กำลังทำอะไรอยู่**
- จากนั้นขอให้ทุกคนลืมตา หลังจากขยับปรับท่าทางลงตัวแล้ว ถามว่ามีใครอยากจะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นบ้างหรือไม่ ประเด็นไหนน่าสนใจที่สุด ขออาสาสมัคร 3-4 คนออกมาแสดงความคิดเห็น

⁸⁷ ข้อมูลจาก: Save the Children. (2016). [A youth participation best practice toolkit](#): Part II: Tools, methods, tips, exercises and suggested training workshops for youth participation programmes and projects aimed at the social and civic empowerment of vulnerable youth, Save the Children.

ส่วน ค: วรรณคดีสนับสนุนความคิดของคุณ

- เมื่อทุกทีมได้ระบุประเด็นปัญหาที่จะทำงาน ได้วางแผนผังสถานการณ์การมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในมุมมองกว้าง และสำรวจเครือข่ายของตนเองในกิจกรรมก่อนหน้านี้อแล้ว ก็ได้เวลาเริ่มคิดวิธีที่จะรณรงค์สนับสนุนสิ่งที่ทุกคนเชื่อและต้องการร่วมกัน
- ถามผู้เข้าอบรมว่า จากภาพที่จินตนาการตอนนั่งบนพรมวิเศษ อะไรที่คุณอยากทำให้บรรลุผลร่วมกันมากที่สุด คุณจะทำอย่างไร สมาชิกแต่ละคนในทีมของคุณมีจุดแข็งอะไรที่จะนำมาใช้ได้บ้าง
- ให้แต่ละทีมคิดประโยคที่อธิบายสิ่งที่ต้องการทำมาหนึ่งประโยค **ตัวอย่างเช่น** «รณรงค์เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสวนสาธารณะ หรือพื้นที่สีเขียวที่เด็กพิการสามารถเข้าไปใช้ประโยชน์ได้» “รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับและเรื่องราวในพื้นที่ เพื่อประกอบการเรียกร้องให้มีไฟส่องสว่างบนท้องถนนเพื่อปกป้องเด็กผู้หญิงที่สัญจรในช่วงเวลากลางคืน” หรือ “จัดโครงการรับดูแลเด็กช่วงหลังเลิกเรียนเพื่อช่วยเหลือแม่ผู้ลี้ภัยที่ต้องการคนดูแลลูก”
- จากนั้นให้แต่ละทีมช่วยกันทำสิ่งต่อไปนี้
 - ข้อความ:** ข้อความสำคัญที่คุณต้องการสื่อออกไปคืออะไร
 - ผู้ฟัง:** ใครควรต้องรับฟังข้อความนั้น
 - เครื่องมือ:** คุณจะบอกสิ่งที่ต้องการและอยากได้กับพวกเขาอย่างไร เครื่องมือในการสื่อสารของคุณมีอะไรบ้าง (เช่น อีเมล การประชุม ไปสเตอร์ ข้อความทางโซเชียลมีเดีย ฯลฯ)
 - ประเมินความเสี่ยง:** ความเสี่ยงใดที่คุณและโดยเฉพาะวัยรุ่นในโครงการนี้อาจต้องเผชิญ คุณจะลดความเสี่ยงเหล่านั้นได้อย่างไร

ตัวอย่างเครื่องมือสำหรับการรณรงค์สนับสนุน:

ต่อไปนี้เป็นเครื่องมือสำหรับการรณรงค์บางส่วนที่ผู้เข้าอบรมน่าจะนำมาใช้

ข้อความรณรงค์ผ่านทางอีเมล

- ข้อความรณรงค์ในรูปแบบโปสเตอร์
- การแสดงละคร
- ชุมนุมหรือประท้วงอย่างสันติ*
- การประชุม (ออนไลน์และออฟไลน์)
- กิจกรรมพิเศษ (ออนไลน์และออฟไลน์)
- ภาพจิตรกรรมฝาผนังในพื้นที่สาธารณะ (หากได้รับอนุญาตจากทางกร)
- สุนทรพจน์ (ออนไลน์หรือต่อหน้าสาธารณชน)

*โปรดทราบว่า การประท้วงและการชุมนุมอาจเป็นอันตรายต่อวัยรุ่นหากไม่ได้รับการจัดการหรือไม่ได้รับอนุญาตอย่างเหมาะสม ความมั่นคงปลอดภัยของวัยรุ่นควรเป็นเรื่องที่ต้องพิจารณาเป็นอันดับแรกเมื่อมีการหาหรือจัดทำกลยุทธ์รณรงค์สนับสนุน

สำหรับรายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับเคล็ดลับและเครื่องมือ คุณสามารถใช้คู่มือการรณรงค์สนับสนุนสำหรับเยาวชนปี 2022 ของ UNICEF ได้ที่ **2022 UNICEF Youth Advocacy Guide [ENG] | Voices of Youth**

10. ให้ทุกทีมทำแผนการรณรงค์โดยใช้ฟิลิปชาร์ตและปากกามาร์กเกอร์ เมื่อมีแผนการที่ชัดเจนแล้วก็สามารถเขียนแนวคิดเหล่านั้นเข้าไปในแผนปฏิบัติการ เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในคำถามที่ 4: *คุณจะทำรณรงค์แนวคิดของคุณอย่างไร*
11. ให้ทุกทีมนำเสนอกลยุทธ์การรณรงค์โดยใช้เวลา 2-3 นาที

12. หลังจากการนำเสนอของแต่ละทีม กระตุ้นให้ผู้เข้าอบรมกลุ่มใหญ่แสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะอย่างสร้างสรรค์เพื่อสนับสนุนแผนงานให้ดียิ่งขึ้น
13. ทั้งนี้ ควรจะกลับไปทบทวนข้ออุปสรรคต่าง ๆ ที่ขัดขวางการมีส่วนร่วมที่แต่ละกลุ่มทำไปแล้วในกิจกรรมที่ 3: หอคอยแห่งอำนาจ – การจัดการอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายในการปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งสำรวจและจัดการกับความเสี่ยงใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกัับแผนการรณรงค์ของวิยรุ่น

เคล็ดลับสำคัญ: ผู้สนับสนุนที่ดีจะต้อง...

- มีความรู้สึกดีกับวิสัยทัศน์และข้อความที่ตนเองต้องการจะสื่อสาร
- มีกลุ่มคนต่างวัยคอยให้การสนับสนุนเป็นอย่างดี
- หาเพื่อนและคนอื่น ๆ ในชุมชนที่สามารถช่วยสนับสนุนตนเองได้
- รู้สิทธิของตนเอง รวมทั้งรู้กฎหมายท้องถิ่น
- เข้าใจระบบ รวมถึงนโยบาย สถาบันทางสังคม และบริบททางวัฒนธรรม
- ตั้งคำถามให้มากเพื่อทำความเข้าใจประเด็นปัญหาและมุมมองของคนต่าง ๆ
- ฟังสิ่งที่ผู้อื่นพูดอย่างตั้งใจและใส่ใจ
- เตรียมพร้อมและมีระเบียบ
- มีแผนการที่รัดกุมชัดเจนและลงมือทำทีละขั้นตอน
- วางแผนโดยคำนึงถึงความปลอดภัยของแต่ละบุคคลและกลุ่ม
- ทำให้แน่ใจว่าวิยรุ่นรู้สึกปลอดภัยและได้รับการสนับสนุนในทุกขั้นตอน
- สื่อสารอย่างชัดเจนและมั่นใจ
- กล้าแสดงออกแต่ให้ความเคารพและสุภาพ
- เข้าใจความเสี่ยงและมีแผนที่จะจัดการหรือหลีกเลี่ยงความเสี่ยง

การประยุกต์กิจกรรมออนไลน์

เตรียมกระดานไวท์บอร์ดออนไลน์ (เช่น Jamboard, Miro หรือ Padlet) ไว้ล่วงหน้า แล้วแชร์ลิงก์ให้ผู้เข้าร่วม

1. กิจกรรมนี้สามารถดำเนินการได้ง่ายทางออนไลน์ โดยสร้างกระดานไวท์บอร์ดออนไลน์หรือ Google Doc เตรียมไว้ให้แต่ละกลุ่มใช้เพื่อพัฒนาแนวคิด
2. ให้ทุกทีมย้ายไปยังห้องประชุมย่อยในช่วงพักคุยกลุ่มย่อย และให้เวลาทีมได้ทำงานร่วมกันอย่างเพียงพอ
3. ขอให้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นเมื่อทุกคนกลับมารวมกันแล้ว
4. จบกิจกรรมด้วยการเชิญชวนให้ผู้เข้าอบรมแสดงความคิดเห็น

ช่วงที่ 3.4: การแสดงบทบาทในการปกครองส่วนท้องถิ่น

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ทบทวนสิ่งที่คุณเข้าอบรมได้เรียนรู้ในบทนี้และฝึกฝนทักษะ
2. ให้แต่ละทีมขีดเส้นใต้แผนปฏิบัติการเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในการปกครองส่วนท้องถิ่นของตนเอง รวมทั้งปรับใช้และเชื่อมโยงสิ่งที่ได้เรียนรู้กับบทบาทของตนเอง
3. ประเมินเวิร์กชอปและระบุความต้องการในการเรียนรู้เพิ่มเติม
4. วางแผนสำหรับขั้นตอนต่อไป

กิจกรรม

กิจกรรมที่ 1: ทำแผนปฏิบัติการเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในการปกครองส่วนท้องถิ่น

กิจกรรมที่ 2: สะท้อนการเรียนรู้ผ่านภาพตัดปะ

กิจกรรมที่ 3: การเดินทางผ่านสายน้ำ - ตามรอยบทเรียนที่ได้เรียนรู้

ระยะเวลา

3.5 ชั่วโมง

อุปกรณ์

- สี พู่กัน ปากกามาร์กเกอร์สี นิตยสาร โบรชัวร์หรือหนังสือเก่า กระดาษ 8 X 11 อย่างหนา กาวและกรรไกร ในจำนวนที่เพียงพอให้ผู้เข้าร่วมแต่ละคนทำงานเดี่ยวได้
- กระดาษขนาดใหญ่หรือกระดาษฟลิปชาร์ตหลายแผ่นเย็บติดกันบนผนัง เพื่อใช้เป็นภาพจิตรกรรมฝาผนัง ปากกามาร์กเกอร์สี กระดาษโน้ตแบบมีแถบกาว
- สำเนาเอกสาร หรือไฟล์ Google Doc ภาคผนวก 4: แผนปฏิบัติการเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในการปกครองส่วนท้องถิ่น

หมายเหตุสำหรับกระบวนการ:

ช่วงการเรียนรู้นี้เป็นการเชิญชวนให้ผู้เข้าอบรมทบทวนบทที่ 3 โดยผู้เข้าอบรมทั้งวัยรุ่นและผู้ใหญ่จะให้อธิบายแนะนำเพื่อประเมินเนื้อหาและการถ่ายทอดบทเรียน ช่วงการเรียนรู้เป็นการชวนให้ผู้เข้าอบรมระบุสาระสำคัญที่ได้เรียนรู้จากบทนี้ และเพื่อวางแผนขั้นตอนต่อไป รวมถึงการดำเนินการที่จะทำอันเป็นผลมาจากเวิร์กชอปนี้ (เช่น ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในการปกครองส่วนท้องถิ่น) ภายในขอบเขตที่พวกเขาสามารถทำได้

กิจกรรมที่ 1: จัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น ในการปกครองส่วนท้องถิ่นของคุณ

 วัตถุประสงค์:	เพื่อทำแผนปฏิบัติการในการสร้างการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในการปกครองส่วนท้องถิ่นให้แล้วเสร็จ
 เวลา:	1.5 ชั่วโมง
 อุปกรณ์:	สำเนาเอกสาร หรือไฟล์ Google Doc ภาคผนวก 4: แผนปฏิบัติการเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในการปกครองส่วนท้องถิ่น

กระบวนการ:

1. ย้ำกับผู้เข้าอบรมว่ากิจกรรมต่าง ๆ ที่ผ่านมาในบทนี้ เป็นการจัดทำ**แผนปฏิบัติการเพื่อการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในการปกครองท้องถิ่น**
2. อธิบายว่าวันนี้จะเป็นกิจกรรมที่เปิดกว้างมาก ซึ่งทีมจะมีเวลาจัดทำ**แผนปฏิบัติการเพื่อการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในการปกครองส่วนท้องถิ่น**ส่วนที่เหลือร่วมกัน
3. บอกผู้เข้าอบรมว่าคุณจะอยู่คอยให้ความช่วยเหลือหรือตอบคำถาม และให้เวลาทุกทีมช่วยกันจัดทำแผน 40 นาที
4. หลังจากครบ 40 นาที ให้นำกลุ่มกลับมารวมกัน แล้วขออาสาสมัครแต่ละทีมมานำเสนอแผนของตนให้ผู้เข้าอบรมทั้งหมดฟัง
5. ขอให้คิดว่ากำลังนำเสนอแผนปฏิบัติการของกลุ่มต่อสภาเมือง ให้น้อมนำวาทสภาเมืองว่าแผนนี้มีความสำคัญและจำเป็นต้องดำเนินการโดยให้วัยรุ่นมีส่วนร่วม แต่ละทีมมีเวลาเพียง 5 นาทีในการนำเสนอ และจะมีการจับเวลา
6. เมื่อทุกทีมนำเสนอแผนปฏิบัติการเสร็จแล้ว ให้หารือกันเกี่ยวกับอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้น เช่น ในด้านเงินทุน กระตุ้นให้ผู้เข้าอบรมกลุ่มใหญ่ช่วยแต่ละทีมระดมความคิดหรือหาแนวทางแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่มี
7. แสดงความยินดีกับแผนงานของแต่ละทีมและให้กำลังใจทุกคน

การประยุกต์กิจกรรมออนไลน์

1. กรณีที่ทำกิจกรรมนี้ออนไลน์ ให้ใช้ห้องประชุมย่อยแบ่งผู้เข้าร่วมออกเป็นทีมต่าง ๆ
2. ในขั้นตอนนี้ ทุกทีมน่าจะมีสำเนา**แผนปฏิบัติการเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในการปกครองส่วนท้องถิ่น**ของตนเอง บอกทุกทีมให้นำเอกสารขึ้นมา
3. ระหว่างการนำเสนอ ขอให้แต่ละทีมแชร์หน้าจอแผนปฏิบัติการของตนเอง
4. ขอให้ทีมที่นำเสนอคิดว่ากำลังนำเสนอแผนปฏิบัติการต่อสภาเมือง ให้น้อมนำวาทสภาเมืองว่าแผนนี้มีความสำคัญและจำเป็นต้องดำเนินการโดยให้วัยรุ่นมีส่วนร่วม แต่ละทีมมีเวลา 5 นาที
5. ระดมความคิดในกลุ่มใหญ่เพื่อหาแนวทางแก้ปัญหาความท้าทายที่อาจเกิดขึ้น และร่วมยินดีกับความสำเร็จของทุกคน

กิจกรรมที่ 2: สะท้อนการเรียนรู้ผ่านภาพตัดปะ

วัตถุประสงค์:	เพื่อทบทวนสาระสำคัญทั้งหมดที่ได้เรียนรู้จากบทนี้
เวลา:	1 ชั่วโมง
อุปกรณ์:	สี พู่กัน ปากกามาร์กเกอร์ นิตยสาร โบรชัวร์หรือหนังสือเก่า กระดาษ 8 X 11 อย่างหนา กาว และกรรไกร ในจำนวนที่เพียงพอให้ผู้เข้าร่วมแต่ละคนทำงานคนเดียวได้

กระบวนการ:

- กล่าวต้อนรับผู้เข้าอบรมและอธิบายว่ากิจกรรมนี้จะเป็นการทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้ และสิ่งที่เปลี่ยนแปลงตัวเราตลอดช่วงเวลาที่ทำกิจกรรมในบทที่ 3
- ให้ผู้เข้าร่วมแต่ละคนแยกกันทำกิจกรรมหรือจับเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ทำงานด้วยกัน 2 หรือ 3 คน ตามแต่ละดวง
- แจกอุปกรณ์ แล้วอธิบายว่าจะให้แต่ละคนทำภาพตัดปะ ศิลปะการตัดปะ (คอลลาจ) คือ การผสมผสานรูปภาพ รูปถ่าย หรือสีต่าง ๆ ที่ตัดและปะลงบนวัสดุพื้นหลัง เพื่อสื่อถึงแนวคิดหรือความรู้สึก ทั้งนี้ งานศิลปะนี้ไม่มีถูกหรือผิด ทุกคนสามารถสร้างชิ้นงานที่สะท้อนถึงประสบการณ์ของตนเองได้อย่างอิสระ และหากหาภาพที่สะท้อนความรู้สึกของตนเองไม่ได้ ก็สามารถวาดหรือเขียนข้อความขึ้นเองได้
- ให้ผู้เข้าอบรมทบทวนคำถามต่อไปนี้
 - ในบรรดาสิ่งที่ได้เรียนรู้จากบทนี้ เรื่องไหนที่ส่งผลต่อคุณมากที่สุด
 - คุณได้เรียนรู้อะไรเกี่ยวกับการทำงานร่วมกันของคนต่างวัย
 - คุณมีช่วงเวลา “จุดประกายไอเดีย” ขึ้นมาในหัวหรือไม่ เมื่อพบความคิดที่ใช้สำหรับคุณ
 - มีอะไรที่ยากสำหรับคุณบ้าง
 - สาระสำคัญหนึ่งข้อที่คุณได้จากบทนี้คืออะไร
 - สิ่งหนึ่งที่คุณอยากจะทำตอนนี้คืออะไร
- ให้เวลาทุกคนสร้างสรรค์ภาพตัดปะ 20–25 นาที
- เชิญชวนผู้เข้าอบรมโชว์ภาพตัดปะของตัวเองกับทุกคนพร้อมบอกความหมายของภาพ
- ถามผู้เข้าอบรมว่าสังเกตเห็นประเด็นสำคัญอะไรจากการนำเสนอผลงานทั้งหมดหรือไม่

การประยุกต์กิจกรรมออนไลน์

เตรียมกระดานไวท์บอร์ดออนไลน์ (เช่น Padlet) ไว้ล่วงหน้า แล้วแชร์ลิงก์ให้ผู้เข้าอบรม

- กิจกรรมนี้สามารถดำเนินการทางออนไลน์ได้ โดยเตรียม Padlet ไว้ล่วงหน้า ใช้ภาพพื้นหลังที่สวยงามเพื่อเน้นความรู้สึกบางอย่างของผู้เข้าอบรม
- เชิญชวนให้ผู้เข้าร่วมอบรมติดภาพถ่าย รูปภาพ คำ หรือวิดีโอที่สะท้อนถึงประสบการณ์ของแต่ละคนลงใน Padlet
- คุณสามารถอ่านคำถามเพื่อการทบทวนให้ผู้เข้าอบรมฟัง และขอให้ผู้เข้าอบรมเขียนคำพูดและแนวคิดลงบนกระดาน Padlet
- เมื่อทำเสร็จแล้ว ขอให้ผู้เข้าอบรมบอกเล่าความประทับใจบางส่วนเกี่ยวกับสิ่งที่ได้สร้างสรรค์ร่วมกัน
- จบกิจกรรมโดยเชิญชวนผู้เข้าอบรมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสาระสำคัญที่พวกเขาเห็นจาก Padlet

กิจกรรมที่ 3: การเดินทางผ่านสายน้ำ – ตามรอยบทเรียนที่ได้เรียนรู้⁸⁸

วัตถุประสงค์:	<p>เพื่อสำรวจการเปลี่ยนแปลงที่เด่นชัดที่สุด ซึ่งเกิดขึ้นตลอดช่วงที่ผู้เข้าอบรมได้ทำกิจกรรมร่วมกัน (และยังเป็นเครื่องมือที่มีประโยชน์ในการติดตามการเปลี่ยนแปลงสำคัญ ๆ ที่เกิดระหว่างการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในการปกครองส่วนท้องถิ่นของผู้เข้าอบรมในภายหลัง)</p>
เวลา:	<p>1 ชั่วโมง</p>
อุปกรณ์:	<p>กระดาษขนาดใหญ่หรือกระดาษฟลิปชาร์ตหลายแผ่นเย็บติดเข้าด้วยกันบนผนัง ปากกามาร์กเกอร์สี กระดาษโน้ตแบบมีแถบขาว</p>

กระบวนการ:

โปรดทราบ: กิจกรรมนี้สามารถใช้ได้หลายครั้งตลอดทั่วทั้งบท และยังสามารถใช้ติดตามความก้าวหน้าขณะดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในการปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ต้องกำหนด “อดีต” “ปัจจุบัน” และ “อนาคต” ให้ชัดเจน เพื่อรวบรวมข้อมูลในระยะเวลาที่คุณต้องการประเมิน

ก่อนทำกิจกรรม

1. แปะกระดาษแผ่นใหญ่หรือกระดาษฟลิปชาร์ตหลายแผ่นติดกันบนผนังด้านหนึ่งของห้อง
2. เขียนคำว่า “อดีต” ที่ด้านบนซ้าย “ปัจจุบัน” ที่ตรงกลางด้านบน และ “อนาคต” ที่ด้านขวาบน
3. วาดแม่น้ำขนาดใหญ่ยาวตลอดทั่วแผ่น (สามารถทำแบบง่าย ๆ โดยวาดเส้นสีน้ำเงิน 2 เส้นตลอดความยาวของกระดาษแทนรูปแม่น้ำ)

ระหว่างทำกิจกรรม

1. ต้อนรับผู้เข้าอบรมผู้กิจกรรมสุดท้าย นั่นคือ การตามรอยบทเรียนที่ได้เรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงเด่นชัดที่เกิดขึ้น กิจกรรมนี้เป็นกระบวนการแบบมีส่วนร่วมที่ทุกคนจะได้ตามรอยบทเรียนที่ได้เรียนรู้ร่วมกัน
2. ย้ำเตือนผู้เข้าอบรมว่าการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายเป็นกระบวนการอย่างหนึ่ง ซึ่งต้องใช้เวลาในการสร้างความสัมพันธ์ สร้างแพลตฟอร์มเพื่อการทำงานร่วมกัน เพื่อทำโครงการและสร้างการเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้ เพื่อให้การเรียนรู้เกิดประโยชน์สูงสุด ทุกคนควรต้องคอยติดตามดูประสบการณ์ส่วนตัวและประสบการณ์ร่วมของกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นภายในองค์กร ชมรมที่ปรึกษาวัยรุ่น หรือองค์กรลักษณะอื่น ๆ การทำความเข้าใจสิ่งที่ได้เรียนรู้และสิ่งที่ยังต้องเรียนรู้ร่วมกันจะช่วยให้ทุกคนเติบโตอย่างต่อเนื่อง
3. ชวนให้ผู้เข้าอบรมหลับตาถ้าสะดวกที่จะทำ
 - **อดีต:** ขอให้จินตนาการถึงวันแรกที่พวกเขามาถึงและพบกัน รู้สึกอย่างไร
 - **ปัจจุบัน:** ขอให้ย้อนรอยการเดินทางจนมาสู่ปัจจุบัน เกิดอะไรขึ้นระหว่างทาง อะไรที่โดดเด่นและสำคัญกับแต่ละคนบ้าง
 - **อนาคต:** ขอให้ปลดปล่อยความคิดล่องลอยไปสู่อนาคต ทุกคนคาดหวังจะทำอะไร เห็นตัวเองทำงานสนับสนุนการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นอย่างไรบ้าง
4. แจกกระดาษโน้ตแบบมีแถบขาวสีต่าง ๆ และปากกามาร์กเกอร์สี หรือสี ให้กับผู้เข้าอบรมแต่ละคน
5. บอกผู้เข้าอบรมว่าทุกคนจะสร้าง “การเดินทางผ่านสายน้ำ” ด้วยกัน โดยอธิบายว่าแม่น้ำเริ่มต้นใน «อดีต» ก่อนที่ผู้เข้าอบรมจะพบกันครั้งแรก จากนั้นก็ไหลมาสู่ «ปัจจุบัน» ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่กำลังจะจบบทที่ 3 และจะไหลต่อไปสู่ «อนาคต» ซึ่งทุกคนจะได้ลงมือทำตามแผนปฏิบัติการเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในการปกครองส่วนท้องถิ่น

⁸⁸ ข้อมูลจาก: Currie, V. Lee, L. and Wright L. (2019) **You Create Art-kit: Participatory Action Research for Young Change-makers.** International Institute for Child Rights and Development and Terre des Hommes.

6. อธิบายว่าคุณจะให้เวลาทุกคนเขียนหรือวาดบนกระดาษแผ่นใหญ่หรือบนกระดาษโน้ต เพื่อสร้างสรรค์แม่น้ำด้วยกัน ย้ำเตือนผู้เข้าอบรมว่าไม่มีอะไรถูกหรือผิด ทุกคนสามารถใช้ความคิดสร้างสรรค์ได้เต็มที่
7. คุณสามารถใช้คำถามต่อไปนี้เปิดประเด็นความคิดในขณะที่ผู้เข้าอบรมกำลังเขียนหรือวาดภาพ “อดีต”
 - ก. พวกคุณคิดอย่างไรกับการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในอดีต ตอนนั้นพวกคุณทำอะไรเป็นการส่วนตัวเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น ทั้งในการทำงานหรือในเครือข่าย
8. สำหรับ “ปัจจุบัน” ขอให้ผู้เข้าอบรมคิดทบทวนคำถามต่อไปนี้
 - ก. บทเรียนหลักที่ได้เรียนรู้หรือการเปลี่ยนแปลงที่คุณเห็นในตัวเองคืออะไร สิ่งนี้ส่งผลกระทบต่อคุณอย่างไร
 - ข. มีเรื่องราวหรือจุดสนใจใดบ้างที่ทำให้เกิดการเรียนรู้
 - ค. คุณเห็นการเปลี่ยนแปลงใดเกิดกับเพื่อนของคุณ (เพื่อนร่วมงานหรือเพื่อน) หรือไม่ ถ้าใช่ การเปลี่ยนแปลงเหล่านั้นคืออะไร
9. สำหรับ “อนาคต” ขอให้ผู้เข้าอบรมคิดทบทวนคำถามต่อไปนี้
 - ก. คุณและกลุ่มของคุณจะทำอะไรต่อไปในอนาคต
 - ข. คุณหวังจะให้การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในการปกครองส่วนท้องถิ่นบรรลุผลเรื่องอะไรในอนาคต
 - ค. คุณคิดว่าการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของคุณจะเป็นอย่างไรในอนาคต
10. เมื่อทุกคนแต่งเติมภาพแม่น้ำที่อยู่บนผนังเสร็จแล้ว ขอให้ทั้งกลุ่มถอยกลับมายืนดูผลงานที่สร้างสรรค์ร่วมกัน ถามทุกคนว่ามีเรื่องราวอะไรโดดเด่นที่อยากจะเล่าสู่กันฟังหรือไม่ ขณะที่ทั้งกลุ่มกำลังแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน กระตุ้นให้ทุกคนสร้างจุดเด่นหรือเพิ่มรายละเอียดที่น่าสนใจในภาพแม่น้ำ
11. ปิดท้ายด้วยการขอบคุณทุกคนที่ร่วมการเดินทางครั้งนี้ด้วยกัน ย้ำเตือนว่าการมีส่วนร่วมคือการเดินทางที่ทุกคนทำร่วมกัน เรียนรู้และเติบโตไปด้วยกัน ความสัมพันธ์เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของงานนี้
12. ใช้เวลาแสดงความชื่นชมซึ่งกันและกัน และแสดงความยินดีกับผลงานจากความทุ่มเทที่ผ่านมา
13. แจกสำเนาแบบประเมินหลังการเรียนรู้ใน ภาคผนวก 6: แบบฟอร์มแสดงความคิดเห็นสำหรับผู้เข้าอบรม หรือแจกให้ในรูปแบบไฟล์อิเล็กทรอนิกส์

การประยุกต์กิจกรรมออนไลน์

เตรียมกระดานไวท์บอร์ดออนไลน์ (เช่น Jamboard หรือ Miro) ไว้ล่วงหน้า แล้วแชร์ลิงก์ให้ผู้เข้าร่วม

1. กิจกรรมนี้สามารถดำเนินการทางออนไลน์ได้ โดยเตรียม Jamboard ไว้ล่วงหน้า ใช้พื้นหลังเป็นภาพแม่น้ำด้านบนเขียนว่า “อดีต” “ปัจจุบัน” และ “อนาคต”
2. เชิญชวนผู้เข้าร่วมติดกระดาษโน้ตที่เขียนข้อความแสดงความคิดเห็นและแนวคิดของตนลงบน Jamboard
3. คุณสามารถอ่านคำถามให้ผู้เข้าอบรมทบทวนความคิด และขอให้ผู้เข้าอบรมเขียนความคิดเห็นเพิ่มเติมลงไประหว่างที่ทำกิจกรรมตั้งแต่ในช่อง “อดีต” ไปจนถึงช่อง “อนาคต”
4. กระตุ้นให้เกิดการสนทนาในกลุ่ม ใช้เวลาฟังเรื่องราวและประสบการณ์ต่าง ๆ โดยดูให้แน่ใจว่าเรื่องราวและประสบการณ์เหล่านั้นสะท้อนอยู่บน Jamboard ด้วย
5. เมื่อผู้เข้าอบรมทำกิจกรรมเสร็จแล้ว ขอให้บอกเล่าความประทับใจบางส่วนเกี่ยวกับผลงานที่สร้างร่วมกัน
6. จบกิจกรรมด้วยการชวนให้ผู้เข้าอบรมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประเด็นหลักที่พบได้จากกิจกรรมการเดินทางผ่านสายน้ำ

ภาคผนวก

ภาคผนวก 1: ประมวลวิธีปฏิบัติด้านการปกป้องคุ้มครองเด็ก ช่วงที่ 3.1 กิจกรรมที่ 1

ในฐานะผู้เข้าร่วมกิจกรรม ฉันตกลงว่าจะ

1. ปฏิบัติตามนโยบายการปกป้องคุ้มครองเด็กของการประชุมนี้ และจะช่วยสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ไม่แบ่งแยก และตระหนักถึงเพศภาวะ ซึ่งปราศจากการเลือกปฏิบัติและความรุนแรงต่อเด็ก รวมไปถึงการทอดทิ้ง การแสวงหาประโยชน์ทางร่างกาย จิตใจและทางเพศ รวมทั้งการทารุณกรรม
2. ปฏิบัติต่อเด็กอย่างเคารพและให้เกียรติ โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดต่อเด็ก ไม่ว่าจะเชื้อชาติ สีผิว เพศภาวะ ภาษา ศาสนา ความคิดทางการเมืองและอื่น ๆ ชาติ ชาติพันธุ์ หรือพื้นเพทางสังคม คุณลักษณะ ความพิการ สุขภาพ การเกิด เพศวิถี อัตลักษณ์ทางเพศและการแสดงออก ส่วนประกอบทางครอบครัว หรือสถานะด้านอื่น
3. รับฟังเสียงของเด็ก ให้นำหนักตามสมควรต่อความคิด ความคิดเห็น และหนุนเสริมศักยภาพเพื่อให้เด็กได้เรียนรู้เรื่องสิทธิและสามารถใช้สิทธิของตนได้
4. เป็นต้นแบบที่ดีให้กับเด็ก โดยแสดงพฤติกรรมที่มีมาตรฐานสูงตลอดเวลา
5. ตระหนักว่าในฐานะผู้ใหญ่ที่คลุกคลีกับเด็ก ฉันเป็นผู้ได้รับความไว้วางใจเชื่อถือ และจะรักษาขอบเขตอย่างเหมาะสมตลอดเวลา
6. ขอคำยินยอมจากเด็ก และพ่อแม่/ผู้ปกครอง โดยแจ้งให้ทราบล่วงหน้าก่อนจะถ่ายภาพนิ่งหรือวิดีโอของเด็ก
7. ทำให้แน่ใจว่าเด็กถูกนำเสนอในลักษณะที่มีเกียรติและได้รับการเคารพ โดยนำเสนอเรื่องราวและภาพของเด็กในบริบทที่ถูกต้องเหมาะสม
8. แจ้งข้อกังวล ปัญหา หรือประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับความปลอดภัยและสุขภาวะของเด็กกับทีมปกป้องคุ้มครองเด็ก และพยายามให้เร็วที่สุดหลังจากเกิดเหตุดังกล่าว
9. ส่งเรื่องราวงานทันทีที่มีการละเมิดนโยบายนี้
10. ส่งเสริมให้เด็กพูดและแจ้งข้อกังวลออกมาไม่ว่าเรื่องใดก็ตาม รวมถึงภัยในลักษณะต่าง ๆ
11. ให้ความร่วมมือในกระบวนการสอบสวนข้อกังวลและข้อกล่าวหาที่เกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติและความรุนแรงต่อเด็ก อย่างเต็มที่โดยเก็บข้อมูลเป็นความลับ

ฉันจะไม่

1. เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการกระทำรุนแรงต่อเด็กรูปแบบใดก็ตาม ไม่ว่าจะทางด้านร่างกาย อารมณ์ หรือทางเพศ ไม่ว่าจะอายุที่ให้ความยินยอมได้หรืออายุครบบรรลุนิติภาวะของที่แห่งนั้นจะเป็นเท่าใดก็ตาม นอกจากนี้ ฉันเข้าใจดีด้วยความเข้าใจผิดเรื่องอายุของเด็กไม่ใช่ข้อโต้แย้งในการสูคดี รวมทั้งการทารุณกรรมและแสวงหาประโยชน์ทางเพศจากเด็ก และกิจกรรมทางเพศกับเด็กเป็นสิ่งที่ผู้จัดกิจกรรมถือว่าการกระทำผิดร้ายแรงซึ่งจะนำไปสู่การดำเนินการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
2. ใช้ภาษา/ภาพ/อีโมจิ ให้คำชี้แนะหรือปรึกษาที่ไม่เหมาะสม ก้าวร้าว หยาบคาย เลือกปฏิบัติ ยั่วยุทางเพศ หรือสะท้อนถึงความไม่อ่อนไหวทางวัฒนธรรม
3. กระทำการโดยเจตนาที่จะทำให้เด็กอับอาย เสียเกียรติ รู้สึกด้อยค่า หรือถูกดูหมิ่นศักดิ์ศรี หรือกระทำผิดโดยการล่วงละเมิดทางความรู้สึกในรูปแบบใดก็ตาม
4. ส่งเสริมให้เด็กทำสิ่งที่อันตรายต่อตนเอง ผู้อื่น หรือทรัพย์สิน

5. ถ่ายภาพอื่น ๆ หรือภาพเด็กอันเป็นการที่อาจก่อให้เกิดอันตรายหรือมีผลกระทบที่เสียหายต่อเด็ก ไม่ว่าจะโดยแสดงถึงบ้าน ชุมชน หรือสถานที่ต่าง ๆ ที่เด็กไป การตีตราเด็ก ใช้คำพูดจำแนกประเภทหรือคำอธิบายที่ทำให้เด็กเสี่ยงต่อการถูกตอบโต้แบบเสียหาย ซึ่งรวมถึงอันตรายอื่น ๆ ทั้งทางร่างกายและจิตใจ หรือการละเมิด การถูกเลือกปฏิบัติ และถูกปฏิเสธตลอดชีวิต
6. บันทึกภาพหน้าจอ หรือบันทึกกิจกรรมออนไลน์แล้วส่งต่อโดยไม่ได้รับคำยินยอมจากเด็กทุกคนในภาพ/วิดีโอ
7. เผยแพร่นามสกุลของเด็ก หรือข้อมูลส่วนตัวใด ๆ ที่อาจนำไปใช้ระบุที่อยู่ของเด็กได้
8. ขอรายละเอียดติดต่อส่วนตัว (เช่น อีเมล เบอร์โทรศัพท์ บัญชีติดต่อทางโซเชียลมีเดีย) ของเด็กที่เข้าร่วมกิจกรรม เว้นแต่จะได้รับอนุญาตไว้อย่างชัดเจนจากผู้จัดงานให้ทำได้เพื่อวัตถุประสงค์ในการทำงาน
9. ติดต่อสื่อสารกับเด็กผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัล (เช่น Facebook, Twitter) ผ่านเทคโนโลยีมือถือ (เช่น ข้อความ, Whatsapp, Skype) หรือออนไลน์โดยไม่ได้รับคำยินยอมและโดยที่พ่อแม่/ผู้ปกครองตามกฎหมายของเด็กไม่ทราบ
10. ยอมให้มีหรือเข้าร่วมกิจกรรมกับเด็กที่ผิดกฎหมาย ไม่ปลอดภัย หรือเป็นการละเมิด
11. เจ็บแค้น ปกปิด หรือทำให้เกิดเหตุหรือเหตุต้องสงสัยว่าจะละเมิดการปกป้องคุ้มครองเด็ก หรือการฝ่าฝืนประมวลวิธีปฏิบัติด้านการปกป้องคุ้มครองเด็ก
12. ช่มชู้ว่าจะใช้ความรุนแรงหรือละเมิดเด็ก
13. เลือกปฏิบัติ หรือแสดงออกถึงการปฏิบัติ หรือโปรดปรานเด็กคนหนึ่งเป็นพิเศษ ซึ่งทำให้เด็กคนนั้นหรือเด็กคนอื่น ๆ อยู่ในอันตราย
14. เข้าถึง ดู สร้าง ดาวน์โหลด หรือแจกจ่ายภาพที่ละเมิดทางเพศและสื่อวัสดุเกี่ยวกับเด็ก

ชื่อ _____

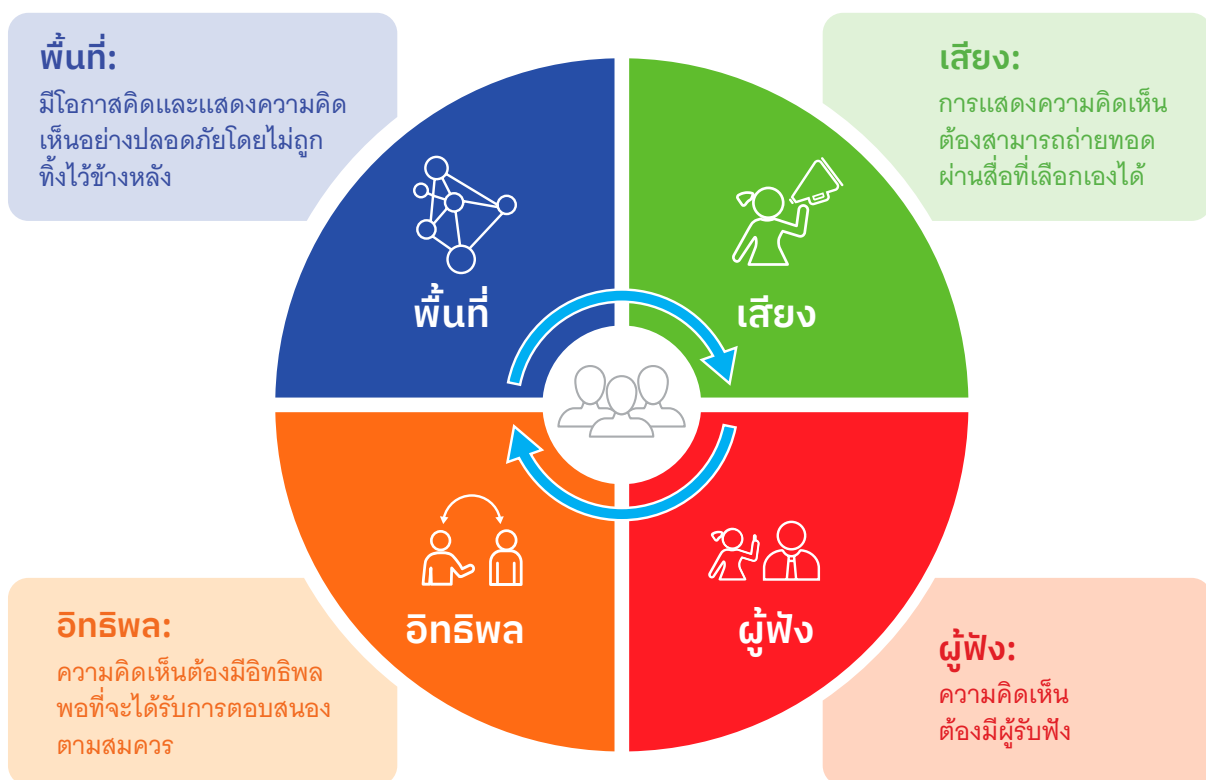
วันที่ _____ สถานที่ _____

ภาคผนวก 2: องค์ประกอบ ข้อกำหนด และระดับของการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายของวัยรุ่น

องค์ประกอบ 4 ข้อของการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมาย: พื้นที่ เสียง ผู้ฟัง อิทธิพล⁸⁹

เมื่อพูดถึง ‘การมีส่วนร่วมอย่างมีความหมาย’ เรามักจะนึกถึงองค์ประกอบ 4 ข้อ ได้แก่ พื้นที่ เสียง ผู้ฟัง และอิทธิพล ซึ่งองค์ประกอบของการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายต่อไปนี้เป็นสิ่งสำคัญที่ควรคำนึงถึง

- **พื้นที่:** วัยรุ่นต้องการโอกาสที่จะได้รับพื้นที่และเวลาในการคิดและแสดงออกถึงมุมมองและความคิดเห็นได้อย่างปลอดภัยโดยไม่ถูกทักไต่ถามซ้ำ
- **เสียง:** วัยรุ่นควรได้รับข้อมูลประกอบการแสดงมุมมองอย่างเหมาะสม และควรเลือกสื่อที่จะใช้สื่อสารมุมมองและเจรจาต่อรองเกี่ยวกับการตัดสินใจเองได้ (เช่น ผ่านการพูด ละครสร้างสรรค์ ศิลปะ สื่อดิจิทัล ฯลฯ)
- **ผู้ฟัง:** ความคิดเห็นของวัยรุ่นจะต้องได้รับความเคารพ และรับฟังอย่างจริงจังจากผู้มีอำนาจหน้าที่ที่สามารถตอบสนองต่อความคิดเห็นเหล่านั้นได้ (เช่น เจ้าหน้าที่รัฐ ผู้ปกครอง นักสังคมสงเคราะห์ แพทย์ ฯลฯ)
- **อิทธิพล:** มุมมองของวัยรุ่นควรได้รับการพิจารณาตามความเหมาะสม และวัยรุ่นควรได้รับทราบถึงผลลัพธ์และขอบเขตอิทธิพลของความคิดเห็นของตนที่มีผลต่อการตัดสินใจในเวลาที่เหมาะสม

⁸⁹ Lundy, L. (2007). Voice is not enough: Conceptualizing Article 12 of the United Nations convention on the rights of the Child,' British Educational Research Journal, vol. 33, no. 6, pp 927-942.

9 ข้อกำหนดพื้นฐานเพื่อการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นอย่างมีประสิทธิภาพและมีจริยธรรม⁹⁰

กระบวนการใดก็ตามที่ต้องการให้วัยรุ่นมีส่วนร่วมอย่างมีความหมาย ต้องปฏิบัติตาม 9 ข้อกำหนดเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพและมีความหมายดังต่อไปนี้ เพื่อให้แน่ใจว่าการมีส่วนร่วมนั้นไม่ใช่การทำแบบพอปอป๊อ มี การครอบงำ หรือไม่ปลอดภัยกับวัยรุ่น

1. **โปร่งใสและให้ข้อมูลอย่างครบถ้วน** ให้ข้อมูลที่ครบถ้วน เข้าถึงได้ คำหนึ่งถึงความหลากหลาย และเหมาะกับอายุ เกี่ยวกับสิทธิในการแสดงความคิดเห็น รวมทั้งวัตถุประสงค์และขอบเขตของโอกาสการมีส่วนร่วมที่มี
2. **เป็นไปโดยสมัครใจ** วัยรุ่นไม่ควรถูกบังคับให้แสดงความคิดเห็น และต้องมีการแจ้งให้วัยรุ่นทราบว่าสามารถหยุดการมีส่วนร่วมได้ทุกเมื่อ
3. **ให้ความเคารพ** ผู้ใหญ่จะต้องยอมรับ เคารพ และสนับสนุนความคิด การกระทำ และสิ่งที่วัยรุ่นทำเพื่อครอบครัว โรงเรียน วัฒนธรรม หรือสภาพแวดล้อมการทำงาน
4. **บริบทสอดคล้องกับตัวเด็ก** เปิดให้วัยรุ่นได้มีโอกาสใช้ความรู้ ทักษะ และความสามารถ และแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่สำคัญต่อตนเอง
5. **เป็นมิตรต่อเด็ก/วัยรุ่น** สภาพแวดล้อมและวิธีการทำงานควรต้องสอดคล้องกับขีดความสามารถที่กำลังพัฒนาและความสนใจของวัยรุ่น
6. **ไม่แบ่งแยกและเลือกปฏิบัติ** การให้โอกาสมีส่วนร่วมต้องรวมถึงกลุ่มวัยรุ่นชายขอบจากหลายกลุ่มอายุ เพศภาวะ ชีตจำกัดด้านความสามารถและที่มา
7. **มีการพัฒนาศักยภาพรองรับ** ผู้ใหญ่และวัยรุ่นควรต้องได้รับการอบรมและคำปรึกษา และมีพี่เลี้ยงในการสร้างการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น เพื่อให้สามารถทำหน้าที่วิพากษ์และกระบวนการได้
8. **คำนึงถึงความปลอดภัยและการลดความเสี่ยง** การแสดงความคิดเห็นอาจมีความเสี่ยง วัยรุ่นควรได้รับการช่วยเหลือในด้านการประเมินและบรรเทาความเสี่ยง และทราบว่าขอความช่วยเหลือจากใครได้ถ้าต้องการ
9. **ร่วมรับผิดชอบ** วัยรุ่นควรจะต้องได้รับทราบอย่างชัดเจนว่าการมีส่วนร่วมของตนส่งผลกระทบต่อผลลัพธ์อย่างไร และควรได้รับการสนับสนุนให้ส่งต่อข้อมูลนั้นกับเพื่อนวัยรุ่นด้วยกัน

ระดับของการมีส่วนร่วม⁹¹

การมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในการดำเนินการและส่งเสริมพลต่อการตัดสินใจแบ่งออกเป็น 4 ระดับกว้าง ๆ ดังนี้

1. **ไม่มีส่วนร่วมหรือมีส่วนร่วมแบบไม่เป็นไปตามจริยธรรม:** วัยรุ่นได้แสดงความคิดเห็นน้อยมากหรือไม่มีโอกาสแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมเลย
2. **เชิงปรึกษา:** ริเริ่มโดยผู้ใหญ่ โดยวัยรุ่นมีส่วนช่วยสร้างการเปลี่ยนแปลง แต่ไม่มีอำนาจบริหารจัดการหรือควบคุมผลลัพธ์
3. **สร้างความร่วมมือ:** วัยรุ่นจับมือเป็นพันธมิตรกับผู้ใหญ่เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลง และมีอำนาจในการจัดการ แต่ความร่วมมือดังกล่าวริเริ่มโดยผู้ใหญ่ และเปิดให้ดำเนินการเองได้บางส่วน
4. **ริเริ่มโดยวัยรุ่น:** วัยรุ่นเป็นผู้ริเริ่มการเปลี่ยนแปลง กำหนดประเด็นที่ต้องการทำ วิธีการบริหารจัดการ ผู้ใหญ่สามารถมีส่วนร่วมในฐานะผู้หนุนเสริมและคอยช่วย แต่ไม่ได้ควบคุมกระบวนการหรือผลลัพธ์

⁹⁰ ประยุกต์จาก Committee on the rights of the Child. (2009). General Comment No. 12 The Right of the Child to be Heard, CRC/C/GC/12 para 134.

⁹¹ O'Kane, Claire. (2020, July). Engaged and Heard! แนวทางดำเนินงาน on Adolescent Participation and Civic Engagement. United Nations Children 's Fund. (p. 11).

ภาคผนวก 3: การวิเคราะห์สถานการณ์การมีส่วนร่วมของวัยรุ่น⁹²

ตารางด้านล่างออกแบบมาเพื่อให้คุณเริ่มต้นทำความเข้าใจบริบทการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในภูมิภาคของคุณ โดยวัยรุ่นและผู้ใหญ่สามารถทำเอกสารชุดนี้ร่วมกันได้ โดยแนะนำให้ผู้เข้าอบรมที่เป็นผู้ใหญ่นำแหล่งข้อมูลเชิงสถาบันที่ตนเองมีมาใช้เพื่อช่วยให้การวิเคราะห์หน้าเชื่อถือมากขึ้น

ตารางวิเคราะห์สถานการณ์		
คำถามหลัก	คำตอบ	ข้อมูลอ้างอิง
ส่วนที่ 1: กฎหมายและนโยบาย		
มีกฎหมายอะไรบ้างในระดับประเทศ และระดับย่อยลงมาที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น		
ในภูมิภาคของคุณ (อำเภอ ตำบล) มีนโยบายอะไรบ้างที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น		
ส่วนที่ 2: สถาบันและกิจกรรมต่าง ๆ		
มีองค์กรหรือกลุ่มใดบ้างในระดับท้องถิ่น และระดับประเทศที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น		
ปัจจุบันมีกิจกรรมใดบ้างที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในการปกครองส่วนท้องถิ่น		
มีผู้นำหรือคณะกรรมการชุดไหนบ้าง โดยเฉพาะที่สนใจหรือทำงานเรื่องการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในการปกครองส่วนท้องถิ่น		
มีสำนักงานหรือคณะกรรมการอะไรภายในรัฐบาลระดับท้องถิ่นที่อาจสนใจทำงานร่วมกับวัยรุ่น		
ส่วนที่ 3: บริบททางวัฒนธรรม		
คุณคิดว่าอะไรเป็นทัศนคติหรือความเชื่อที่มีอยู่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น		
คุณเห็นอุปสรรคอะไรข้างหน้าที่ต้องเอาชนะให้ได้บ้าง		
ภายในบริบทวัฒนธรรมของคุณ คุณเห็นโอกาสอะไรบ้างที่ว่าจะช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น เช่น ธรรมเนียมปฏิบัติดั้งเดิมที่ให้อายุรุ่นมีส่วนร่วม หรือกลุ่มคนที่มีแนวคิดใหม่ ๆ		

⁹² Adapted from: UNICEF. (2017). Child Participation in Local Governance: A UNICEF Guidance Note. New York: New York.

คำถามหลัก	คำตอบ	ข้อมูลอ้างอิง
ส่วนที่ 4: ความเสี่ยง		
คุณรับรู้ถึงความเสี่ยงใดบ้างต่อวัยรุ่นหรือผู้ใหญ่ที่ทำงานเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายของวัยรุ่นในการปกครองส่วนท้องถิ่น		
คุณสามารถทำอะไรได้บ้างเพื่อจัดการหรือหลีกเลี่ยงความเสี่ยงเหล่านี้เพื่อให้วัยรุ่นปลอดภัยและปราศจากอันตราย		

ภาคผนวก 4: แผนปฏิบัติการเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในการปกครองส่วนท้องถิ่น

โปรดทราบ ในกรณีที่ทีมได้ทำแผนปฏิบัติการที่เป็นเรื่องการปกครองส่วนท้องถิ่นแล้วในบทที่ 1 ให้ทีมทำต่อแยกจากแผนเดิมในกิจกรรมช่วงนี้

แผนปฏิบัติการทั่วไป
ชื่อโครงการ:
ประเด็นปัญหาหรือความท้าทายที่โครงการนี้ต้องการจัดการได้แก่:
สรุปย่อถึงสิ่งที่เราวางแผนจะทำหรือสร้าง:
วัยรุ่นจะเข้ามามีส่วนร่วมกับการโครงการนี้โดย:
การมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในโครงการของเราอยู่ในระดับ (สร้างความร่วมมือ / แข่งปรึกษา / ริเริ่มโดยวัยรุ่น):

อภิปราย	1. จุดประสงค์	อะไรคือจุดประสงค์ของแผนปฏิบัติการ
	2. วัตถุประสงค์ของการมีส่วนร่วม	พิจารณาว่าคุณต้องการให้แผนนี้สร้างผลลัพธ์กว้าง ๆ ในด้านใดบ้าง ⁹³ 1. สร้างความรู้สึกถึงคุณค่าในตนเอง ความพึงพอใจในตนเองและเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง 2. ได้รับการใส่ใจอย่างจริงจัง 3. การตัดสินใจ 4. การมีส่วนร่วมสาธารณะและความเป็นพลเมือง
	3. คุณจะให้การมีส่วนร่วมมีความหมายได้อย่างไร	นำมาจาก 9 ข้อกำหนดเพื่อการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมาย
	4. คุณมีขั้นตอนดำเนินการอย่างไร	คุณจะทำอะไรบ้าง ระบุขั้นตอนและกิจกรรมที่คุณจะต้องทำให้ชัดเจน
	5. ใครจะเป็นผู้นำและมีใครเกี่ยวข้องในขั้นตอนต่าง ๆ เหล่านี้บ้าง	ระบุให้ชัดเจนว่าใครเป็นผู้รับผิดชอบในขั้นตอนไหน และให้มีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบให้ทั้งผู้ใหญ่และวัยรุ่น
	6. ระยะเวลา	การดำเนินการจะทำได้ไหมและเมื่อไหร่ กำหนดระยะเวลาสำหรับการทำกิจกรรมโดยสามารถเขียนระยะเวลาบนกระดาษอีกแผ่นแยกต่างหากได้
	7. ทรัพยากรและสิ่งของที่ต้องการ	อะไรคือความสำเร็จของแผนงาน ระบุผลกระทบหรือการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจนที่คุณคาดหวังว่าจะได้เห็น อยากจะเห็น และจะยินดีมากถ้าได้เห็นออกมาเป็นผลลัพธ์จากแผนปฏิบัติการของคุณ เราคาดหวังจะได้เห็น • เต็ม 2-3 ข้อตรงนี้ เราอยากจะได้เห็น • เต็ม 2-3 ข้อตรงนี้ เราจะยินดีมากถ้าได้เห็น • เต็ม 2-3 ข้อตรงนี้

⁹³ Engaged and Heard, p. 15

	8. ทรัพยากรและ สิ่งของที่ต้องการ	
เสียง	9. กลยุทธ์การรับฟัง ทุกเพศภาวะและบุคคล ที่มีความหลากหลาย ทางเพศ(LGBTQ+)	
	10. กลยุทธ์การเข้าถึง	ใครที่จำเป็นจะต้องรู้เรื่องแผนงานและเป้าหมายของคุณ
ผู้ฟัง	11. คุณต้องการได้รับ ความสนใจจากใคร	ใครที่จำเป็นจะต้องรู้เรื่องแผนงานและเป้าหมายของคุณ
	12. แผนการสื่อสาร	คุณจะกระจายข่าวเกี่ยวกับแผนงานของคุณอย่างไร
พื้นที่ปลอดภัย	13. แผนการปกป้อง คุ้มครองเด็ก	รัฐบาลท้องถิ่นหรือองค์กรของคุณมีนโยบายการปกป้องคุ้มครองเด็ก เพื่อรองรับความปลอดภัยของวัยรุ่นระหว่างทำโครงการหรือไม่
	14. การประเมินความเสี่ยง	แผนปฏิบัติการของคุณมีการประเมินความเสี่ยงหรือไม่ ให้ระบุ ความเสี่ยงหลักและกลยุทธ์บรรเทาความเสี่ยง 2-3 ข้อ ไว้ที่นี่

ภาคผนวก 5: เอกสารอ่านประกอบ

โปรดอ่านข้อมูลจากลิงก์ที่ให้ไว้ต่อไปนี้ เพื่อดูข้อมูลเพิ่มเติมและสื่อวัสดุที่จะช่วยงานกระบวนการของคุณได้สำหรับการอบรมทันที

การมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น

- **A Guide for Local Government: An Introduction to Youth Participation** โดยกระทรวงพัฒนาเยาวชน ประเทศนิวซีแลนด์ เป็นคู่มือที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นสำหรับรัฐบาลท้องถิ่น
- **Youth Participation in Local Governance: Creating Youth Friendly Communities** โดย Heartwood คู่มือจากประเทศแคนาดาพร้อมเครื่องมือและทรัพยากรสนับสนุนการมีส่วนร่วมของเยาวชนในหลายบริบท เช่น คณะกรรมการเยาวชน โครงการกิจกรรมในพื้นที่ และองค์กรที่เยาวชนเป็นผู้นำ

การสนับสนุนการเปลี่ยนแปลง

- **Youth Advocacy Resources Hub** ของยูนิเซฟ ซึ่งมีทรัพยากรเกี่ยวกับการสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโดยเยาวชน

การหารือเชิงนโยบาย

- **Tip Sheet for Adolescents and Youth on Participation in Policy Dialogue with Authorities** ของยูนิเซฟ ให้เคล็ดลับเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการหารือเชิงนโยบาย

เฉพาะบริบทอาเซียน

- **Unlimited ASEAN: Empowering ASEAN's Young People through Skills, Decent Employment, Opportunities and Partnerships** รายงานที่ชูประเด็นความร่วมมือที่เหนียวแน่นกับเยาวชน

การติดตาม ประเมินผล และการเรียนรู้

- **Child Participation Assessment Tool** โดยคณะมนตรียุโรป เป็นเครื่องมือที่ใช้วัดความก้าวหน้าเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น

การมีส่วนร่วมกับวัยรุ่นย้ายถิ่น

- **Working in Partnership with Children and Young People on the Move: Strategies and Tools for Meaningful Participation** โดยเครือข่าย Destination Unknown และ IICRD เป็นชุดเครื่องมือสำหรับทำงานกับเยาวชนย้ายถิ่น ไม่ว่าจะเป็นผู้ลี้ภัย ผู้อพยพ หรือผู้พลัดถิ่นภายในประเทศ
- **YouCreate** โดยองค์กร Terre des hommes และ IICRD เป็นงานวิจัยเพื่อเด็กและเยาวชนย้ายถิ่น เชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมโดยใช้ศิลปะเป็นสื่อ ซึ่งใช้กระบวนการทางศิลปะกระตุ้นความสนใจให้เยาวชนทำโครงการด้วยตนเองเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงสู่สุขภาพที่ดี

การมีส่วนร่วมโดยทั่วไป

- **Child and Youth Participation Kit** โดย Tusla เป็นเครื่องมือเน้นการนำไปใช้จริงที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบการมีส่วนร่วม 4 ข้อในโมเดลของ Lundy ซึ่งได้แก่ พื้นที่ เสียง ผู้ฟัง อิทธิพล
- **Building a National Movement** โดยยูนิเซฟ เป็นตัวอย่างโครงการริเริ่มโดยเยาวชนในอิหร่านเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้ด้านสุขภาพจิต

การมีส่วนร่วมและโควิด-19

- คู่มือ **Moving Towards Children and Partners in Child Protection in COVID-19** โดย IICRD, CPC Learning Network, ยูนิเซฟ, Child Protection Global Protection Cluster และ IFRC เป็นชุดเครื่องมือที่เน้นการใช้งานได้จริงเพื่อสนับสนุนการสร้างร่วมมือกับเด็กและวัยรุ่นในช่วงโควิด-19

ภาคผนวก 6: แบบฟอร์มแสดงความคิดเห็นสำหรับผู้เข้าอบรม

เครื่องมือที่ 1: แบบฟอร์มแสดงความคิดเห็นสำหรับผู้เข้าอบรม

ตัวแปรในการวิเคราะห์

- ก. **ข้อมูลผู้เข้าอบรม:** จังหวัด เพศภาวะ อายุ อาชีพปัจจุบัน บทบาทในการอบรม ความรู้ในหัวข้อที่จัดอบรมก่อนเข้าอบรม วิธีการเข้ารับการอบรม
- ข. **การรับรู้ต่อการอบรมของผู้เข้าอบรม (ภาพรวม):** คุณภาพโดยรวมของคอร์สที่อบรม คุณภาพวิทยากร ความสอดคล้องของคอร์สอบรมต่องานในปัจจุบัน/อนาคต ประสิทธิภาพของคอร์สในการเพิ่มพูนความรู้และทักษะ เวลา/ระยะเวลาของคอร์ส การจัดการทั่วไปเกี่ยวกับคอร์ส แนวโน้มที่จะนำแนวคิดที่ได้เรียนรู้ไปใช้ แนวโน้มที่จะแนะนำคอร์สนี้ให้กับคนอื่นที่ทำงานแบบเดียวกัน
- ค. **ความคิดเห็นของผู้เข้าอบรม:** ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงโดยทั่วไป

วิธีการใช้เครื่องมือนี้

กระบวนกร/วิทยากร มีหน้าที่ดำเนินการใช้เครื่องมือนี้กับผู้เข้าอบรมเมื่อสิ้นสุดแต่ละคอร์สที่อบรม โดยข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากแบบฟอร์มแสดงความคิดเห็น กระบวนกร/วิทยากรจะนำมาใช้เพื่อจัดทำรายงานการอบรม

การสร้างการมีส่วนร่วมของวัยรุ่น: บทที่ 3

แบบฟอร์มแสดงความคิดเห็นสำหรับผู้เข้าอบรม

เกริ่นนำ

ขอบคุณที่เข้าร่วมการอบรมครั้งนี้ เราขอเวลา 10 นาทีให้คุณตอบแบบสำรวจสั้น ๆ เกี่ยวกับประสบการณ์การเข้าอบรม การสำรวจครั้งนี้เป็นแบบไม่เปิดเผยชื่อ โดยคำตอบของคุณจะนำไปวิเคราะห์ร่วมกับคำตอบของผู้เข้าอบรมคนอื่น ๆ เพื่อให้ทีมงานทราบถึงประสิทธิภาพโดยรวมของการจัดอบรมในครั้งนี้

หากคุณยินดีที่จะให้ความเห็น โปรดตอบคำถามต่อไปนี้

ส่วน ก. ข้อมูลผู้เข้าอบรม

1. คุณมีบทบาทอะไรในการอบรมครั้งนี้
 - ก. ผู้เข้าอบรม
 - ข. กระบวนกรร่วม
 - ค. อื่น ๆ (โปรดระบุ _____)
2. คุณมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่เข้าอบรมอยู่แล้วก่อนเข้าอบรมในระดับใด โปรดเลือกหนึ่งคำตอบ โดย 1 หมายถึง ฉันรู้เพียงเล็กน้อย และ 5 หมายถึง ฉันรู้เกือบทั้งหมดอยู่แล้ว

	1	2	3	4	5
บทที่ 3: การมีส่วนร่วมของวัยรุ่นในการปกครองส่วนท้องถิ่น					

ส่วน ข. การรับรู้ของผู้เข้าอบรม

1. โปรดตอบคำถามเกี่ยวกับการอบรมโดยรวมดังต่อไปนี้ โดยมีช่วงคะแนนระหว่าง 1 (ต่ำสุด) ถึง 5 (สูงสุด)

	1	2	3	4	5
ก. คุณให้คะแนนคุณภาพโดยรวมของคอร์สอบรมนี้เท่าไร					
ข. คุณให้คะแนนคุณภาพโดยรวมของวิทยากรเท่าไร					
ค. คุณให้คะแนนความเหมาะสมของระยะเวลาในการอบรมคอร์สนี้เท่าไร					
ง. คุณให้คะแนนการบริหารจัดการทั่วไปของการอบรมนี้เท่าไร (คุณพึงพอใจกับสถานที่จัดการอบรมหรือไม่ ผู้จัดการอบรมช่วยเหลือและใส่ใจความต้องการของคุณหรือไม่)					
จ. คุณให้คะแนนการอบรมครั้งนี้เท่าไรในแง่การเพิ่มพูนความรู้และทักษะ					
ฉ. คุณมั่นใจในการนำแนวคิดที่ได้จากการอบรมไปใช้ในอนาคต/ในงานของคุณเท่าใด					
ช. คุณมีแนวโน้มจะแนะนำคอร์สการอบรมนี้ให้กับคนที่ทำงานแบบเดียวกับคุณเท่าใด					

ส่วน ค. ความคิดเห็นของผู้เข้าอบรม

1. ระบุสองอย่างที่คุณชอบเกี่ยวกับการอบรมและเนื้อหาการอบรมครั้งนี้ (มีช่วงการเรียนรู้ กิจกรรม หรือความรู้ อะไรใหม่ ๆ ที่คุณคิดว่าเป็นประโยชน์)

2. ระบุสองอย่างที่จะช่วยให้การอบรมครั้งนี้ดีขึ้นสำหรับผู้เข้าอบรมในอนาคต (มีอะไรที่คุณอยากให้มีแต่ไม่มีในการอบรมนี้ คุณชอบรูปแบบการอบรมหรือไม่)

**United Nations Children's Fund |
UNICEF Thailand Country Office**

19 Phra Athit Road
Pranakorn, Bangkok 10200

Tel: +66 2 356 9499

Email: thailandao@unicef.org

Facebook: www.facebook.com/unicefthailand

Twitter: @UNICEF_Thailand

Website: www.unicef.or.th